

ALICE A. BAILEY

**FRA BETLEHEM
TIL GOLGATA**

JESU INDVIELSER

Alice A. Bailey

Udkommet på dansk:

Nationernes Skæbne, 1982
En kompilation om seksualitet, 1988
Esoterisk Psykologi, bind I, 1989
Døden – det store eventyr (kompilation), 1990
Blændværk – et verdensproblem, 1991
Hierarkiets fremtræden, ashramernes eksternalisering, 1992
Esoterisk Psykologi, bind II, 1993
Kristi Tilsynekomst, 2. udgave, 1994
Undervisning i den nye tidsalder, 2. udgave, 1994
Herkules' arbejder, en astrologisk fortolkning, 1995
Fra intellekt til intuition, 1995
En afhandling om Kosmisk Ild, 1996
Telepati og det æteriske legeme, 2. udgave, 1996
Stof til eftertanke (kompilation), 1996
Den syvende stråle (kompilation), 1997
Breve om Okkult Meditation, 1997
Sjælen, livets kvalitet (kompilation), 1998
Sjælens lys, Patanjalis Yoga Sutraer, 1998
En afhandling om Hvid Magi, 2. udgave, 1998
Sindslidelser (kompilation), 1998
Strålerne og Indvielserne, 1998
Menneskehedens problemer, 1999
Discipelskab i den nye tidsalder, bind I, 1999
De syv stråler (kompilation), 1999
Indvielse, menneskelig og solar, 2. udgave, 2000
Karma og Dharma (kompilation), 2000
Reinkarnation (kompilation), 2001
Fra Betlehem til Golgata, Jesu indvielser, 2001
Tjeneste for menneskeheden (kompilation), 2002
Esoterisk Astrologi, 2. udgave, 2003
Discipelskab i den nye tidsalder, bind II, 2004
Esoterisk Healing, 2. udgave, 2007

Alice A. Bailey

Fra
Betlehem
til
Golgata

Jesu indvielser

ESOTERISK CENTER FORLAG

Fra Betlehem til Golgata – Jesu indvielser

Originaltitel: From Bethlehem To Calvary – The Initiations of Jesus

© Copyright 1965 by Lucis Press Ltd., Genève, London, New York

Dansk udgave © Esoterisk Center Forlag 2001

Trykt hos Narayana Press, Gylling

ISBN 87-88365-42-5

Oversættelsen er et gruppearbejde

www.shop-ecf.dk

info@shop-ecf.dk

TILEGNET

M. VICTOR FOX

I KÆRLIG
ANERKENDELSE AF TJENESTENS
KAMMERATSKAB
OG ET FORSTÅENDE HJERTE

INDHOLD

	Side
Forord	<u>8</u>
<u>Første kapitel</u>	
Indledende bemærkninger om indvielse.	<u>11</u>
<u>Andet kapitel</u>	
Første indvielse – fødslen i Betlehem.	<u>41</u>
<u>Tredje kapitel</u>	
Anden indvielse – dåben i Jordan.	<u>95</u>
<u>Fjerde kapitel</u>	
Tredje indvielse – forklarelsen på bjerget.	<u>143</u>
<u>Femte kapitel</u>	
Fjerde indvielse – korsfæstelsen.	<u>181</u>
<u>Sjette kapitel</u>	
Femte indvielse – genopstandelsen og himmelfarten.	<u>237</u>
<u>Syvende kapitel</u>	
Vort nuværende mål – gudsrigets grundlæggelse.	<u>263</u>
Register.	<u>293</u>

Forord

Denne bog udsendes med et oprigtigt ønske om, at den udelukkende må have en positiv virkning og resultere i en dybere tro på Kristus samt i en mere udbredt erkendelse af det arbejde, som han kom for at indlede. Mange års arbejde som prædikant og forkynder af de kristne principper tillige med en vanskelig periode, hvor jeg måtte tage stilling til min egen relation til Kristus og kristendommen, har ført mig frem til to helt klare erkendelser: For det første, erkendelsen af, at personen Kristus og hans mission virkelig er en kendsgerning; og for det andet, erkendelsen af, at udviklingen af kristusbevidstheden og kristusnaturen i det enkelte menneske og i menneskeheden som helhed rummer løsningen på vort verdensproblem. Jeg vil gerne varmt tilslutte mig Arthur Weigalls ord, når han siger:

»Den historiske Jesus vil vedblive at være 'vejen, sandheden og livet' til forskel fra den teologiske Jesus; og jeg er overbevist om, at det er kun ved at koncentrere sig om den historiske Jesus og hans lære, at man i dette tyvende århundrede kan inspirere til den brændende overbevisning og tjenesteiver, som man i tidligere tider kun kunne opnå hos det almindelige menneske ved fremsættelse af teologiske dogmer, ved trussel om helvede eller ved udførelse af omstændelige ritualer og ceremonier« (*The Paganism in Our Christianity*, af Arthur Weigall, s. 16).

Gudsriget er nu hurtigt ved at manifestere sig. Det kan bekræftes af alle som er fremsynede, og som kan erkende menneskets hastigt voksende evne til at give udtryk for skønhed og guddommelighed. Vi befinder os nu i en overgangsperiode mellem den gamle og den nye tidsalder, og Kristi virkelige mission – der så ofte og eftertrykkeligt er blevet fordrejet af teologisk fortolkning og ordstrid – er at virkeliggøre den kommende åbning. Menneskehedens vedvarende udvikling er en garanti for, at Kristus og hans arbejde bliver erkendt, og en garanti for, at menneskeheden med tiden bevidst vil træde ind i dette gudsrige.

Den bevidste levendegørelse af kristuslivet i menneskehjertet og vor hurtige integration i gudsriget er de opgaver, der ligger umiddelbart forude, idet de konkretiserer vort ansvar, vore muligheder og vor skæbne.

Til sidst vil jeg gerne takke William Cummings og Alan Murray for den beredvillige og indsigtfulde hjælp de har ydet. De har gjort det muligt for mig at skrive denne bog.

Blandt dem, der opsøgte min krybbe i Betlehem,
idet de lyttede til en stemme og fulgte en stjerne,
hvor mange fulgte med mig til Golgata?
Det var for langt.

Herlighed omgav dette krybbebarn
og håb for de mennesker, som kæmpede med deres tab.
Men det opfyldte håb kom gennem min tornekrone
og gennem mit kors.

Sandhed var mit våben, og smerte var det ridderslag,
som tildeltes dem, der fulgte mig.
Et bundet æsel var den ganger,
jeg valgte at ride på.

Væk var nu Betlehems herlighed,
kongers gaver og Østens magi;
væk var masserne
og kun tolv deltog i festen.

Enkelt brød var måltidet i det øvre rum,
hvor smertens bæger gik fra hånd til hånd
som tegn på min kærlighed
til alle mennesker på jorden.

Da jeg, i Getsemane, sad ensom i bøn,
om at en mere bitter kalk måtte trækkes tilbage,
kunne I ikke våge sammen med mig en kort stund,
til daggryet brød frem!

Mange søgte til min krybbe i Betlehem
lyttende til en stemme og følgende en stjerne,
men kun Simon fulgte mig til Golgata –
for andre var det for langt.

H. Le Gallienne

Første kapitel

Indledende bemærkninger om indvielse

GRUNDTANKE

»Der findes en menneskelig længsel efter Gud; men der findes også en guddommelig længsel efter mennesket. Gud er for mennesket det højeste begreb, det højeste princip og den højeste længsel. Mennesket er for Gud det højeste begreb, det højeste princip og den højeste længsel. Et problem for Gud er også et problem for mennesket. Menneskets problem er et guddommeligt problem. ... Mennesket er Guds modstykke og hans elskede, hvorfra han forventer kærligheden gengældt. Mennesket er den ene part i det guddommelige mysterium. Gud behøver mennesket. Det er Guds vilje, at ikke kun han selv skal være til, men også mennesket, den elskende og den elskede« (*Wrestlers with Christ*, af Karl Pfleger, s. 236).

Vi er på vej fra én religiøs tidsalder til den næste. Nutidens åndelige tendens bliver til stadighed mere og mere synlig. Menneskenes hjerter har aldrig været mere åbne for åndelige indtryk, end de er nu, og døren til selve virkelighedens indre center står nu vidt åben. Sideløbende med denne betydningsfulde udvikling ser vi imidlertid en tendens, der trækker i modsat retning. En materialistisk livsanskuelse og trosretninger, der holder fast ved gamle dogmer, er blevet mere fremherskende. For mange mennesker er hele spørgsmålet om den kristne religions værdi endnu ikke afklaret. Det hævdes, at kristendommen har fejlet, og at mennesket ikke har brug for evangeliets beretning med dets følgeslutninger om guddommelighed og dets tilskyndelser til tjeneste og offer.

Er evangeliets beretning historisk sand? Er den en mystisk, smuk og lærerig fortælling, som ikke har større betydning for vor tids intelligente mænd og kvinder, der roser sig af deres evne til at ræsonnere og af deres uafhængighed af ældgamle mentale begrænsninger og gamle støvede traditioner? Med hensyn til skildringen af Kristi fuldkomne karakter kan der aldrig herske tvivl. Kristendommens modstandere erkender, at han er enestående, de erkender hans grundlæggende åndelige dybde og hans forståelse af menneskenes hjerter. De erkender det intelligente i hans ideer, og støtter dem i deres egen filosofi. Den udvikling, som tømmeren fra Nazaret tilvejebragte i menneskelivets opbygning, hans sociale og økonomiske idealer og skønheden i den civilisation, som kunne baseres på Bjergprædikens etiske lære, bliver ofte fremhævet af mange, som afviser at anerkende hans mission som et udtryk for det guddommelige. Set ud fra en rationel synsvinkel, så er spørgsmålet om den historiske ægthed af beretningen om hans liv endnu ikke afklaret, til trods for, at hans lære om Guds faderskab og broderskabet mellem mennesker har vundet tilslutning fra menneskehedens største tænkere. De, som kan færdes i ideernes verden og i troens og den levende erfarings verden, vidner om hans guddommelighed og om den kendsgerning, at det er muligt at nærme sig ham. Men sådanne vidnesbyrd anerkendes sjældent, da de anses for at være mystiske, nytteløse og umulige at bevise. Personlig overbevisning er i realiteten ikke til nogen nytte for andre end den overbeviste selv, undtagen i den udstrækning en overbevisning kan være med til at bygge et vidnesbyrd op til sådanne proportioner, at det til sidst må anerkendes som et be-

vis. At søge tilflugt på »troens vej« kan have rod i levende religiøs oplevelse, men det kan også være en form for selvsuggestion eller en »flugtvej« fra dagliglivets vanskeligheder og problemer. Et forsøg på at forstå, at eksperimentere, at opleve og at give udtryk for det, der kendes og tros, er ofte for vanskeligt for flertallet, og så tyer de til en tro, der er baseret på et pålideligt vidnesbyrd som den letteste vej ud af dødvandet.

Den religiøse problematik og den ortodokse kristendoms problematik er ikke den samme. Det, vi oplever i dag som kritik af og mangel på tro samt afvisning af vore såkaldte religiøse sandheder, har grund i den kendsgerning, at religion for en stor del er blevet fortrængt af trosretninger, og at doktriner er trådt i stedet for levende erfaring. Det er denne levende erfaring, som er grundtonen i denne bog.

Måske kan en anden årsag til, at menneskeheden i vor tid er så lidt troende eller ulykkeligvis sætter så store spørgsmålstejn ved den religiøse overbevisning, være den kendsgerning, at teologer har forsøgt at løfte kristendommen ud af dens rette plads i verdens orden og har ignoreret dens funktion som en del af den store sammenhængende guddommelige åbenbaring. De har forsøgt at fremstille den som endegyldig og at betragte den som et isoleret og helt urørligt udtryk for åndelig religion. Der ved bringes den ud af den rette sammenhæng og fjernes fra sit grundlag, og det bliver vanskeligere for menneskesindet, der til stadighed er under udvikling, at acceptere dens fremstilling. Ydermere siger den hellige Augustin, at »det, som nu kaldes den kristne religion, har eksisteret fra gammel tid, og at den allerede fandtes ved den menneskelige races begyndelse før Kristi inkarnation, på hvilket tidspunkt denne sande religion, som da allerede eksisterede, fik betegnelsen kristendom« (citater fra *Religion in the Light of Theosophy*, af W. Kingsland). Den visdom, som udtrykker samhørighed med Gud, vejens regler, som leder vor vandring tilbage til Faderens hjem, og den lære, som bringer åbenbaring, har altid været den samme ned gennem tidsaldrene, og den er identisk med det, som Kristus forkyndte. Denne grundstamme af indre sandheder og dette væld af guddommelig viden har eksisteret i umindelige tider. Det er denne sandhed, som Kristus åbenbarede, men han gjorde mere end det. Han viste os ved sit eksempel og gennem sit livsforløb, hvad denne visdom og viden kunne gøre for mennesket. Han tilkendegav ved sit personlige eksempel det fulde udtryk for guddommelighed og opfordrede sine disciple til at gøre det samme.

I denne række af åbenbaringer er kristendommen gået ind i

en cyklus med ydre aktivitet under indflydelse af den samme guddommelige lov, som styrer al manifestation – loven om cyklisk tilsynekomst. En sådan åbenbaring gennemgår de samme faser som alle formers manifestation, først tilsynekomst, dernæst vækst og udvikling og til sidst (når cyklen nærmer sig sin afslutning) krystallisering og en gradvis større, men stadig mere krampagtig, vægt på lærens bogstav og dens form, indtil denne forms død er uundgåelig og følgerigtig. Men ånden forbliver levende og antager nye former. Kristi ånd dør aldrig, og ligesom han lever evigt, således vil også det, han inkarnerede for at tilkendegive, leve videre. Cellen i moderens liv, fosterstadiet, barnets udvikling til voksen – alt dette underkastede han sig og gennemlevede alle de processer, som er enhver gudesøns skæbne. På grund af denne underkastelse, og fordi han »lærte lydighed af det, han led« (*Hebr.5,8*), kunne han blive betroet at åbenbare Gud for mennesket og (hvis vi kan udtrykke det sådan?) det guddommelige i mennesket for Gud. For evangelierne fortæller os, at Kristus bestandigt fremkaldte denne Faderens anerkendelse.

Den store kontinuitet af åbenbaringer er vort kosteligste eje, og Kristi religion bør have – og har – sin rette plads her. Gud har aldrig manglet vidnesbyrd, og det vil han heller aldrig. Kristendommens funktion som en fuldbyrdelse af fortiden og som en nødvendig trædesten på vejen til fremtiden glemmes ofte, og det er måske en af grundene til, at menneskene taler om, at kristendommen har fejlet, og i stedet afventer de en åndelig åbenbaring, der synes så stærkt tiltrængt. Hvis ikke der lægges vægt på åbenbaringernes kontinuitet og på den kristne tros plads heri, så kan en kommende åbenbaring komme og forsvinde uden at blive erkendt.

Det fortælles os, at »der i oldtidens gamle lande, som hævdedes at være civiliserede, eksisterede en esoterisk lære, et system som betegnedes VISDOM, og de, som bekendte sig til denne lære, var de første, der blev kaldt vise, eller vismænd ... Pythagoras kaldte dette system gnosis eller viden om ting, der er til. Under den ædle betegnelse VISDOM indregnede de gamle lærere, Indiens vismænd, magikerne i Persien og Babylon, seerne og profeterne i Israel, Egyptens og Arabiens ypperstepræster og filosofferne i Grækenland og Vesten, al den viden, de anså for guddommelig; de klassificerede dele af den som esoterisk og resten som eksoterisk« (*The Secret Doctrine, bind III*, af H.P. Blavatsky, s. 55).

Vi ved meget om den eksoteriske lære. Ortodoks og teologisk kristendom er baseret på den, ligesom alle de øvrige store religioners almindeligt anerkendte læresætninger er det. Men når den indre visdomslære går i glemmebogen, og det esoteriske aspekt ignoreres, så forsvinder dens ånd og muligheden for det levende eksperiments erfaring. Vi har været optaget af detaljer i troens ydre form og har sørgeligt nok glemt den indre mening, som fører både liv og frelse til den enkelte og menneskeheden. Vi har haft travlt med at strides om uvæsentlige ting i den traditionelle fortolkning og har forsømt at lære om det kristne livs indre hemmeligheder og metoder. Vi har lagt overdreven vægt på de doktrinære og dogmatiske aspekter og har guddommeliggjort deres ordlyd, skønt menneskets sjæl hele tiden har råbt efter den livets ånd, som sløres af ordet. Vi har haft store kvaler med at fastsætte evangelieberetningens historiske aspekter, dateringen og de mange oversættelsers verbale nøjagtighed, men vi har ikke opfattet den virkelige storhed i Kristi forehavende og betydningen af den lære, den rummer for det enkelte menneske og for menneskeheden. Hans livs drama og dets praktiske relationer til hans tilhængeres liv er tabt af syne ved den overdrevne betydning, man har tillagt visse udtalelser, som han formodes at have fremsat, mens det han udtrykte ved sit liv, og den samhørighed han lagde vægt på og betragtede som en underforstået del af hans åbenbaring, helt er blevet overset.

Vi har stridt om den historiske Kristus, og i kampens hede har vi tabt hans budskab om kærlighed til alt levende af syne. Fanatikere har skændtes om hans ords mening og har glemt, at han *var* »ordet, som blev kød«. Vi har haft diskussioner om Kristi jomfrufødsel og ser ikke den sandhed, som hans inkarnation har til hensigt at lære os. Evelyn Underhill påpeger i sin yderst værdifulde bog, *Mysticism*, at »begrebet inkarnation, som i den gængse kristendom er synonym med Kristi historiske fødsel og jordiske liv, er for mystikeren ikke kun dette, men tillige en til stadighed gentagen kosmisk og personlig proces.«

Nogle lærde bruger hele deres liv på at bevise, at evangelieberetningen kun er en myte. Dertil må siges, at en myte er en sammenfattet fremstilling af fortidens tro og viden overleveret til os som ledetråde, som kan danne grundlaget for den næste åbenbaring, og som kan have funktion som trædesten til den næste højere sandhed. En myte besidder en underbygget og efterprøvet sandhed, der trin for trin bygger bro over kløften mellem fortidens opnåede viden, nutidens formulering af sandheden og fremtidens uendelige guddommelige muligheder. De ur-

gamle myter og mysterier giver os en sammenhængende fremstilling af det guddommelige budskab, som det lød fra Gud, som respons på menneskenes behov ned gennem tiderne. Den ene tidsalders sandhed bliver den næste tidsalders myte, men dens begrebsindhold og sandhedsværdi forbliver den samme og behøver blot en tilpasning til nutidens sprog.

Det står os frit for at vælge og forkaste, men vi må sørge for at vælge med et åbent blik for den indsigt og visdom, der kendetegner dem, der er nået et betragteligt stykke længere frem på vejen tilbage. Der findes et liv og en sandhed og en vitalitet i evangeliets beretning, som vi endnu ikke har draget nytte af. Der er dynamik og guddommelighed i Jesu budskab.

Kristendommen er for os i dag en religion, der er på sit højdepunkt. Den er den største af de nyere guddommelige åbenbaringer. Allerede fra første færd for 2.000 år siden blev den betragtet som en myte, og beretningens klare omrids er blegnet og anses ofte for at være af symbolsk natur. Men bag symbolik og myte befinder det virkelige sig – en grundlæggende nødvendig, enestående og praktisk anvendelig sandhed.

Vor opmærksomhed har været optaget af det symbolske og den ydre form, mens den indre mening er forblevet ubemærket og har ikke formået at øve indflydelse på vore liv. I vort indgående studium af lærens bogstav er selve ordets mening gået tabt. Vi må trænge ind bag symbolet ind til det, som det er symbol for, og rette vor opmærksomhed fra de ydre formers verden til de indre realiteters verden. Keyserling påpeger dette med ordene:

»Denne proces, at føre opmærksomheden fra lærens bogstav til den indre mening, det at indtage den rette indre åndelige indstilling, kan udtrykkes klart og tydeligt i denne ene sætning: *Det drejer sig om at 'se igennem' eller at gennemskue de ydre fænomener.* Alle eksisterende ydre fænomener er først og fremmest kun symbolske, for selve livets essens er mening. Og ethvert ydre symbol, som i realiteten er udtryk for en bevidsthedstilstand, kan siges at være transparent eller gennemsigtig for et andet endnu dybere symbol og så fremdeles i det uendelige, for alt i livet er sammenhængende og indbyrdes forbundet og har sine rødder i Gud.

Derfor kan ingen åndelig eksistensform siges at være det endelige udtryk. Enhver indre mening eller betydning bliver, når den er forstået, blot automatisk til et ydre udtryk for noget endnu dybere, hvorved det gamle ydre fæ-

nomen får en helt ny og anden betydning. Det er således muligt, at den katolske, protestantiske, græsk-katolske, islamiske og buddhistiske religion i princippet kan fortsætte med deres arbejde som hidtil, men alligevel give udtryk for noget helt nyt« (*The Recovery of Truth*, af Hermann Keyserling, s. 91-92).

Denne bog er et forsøg på at trænge ind til den dybere mening, der ligger til grund for de store begivenheder i Kristi liv, og at skabe nyt liv og interesse for den hensygnende kristne aspiration. Hvis det kan påvises, at evangeliernes beretning ikke kun har relation til den guddommelige skikkelse, der i en periode vandrede rent fysisk mellem menneskene, men at denne beretning også kan have en praktisk betydning og mening for nutidens civiliserede mennesker, så vil den have opfyldt sin mission og i nogen grad ydet hjælp og tjeneste. Det er muligt, at vi i dag – som følge af vort mere fremskredne udviklingsstadium og evnen til at udtrykke os ved hjælp af en mere fintfølede og mere udviklet bevidsthed – kan tilegne os læren med en dybere indsigt og med større visdom drage nytte af den lektie, vi må lære. Denne storslåede *myte* vedkommer os alle – så lad os være dristige og bruge ordet i dets sande og rette betydning. *En myte kan blive en virkelighedsnær tildragelse i den enkeltes bevidsthed, for en myte er en realitet, hvis værdi kan påvises.* Vi må støtte os til myterne, men vi må søge at genfortolke dem i nutidens lys. Vi kan efterprøve deres værdi ved egne eksperimenter. Gennem egen erfaring kan vi etablere dem som ledende kræfter i vore liv, og ved at påpege deres eksistens kan vi over for andre påvise den sandhed, de rummer. Dette er emnet i denne bog, evangelieberetningernes indre mening, denne femfoldigt sammenhængende myte, som lærer os om det guddommeliges åbenbaring gennem Jesus Kristus, og som forbliver en evig sandhed i kosmisk forstand, i historisk forstand og ved praktisk tilpasning af den til det enkelte menneske. Denne myte rummer fem store begivenheder:

1. Fødslen i Betlehem.
2. Dåben i Jordan.
3. Forklarelsen på bjerget.
4. Korsfæstelsen på Golgata.
5. Genopstandelsen og himmelfarten.

At påvise deres betydning og at genfortolke dem i et nutidigt sprog er vor opgave.

Et krise- og kulminationsstadium er nået i menneskehedens

historie, og dette stadium er nået ved hjælp af kristendommen. Som medlem af den menneskelige familie har mennesket nået et integrationsniveau, som tidligere var ret ukendt, bortset fra nogle få i hver nation. Mennesket er, som psykologer har påpeget, en samlet sum af fysiske organismer, af vital kraft, af psykiske eller emotionelle tilstande og af mentale eller tankemæssige reaktionsmønstre. Det er nu rede til, at der skal vise sig tegn på den næste overgangsproces, udvikling eller udfoldelse. Det står afventende, parat til at gribe muligheden, når den opstår. Døren til en verden, der rummer en højere form for væren og bevidsthed, står vidt åben. Vejen til gudsriget er blevet udpeget. Mange har tidligere taget skridtet ind i dette rige og er dér vågnet op til en verden af væren og indsigt, som for de fleste er et lukket mysterium. Det, der kaster glans over denne tid, er, at mange tusinder står forberedt hertil og kan (efter den nødvendige skoling) indvies i Guds mysterier. En ny bevidsthedsudvidelse er nu mulig; et nyt mål er kommet til syne og er udslagsgivende for manges intention. Vi er som menneskerace helt klart ved at opnå ny viden, nye erkendelser, og er ved at træde ind i de dybere indre værdiers verden. Det, der sker på livets ydre plan, er tegn på, at der sker en tilsvarende udvikling i den mere subtile meningens verden. Denne nye udvikling må vi forberede os på.

Vi har set, at den kristne åbenbaring i sig havde en syntese af tidligere tiders lære. Dette har Kristus selv påpeget, da han sagde: »Tro ikke, at jeg er kommen for at nedbryde loven eller profeterne; jeg er ikke kommen for at nedbryde, men for at fuldkomme« (*Matt.5,17*). Han skabte en syntese af fortiden og afslørede det højest opnåelige mål for mennesket. I *Freedom and the Spirit*, kaster dr. Berdyaev lys over dette spørgsmål:

»Den kristne åbenbaring er universel, og alt, som er på linje med den, i andre religioner, er ganske enkelt en del af denne åbenbaring. Kristendommen er ikke en religion af samme orden som andre religioner; den er, som Schleiermacher har udtalt, religionernes religion. Hvilken rolle spiller det, om der ikke findes meget nyt inden for kristendommen, som er så forskellig fra andre trosretninger, bortset fra beskrivelsen af Kristi komme og hans person; er det ikke netop i denne begivenheds virkeliggørelse, at

alle religioners håb kan opfyldes?« (*Freedom and the Spirit*, af Nicholas Berdyaev, s. 88-89).

Enhver stor tidsperiode og enhver verdenscyklus vil – som udslag af Guds kærlighed – have sine religioners religion, som en syntese af alle tidligere åbenbaringer og med antydninger om fremtidens håb. Verdens forventning i dag er tegn på, at vi står umiddelbart foran en ny åbenbaring. Det vil blive en åbenbaring, som ikke på nogen måde vil fornægte vor guddommelige åndelige arv, men vil tilføje den klare vision om fremtiden til fortidens under. Den vil udtrykke det, som er guddommeligt, men som ikke tidligere er blevet åbenbaret. Det er derfor muligt, at en forståelse af dele af evangelieberetningens dybere indre mening kan gøre det muligt for nutidens søgende at forstå den større syntese.

Nogle af disse dybere associationer blev berørt i en bog, der udkom for mange år siden, med titlen: *The Crises of the Christ* (Kristi kriser), af den kyndige i kristendommen, dr. Campbell Morgan. Idet han omtalte de fem store begivenheder i frelsens liv, som hele evangelieberetningen bygger på, gav han dem en bred og mere almen fortolkning, som gav læseren det indtryk, at Kristus ikke alene havde oplevet disse dramatiske begivenheder i virkeligheden, men også havde givet os den klare opfordring, at vi burde »gå i hans fodspor« (*1 Pet.2,21*). Er det ikke muligt, at disse store erfaringer som Kristus gennemgik, disse fem personificerede aspekter af den universelle myte, kan have mere end en historisk og personlig interesse for os som enkeltpersoner? Er det ikke muligt, at de beskriver en række erfaringer, som mange kristne gennemlever i denne tid, hvorved de følger hans opfordring til at træde ind i nyt liv? Skal vi ikke alle fødes på ny, døbes i ånden og opleve forklarelsen på bjergets top som en levende erfaring? Er det ikke sandt, at korsfæstelsen ligger ret forude for mange af os og fører til genopstandelse og himmelfart? Og er det ikke også muligt, at vi har fortolket disse ord for snævert, har givet dem en for sentimental og almindelig betydning, men at de for dem, der er rede, kunne pege på en særlig vej, som indebar, at de hurtigere ville følge i Guds søns fodspor? Dette er et af de emner, som har vor særlige interesse, og som denne bog vil søge at tage under behandling. Hvis vi kan bringe denne dybere mening frem, og hvis evangeliernes drama på en eller anden måde kan blive det samme drama for de sjæle, som er parate, vil vi se en genopstandelse af kristendommens væsentligste bestanddele og en levendegørelse af den form, som for tiden undergår hastig kry-

stallisering.

2

Det er på sin plads at minde om, at andre trosretninger end kristendommen har betonet disse fem betydningsfulde kriser, der indtræffer – hvis der er et ønske herom – i livet hos de mennesker, som står fast ved deres grundlæggende indre guddommelighed. Både hinduismen og buddhismen betegner dem som udviklingsmæssige kriser, som vi før eller siden må gennemgå; og den rette opfattelse af disse store verdensreligioners indbyrdes berøringsflader kan med tiden bevirke en dybere forståelse af disse store begivenheder. Buddhas religion udtrykker, selv om den opstod før kristendommen, de samme grundlæggende sandheder, men formulerer dem på en anden måde, som ikke desto mindre kan hjælpe os til en dybere forståelse af kristendommen.

»Buddhismen og kristendommen har deres rødder i to inspirerende historiske faktorer, henholdsvis: Buddhas liv og Kristi liv. Buddha gav sin lære for at oplyse verden; Kristus gav sit liv. Det gælder for de kristne om at afdække lærens indre visdom. Måske er den mest værdifulde del af Buddhas lære i sidste instans dens fortolkning af hans livsforløb« (*Religion in the Making*, af A.N. Whitehead, s. 55).

Også Laotze's lære kan være til hjælp i dette spørgsmål. Religion må nødvendigvis bestå af mange forskellige bestanddele, indsamlet fra mange forskellige kilder, bestående af mange sandheder. Men det er legitimt at føle, at hvis man i denne tid skulle vælge én trosretning, kunne valget falde ud til kristendommens fordel, og det af denne ene årsag: Livets centrale opgave er at stå ved vor indre guddommelighed og at lade den finde udtryk. I Kristi liv har vi den mest fuldkomne og perfekte tilkendegivelse af og eksempel på et guddommeligt og vellykket liv levet på jorden, og levet – som de fleste af os må leve – ikke tilbagetrukket, men under stormens og anspændelsens fulde belastning.

I denne tid mødes repræsentanter for alle trosretninger for at debattere muligheden for at finde en fælles platform af en sådan universalitet og baseret på sådanne sandheder, som mennesker kan forenes om, og som den kommende verdensreligion kan grundlægges på. Et sådant fælles grundlag kan måske finde udgangspunkt i en afklarende fortolkning og fornyet opfattelse

af disse fem enestående begivenheder, og i deres praktisk anvendelige og unikke relation, ikke kun til det enkelte menneske, men også til menneskeheden som helhed. Denne erkendelse vil knytte os nærmere til fortiden, forankre os i den oprindelige sandhed og antyde for os vort umiddelbare mål og forpligtelse, som – når den erkendes – vil sætte os i stand til at leve mere i pagt med det guddommelige, at tjene mere fyldestgørende og således være med til at realisere Guds vilje på jorden. Det er de fem store begivenheders indre mening og vor individuelle relation til dem, som er af betydning.

Det vil være af stor værdi og en berigelse af vor bevidsthed, når vi erkender den helhed eller enighed, til tider overensstemmelse, der præger den lære, som formidles både i Østen og i Vesten. For eksempel finder den fjerde store begivenhed i Kristi liv, korsfæstelsen, sin parallel i den orientalske læres fjerde indvielse, som kaldes den store forsagelse. I buddhistisk terminologi er der en indvielse, som kaldes »at træde ind i strømmen«, og der er en begivenhed i Jesu liv, som vi kalder »dåben i Jordan«. Beretningen om Kristi fødsel i Betlehem kan finde sine paralleller i praktisk talt alle detaljer i livet hos de tidligere budbringere fra Gud. Disse kendsgerninger burde fremkalde den erkendelse i os, at selv om der findes mange budbringere, er der kun ét budskab. Men denne erkendelse svækker på ingen måde Kristi enestående virke og den særlige opgave, han kom for at fuldføre.

Det er værd at bemærke, at disse to fremtrædende individualiteter, Buddha og Kristus, har sat deres præg på hver deres halvkugle – idet Buddha er Orientens lærer og Kristus Occidentens frelser. Hvad vor personlige opfattelse end måtte være om deres relationer til den himmelske Fader eller til hinanden indbyrdes, er det en uomtvistelig kendsgerning, at de gav hver deres civilisation en guddommelig åbenbaring, og at de på afgørende måde samarbejdede til gavn for hele menneskeheden. Deres to religionssystemer er gensidigt afhængige af hinanden, og Buddha forberedte verden til Kristi budskab og mission.

De manifesterede begge bestemte kosmiske principper, og ved deres arbejde og offer foranledigede de nedstrømning af visse guddommelige kræfter til menneskeheden. Det arbejde, som Buddha udførte, og det budskab, han bekendtgjorde, stimulerede intelligens til visdom. Visdom er et kosmisk princip og en guddommelig kraft. Dette princip manifesterede Buddha.

Kærlighed derimod kom til verdenen gennem Kristus, og ved sit arbejde forvandlede han følelse til kærlighed. Udtrykket

»Gud er kærlighed«, giver udtryk for den opfattelse, at Kristus åbenbarede Guds kærlighed, og det er et klart vidnesbyrd om størrelsen af den opgave, han påtog sig – en opgave, hvis udstrækning går langt ud over, hvad enhver lærer eller budbringer før ham har formået. Da Buddha opnåede illumination, lod han en flod af lys strømme ind i vore liv og på vore verdensproblemer, og en intelligent forståelse af årsagerne til verdens lidelser søgte han at formulere i de fire ædle sandheder. De lyder, som de fleste af os véd:

1. At livet i fænomenernes verden er uadskilleligt fra lidelse og sorg.
2. At årsagen til lidelse er begær efter livet i fænomenernes verden.
3. At lidelse bringes til ophør ved at eliminere ethvert begær efter livet i denne fænomenernes verden.
4. At vejen til lidelsens ophør findes ved at betræde den ædle ottefoldige vej, hvilket indebærer, at der gives udtryk for den rette indstilling, de rette hensigter, den rette tale, de rette handlinger, det rette liv, de rette bestræbelser, den rette tænkning og den rette koncentration.

Han skabte en struktur af sandhed, dogmer og doktriner, som igennem århundreder har gjort det muligt for mange tusinder at se lyset. I dag arbejder Kristus og hans disciple (som de har gjort i to tusinde år) på at løse den samme opgave: At bringe oplysning og frelse til menneskeheden. Der er allerede blevet rettet mange slag mod verdensillusionen, og menneskehedens tanker er *i stort omfang* blevet mere klare. Så ved hjælp af Buddhas budskab kan mennesket for første gang forstå årsagen til sin evindelige utilfredshed, sine konstante aversioner og sin endeløse nostalgi. Af Buddha kan det lære, at vejen til frigørelse findes gennem ubundethed, lidenskabsløshed og skelneevne. Disse egenskabers erhvervelse er de første skridt på vejen til Kristus.

Gennem Kristi budskab vandt tre almengyldige begreber indpas i menneskehedens bevidsthed:

For det første, at det enkelte menneske, som individ, har værdi. Dette er en sandhed, som den i Østen almindeligt udbredte lære om genfødsel har en vis tilbøjelighed til at nedtone. Tiden opfattes som værende endeløs; den gunstige lejlighed vil

opstå igen og igen; evolutionsprocessen vil gøre sit arbejde. Menneskeheden kan derfor lade sig drive med tidevandets strøm, og alt vil til sidst alligevel ende godt. Som følge af denne almindeligt udbredte indstilling i Østen er det ikke lykkedes at give det enkelte menneskes store værdi den rette vægt. Men Kristus kom og betonedede den enkeltes gerninger og sagde: »Således skal jeres lys skinne for menneskene, for at de må se jeres gode gerninger ... « (*Matt.5,16*).

For det andet blev menneskeheden som helhed præsenteret for den mulighed at kunne tage et vældigt skridt fremad, at kunne gennemgå den »nye fødsel« eller at tage den første indvielse. Dette emne vil vi beskæftige os med i Andet kapitel.

Det tredje begreb, som Kristus lærte os, er det, som indeholder den nye tidsalders metode, og som vil gøre sig gældende, når tanken om den enkeltes frelse og den nye fødsel er blevet rigtigt forstået. Det var budskabet eller påbudet om at elske vor næste som os selv (*Matt.19,19*). Den enkeltes indsats, gruppens muligheder og identificering med hinanden har betydning – dette var Kristi budskab.

I Buddhas lære finder vi de tre metoder, hvorved den lavere natur kan forvandles og forberedes til at give bevidst udtryk for det guddommelige. Ved hjælp af *ubundethed* lærer mennesket at trække sin opmærksomhed og sin bevidsthed bort fra sansernes verden og at vende det døve øre til den lavere naturs kald. Ubundethed pålægger mennesket en ny rytme. Ved at lære *lidenskabsløshedens lektie* bliver mennesket upåvirkelig af den lavere naturs lidelser, eftersom det trækker sin opmærksomhed væk fra det mindre vigtige og uvæsentlige og retter den mod den højere virkelighed. Ved at praktisere *skelneevne* lærer sinnet at vælge det gode, det smukke og det sande. Disse tre metoder vil, idet de fører til en ændret indstilling til livet og virkeligheden, og hvis de praktiseres fornuftigt, medføre, at visdom vil råde, og at disciplen forberedes til kristuslivet.

Efter denne Buddhas belæring af menneskeheden følger Kristi arbejde, der resulterer i en større forståelse af den enkeltes værd og det værdifulde ved hans selvindledte bestræbelser efter frigørelse og oplysning, med kærlighed til den større gruppe og omsorg for dens velbefindende, som det endelige mål. Vi lærer at fuldkommengøre os selv i overensstemmelse med Kristi formaning: »Så vær da I fuldkomne ... « (*Matt.5,48*), for at kunne bidrage til den større gruppes trivsel, og for bedre at kunne tjene Kristus. Således kan den åndelige virkelighed, som Paulus omtaler som »Kristus i jer, herlighedens håb« (*Kol.1,27*), frigøres i mennesket og tilkendegives i sit mest fuldstændige udtryk.

Når et tilstrækkeligt stort antal mennesker har taget dette ideal til sig, kan hele menneskeheden for første gang stå foran den port, der fører til lysets vej, og Kristi liv vil blomstre op i menneskeriget. Vor personlighed vil da tone bort, idet den vil blive overskygget af sjælens stråleglans, som i lighed med den opstigende sol spreder mørket, åbenbarer det virkelige liv og oplyser den lavere natur. Dette fører til gruppeaktivitet, og selvet, som vi i almindelighed opfatter det, forsvinder. Dette er allerede ved at ske. Det endelige resultat af Kristi arbejde kan ses beskrevet for os ved hans ord i Johannes-evangeliets kapitel 17, som det kan være værdifuldt for os alle at læse.

Individualitet, indvielse, identifikation – Kristi budskab kan sammenfattes i disse tre ord. Det var det, han sammenfattede, da han vandrede på jorden, med disse ord: »Jeg og Faderen, vi er ét« (*Joh.10,30*). *Den store individualitet, Kristus, gav os ved de fem store indvielser et billede af de stadier og den metode, hvorved identifikation med Gud kan frembringes.* Disse ord giver os nøglen til hele evangeliet og udgør temaet i denne bog.

Den indbyrdes sammenhæng mellem fortidens og nutidens arbejde, som den præsenteres for os af Østens store lærer og Vestens frelser, kan udtrykkes således:

Buddha.	Metoden.	Ubundethed Lidenskabsløshed Skelneevne
Kristus.	Resultatet.	Individualisme Indvielse Identifikation

Kristus levede sit liv i den lille, men betydningsfulde strimmel land, som vi kalder Palæstina, det hellige land. Han kom for at give os et bevis på muligheden af individuel fuldbyrkelse. Han kom fra Orienten (som alle store lærere gennem tiderne formentlig gjorde) og han arbejdede i det land, der anses som en bro mellem den østlige og den vestlige halvkugle, idet det fremstår som en skillelinje mellem to højst forskelligartede civilisationer. Nutidens tænkere bør tænke over, at kristendommen er en brobyggende religion. Heri ligger dens store betydning. Kristendommen er religionen for den overgangsperiode, som forbinder æraen for selvbevidst individualistisk eksistens med en fremtidig gruppebevidst og forenet verden. Den er frem for alt en brydningernes religion, idet den anskueliggør for mennesket dets dualitet, og derved lægges grunden til dets ønske om at opnå harmoni eller enhed. Erkendelsen af dualitet er

et højst nødvendigt stadium i menneskets udvikling, og kristendommens formål har været at synliggøre denne dualitet samt tillige at påvise kampen mellem det lavere og det højere menneske, mellem det kødelige og det åndelige menneske forenet i én person, og at betone nødvendigheden af, at det lavere menneske frelses af det højere. Dette påpeger Paulus i de ord, som vi alle kender så godt: »... At han i sig kunne skabe de to til ét nyt menneske og stifte fred; og bringe begge parter, forenede i ét legeme, forligelse med Gud ved korset, da han ved dette dræbte fjendskabet« (Ef.2,15-16). Dette var hans guddommelige mission, og dette er den lektion, vi kan uddrage af evangeliets beretning.

Kristus forenede derfor ikke kun i sig fortidens »loven og profeterne«, men han gav også den fremstilling af sandheden, som kunne slå bro over kløften mellem Østens tro og filosofi og Vestens materialisme og videnskabelige formåen; begge er guddommelige udtryk for virkeligheden. Samtidig tilkendegav han for mennesket fuldkommengørelsen af det arbejde, som hvert enkelt menneske kan udføre i sit indre ved at slå bro over den grundlæggende dualitet, som er dets natur, og derved frembringe den enhedsskabelse af det menneskelige og det guddommelige, som det påhviler alle religioner at fremme. Enhver af os må »af de to skabe ét nyt menneske og stifte fred«, for fred er enhed og syntese.

Men den lektion og det budskab, som Kristus bragte til det enkelte menneske, bragte han også til nationerne, idet han holdt håbet om fremtidig enhed og fred i verden frem for dem. Han kom ved begyndelsen til dén astronomiske tidsalder, som vi kalder »Fiskenes tidsalder«, fordi vor sol i løbet af denne periode på omkring to tusinde år går gennem det tegn i zodiaken, som vi kalder Pisces eller Fiskene. Heraf kommer de hyppige hentydninger til fisk og til brugen af fiskesymbolikken i den kristne litteratur, indbefattet Det nye testamente. Denne Fiskenes tidsalder ligger mellem den foregående jødiske religionsorden (de to tusinde år, hvor solen gik gennem tegnet Aries, Vædderen) og Vandbærerens tidsalder, som solen nu er på vej ind i. Dette er astronomiske kendsgerninger, for her taler jeg ikke om astrologiske konklusioner. I den periode, da solen befandt sig i Aries, Vædderens tegn, finder vi hyppige beskrivelser af vædderen eller syndebukken i Det gamle testaments lære, og festligholdelse af påsken. I den kristne tidsalder bruger vi fiske-symbolikken, endog spisning af fisk på langfredag, Vandbærer-tidsalderens symbol, som det fremstår i alle de gamle zodiaker, er en mand, som bærer en krukke med vand. Denne tidsalders budskab er enhed, fællesskab og broderlig

samhørighed, fordi vi alle er børn af den ene Fader. Det var denne tidsalder, Kristus gjorde opmærksom på i sine bud til disciplene, da han bød dem gå ind i byen og sagde: »Når I er kommet ind i byen, vil I møde en mand, som bærer en vandkrukke; følg ham til det hus, hvor han går ind« (Luk.22,10). Dette gjorde de, og den store og hellige nadverhøjtid holdtes senere i dette hus. Der hentydes utvivlsomt til den fremtidige periode, hvor vi går ind i det hus i zodiaken, som kaldes »Vandbæreren«, og hvor også vi skal sidde ved det samme bord og deltage i nadverens fællesskab.

Det kristne religionssystem falder mellem de to store verdenscykler, og samtidig med, at Kristus i sig skabte en syntese af fortidens budskab og formidlede nutidens lære, så pegede han også på fremtidens skabelse af enhed og forståelse, som uvægerligt er vort endelige mål. Vi befinder os ved afslutningen af den nuværende tidsalder og er på vej ind i perioden med Vandbærerenens enhed, som han forudsagde. »Salen ovenpå« er et symbol på det højdepunkt, som vi som menneskehed hastigt styrer hen imod. En dag vil den store nadvertjeneste blive afholdt, som er forbillede for enhver altergang. Vi er langsomt på vej ind i dette nye tegn. Gennem mere end to tusinde år vil dets muligheder og kræfter udfolde sig i menneskeheden og danne grundlag for nye typer, bringe nye bevidsthedsudvidelser og lede mennesket frem til en praktisk virkeliggørelse af broderskab.

Det er interessant at lægge mærke til, hvordan de energier, som påvirkede vor planet, da solen stod i Aries, Vædderens tegn, skabte en særlig betoning af bukken eller vædderen i den religiøse symbolik, og hvordan fisk i vor nuværende Fisketidsalder har farvet vor kristne symbolik, så fisk er fremherskende i det nye testamente og i vor eskatologiske symbolik. De stråler, energier og påvirkninger, der er på vej ind, må ganske sikkert have til opgave at frembringe tilsvarende virkninger ikke kun i de fysiske fænomeners verden, men også i de åndelige værdiers verden. Menneskehjernens atomer »vækkes« som aldrig tidligere set, og det siges, at de millioner af celler, der findes uvirksomme i den menneskelige hjerne, vil blive aktiveret og fremkalde den intuitive indsigt, som vil kunne registrere eller erkende den kommende åndelige åbenbaring.

I denne tid er verden ved at orientere sig mod de nye strømninger, og i denne tilpasningsproces er en periode med midlertidigt kaos uundgåelig. Kristendommen lader sig ikke fortrænge. Den bliver transcenderet, dens forberedende arbejde kan bringes til en vellykket afslutning, og Kristus vil endnu en gang give os den næste guddommelige åbenbaring. Dersom alt det, vi ved om Gud, er alt, der kan vides, så er Guds guddommelig-

hed kun en ret begrænset sag. Hvem kan sige, hvordan den nye sandhed vil blive formuleret? Men sikkert er det, at lyset langsomt men sikkert vil strømme ind i menneskenes hjerte og sind, og i dette strålende lys vil vi se de nye sandheder og finde en ny fremstilling af den urgamle visdom. Gennem det oplyste sinds linse vil mennesket snart kunne se hidtil ukendte aspekter af det guddommelige. Kan det ikke tænkes, at der findes guddommelige kvaliteter og aspekter, som endnu ikke er blevet erkendt, og som vi er uvidende om? Kan det ikke tænkes, at der kan komme åbenbaringer fra Gud, som er helt uden fortilfælde, og som vi ikke har ord eller tilstrækkelige udtryk for? De urgamle mysterier, der inden længe må genindføres, må nyfortolkes i kristendommens lys og tilpasses nutidens behov, for vi kan nu betræde det hellige sted som intelligente mænd og kvinder, og ikke som børn, der som tilskuere ser dramatiske historier og fremstillinger, de ikke selv spiller nogen bevidst rolle i. Kristus fremførte den dramatiske beretning om de fem indvielser for os og opfordrede os til at følge i hans fodspor. Den forløbne æra har forberedt os herpå, og vi kan nu på intelligent måde træde ind i gudsriget gennem indvielsesprocessen. Det faktum, at den *historiske* Kristus eksisterede og vandrede på jorden, er et bevis på vor egen guddommelighed og dens endelige fuldbyrdelse. Kendsgerningen om den *mytiske* Kristus, der ned gennem tiderne gang på gang er trådt frem, er et bevis på, at Gud aldrig har ladet os være uden et vidnesbyrd om sin eksistens, og om at nogle til enhver tid har nået fuldbyrdelse. Kendsgerningen om den *kosmiske* Kristus, manifesteret som det iboende ønske om fuldkommenhed i alle naturriger, beviser, at Gud er en realitet og vort evige håb. Menneskeheden står foran indvielsens port.

3

Der har altid eksisteret templer og mysterier og hellige steder, hvor den oprigtige aspirant kunne finde, hvad han søgte, og til-lige de nødvendige anvisninger om den vej, han burde følge. Profeten fra gammel tid sagde:

» ... Der bliver en banet vej, Den hellige Vej skal den kaldes; ingen uren færdes på den, den er valfartsvej for hans folk, selv enfoldige farer ej vild« (*Es.35,8*).

Det er en vej, der fører fra det, der er i det ydre, til det der er i det indre. Den åbenbarer, trin for trin, det skjulte liv, som enhver form og ethvert symbol slører og rummer. Den pålægger aspiranten visse opgaver, som leder ham frem til forståelse og frembringer en omfattende indsigt og visdom, der opfylder hans dybtføjte savn. Han går fra det spørgende stadium til det, som Tibetaneren kalder »direkte viden«. På den vej viger vision og håb pladsen for erkendelse. Indvielse efter indvielse gennemleves, og hver indvielse fører den indviede nærmere til målet, der er fuldstændig enhed. De, som gennem tiderne har arbejdet hen imod dette mål, som har lidt, og som har nået målet, danner en lang kæde, der strækker sig fra den fjerneste fortid til nutiden, for de indviede er stadig hos os, og døren står stadig vidt åben. Gennem dette præstationernes hierarki løfter menneskene sig, trin for trin, op ad den lange stige, der når fra jorden til himlen, for til sidst at stå foran indvieren, og i dette ophøjede øjeblik se, at det er Kristus selv, der således modtager dem – den velkendte ven, som efter at have forberedt dem ved sit eksempel og sin lære nu modtager dem i Guds nærværelse. Sådan har det altid været den samme oplevelse gennem alle tidsal-dre for alle søgende. Mennesket i Østen gør oprør mod genfødelsens hjul med dets stadigt gentagne lidelse og smerte, og mennesket i Vesten gør oprør mod den tilsyneladende uhyrlige uretfærdighed i det ene sorgbetyngede liv, som den kristne til-deler sig selv. Disse mennesker har i stedet vendt sig indad for at finde det lys og den fred og frigørelse, som de så brændende ønsker.

Kristus giver os et klart billede af hele denne proces i sin egen livshistorie, der er bygget op omkring de store indvielser, som er vor universelle arv og den herlige (og for mange) umid-delbart forestående mulighed. Disse indvielser er:

1. Fødslen i Betlehem, hvortil Kristus kaldte Nikodemus, da han sagde: »Ingen kan se Guds rige, hvis han ikke bliver

- født på ny« (*Joh.3,3*).
2. Dåben i Jordan. Dette er den dåb, som Johannes Døberen talte om, da han fortalte os, at Kristus »skal døbe jer med Helligånd og ild« (*Matt.3,11*).
  3. Forklarelsen. Her tilkendes gives fuldkommenhed for første gang, og den guddommelige mulighed, der opstår ved en sådan fuldkommenhed, vises disciplene. Påbudet lyder: »Så vær da I fuldkomne, som jeres himmelske Fader er fuldkommen« (*Matt.5,48*).
  4. Korsfæstelsen. Den kaldes den store forsagelse i Orienten, på grund af dens lektion om offer, og fordi den afstedkommer den lavere naturs død. Dette var den lektion, som Paulus kendte til, og det mål han stræbte mod. »Dag efter dag dør jeg« (*I Kor.15,31*), sagde han, for kun ved dagligt at underkaste sig døden, kan man møde den endelige død og udholde tanken.
  5. Genopstandelsen og himmelfarten, den endelige sejr, som sætter den indviede i stand til at kunne udbryde og kende meningen bag ordene: »Død, hvor er din sejr? død, hvor er din brod?« (*I Kor.15,55*).

Dette er de fem store dramatiske begivenheder, der skildres i mysterierne. Dette er de indvielser, som alle mennesker på et eller andet tidspunkt må gennemgå. Menneskeheden står i dag på prøvestadiets vej. Masserne er trådt ind på renselsens vej, og vi er i færd med at rense os for det onde og for materialisme. Når denne proces er fuldbyrdet, vil mange finde, at de er parate til at forberede sig til den første af indvielserne og til at gennemgå den nye fødsel. Verdens disciple er under forberedelse til anden indvielse, dåben, og det kræver en renselse af den emotionelle begærnatur, og at begærnaturen vies til sjælens liv. Verdens indviede står over for forklarelsesindvielsen. Foran dem ligger beherskelse af tanker og opnåelse af den rette orientering mod sjælen sammen med en fuldstændig transmutation af den integrerede personlighed.

Der siges meget tåbeligt i denne tid om indvielse, og der er mange mennesker i verden, der hævder, at de er indviede. Men de gør sig ikke klart, at en indviet ikke påberåber sig accept i så henseende eller taler om sig selv. De, der således hævder at være indviede, dementerer dermed samtidig denne påstand. Disciple og indviede lærer at tænke i altomfattende tankebaner og at være ikke-separatistiske i deres indstilling. De hævder aldrig, at de er anderledes end resten af menneskeheden ved at forfægte deres status, hvorved de automatisk placerer sig på en piede-

stal. Kravene til indvielse er heller ikke helt så lette at indfri, som det kunne synes efter beskrivelsen i en del esoteriske bøger. Når man læser nogle af disse bøger, kunne man fristes til at tro, at såfremt aspiranten har opnået et vist mål af tolerance, venlighed, hengivenhed, sympati, idealisme, tålmodighed og udholdenhed, så har han indfriet de væsentligste krav. De er helt klart væsentlige forudsætninger, men til disse kvaliteter må føjes en intelligent forståelse og en mental udvikling, som må indebære et fornuftigt og intelligent samarbejde med planerne for menneskeheden. En balance mellem hoved og hjerte er nødvendig, og intellektet må finde fuldstændiggørelse og komme til udtryk i og gennem kærlighed. Dette begreb er der stort behov for at definere på ny. Kærlighed, sentimentalitet og hengivenhed forveksles ofte med hinanden. Ren kærlighed er en sjælssegenskab, og den er altomfattende, og det er ren kærlighed, der opretholder vor forbindelse til Gud og til hinanden. »Guds kærlighed er større end noget menneskesind kan opfatte, den eviges hjerte rummer den mest vidunderlige kærlighed« – således lyder den gamle hymne, og således udtrykkes den kærlighed, som er guddommens attribut og også alle gudesønners skjulte attribut. Sentimentalitet er emotionel og ustabil; hengivenhed kan være fanatisk og grusom; men kærlighed blander og smelter sammen, forstår og fortolker og skaber syntese af alle former og alle udtryk, alle årsager og alle racer til ét flamme kærlighedens hjerte, som ikke kender til skel, barrierer eller disharmoni. At frembringe denne guddommelige tilkendegivelse i vort daglige liv kræver vort yderste. At være indviet kræver, at alle kræfter i ethvert aspekt af vor natur aktiveres. Det er ingen let opgave. At stå over for de uundgåelige prøver, som vi helt klart vil møde, når vi træder ind på den vej, som Kristus fulgte, kræver et sjældent mod. At samarbejde forstandigt og vist med Guds plan og forene sin vilje med den guddommelige vilje kræver, at der mobiliseres ikke kun den dybeste kærlighed i et menneskes hjerte, men også meget vanskelige valg af sindet.

Indvielse kan måske betragtes som et stort eksperiment. Der kom en tid, da denne udviklingsproces blev indført, og da det blev muligt på jorden at iværksætte visse indre processer, som på det tidspunkt kun kendtes af de få. Da kunne det indre fremstilles i symbolsk form med henblik på undervisning af de »små«. Senere kunne indvielsesprocessen gennemgås åbenlyst på jorden, som det blev anskueliggjort for os af Kristus, Guds søn. Indvielse er en levende proces, og denne proces vil alle de kunne gennemgå, som udøver den nødvendige strenge selvdi-

sciplin, og som frivilligt indvilliger i at gå forløbet igennem uanset de personlige konsekvenser, overvåget og hjulpet af den gruppe indviede og vidende, som er menneskehedens vejledere, og som vi kender under mange navne i forskellige dele af verden og gennem forskellige tidsaldre. I Vesten kaldes de Kristus og hans kirke, menneskehedens ældre brødre. Indvielse er derfor en realitet og ikke en smuk og ret let opnåelig vision, som så mange okkulte og esoteriske bøger synes at hævde. Indvielse er ikke en proces, som et menneske kun kan gennemgå, hvis det melder sig ind i bestemte organisationer, og som kun kan forstås ved tilslutning til sådanne bestemte grupper. Indvielse kan ikke relateres til bestemte foreninger, esoteriske skoler eller organisationer. Det eneste, de kan gøre, er at lære aspiranten visse velkendte og grundlæggende »regler for vejen« og derefter overlade det til hans forståelse eller manglende forståelse af emnet, alt efter hans seriøsitet og udviklingsstatus, at gå gennem indvielsesportalen i den udstrækning, hans udrustning og skæbne tillader det. Menneskehedens lærere og Kristus, som er »mesteren over alle mestre og læreren for såvel engle som mennesker«, er ikke mere interesseret i disse organisationer, end de er i en hvilken som helst anden bevægelse i verden i dag, som bringer oplysning og sandhed til menneskene. Verdens indviede findes i alle nationer, kirker og grupper, hvor mennesker af god vilje arbejder, og hvor de yder verdenstjeneste. De nutidige såkaldte esoteriske grupper er ikke vogtere af indvielseslæren, og de har heller ikke en særstilling eller har særlige rettigheder med hensyn til at kunne forberede mennesket til denne udvikling. De mest seriøse kan kun forberede menneskene til det trin i evolutionsprocessen, der kaldes »discipelskab«. Årsagen til, at dette beklageligvis er tilfældet, og at indvielse forekommer at ligge så fjernt fra et medlemskab af de fleste af disse grupper, som hævder at have indsigt i indvielsesprocesserne, er, at de ikke har lagt den nødvendige vægt på den mentale oplysning, som er nødvendig for at oplyse vejen til den port, der fører til »Den Højstes hemmelige sted«. De har lagt vægt på personlig hengivenhed over for visdommens mestre og over for deres egne organisatoriske ledere. De har lagt vægt på autoritær lydighed over for læren og livets love og har ikke først og fremmest betonet lydighed over for sjælens stille røst. Vejen til indvielsesstedet og til det indre center, hvor Kristus findes, er sjælens vej, den ensomme selvudviklings, selvudslættelses og selvdisciplins vej. Det er den mentale oplysnings og intuitive forståelses vej.

Indvielse er åbenbaring af kærlighed, af det guddommelige

andet aspekt, som tilkendegiver sig ved visdom. Denne kærlighed blev tilkendegivet til fulde i Kristi liv. Han åbenbarede den sande kærligheds natur for os og opfordrede os til at være kærlige. Han viste os, hvad guddommelighed er og opfordrede os til at leve guddommeligt. I Det nye testamente beskrives den levende guddommelige kærligheds udviklende liv for os i tre stadier, hvor hvert stadium et efter et definerer denne erfarings forløb, og viser os, i hvilken rækkefølge Kristus åbenbares i menneskets hjerte. Første stadium beskrives med ordene: »Kristus i jer, herlighedsens håb« (Kol.1,27). Dette stadium dækker fra tiden lige før og til lige efter den nye fødsel, fødslen i Betlehem. Det er dette stadium, som menneskemasserne langsomt, men sikkert arbejder sig hen imod, og det er det umiddelbare mål for mange af verdens aspiranter i denne tid. Det andet stadium, der kaldes det fuldt udviklede menneske i Kristus, markerer en dybere oplevelse af det guddommelige liv og en dybere udvikling af kristusbevidstheden i mennesket. Verdens disciple arbejder sig hen imod dette mål. Det tredje stadium er processens fuldbyrdelse. Paulus refererer til dette stadium med ordene: »Indtil vi alle når frem til at være ét i troen på og erkendelsen af Guds Søn, til mands modenhed og det mål af vækst, da vi kan rumme Kristi fylde« (Ef.4,13).

Indvielse er derfor en gradvis fremadskridende og erkendt række af bevidsthedsudvidelser, en støt voksende bevidsthed om det guddommelige og alt, hvad dette begreb rummer. Mange såkaldt indviede tror, at de har opnået denne status, fordi en eller anden okkult leder eller et synsk medium har fortalt dem, at det er sådan; men ikke desto mindre ved de med sig selv, at de intet kender til den proces (som frimureriet lærer om), hvorved de kan gå gennem den mystiske dør mellem de to store søjler i deres søgen efter lyset; de har ingen bevidst viden om det selvindledte program, som de må følge i almindelig dagsbevidst tilstand, og som på samme tid erkendes af den iboende guddommelige sjæl, og menneskets sind og fysiske hjerne. Disse bevidsthedsudvidelser åbenbarer lidt efter lidt for mennesket kvaliteten af dets højere og lavere natur. Det er denne erkendelse, der kendetegner Paulus som en af de første indviede, der har opnået denne status i den kristne religionsorden. Læs her, hvad han fortæller om denne åbenbaring af hans dualitet:

»Thi jeg ved, at i mig, det vil sige: i mit kød, bor der intet godt; thi viljen har jeg vel, men at udføre det gode formår jeg ikke;

thi det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke; men det

onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. ...

Thi i mit indre menneske glæder jeg mig over Guds lov;

men i mine lemmer ser jeg en anden lov, som ligger i strid med loven i mit sind og tager mig til fange under syndens lov, som er i mine lemmer.

Jeg elendige menneske! hvem skal fri mig fra dette dødens legeme?

Gud ske tak ved Jesus Kristus, vor Herre!« (Rom.7,18-19.22-25).

Kun ved åbenbaring af Kristus i det enkelte menneske kan denne enhedsskabelse komme i stand. Kun ved den nye fødsel, dåben ved ånd og ild, og transfiguration eller forklarelse af den indre natur kan frigørelse finde sted og enhed med Gud opnås. Kun gennem menneskehedens offer, der er essensen af korsfæstelsen, bliver genopstandelse mulig.

Hvad der gælder for den enkelte gælder i sidste instans også for hele menneskeheden. Planen for menneskeheden omhandler menneskets *bevidste* udvikling. Efterhånden som menneskeheden vokser i visdom og viden, og efterhånden som civilisationer kommer og går med sine tiltrængte lektioner og sine højdepunkter, vil menneskene, som en gruppe nærme sig den port, der fører ind til selve livet. Alle nutidens opdagelser, alle psykologiske studier og kundskaber, al gruppeaktivitet og alle videnskabelige resultater så vel som al virkelig okkult viden er af åndelig natur og fremmer den bevidsthedsudvidelse, som vil gøre menneskeheden til den store indviende. Så snart menneskene i stadigt større omfang får en klar forståelse af det nødvendige i at træde mere bevidst ind i den virkelige indre menings og de virkelige værdiers verden, vil vi opleve, at mysterierne bliver almindeligt anerkendte. De nye værdier vil blive opdaget og erkendt, og nye handlemåder og nye måder at leve på vil blive udviklet som resultat af denne erkendelse. Der er tegn på, at dette allerede er ved at ske, og at den destruktion og nedbrydning, der finder sted rundt om os af forældede grundprincipper – politiske, religiøse og sociale – kun er indledningen til denne udvikling. Vi nærmer os den virkelighed, »som er i det indre«, og det proklameres i denne tid fra mange sider.

Vi befinder os på den overgangens vej (kan vi kalde det discipelskabets vej?), som vil lede os ind i en ny dimension, ind i den indre virkeligheds og de indre energiers sande verden. Det er en verden, hvori kun det åndelige legeme kan fungere, og kun åndens øje kan se. Den kan ikke opfattes af dem, hvis

indre intuitive opfattelsesevne ikke er vakt, og hvis intuition sover. Når det åndelige legeme begynder at blive organiseret og at vokse, og når visdommens øje langsomt åbnes og skoler sig til at se sandheden, da vil der komme tegn på, at Kristus, som eksisterer latent i alle gudesønner, vil begynde at overtage ledelsen og føre mennesket ind i den åndelige værens, den indre menings og de grundlæggende indre værdiers verden. Denne verden er gudsriget, sjælenes verden, og – når denne verden manifesteres – er den udtryk for det guddommelige liv, som vi kalder det femte naturrige. Men dette naturrige kan endnu ikke erkendes i mere bred forstand. Det er gennem indvielsesprocessen, at denne verden åbenbares.

Før indvielse er mulig, må betydningen af førnævnte tanker forstås, og det forudsættes at visse store mål i udviklingen er opnået. Vi kan i denne tid se disse krav blive indfriet i mange disciples liv, og for de, der har øjne, der kan se, er det tydeligt, at de aktivt påvirker og forandrer menneskeheden.

Aspiration er et grundlæggende krav, både til den enkelte og til menneskeheden. I dag aspirerer menneskeheden til store højder, og denne aspiration står bag de store nationale bevægelser, som man ser i så mange lande. På samme tid stræber de enkelte disciple på ny mod oplysning, tilskyndet dertil af deres længsel efter at afhjælpe verdens nød. Åndelig selvished, der tidligere har været så karakteristisk for aspiranter, må overvindes og forvandles til kærlighed til mennesket, og der må tages del i »fællesskabet med Kristus i hans lidelser« (*Fil.3,10*). Det personlige selv må tabes af syne i tjeneste. Tjeneste er hurtigt ved at blive denne tids grundtone, og er en af drivkræfterne til menneskehedens fremgang. Mødet med ulykke og smertelige erfaringer vil til enhver tid være den enkelte discipels lod. Det er tydeligt, at verdensdisciplen, menneskeheden selv, nu anses for værdig til en sådan prøve. Disse almindeligt udbredte vanskeligheder inden for alle områder af menneskets liv, der omfatter alle grupper uden undtagelse, er tegn på, at menneskeheden som helhed forberedes til indvielse. Der ligger en hensigt bag det, der sker i dag. Menneskehedens fødselsveer forud for Kristi fødsel er begyndt, og Kristus vil blive født i »brødets hus« (hvilket er betydningen af ordet »Betlehem«). Følgerne af tidens smerter og lidelser i verden er så iøjnefaldende, at yderligere kommentarer er overflødige. Der ligger en hensigt bag alle verdensbegivenheder i vor tid, og der er en belønning for enden af vejen. En skønne dag, måske før mange venter det, vil indvielsens port blive åbnet på vid gab for den lidende verdensdiscipel (som den tidligere har åbnet sig for det enkelte menneske), og menneskeheden vil træde ind i et nyt rige og stå foran den my-

steriøse nærværelse, hvis lys og visdom strålede ud til verden gennem personen Kristus, og hvis røst blev hørt ved hver af de fem kriser, som Kristus gik igennem. Da vil menneskeheden træde ind i årsagernes og kundskabens verden. Vi vil befinde os i virkelighedens indre verden, og den ydre tilsynekomst af fysisk liv vil kun fremstå som symbolsk for indre tilstande og begivenheder. Da vil vi begynde at arbejde og leve som dem, der er indviet i mysterierne, og vi vil leve vore liv i overensstemmelse med det virkelighedens rige, hvorfra Kristus og hans disciple (den usynlige kirke) hele tiden rådgiver og leder i menneskelige anliggender.

Det mål, de har for øje, og hensigten med deres arbejde, er opsummeret for os i en kommentar til et gammelt tibetansk skrift. Det lyder således:

»Alt det skønne, alt det gode, alt det, som tjener til at udrydde sorg og uvidenhed på jorden, må vies den ene store fuldbyrdelse. Da vil – når barmhjertighedens herrer har bragt den åndelige civilisation til jorden og af den skabt en himmel – den endeløse vej, som når ind til universets hjerte, åbenbares for pilgrimmene. Mennesket, som da ikke længere er et menneske, vil transcendere naturen og upersonligt, men bevidst, sammen med alle de oplyste, bidrage til opfyldelsen af den højere evolutions lov, hvoraf *nirvana* kun er begyndelsen« (*Tibetan Yoga and Secret Doctrines*, af W.Y. Evans-Wentz, s. 12).

Dette er vort mål. Dette er vor herlige hensigt. Hvordan kan vi nå frem til denne fuldbyrdelse? Hvad er det første skridt, vi må tage? Som det siges af en ukendt digter:

»Når du kan se gennem det ydre de årsager,
der ligger til grund for alle virkninger,
når du i solens varme kan føle strømmen af Guds kærlighed,
der omfatter hele jorden,
så kend dig selv, som en indviet i de mysterier,
som de vise altid har anset for de dyrebareste rigdomme.«

Andet kapitel

Første indvielse – fødslen i Betlehem

GRUNDTANKE

»Ingen kan se Guds rige, hvis han ikke bliver født på ny«
(*Joh.3,3*).

Ved at redegøre for de fem store indvielser håber vi at kunne bevirke tre ting. For det første, at der opstår en erkendelse af, at kristendommen er blomsten og frugten af fortidens religioner, idet den er den seneste, der er fremkommet, med undtagelse af den islamiske religion. Vi har set, at man i den kristne religion har lagt vægt på det enkelte individ i den menneskelige familie og på Kristi egen, enestående mission. Kristus kom for at udbrede læren om det enkelte menneskes store betydning, som jeg allerede har gjort opmærksom på i Første kapitel, side 25.

Det kan synes som om, at den vægt som Muhameds tilhængere lagde på kendsgerningen om Gud, den Højeste, den Ene og Eneste, var et balanceskabende initiativ, idet denne religion udbredtes i det femte århundrede, som et værn mod menneskets forglemmelse af Gud, efterhånden som mennesket nærmede sig sin egen latente og essentielle guddommelighed som en søn af Faderen. Studiet af relationerne mellem disse forskellige trosretninger og den måde, hvorpå de beredte vejen for og komplementerede hinanden, er af den største interesse. Det har Vestens teologer ofte glemt. Kristendommen kan og vil søge at bevare den hellige lære som sin inderste hemmelighed, men denne lære er nedarvet fra fortiden og tilhører ikke kun den. Den hellige lære kan søges personificeret ved den største af de guddommelige budbringere, men denne budbringers vej var allerede blevet udstukket af andre store gudesønner, som havde betrådt denne vej før ham. Hans ord kan være nok så livgivende for Vestens civilisation og kan måske frembringe den frelse, som er nødvendig for os, men Østen har sine egne lærere, og hver af de tidligere civilisationer på vor planet har haft sin egen guddommelige repræsentant. Når vi betragter kristendommens budskab og dens enestående bidrag, må vi ikke glemme fortiden, for hvis vi gør det, vil vi aldrig kunne forstå vor egen kristne tro.

For det andet, at vi lærer at tænke i større helheder og erkender, at de store bevidsthedsudvidelser, som vi hele tiden vender tilbage til, har deres universelle paralleller. Nogle af disse bevidsthedsudvidelser er sket tidligere i menneskets fortid. Nogle ligger forude. En af dem kan blive mulig i den nærmeste fremtid. Efterhånden som menneskets fysiske og mekaniske udrustning udvikles, og i takt med dets ekspanderende bevidsthed ledes det gradvist videre og får større og større indblik i den indre iboende guddommelighed, og opfatter mere og mere den

transcendente Gud, samt registrerer – med en stadig mere oplyst bevidsthed – den åbenbaring, som lidt efter lidt præsenteres for det med henblik på dets skoling og kulturelle vækst.

I denne tid står vi umiddelbart foran fødselstimen for menneskehedens Kristus, og fra stoffets mørke skød kan kristusbarnet træde ind i gudsrigetets lys. Vi står foran en ny krise, og den har Kristus forberedt menneskeheden på, for da han blev født i Betlehem, var det ikke kun fødslen af den næste guddommelige lærer og budbringer, men det var også tilsynekomsten af en individualitet, som ikke blot i sin person sammenfattede menneskehedens tidligere resultater, han var tillige en forløber for fremtiden og repræsenterede ved sin fremtræden alt, hvad menneskeheden vil kunne opnå. Kristi tilsynekomst i hulen i Betlehem indvarslede muligheden for en ny cyklus med åndelig udvikling for menneskeheden som helhed, så vel som for det enkelte menneske.

Som det tredje og sidste punkt vil vi anskue denne udvikling ud fra det enkelte individs synsvinkel og studere de episoder, der fortælles om i evangeliet, og som har at gøre med det menneske, der, når det nærmer sig afslutningen på den lange og byrdefulde udviklingsvej, er parat til selv at gennemleve det samme drama. Dette menneske vil få lejlighed til at gå fra den nye fødsel til den endelige genopstandelses stadium via den stejle opstigning på bjerget Golgata. I sit inderste må mennesket lære at forstå Kristi ord: »I må fødes på ny« (*Joh.3,7*) og at tilkendegive den død i livet, som er budskabet fra Paulus: »Dag efter dag dør jeg« (*1 Kor.15,31*).

Vi må hver for sig før eller senere bevise dette for os selv, fordi »en levende religiøs oplevelse er den eneste rigtige vej til forståelse af de religiøse læresætninger« (Pavel Florensky, citeret i *The Recovery of Truth*, af Hermann Keyserling, s. 80). Kun ved at følge det eksempel, der er givet os af dem, der selv har nået målet, kan vi lære den endelige fuldbyrdelses mening. Kun ved at leve guddommeligt kan vor skjulte guddommelighed finde sit sande udtryk. Dette kræver en målrettet selvudvikling, som bærer lønnen i sig selv, men som man i begyndelsen indlader sig på i blinde.

Menneskehedens historie er derfor en beretning om det enkelte menneskes søgen efter guddommeligt udtryk og lys og efter den endelige fuldbyrdelse, den nye fødsel, som frigør mennesket til tjeneste i gudsriget. Ned gennem tiderne har enkeltpersoner over hele verden gennemlevet disse fem bevidsthedsudvidelser og er gået ind til et dybere liv med mere omfattende og mere frugtbar tjeneste. Trin for trin er deres følelse af gud-

dommelighed tiltaget, og deres bevidsthed om det iboende guddommelige liv har ført dem til erkendelse af den ophøjede transcendent Gud. Gud i individet og Gud i Kristus. Gud i alle former, og Gud det besjælende liv i kosmos, og tillige en Gud, som bevidst levendegør både et univers og et menneske, så vel som stoffets mindste atom. Udviklingen af denne erkendelse om menneskets indre guddommelighed er foregået langsomt og gradvist, men på visse tidspunkter i menneskehedens historie (ligesom i den enkeltes historie) er der opstået kritiske øjeblikke og kriser, der er blevet overvundet, og hver indvielse har bragt menneskeheden øget forståelse. I dag forberedes hele menneskeheden til netop en sådan overgangsfase og til atter at fokusere bevidstheden i en højere dimension og på et rigere erfaringsområde. Menneskeheden er parat til at træde et trin højere op ad evolutionsstigen. I en så speciel situation og over for en sådan enestående begivenhed kan vor nuværende kaotiske forvirring ikke undre. Vi står skælvende på tærskelen til et nyt skridt fremad; vi er parat til en ny indvielse; vi er i færd med at udvide vor horisont og parat til at træde gennem den åbne dør ind til et større rum. Intet af det, der sker, er tegn på fiasko, sanseløs forvirring eller uoverskuelige omvæltninger. Det er snarere en midlertidig nedbrydningsproces, der skal give plads til fornyet genopbygning, og i menneskehedens liv svarer det til de prøver og prøvelser, som altid bliver den discipel til del, der forbereder sig til indvielse. Dette har kristendommen forbedret en stor del af menneskeheden på. Den nye fortolkning og den kommende åbenbaring er umiddelbart forestående.

Denne kommende fornyende levendegørelse af menneskehedens essentielle og indre natur med den deraf følgende nyorganisering af verdens anliggender og menneskehedens levevis anes og forventes allerede af menneskehedens tænkere, og de fokuserer til stadighed på dette fremtidsperspektiv. Menneskehedens forventning er ved at få vital betydning.

I en gammel mexicansk aforisme siges det: »Fra det indre center vil der altid udgå et nyt ord«. Enhver form har et positivt indre livscenter. Enhver organisme er konstrueret omkring en central kerne af kraft. Der findes et centrum i vort univers, hvorfra det ord udgår, der skaber vort nuværende organiserede solsystem og den planet, som vi lever på, med dens myriader af livsformer.

»I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.

Dette var i begyndelsen hos Gud.

Alt er blevet til ved det, og uden det blev intet til af det, som er.

I det var liv, og livet var menneskenes lys. ...

Han var i verden, og verden er blevet til ved ham, og verden kendte ham ikke« (*Joh.1,1.2.3.4.10*).

Hvad der gælder for helheden, gælder også for delen. Enhver civilisation har haft sit Ord, som et udtryk for den menneskelige bevidsthed. For to tusinde år siden var Ordet for os »bliv kød«, og Vesten har især beskæftiget sig med dette dynamiske aspekt af åndeligt liv. Om vi accepterer denne kendsgerning eller drager den i tvivl er uden betydning, for så vidt angår virkningerne, for som dr. Schweitzer siger:

»Det historiske fundament for kristendommen set fra en rationel, liberal eller nutidig teologisk synsvinkel, eksisterer ikke længere – hvilket dog ikke er ensbetydende med, at kristendommen har mistet sin historiske indre basis. Den opgave, som historiens teologi mente, at den burde løse, og som den ser falde fra hinanden netop i det øjeblik, hvor den er nær sit mål, er kun det terracotta-farvede dække over den sande, uforgængelige historiske basis, som er uafhængig af enhver form for historisk viden og bevis – simpelthen, fordi den findes, den eksisterer.

Jesus har betydning for vor verden, fordi en vældig strøm af åndelig kraft er udgået fra ham og er trængt ind også i vor tidsalder. Dette faktum kan historisk viden hverken rokke ved eller bestyrke« (*The Mystery of the Kingdom of God*, af Albert Schweitzer, s. 28-29).

Altid har det Ord lydt, som gjorde det muligt for menneskeheden at se og erkende det næste skridt. Kristus gjorde det muligt for mennesket at høre dette Ord i det forgangne; han vil gøre det muligt for mennesket at gøre det samme igen i denne tid. En skønne dag, som alle frimurere ved, vil disse Ord, der udtales ved bestemte lejligheder, blive afløst af ét ORD, som de kender, som det »Tabte Ord«. Når dette Ord udtales for sidste gang, bliver menneskeheden i stand til at nå det absolutte højdepunkt for sin formåen. Den skjulte guddommelighed vil da stråle i al sin herlighed og komme til udtryk gennem menneske-

heden.

Højdepunktet for den materielle levevis er måske nået. Nu opstår der en mulighed for, at det subtile guddommelige selv kan manifestere sig ved hjælp af den erkendelseserfaring, som vi kalder den »nye fødsel«, og som kristendommen altid har forkyndt. Hensigten med alt, hvad der nu finder sted på jorden, er at bringe det frem til overfladen, som er skjult i menneskets hjerte, og at åbenbare den nye vision for vore øjne. Da kan vi gå gennem porten til den nye tidsalder og ind i en verden, som vil kendetegnes af ny bevidsthed, en dybere forståelse af de indre betydningsfulde realiteter og mere sande og højere værdinormer. Ordet vil atter lyde fra det indre center – centret i himlen og centret i ethvert menneskes hjerte. Hver enkelt sjæl må selv høre dette Ord. Hver enkelt af os må gøre den erfaring, at vi med os selv ved, at vi er »Ordet, som blev kød«. Indtil Betlehems-erfaringen er blevet en del af vor egen bevidsthed som sjæle, vil den forblive en myte. Men den kan blive en realitet – den vigtigste begivenhed i en sjæls livsforløb.

Jeg kan ikke her komme nærmere ind på en definition af ordet »sjæl«. Et uddrag fra en bog af dr. Bosanquet udtrykker dette begreb i vendinger, som kæder begrebet sjæl sammen med den enkeltes erfaringsgrundlag, men som alligevel bibeholder de kosmiske implikationer i al deres skønhed. En isoleret sjæl er utænkelig. Han siger:

»Sjælen – idet jeg her bruger ordet i dets mest almindelige betydning, som betegnelse for det erfaringens indre center, der som et mikrokosmos har erhvervet eller er ved at erhverve en egen karakter og en relativ selvstændig eksistens – må ikke opfattes som en separat enhed, hverken i forhold til dens objektive liv eller i forhold til det absolutte indre liv.

Vor forestilling har hele tiden været, ... at *sjælen er noget af uhyre udstrækning, der 'kommer til live' ved sin dets koncentration*. Og når vi taler om sjælen som en vilje, der på skabende måde former omstændighederne, er dette et andet udtryk for det mikrokosmos, der inkluderer det center, som det omgiver, idet det omformer og fornyer sig selv. På den anden side er den også en tråd eller et fiber af det absolutte liv ... en strøm eller et tidevand i det absolutte liv af varierende omfang og intensitet, urørlig af den store flod, hvori det strømmer« (min kursivering, A.A.B.) (*The Value and Destiny of the Individual*, af B. Bosanquet, s. 129).

Hvad denne sjæl er, når den bliver synlig og manifesteres (selv på trods af legemets begrænsninger), tydeliggjorde Kristus for os. At det ufuldkomne i os er fuldkomment i ham, er en kendsgerning, der kommer til fuldt udtryk. Han har forbundet os med sig ved hjælp af sine fuldkomne menneskelige egenskaber. Han har forbundet os med Gud ved at give udtryk for det guddommelige.

To ting må vi derfor alle holde os for øje i denne tid, hvis ikke vi skal drukne i verdens tilsyneladende kaos og derved tabe vort perspektiv af syne. Det ene er, at *hver tid bringer sin egen løsning eller udvej*. Det var, hvad Kristus mente, da han sagde: »Jeg er vejen og sandheden og livet« (*Joh.14,6*). Han vidste, at han i sig skabte en syntese af fortidens sjæl og fremtidens ånd. Og hvad der er tilfældet for ham, er også tilfældet for den lære, han gav os. Kristendommen indbefatter fortiden og dens bedste religiøse elementer.

Mennesket står som sjæl foran åbenbaringernes porte, og det må lære, at åbenbaringerne vil komme, når det selv fuldkommengøres. Browning gav udtryk for dette i de følgende velkendte linjer:

»Således dvæler han i alt
fra livets allerførste begyndelse,
og til sidst i mennesket,
der er fuldbyrdelsen af denne plan for væren,
fuldkommengørelsen i denne livssfære,
hvis egenskaber her og der
blev spredt over den synlige verden,
før uklare fragmenter med ønsket om forening
forenedes til en vidunderlig helhed.
Ufuldstændige kvaliteter i det skabte antydede
at skabelse af endnu et væsen stod tilbage,
et punkt, hvor alle disse spredte udstrålinger
skulle mødes og forenes i menneskets egenskaber.

. . . . .

Når hele menneskeheden er fuldkommengjort, ligesom mennesket,
begynder det fuldkommengjorte menneske at vise sin hensigt:
at blive Gud lig.

Seere forudsagde menneskets komme,
så i menneskets selv opstår ophøjede forventninger,
symboler og typer i en uklar herlighed,

som før i det evige kredsløb, som livet følger.
For mennesket begynder at overskride sin begrænsning
og finde nye håb og bekymringer,
som hurtigt erstatter deres virkelige glæder og sorger;

de bliver for store til den begrænsede tro på ret og uret,
som svinder for den umålelige tørst efter det gode,
mens freden i deres indre bliver stadig stærkere.
Sådanne mennesker befinder sig allerede nu på jorden,
afklarede blandt de ufuldstændige væsener rundt omkring,
som skal frelses af dem og forenes med dem.
(*Paracelsus*, af Robert Browning).

Mennesket, det menneskelige væsen, en sjæl i inkarnation, står på tærskelen til at tage det skridt fremad, som vil føre til den første af de store bevidsthedsudvidelser, som vi kalder »den nye fødsel«. Når det er sket, vil kristusbarnets liv tage til, og den derved fremkaldte kraft vil bære det frem ad den vej, som fører fra det ene højdepunkt til det næste, indtil det selv bliver en illumineret lysbærer, der kan oplyse vejen for andre. De oplyste har altid ledt menneskeheden fremad; de vidende, mystikere og helgener, har bestandigt fremhævet menneskehedens højdepunkter og det enkelte menneskes muligheder.

Vejene fra fødslen i Betlehem til korsfæstelsens bjerg er tung og vanskelig, men den betrædes med glæde af Kristus og af dem, hvis bevidsthed er afstemt med hans. Glæden ved fysisk liv ændres til en glæde ved at forstå, og nye værdier, nye ønsker og fornyet kærlighed træder i stedet for det gamle.

Fødslen i Betlehem markerede begyndelsen på frelserens lange smertefulde vej. Den gjorde ham »ringeagtet, skyet af folk, en smerternes mand og kendt med sygdom, en, man skjuler sit ansigt for, agtet ringe, vi regned ham ikke« (Es.53,3). Den var begyndelsen til menneskelivets ophør og markerede, at han blev indviet til højere bevidsthedstilstande. Det fremgår tydeligt af evangeliets beretning.

2

Før vi tager disse store indvielser op til nærmere overvejelse, kan det have sin værdi at berøre nogle punkter i relation til emnet som helhed. Der udbredes i denne tid ganske mange særprægede og urigtige oplysninger om dette emne, og da der er en bred og almen interesse for emnet, er et vist mål af klar tænkning stærkt tiltrængt. Opmærksomheden bør henledes på bestemte faktorer, som hyppigt overses. Følgende spørgsmål bør stilles: »Hvem er indvieren? Hvem er kvalificeret til at stå foran ham og gennemgå en indvielse?«

Det kan ikke stærkt nok fremhæves, at den første indvier, som et menneske har, altid vil være dets egen sjæl. Mange esoteriske skoler og lærere retter deres undervisning og leder deres aspiranter mod en eller anden stor mester, som formodes at forberede dem til dette skridt, og uden hvis medvirken det ikke skulle være muligt at gøre fremskridt. De tænker ikke på, at det end ikke er muligt for en sådan mester at få kontakt med et menneske i denne sammenhæng, før mennesket selv har opnået en klar og stabil kontakt med sin egen sjæl. Det er på bevidsthedsplanet, som også er sjælsplanet, at de, som kan hjælpe, findes, og før vi som enkeltindivider har udviklet denne bevidsthedstilstand, er det ikke muligt for os at få en intelligent kontakt med dem, som fungerer der hele tiden. Indvielse er relateret til bevidsthed og er ganske enkelt et ord, vi bruger, som betegnelse for den overføring, et menneske foretager af bevidstheden fra det fjerde naturrige eller menneskeriget til det femte naturrige eller det åndelige rige, gudsriget. Kristus kom for at åbenbare vejen ind i dette naturrige.

Som vi allerede har set, kaldes sjælen, der indvies, ved mange navne i Det nye testamente, og i andre religioner bruges en helt anden terminologi, som passede til den tid og til aspirantens temperament. Når den kristne discipel taler om »Kristus i jer, herlighedens håb« (*Kol.1,27*), så taler den orientalske discipel om Selvet eller Atman. Nutidens tankeretninger taler om egoet eller det højere selv, det virkelige menneske eller den åndelige entitet, mens der i Det gamle testamente refereres til »nærværelsens engel«. Man kunne opstille en lang liste over disse synonyme, men for vort vedkommende vil vi begrænse os til ordet »sjæl« på grund af dette ords udbredte anvendelse i Vesten.

Menneskets udødelige sjæl forbereder det til den første indvielse, for det er denne sjæl, som manifesteres på jorden

som »kristusbarnet« og kommer til syne i mennesket. Dette er den nye fødsel. Det, som langsomt har spiret i mennesket, fødes til sidst, og Kristus eller sjælen fødes bevidst. Kimen til den levende Kristus har *altid* eksisteret, omend latent, i alle mennesker. Men i det rette øjeblik kommer den spæde sjæl til syne, og den første af de fem indvielser bliver mulig. Arbejdet skrider frem, og kristuslivet udfoldes og udvikles i mennesket, indtil anden og tredje indvielse har fundet sted. På disse tidspunkter foregår vor indvielse, som mange er klar over, på Kristi foranledning, og med helt vågen bevidsthed står den indviede i hans nærværelse og ser ham ansigt til ansigt. Browning udtrykker denne sandhed i det storslåede digt *Saul*, hvor han siger:

»... Det vil blive et ansigt som mit, der tager imod dig!
Et menneske lig mig,
som du må elske, og som må elske dig, for evigt.
En hånd som denne hånd vil åbne portene til nyt liv!
Se, Kristus står!«

Efter tredje indvielse, forklarelsen, når personligheden er blevet underlagt sjælen eller den iboende Kristus, og Herrens herlighed lyser gennem menneskets legeme, står vi over for den næste store præstation, korsfæstelsen og genopstandelsen. Da, siges det, vil det mystiske væsen, der omtales i Det gamle testamente som Melkisedek og som Den gamle af dage, spille sin rolle og indvie os i endnu højere mysterier. Det siges om ham, at:

»Denne Melkisedek, konge i Salem, Guds, den Højestes, præst, ... han, som for det første, når hans navn udlægges, er 'retfærdigheds konge', dernæst også 'Salem kongen', det vil sige 'freds konge', uden fader, uden moder, uden stamtavle, uden begyndelse på sine dage og uden afslutning på sit liv, ... han bliver ved med at være præst bestandig« (*Hebr.7,1-3*).

Han er den, som modtager den indviede og overvåger den overgang til højere bevidsthed, som er belønningen for de prøver, som han sejrrigt har gennemgået. Han er den, hvis »stjerne stråler«, når den indviede træder ind i lyset.

Der er derfor tre indvielser: For det første menneskets egen sjæl, så den historiske Kristus, og endelig Den gamle af dage,

ham i hvem »vi lever og røres og er« (*Ap.G.17,28*). Denne tanke er interessant, når vi gør os klart, at af de fem indvielser er der tre, som ifølge sagens natur kan anses for at være af særlig stor betydning. I Kristi liv er der visse hændelser, som repræsenterer opnåelse af store mål og visse kulminerende perioder, som samtidig er begyndelsen til nye mål. Det er første indvielse, fødslen; tredje indvielse, forklarelsen; og femte indvielse, genopstandelsen. Der findes i naturen en mystisk faktor, som har at gøre med første, tredje og femte indvielse – begyndelsen, det midterste stadium og den kulminerende fuldbyrdelse. Som det er påpeget, »er det intervallerne, ikke kun mellem grundtonen, den store tredje og den fuldendende femte, eller dem, der adskiller ottendedelsnoden fra sekstendedelsnoden, som sætter os i stand til at opbygge en symfoni eller en sang«. Mellem disse højdepunkter, hvor evangeliet beretter detaljeret om deres indbyrdes afstand, udføres det arbejde, som gør det muligt at nå frem til den senere fuldbyrdelse. I denne bog behandler vi primært fremgangsmåden ved indtræden i gudsriget. Dette rige eksisterer, og at blive født ind i det er lige så uundgåeligt, som at blive født ind i menneskets verden. Det er en fortløbende proces, der strækker sig fra svangerskabet til kristusbarnets fødsel »i tidens fylde«. Sjælen indleder sin jordiske manifestation, og disciplens og den indviedes liv tager sin begyndelse. Han går fra trin til trin, indtil han mestrer alle det åndelige riges love. Gennem fødsel, tjeneste og offer bliver den indviede borger i dette rige, og det er en lige så naturlig proces i relation til hans indre liv, som de fysiske processer er det i forhold til hans ydre liv som menneske. Disse to faktorer er til stadighed aktive, men i sidste instans manifesteres den indre virkelighed ved, at det menneskelige ofres til det guddommelige.

Den indviede er ikke kun et godt menneske. Verden rummer mange gode mennesker, som sandsynligvis er meget langt fra at være indviede. Den indviede er heller ikke en velmenende hengiven. Han er et menneske, som har føjet en velfunderet intellektuel forståelse til en sund moralsk karakters basale egenskaber og sunde opofrelse. Gennem disciplin har han opnået kontrol over sin lavere natur, personligheden, så den er »et kar til ære, helliget, nyttigt for husets herre, brugbart til alt godt arbejde« (*2 Tim.2,21*), og denne herre er hans egen sjæl. Han ved, at han færdes i illusionernes verden, men samtidig med det indstiller han sig på at vandre i sjælens lys i erkendelse af, at han ved tjeneste for sine medmennesker og ved selvfor-glemmelse bereder sig til at stå foran indivielsens portal. På denne vej møder han andre, der ligesom han selv er ved at lære

at blive borgere i gudsriget.

Dette har alle sande kristne været vidende om, og det har været deres budskab igennem århundreder, og deres forenede udsagn vidner om gudsrigets realitet, om den kendsgerning, at de, der oprigtigt søger gudsriget, kan finde det, og at de, der søger oplysning om dets eksistens, ikke vil blive skuffet. Vejen til dette rige findes gennem spørgsmål og svar, ved at søge og finde, og ved lydhørhed over for den indre røst, der kan høres, når alle andre stemmer er bragt til tavshed.

Når denne røst høres, bliver vi bevidste om de muligheder, der ligger foran os, og tager det indledende skridt hen imod første indvielse, som fører til Betlehem, for dér at finde og møde Kristus. I vort indre finder vi Gud. I hjertekulen kan vi mærke det guddommelige liv pulsere. Mennesket opdager, at det er én blandt mange, som har gennemgået den samme erfaring, og som gennem indvielsesprocessen har født Kristus i sin bevidsthed. »Det spæde liv« nyfødt i gudsriget indleder den kamp og den erfaring, som skridt for skridt vil føre mennesket fra den ene indvielse til den næste, indtil det også har nået dette mål. Da bliver det en lærer og et udtryk for guddommelighed og følger i frelserens fodspor i tjeneste for menneskeheden, det vil anslå den påkrævede grundtone og hjælpe andre til at nå det stadium, som det selv har nået. Vejen for tjeneste og samarbejde med det guddommelige vil blive formålet med dets liv.

Ikke alle indviede kan nå det højdepunkt, som Kristus nåede. Han havde en enestående og kosmisk mission. Men det er muligt for verdens disciple at opleve hvert enkelt udviklingstrin, som det skildres i evangeliet. Derfor må vi, når vi sammenfatter disse tanker om den nye fødsel i gudsriget, som så mange i denne tid står overfor, gøre os klart, at:

»Ved den første store indvielse fødes Kristus i disciplen; da føler han for første gang *i sig selv* udstrømningen af den guddommelige kærlighed og mærker denne vidunderlige forandring, som bevirker, at han føler sig som ét med alt levende. Dette er den 'anden fødsel', og ved denne fødsel glæder de himmelske sig; thi han fødes til 'himlens rige', som et af 'de små børn', som et 'barnlille' – et udtryk, hvormed de nyindviede stadigt betegnes. Dette er meningen med Jesu ord, at et menneske må blive et barn for at komme ind i himmeriget« (*Esoterisk kristendom*, af Annie Besant, s. 123).

Et andet sted skriver den samme forfatter, at:

»Den 'anden fødsel' er en velkendt betegnelse for indvielse; selv nu til dags kaldes de højere kaster i Indien de 'to gange fødte', og den ceremoni, hvorved de bliver 'to gange fødte', er en indvielsesceremoni – kun en ydre skal, ganske vist i disse nyere tider, men dog et 'afbillede af den himmelske helligdom' (*Hebr.9,23*). Idet Jesus taler til Nikodemus, siger han, at 'ingen kan se Guds rige, hvis han ikke bliver født på ny', og denne fødsel omtales som 'født af vand og Ånd' (*Joh.3,3.5*). Dette er den første indvielse; en senere indvielse er dåben 'med Helligånd og ild' (*Matt.3,11*), det er den indviedes dåb i hans manddom, ligesom den første er fødslen, der byder ham velkommen som 'det lille barn, der træder ind i Himmeriget'. I hvor høj grad, dette billedsprog var kendt blandt jødiske mystikere, ses klart af den overraskelse, Jesus lagde for dagen, da Nikodemus ikke forstod hans mystiske måde at udtrykke sig på: 'Er du lærer i Israel og forstår ikke dette?' (*Joh.3,10*)« (*Esoterisk kristendom*, af Annie Besant, s. 44).

Verdens disciple står i dag over for den mulige opnåelse af disse højdepunkter. Det gælder også den trætte verdensdiscipel, menneskeheden som helhed, forslidt og splittet, forvirret og rastløs, men bevidst om det guddommelige potentiale og med store drømme, visioner og idealer, som fremkalder håb og afviser nederlag og sikrer et endeligt vellykket resultat. Den røst, der lyder fra alle verdens frelsere, og Kristi eksempel, tilkendegiver over for menneskeheden den vej, der må betrædes. Den fører væk fra det overfladiske og materialistiske, fra den uvirkelige verden til virkelighedens verden. »Menneskeheden har fået nok af et liv, der er afskåret fra dets religiøse indre, og en søgen efter en ny religiøs balance, en åndelig fordybelse vil tage sin begyndelse. Menneskeheden kan ikke længere fortsætte med kun at leve det overfladiske, det ydre liv« (*The End of Our Time*, af Nicholas Berdyaev, s. 59). Mørkets dybder fremkalder dybsindig tænkning, og fra mørket i disse dybder og gennem smerte og lidelse vil kristusbarnet udvikle sig, og menneskeheden som helhed vil være rede til den store overgang til gudsriget. Mennesket kan nu træde ind i dette rige og indlede udformningen af den åndelige historie. Op til vor tid har historien været forberedende. Først i dag er menneskeheden for første gang parat til at tage det store skridt ind på discipelskabets vej og til at gennemgå den renselse, som går forud for indvielsesvejen. Enkelte personer er nu og da trådt ud af rækkerne og har hævet sig op til fuldbyrdsens tinder og

der ved besteget indvielsens bjerg. Men i dag bliver dette muligt for mange. Det klare signal fra dem, der har nået dette, og fra dem, der er indviet i gudsrigets mysterier, gør et sådant nyt skridt muligt. Denne tid er unik og behovet stort. Signalet lyder til den enkelte, men også – for første gang i historien – til de mange, fordi de er parate til at respondere.

Det er situationen nu. Røsten fra disse enkeltpersoner, som er trådt ind i gudsriget, lyder i dag til masserne med al ønskelig tydelighed. Budskabet er klart, men menneskehedens indvielse vil for nogle synes at være en langsom proces. Gamle sandheder, som blev forkyndt af verdens lærere og frelsere, er ved at blive genfortolket, således at de gammelkendte behov kan imødekommes på nye og mere levende måder. Disse ledere, som former menneskenes ånd, holder døren vidt åben, og menneskeheden vil gå gennem den hurtigt, hvis den er lydhør, men uafvendeligt, hvad enten den er lydhør eller ikke.

Vort emnes udstrækning bliver gradvist mere synligt i vor bevidsthed. Vi ser, at emnet må gribes an ud fra to synsvinkler. Først vil vi studere Jesu fem indvielser ud fra den enkelte aspirants synsvinkel, så det klart vil fremgå, at vi alle som Guds børn kan opnå det samme, som Kristus opnåede. Et af de interessante punkter, vi lægger mærke til, når vi studerer Kristi liv, og hvordan den guddommelige plan for dette specielle liv kun lidt efter lidt registreredes i hans bevidsthed, er, at han til at begynde med kun havde en vag fornemmelse af den opgave, der påhvilede ham. Tanken udviklede sig, efterhånden som han blev ældre. Efter første indvielse, fødslen i Betlehem, var ordene til hans forældre: »Vidste I ikke, at jeg bør være i min Faders gerning?« (*Luk.2,49*). Han vidste, at det var bestemt, at han skulle arbejde og tjene, men arbejdets indhold stod først senere klart for ham. Han erkendte simpelthen, at der var en plan, og han viede sig til denne plan. Det kan også gøres af dem, der følger i hans fodspor.

Anden indvielse, dåben, fandt derpå sted. Kristus havde nået sin manddomsalder, og dette stadium blev hurtigt fulgt af en klar og bevidst afvisning af det onde. Efter erkendelsen af det arbejde, der skulle udføres, var det næste skridt en renselse af den, der skulle udføre dette arbejde, og denne renselse og frigørelse fra det onde måtte tilkendegives overbevisende. Det gjorde Kristus ved sejren over de tre fristelser. Og først efter denne forberedelse læser vi, at han begyndte at undervise. »Jesus vendte i Åndens kraft tilbage til Galilæa, og rygtet om ham kom ud i hele omegnen. Og han lærte i deres synagoger og blev prist af alle« (*Luk.4,14-15*).

Erkendelse af og forberedelse til deltagelse i den guddommelige plans udførelse blev derpå fulgt op af vielse til denne plan. Efter forklarelsen nåede han til fuld klarhed over, hvad der ventede ham, og han præciserede det tydeligt for sine disciple med ordene:

»Menneskesønnen skal lide meget og vrages af de ældste og ypperstepræsterne og de skriftkloge og dræbes, men på den tredje dag skal han opvækkes. ... Hvis nogen vil gå i mit spor, skal han fornægte sig selv og daglig tage sit kors op og følge mig« (*Luk.9,22.23*).

Vi læser senere i det samme kapitel, at han stadig holdt sig »Jerusalem for øje som sin vandrings mål«, stedet for lidelse og offer.

Til sidst kom erkendelsen af, at han havde gennemført, hvad han havde sat sig for. Han havde fuldbyrdet planen; hans Faders gerning var udført, og de mange lidelser udstået. Vi læser, at selv på korset optog planen stadig hans opmærksomhed og med de afsluttende ord: »Det er fuldbragt!« (*Joh.19,30*), gik han gennem dødens port til en glædesfyldt genopstandelse.

Den gradvise åbenbaring af planen og tjeneste ledsager altid indvielsesprocessen; den enkelte lærer at indordne sit liv under Faderens vilje og – som Kristus gjorde det – tjene denne vilje. Selve indvielsesprocessen er kun en del af den generelle plan for menneskeheden, og discipelskabets og indvielsernes vej er kun de afsluttende stadier på udviklingsvejen. De tidligere skridt på vejen er relateret til menneskets liv og erfaringer, men de afsluttende stadier, efter den nye fødsel, omhandler åndelig udvikling.

Hvad der gælder for den enkeltes udvikling, gælder også for menneskeheden som helhed, og alle disse stadier må gennemlevs i menneskehedens liv. De, der ser visionen klart og tydeligt, kan se beviser på, at denne plan er under udvikling, ved at iagttage en kraftig vækst i de stadigt mere omfattende tanker og ideer, der nu præger verden. Uden at gå for meget i detaljer eller indlade sig på langvarige afhandlinger om emnet, kan planens udvikling og menneskehedens respons på den tydeligt spores i forestillingen om Gud. Til at begynde med var Gud en fjern, antropomorf guddom, ukendt og ikke elsket, men betragtet med respekt og frygt, og tilbedt som en guddom, der udtrykte sig gennem naturens kræfter. Efterhånden som tiden gik, nærmede denne gud sig sit folk, idet den antog et mere menneskeligt præg, indtil vi i jødernes religionsorden finder den meget lig os selv, men fremdeles den vredladne, dømmen-

de hersker, som stadig måtte adlydes og frygtes.

Som tiden gik, kom han endnu nærmere, og før kristendommens fremkomst tilbød man ham som den elskede Krishna i hinduismen og som Buddha. Derefter kom Kristus til Vesten. Man så Gud selv som inkarneret blandt menneskene. Det fjerne var blevet det nære, og han, som man havde tilbedt i frygt og undren, kunne man nu kende og elske. I dag er Gud kommet endnu nærmere, og i den nye tidsalder vil man ikke alene erkende sandheden i fortidens åbenbaringer og bekræfte deres værdi og deres progressive åbenbaring af det guddommelige, men man vil også tilføje den ultimative åbenbaring af Guds nærværelse i menneskehjertet, af Kristi fødsel i mennesket, og af at hvert menneske i sandhed manifesteres som en Guds søn.

Når vi ser på bevidsthedens udvikling, vil vi se den samme guddommelige plan bag. Menneskeheden blev i sin barndom styret af instinktet, men som tiden gik begyndte intellektet at udvikle sig, og det betinger stadig menneskenes anliggender, regeringer og tænkning. Fra det intellekt, der bruges på rette måde, og forstås rigtigt, udvikles der en højere og mere åbenbarende evne. Vi kan se denne nye evne, intuitionen, udvikles gradvis i nutidens intelligente menneske. Den vil lidt efter lidt bringe indre oplysning, og således går mennesket fra højdepunkt til højdepunkt, indtil den alvidende kosmiske gudesøn kan træde frem og udtrykke sig gennem alle menneskesønner.

Den samme fremadskridende tendens kan ses i menneskeraens udvikling gennem de forskellige stadier, fra det isolerede vilde menneske, til familien eller stammen, dernæst til stammernes eller slægternes samling i nationer under en central regering, frem til nutiden, hvor vi lever i en verden, der er begyndt at respondere på det, der er større end nationen – selve menneskeheden – og at opfatte dens tilkendegivelser ved udvikling af en international bevidsthed. Uanset i hvilken retning vi følger planens udvikling, så går udviklingen fra en fjern, mørk og uvidende fortid til det nuværende stadium, hvor mere sande værdier bryder frem. Vi begynder at forstå, hvad denne plan går ud på, og hvor vi er på vej hen. Vi er gradvis på vej ind i de åndelige realiteters verden, fordi »fra en vis sum af kendsgerninger går der en vej til enhver åndelig virkelighed i universet, og kræfterne i sindets inderste natur har altid tilbøjelighed til i en vis udstrækning at følge denne vej ... « (*The Value and Destiny of the Individual*, af B. Bosanquet, s. 111).

Ved denne »tidsalders afslutning« står mennesket foran døren til en gunstig mulighed, og fordi det er ved at opdage sin

egen guddommelighed, vil det træde ind i de virkelige værdiers rige og komme til en mere sand erkendelse af Gud. Mennesket står over for den nye fødsels mysterium, og det må nødvendigvis gennemgå denne erfaring for at komme videre.

Menneskets guddommelighed må finde udtryk eller fødes både i det enkelte menneske og i menneskeheden som helhed. Således kan gudsriget på jorden bringes nærmere en realisering.

3

De fem indvielser har visse træk tilfælles, lighedspunkter, som i sig selv er af stor vigtighed. Det er faktorer, som optræder i alle indvielser. Vejen til gudsriget er universel eller den samme for alle, og mennesket står selv som symbolet på denne kendsgerning. Det betragter alle verdens myter og symboler; det læser og kender beretningen om verdens frelsere, og samtidig må det selv gennemleve den samme beretning og gøre myten til en levende kendsgerning i sit eget liv. Mennesket må kende Kristus, og det må følge ham trin for trin gennem indvielsesprocessens store erfaringer.

Før hver indvielse er der en lang rejse; hvert trin og hver dramatisk begivenhed indtræffer ved afslutningen af en tilbagelagt rejse. Symbolikken er tydelig. At »betræde vejen« er et velkendt udtryk for et menneske, der nærmer sig mysterierne. Det er interessant at konstatere, at hele menneskeheden i dag er i bevægelse. Alle rejser vi – en proces, der symboliserer en indre tilstand med søgen og retning hen imod et forudbestemt mål. At rejse med tog, skib eller flyvemaskine er i dag en mulighed for alle. Grupper af mennesker i mange lande rejser fra sted til sted i den udstrækning, deres økonomi tillader det, og som skæbnen tilsiger. Vi rejser hid og did. Vi er på farten, vi udvider vor horisont. Tillige forbereder vi os på en bevidsthedsudvidelse, der vil sætte os i stand til at leve i to verdener på samme tid – det liv vi må leve på jorden, og det liv vi kan leve i gudsriget. Menneskeheden befinder sig på det første stadium af sin rejse til det mystiske Betlehem, hvor kristusbarnet vil blive født, og den første indvielse er i denne tid en umiddelbart forestående tildragelse for mange.

»For hvert menneske åbner der sig først én vej, så flere veje og til sidst VEJEN.

Den høje sjæl følger den høje vej,
den lave sjæl famler sig frem på den lave vej,
og midt imellem, på de tågede sletter,
driver de øvrige frem og tilbage,

men for alle mennesker åbner der sig en høj og en lav vej,
og hvert menneske afgør selv hvilken vej,
dets sjæl må følge«
(John Oxenham).

Hver indvielse markeres ved et magtords fremsigelse. Den indviede hører det, selv om resten af verden ikke gør. Da Kristus gennemgik disse kriser, hørtes hver gang en røst, og lyden fra denne røst »åbnede på ny livets port«. Dør efter dør åbnes på den indviedes bud og på respons fra indvieren, der står på den anden side af porten. Vi vil nu se på, hvad disse ord tilkendegiver. Ordet udgår altid fra det indre center. Gang på gang siges det i Det nye testamente: »Den, som har øren, han høre!« (*Matt.11,15*), og et studium af de ord, der gives de syv menigheder i Johannes' Åbenbaring, vil kaste lys over Ordet.

Magtfulde ord gældende for hele menneskeheden er blevet intoneret og har frembragt nødvendige forandringer, det har tilvejebragt en kraft af stor åndelig værdi for den sensitive.

Ordet eller lyden for det urgamle Asien var TAO, eller vejen. Det stod for den urgamle vej, som de indviede i det fjerne Østen betrødte og underviste om. For vor race er lyden AUM, som i vort vestlige sprog er degenereret til AMEN. De urgamle indiske skrifter betragter ordet AUM som en særlig betegnelse for det guddommelige, for livets ånd, Guds åndedræt. Hvad det nye ord vil blive, som vil »lyde fra det indre center«, véd vi ikke, for det vil ikke lyde, før menneskeheden er rede. Men det er et fælles magtord, som vil blive givet i hele menneskehedens varetægt, hvis vi lever op til vor mulighed og gennem den nye fødsel træder ind i gudsriget. Det er dette ord, der vil fremskynde den indre sjæls tilsynekomst i mennesket og tilskynde det til fornyet åndelig aktivitet. Når menneskehedens sensitivitet er tiltaget, når verdens aspiranter inden for de mange religioner opøver evnen (gennem meditation) til at høre den røst, som kan overdøve alle andre stemmer, og når de lærer at registrere den lyd, som udelukker alle andre lyde, vil de – som en gruppe – kunne opfatte det nye ord, som vil lyde.

Som vi skal se, blev der givet et tegn ved hver af Jesu indvielser; det var et tegn, som blev registreret i bevidstheden hos dem, der ikke var indviede. Hver gang kunne man se et symbol eller en form, som var et tegn på denne åbenbaring. Kristus selv fortæller os, at ved tidsalderens afslutning: »Skal Menneskesønnens tegn vise sig på himmelen« (*Matt.24,30*). Ligesom fødslen i Betlehem blev bebudet af et tegn, en stjerne, så vil den fødsel, som menneskeheden hastigt styrer imod ligeledes blive bebudet af et himmelsk tegn. Den appel, som

lyder fra hjertet hos alle sande aspiranter til indvielse, udtrykkes på smukkeste måde i følgende bøn:

»Der findes en fred, som overgår al forstand; den bor i hjertet hos dem, der lever i det evige. Der findes en kraft, som gør alle ting nye. Den lever og røres i dem, der kender selvet som ét. Må den fred overskygge os, og den kraft opløfte os, til vi står, hvor den ene indvier påkaldes, til vi ser hans stjerne stråle.«

Når dette tegn ses, og ordet høres, vil det næste skridt blive en registrering af visionen. Planen og den rolle, den indviede må spille, vises ham, og han véd, hvad han må gøre. Denne vision omtales som »visionen af Gud«, men mennesket udlægger den som Guds vilje og fuldbyrdelsen af Guds hensigt. Vor hensigt er at blive indviet i denne viljes mysterium. Visionen af Gud er visionen af Guds plan. Intet menneske har nogensinde set Gud. Åbenbaringen af Gud kommer gennem åbenbaringen af Kristus.

»Filip siger til ham: 'Herre! vis os Faderen, og det er os nok.'

Jesus siger til ham: 'Så lang en tid har jeg været hos jer, og du har ikke lært mig at kende, Filip? Den, som har set mig, har set Faderen; hvordan kan du så sige: 'Vis os Faderen?'« (*Joh.14,8-9*).

Kristus åbenbarede i sig Guds vilje og gav menneskeheden en vision af Guds plan for verden, som er at fremme gudsriget komme. Han var Gud, og han forkyndte Guds ord.

Mennesket lever og er inkarneret med Gud i sig. Ved at gå gennem porten til den nye fødsel kan det forløse det legeme, der indeslutter dets guddommelighed, og derved bidrage til verdens frelse.

Også for menneskeheden er der en krise, indvielse og vision. »Uden vision går folket til grunde«. Men det er ikke en vision af hele planen. Det er ikke en vision af den ultimative oplevelse eller den endelige fuldbyrdelse. Det er vi endnu ikke rede til. Kristus selv proklamerede ikke den endelige åbenbaring. Han så og forkyndte det næste skridt for menneskeheden. De umiddelbart forestående begivenheder fornemmes, for senere at blive genstand for intelligent eftertanke. Der kan imidlertid

opstå et øjeblik forudelse, en forudsigelse om udviklingsretning og aktiviteter, om mulige vanskeligheder og områder for tjeneste, og om det næste højdepunkt, som er ved at udvikles.

Efter visionen kommer en ny cyklus med prøver og vanskeligheder, ligesom efter en indvielse. De åbenbarede sandheder og den modtagne åbenbaring må praktiseres i dagliglivet. Perioder med assimilering og eftertanke må følge efter perioder med opløftelse og vision. Hvis ikke det, der vides, bliver til praktisk erfaring, forbliver det på åbenbaringens bjergtop.

Hver indvielse fører efter en tid til udvidet tjeneste. Den korte stund på åbenbaringens bjergtop må følges af praktisk åndelig levevis. Selvet og dets bedrifter må glemmes i tjeneste for andre. Fra denne regel gælder ingen undtagelse. Hver bedrifts højdepunkt må følges af en cyklus med prøver. Hver ny opfanget og tilegnet åbenbaring må tilpasses til behovene i et konsekvent og krævende tjenesteliv, og indvielse vil altid fremkalde fornyede prøver og tillige en forøget evne til at tjene.

4

»Og det skete, medens de var der, kom tiden, da hun skulle føde.

Og hun fødte sin søn, den førstefødte, og svøbte ham og lagde ham i en krybbe, thi der var ikke plads til dem i herberget« (*Luk.2,6-7*).

Med disse enkle ord begynder dette betydningsfulde livsforløb – et liv med så vidtrækkende konsekvenser, at vi først i dag kan begynde at registrere virkningerne. Først i dag, to tusinde år efter at denne begivenhed fandt sted, har beretningen om Kristi liv sat sit præg på menneskenes forestillingsevne; først i dag er menneskene ved at have udviklet en evne til at kunne rumme og forstå den enestående lære, som han kom for at undervise os i. Først nu er vi blevet bevidste om, at det historiske vidnesbyrd om hans ankomst til jorden *er selve den store historiske begivenhed*, og at der i verden findes to store retninger af bestræbelser eller aktiviteter – den retning, der er menneskets almindelige, individuelle udvikling af bevidstheden, og den retning, der hele tiden finder anvendelse af Kristi budskab ved håndtering af aktuelle spørgsmål, idet dette budskab tilpasser, ændrer og betinger – i langt større udstrækning end vi gør os klart – den vej vi bør følge. Kristus kom, da tiden var inde, netop som menneskeheden var ved at nærme sig modenhed, og viste os – ved sin person og gennem sit liv – hvad et menneske kunne blive til og er.

Guds søn er også en søn af menneskeheden. Denne faktor er måske blevet overset på grund af den vægt, man har lagt på hans guddommelighed. Denne guddommelighed er til stede, og intet kan anfægte eller skjule den. Den er udstråling og rent, hvidt lys. Men tillige er han et menneske og dermed en garanti for, at vi har samme muligheder og potentiale, hvilket styrker vor tro. Som følge af den magnetiske kraft, der udstråler fra den elskede apostel, når han skildrer Kristus som Guds søn, der fremsiger Guds ord, bøjer vi os i kærlighed og tilbeder dette guddommelige væsen. Men hans menneskelige oprindelse fremhæves af Lukas og Mattæus, ligesom hans liv som den store tjener blev fremhævet af Markus. Vi har været uenige om Kristi guddommelighed. Hvis vi ikke havde haft andre evangelier end Johannes-evangeliet, havde vi kun været vidende om hans guddommelighed. Kristus som menneske, og hvad han gjorde og var *som menneske*, omtales ikke af denne skribent.

En nutidig skribent, der ville skrive en biografi om Kristus,

ville blive udsat for alvorlig kritik (fra teologer og ortodokse), hvis han udelod disse betydningsfulde punkter. Men åbenbart mente apostlen ikke, at dette spørgsmål var af nogen særlig betydning. Det var Kristi ånd, som var af vital betydning, og som det var nødvendigt at beskrive. De tre andre apostle skildrede omgivelser og detaljer og bestræbte sig tilsyneladende på at forklare disse detaljer, så de kunne ses i sammenhæng med tidligere tiders lære, samt ses i sammenhæng med tidligere verdenslæreres og -frelseres liv og omgivelser, da der er et bemærkelsesværdigt sammenfald i begivenheder og hændelser.

Vi har stridt om detaljer i forbindelse med Kristi fysiske tilsynekomst og har derved overset den betydning og mening, der tillægges de tre indvielser i hans ord. Vi har taget udgangspunkt i hans livs fysiske hændelser og har bestræbt os på at bevise den historiske ægthed i disse hændelser, selvom Gud hele tiden har sagt: »Hør ham«.

Et andet punkt, der hyppigt glemmes, er, at ved at komme til jorden og tage menneskelig inkarnation, har Gud bekræftet sin tro på menneskets iboende guddommelighed. Gud havde tilstrækkelig tillid til menneskene og deres reaktion på verdens anliggender, at han sendte sin søn for at tilkendegive en mulighed for mennesket, og på den måde frelse verden. Derved gav han udtryk for sin tro, og hans gerninger var dikteret af denne tro. I al ærbødighed vil jeg gerne sige, at *menneskets guddommelighed berettigede en tilkendegivelse fra Gud*. Så Gud handlede. Dean Inge sagde meget apropos, da han skrev om Plotins værker, at »livets gøren og laden baserer sig på tro eller antagelser, der tager deres begyndelse som eksperimenter og ender med at blive til erfaringer«. Disse ord er sande både for Gud og menneske. Gud havde så stærk en tro på menneskets iboende åndelighed – og hvad er åndelighed andet end et udtryk for guddommelighed? – at han dristede sig til et eksperiment, der førte frem til den kristne tidsalder. Han havde tillid til Kristus! Tillid til menneskeheden! Tillid til menneskets lydhørhed over for dette eksperiment! Tillid til, at den givne vision vil blive transmureret eller udviklet til erfaring! Så stærk var Guds tillid til menneskeheden.

Trods dogmer og doktriner, og trods akademiske teologers forvanskninger, samt bedrag fra nogle få uintelligente gejstliges side, har den kristne tro ført Gud og mennesket sammen gennem Kristus og således præsenteret den sandhed, at hvert enkelt menneske i tillid kan vove sig ud i eksperimentet og gå gennem erfaringen. Denne betydningsfulde, dramatiske, mystiske beskrevne, men levende sandhed vil, når den fortolkes af sindet og forstås af hjertet, sætte enhver aspirant til de kristne

mysterier i stand til at gå gennem den nye fødsels port til lyset og han vil fra da af i stadig større udstrækning, at vandre i dette lys, for »retfærdiges sti er som strålende lys, der vokser i glans til højlys dag« (*Ordsp.*4.18). Denne sandhed er stadig en levende sandhed, og den beriger og farver vor overbevisning i alle enkeltheder.

I denne sammenhæng (som er grundlaget for vor tro på Guds kærlighed) er der, som vi har set, udgået mange ord fra det indre center. Mange gudesønner har ned gennem tiderne skænket menneskeheden en progressiv åbenbarende vision af »mulighedernes højdepunkt« og har fortolket Guds plan for menneskeheden, tilpasset den aktuelle tidsalder og udviklingsniveauet. Det ensartede i deres livshistorie, Jomfrumoderen, der optræder igen og igen (hendes navn er ofte en variant af navnet Maria), ligheder i detaljer om fødslen, alt dette antyder for os en stadig gentagelse af en sandhed, hvorved Gud gennem den dramatiske kvalitet og den stadige gentagelse indprenter i menneskenes hjerter bestemte store sandheder, som har vital betydning for deres frelse.

En af disse sandheder er, at Guds kærlighed er evig, og at hans kærlighed til sit folk har været bestandig og uforanderlig. Når tiden er inde og menneskets behov berettiger det, træder han frem for at frelse menneskenes sjæl. I det urgamle Indien kundgjorde Krishna denne sandhed med de majestætiske ord:

»Thi hver gang Retten svinder og Uretten vokser, ... så skaber jeg mig selv.

I hver Verdensalder fødes jeg på ny for at beskytte de gode, for at tilintetgøre de onde og for at genopbygge Retten.

Den der således i Sandhed kender min guddommelige Fødsel og Handlen, ... han kommer til mig, Arjuna!« (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul Tuxen, fjerde sang, vers 7-9)

Gang på gang er sådanne lærere trådt frem og har manifesteret så meget af den guddommelige natur, som menneskeheden udviklingstrin har tilladt. De har fremsagt de ord, der har været betingende for menneskeheden kultur og civilisation, og de fortsatte på deres vej, idet de efterlod de frø de såede, så de kunne spire og bære frugt. I tidens fylde kom Kristus, og hvis der overhovedet er en mening med evolutionen, og hvis menneskeheden som en helhed har udviklet og udfoldet sin bevidsthed, må det budskab han bragte, og det liv han levede, nødvendigvis sammenfatte alt det bedste fra fortiden, realisere

og fuldstændiggøre det og bebude en fremtidig åndelig kultur, der vil transcendere alt, hvad fortiden måtte have givet.

De fleste af disse store gudesønner blev, mærkeligt nok, født i en hule og som regel af en jomfrumoder.

»Med hensyn til jomfrufødslen er det værd at lægge mærke til, at der ikke findes nogen omtale af den i de epistler, som udgør de tidligste kristne dokumenter; men derimod taler apostlen Paulus om, at Jesus 'ifølge sin kødelige herkomst er født af Davids slægt' (*Rom.1,3*), dvs. af Josefs sæd, Davids efterkommer. Det tidligste evangelium, Markus-evangeliet, som daterer sig til mellem 70 og 100 år e.Kr., nævner det ikke; det gør Johannes-evangeliet, som stammer fra et tidspunkt, der ikke ligger før år 100 e.Kr., heller ikke. Johannes' Åbenbaring, som er skrevet mellem år 69 og 93 e.Kr., fortæller heller ikke noget om dette emne, men hvis jomfrufødslen på dette tidspunkt havde været en vigtig religiøs læresætning, ville spørgsmålet utvivlsomt have figureret i den mystiske symbolik i denne sammenhæng« (*The Paganism in Our Christianity*, af Arthur Weigall, s. 42).

Isis blev ofte afbildet stående på en halvmåne, med hovedet omgivet af 12 stjerner. I næsten alle romersk-katolske kirker på det europæiske kontinent kan man se billeder og statuer af Maria, »himlens dronning«, der står på en halvmåne og med hovedet omgivet af 12 stjerner.

»Det kunne se ud som mere end et tilfælde, at så mange af oldtidens jomfrumødre og gudinder havde det samme navn. *Bacchus'* mor var Myrrha; Merkurs (eller Hermes') mor hed Myrrha eller Maia; moderen til den siamesiske frelser – Sommona Cadom – blev kaldt Maya Maria, dvs. 'den store Maria'; Adonis' mor var Myrrha, Buddhas mor hed Maya; vi kan se, at alle disse navne, Myrrha, Maia eller Maria, har en slående lighed med Jomfru Maria, navnet på moderen til den kristne frelser. Maj måned var helliget disse gudinder, det samme er tilfældet med vor tids Jomfru Maria. *Hun* blev også kaldt Myrrha og Maria, så vel som Jomfru Maria« (*Bible Myths*, af T.W. Doane, s. 332).

I det esoteriske symbolsprog opfattes en hule som et sted for indvielse. Sådan har det altid været, og man kunne foretage et yderst interessant studium af indvielsesprocessen og den nye

fødsel, hvis de gamle skrifers mange beskrivelser af disse begivenheder, der fandt sted i huler, blev samlet og analyseret. Den stald, hvori Jesus blev født, var efter al sandsynlighed en hule, for på den tid var mange stalde ganske enkelt en fordybning eller en udgravning i jorden. Dette erkendte man i de tidlige kirkesamfund, og det fortælles, at »det er kendt, at skønt det berettes i evangelierne, at Jesus blev født i en stald i et herberg, så hævder de tidlige kristne forfattere, såsom Justin Martyr og Origenes, udtrykkeligt, at han blev født i en hule« (*Pagan Christ*, af J.M. Robertson, s. 338).

Når vi studerer de fem indvielser, som omtales i evangelieberetningerne, vil vi se, at to af dem fandt sted i en hule, to på en bjergtop og en mellem dybderne og højderne. Den første og den sidste indvielse (fødslen til livet og genopstandelsen til »et liv i større fylde«) fandt sted i en hule. Forklarelsen og korsfæstelsen udspillede sig på toppen af et bjerg eller et højdedrag, mens anden indvielse, hvorefter Kristus indledte sin gerning blandt offentligheden, foregik i en flod, på slettelandet nær Jordan – måske et symbol på Kristi mission om at leve og arbejde blandt mennesker. Frimureriets udtryk »at mødes som ligeværdige« får her en særlig vægt. Efter hver bjergerfaring steg Kristus atter ned til det daglige livs plan og manifesterede dér virkningerne eller resultaterne af denne store begivenhed.

Mithra blev født i en hule, og det samme var tilfældet med mange andre. Kristus blev også født i en hule, og ligesom alle de andre påbegyndte han et liv i tjeneste og offer og kvalificerede sig således til verdensfrelserens opgave. De bragte lys og åbenbaring til menneskeheden og blev i de fleste tilfælde udsat for had fra dem, som ikke forstod deres budskab, og som anfægtede deres metoder. Alle »steg de ned til helvede og genopstod på den tredje dag«. Der findes tyve-tredive sådanne beretninger i menneskeheden historie, og disse beretninger og missionerne har altid lighedspunkter.

»Vi kan se, at beretningen om Jesus i mange tilfælde stemmer overens med andre beretninger om tidligere solguder og med Solens vandring over himlen. Der er så mange overensstemmelser, at de ikke med rimelighed kan tilskrives tilfældigheder, eller måske endog djævelens blasfemiske bedrag!

Lad os engang se på nogle af disse sammenfald. Der er: 1) Født af en jomfrumoder; 2) født i en stald (hule eller et underjordisk kammer); og 3) på dagen den 25. december (umiddelbart efter vintersolhverv). Der er 4) stjernen i øst (Sirius) og 5) vismændenes ankomst (de tre

konger); der er 6) truslen om massakren på de uskyldige, og den efterfølgende flugt til et fjernt beliggende land (dette fortælles også om Krishna og andre solguder). Der er kirkens højtider 7) Lysmesse (2. februar), med lysprocessioner for at symbolisere det tiltagende lys. 8) Fasten, eller forårets komme, 9) påskedag (normalt den 25. marts), som fejrer Solens passage af ækvator, og 10) udbruddet af lys ved den hellige grav i Jerusalem. Der er 11) korsfæstelsen og lammets død langfredag, tre dage før påske; der er 12) fastnaglingen til et træ, 13) den tomme grav, 14) den glædelige genopstandelse (som i tilfældet med Osiris, Attis og andre); der er 15) de 12 disciple (zodiakens tegn) og 16) en af de tolv forræderi. Senere er der kommet 17) Skt. Hans dag, den 24. juni, viet til fødslen af den elskede discipel Johannes, og svarende til juledag; der er 18) Marias himmelfart (15. august) og 19) Maria bebudelse (8. september), svarende til gudens gang gennem Virgo, Jomfruens tegn; der er Kristi og disciplenes konflikt med efterårets stjernebilleder, 20) Slangen og Skorpionen; og endelig er der den ejendommelige kendsgerning, at kirken 21) vier selve dagen for vintersolhverv (hvor man, meget naturligt, drager Solens genfødsel i tvivl), til Skt. Thomas, som betvivlede sandheden i genopstandelsen!« (*Pagan and Christian Creeds*, af Edward Carpenter, s. 50).

Enhver, som har studeret sammenlignende religion, kan efterforske sandheden i disse udsagn og vil til sidst blive forundret over vedholdenheden i Guds kærlighed og den villighed til offer, som alle disse gudesønner lægger for dagen.

Det vil derfor være klogt og på sin plads at holde sig for øje, at:

»Disse begivenheder har gentaget sig i de forskellige solguders liv, og at oldtiden vrimler med eksempler på dem. Egyptens Isis var, ligesom Maria i Betlehem, den ubesmittede kvinde, havets stjerne, himlens dronning, Guds moder. På malerier ser vi hende afbildet stående på den tiltagende måne, stjernekronet, i færd med at amme sit barn, Horus, og korset viser sig på ryggen af det sæde, på hvilket han sidder på sin moders skød. Zodiakens Jomfru fremstilles fra gammel tid som en kvinde, der ammer et barn – forbilledet for alle fremtidige madonnaskikkelser med deres guddommelige barn, som viser oprindelsen til symbolet. Devaki fremstilles ligeledes

med den guddommelige Krishna på armen; dette gælder også Babylons Mylitta, eller Istar, også med stjernekrønen, der stadig går igen, og med barnet Tammuz på skødet. Merkur og Æskulap, Bakkus og Herkules, Perseus og Dioskurerne, Mithras og Zarathustra, var alle af både guddommelig og menneskelig herkomst« (*Esoterisk kristendom*, af Annie Besant, s. 107-108).

Det er på sin plads her at genkalde sig, at Notre Dame kirken i Paris er bygget på den grund, hvor det gamle Isis-tempel lå, og at kirken i begyndelsen efter såkaldt hedensk inspiration hyppigt greb lejligheden til at fastlægge en kristen ceremoni eller en religiøs mindededag. Endog fastlæggelsen af juledag den 25. december blev afgjort på denne måde. Den samme ovenfor citerede forfatter fortæller os, at:

»Ved fastlæggelsen af den 25. december som Jesu fødselsdag, siger Williamson følgende: 'Alle kristne ved, at den 25. december *nu* er den anerkendte højtidsdag for Jesu fødsel, men kun få ved, at det ikke altid har været sådan. Det siges, at forskellige kristne sekter har fastlagt et hundrede og seksogtredivende forskellige datoer. Lightfoot angiver den til 15. september, andre opgiver fødslen til februar eller august. Epiphanius omtaler to sekter, hvoraf den ene fejrer dagen i juni, den anden i juli. Sagen blev endelig afgjort af pave Julius den I. i år 337 e.Kr., og Skt. Chrysostomus, der skriver i år 390, siger: 'Til denne dag (dvs. den 25. december) blev i Rom også Kristi fødsel fornylig henlagt, for at de kristne uforstyrrede kunne afholde deres ritualer, mens hedningerne var optaget af deres egne ceremonier (Brumalia, til minde om Bakkus)« (*Esoterisk kristendom*, af Annie Besant, s. 108-109).

Valget af denne særlige dato har en kosmisk dimension, og vi kan føle os sikre på, at fortidens vismænd ikke uvidende traf denne betydningsfulde afgørelse. Annie Besant fortæller os, at:

»Han fødes altid ved vintersolhverv, efter årets korteste dag, ved midnat den 24. december, når Jomfruens tegn stiger op over horisonten. Da han fødes, idet dette tegn stiger op, fødes han altid af en jomfru, og hun vedbliver at være jomfru efter at have født sit solbarn, ligesom den himmelske jomfru forbliver uforandret og ubesmattet, når Solen udgår fra hende på himlen. Svag er han som lille, født da dagene er kortest, og nætterne er længst ...«

(*Esoterisk kristendom*, af Annie Besant, s. 106-107).

Det er også af interesse at genkalde sig, at:

»Beda den Ærværdige, som skrev i begyndelsen af det ottende århundrede (*De temporum ratione*, XIII), siger, at 'oldtidens engelske befolkning', hvormed han mener de hedenske englændere, før de slog sig ned i England omkring år 500 e.Kr., 'begyndte året den 25. december, den dag, vi nu fejrer som Herrens fødselsdag'; og han fortæller os, at natten mellem den 24. og 25. december, 'den nat, der nu er så hellig for os, på deres sprog blev kaldt *Modranecht*, det betyder 'Moders Nat', på grund af de ceremonier, der blev udført i denne lange natgudstjeneste.' Han omtaler ikke, hvad disse ceremonier bestod i, men det er klart, at de havde relation til solgudens fødsel. På den tid, da englænderne blev omvendt til kristendommen, i det 6. og 7. århundrede, havde fødselsfestlighederne den 25. december allerede i lang tid fundet sted i Rom, som en højtidelig fest; men i England faldt den sammen med den muntre gamle hedenske Yule, et ord, der tilsyneladende betød 'morskab', og det gav den en munter karakter, der ikke fandtes i syden. Denne karakter har den bibeholdt og den står i skarp kontrast til skikken hos de latinske folk, hvor den nordiske skik at feste og give julegaver var ukendt indtil de senere år« (*The Paganism in Our Christianity*, af Arthur Weigall, s. 236-237).

Ved tidspunktet for Kristi fødsel, stod Sirius, stjernen i øst, på meridianen, og Orion, som orientens astronomer kaldte »De tre konger«, var i nærheden af den. Stjernebilledet Virgo, Jomfruens tegn, steg op i øst, og ekliptika, ækvator og horisontens linjer mødtes alle i denne konstellation. Det er interessant at lægge mærke til, at den største og klareste stjerne i stjernebilledet Virgo, Jomfruens tegn, kaldes Spica; den findes i det »kornaks« (symbol for frugtbarhed), som Jomfruen holder i hånden. Betlehem betyder »brødens hus«, og det er derfor indlysende, at der er en forbindelse mellem disse to symbolske begreber. Denne konstellation rummer også tre stjerner, der sammen danner omridset af en kalk. Dette er den sande hellige gral, som rummer livets blod, opbevaringsstedet for det ukrænkelige og det hellige, og det sted, hvor det guddommelige forvares. Dette er astronomiske kendsgerninger. Forsøg på at fortolke den symbolik, der fra gammel tid er knyttet til disse stjernebilleder og konstellationer, har pågået lige så længe, som

religion har eksisteret. Hvor disse tegn stammer fra, og hvordan deres betydning og de symboler, der knytter sig til dem, er opstået, fortaber sig i fortidens mørke. De har eksisteret i menneskenes sind og tanker og skrifter i årtusinder og udgør i dag vor fælles arv. Den urgamle Dendera-zodiak (flere tusind år ældre end kristendommen) er et godt vidnesbyrd herom. Under Solens rejse gennem zodiaken kommer dette »himmelske menneske« til sidst til Fiskenes tegn; dette tegn ligger nøjagtigt over for Jomfruens tegn, og det er tegnet for alle verdensfrelser. Vi har allerede set, at kristendommens tidsalder er Fiskenes tidsalder, og at Kristus kom til det hellige land, da vor sol var på vej ind i dette tegn. Derfor blev det, som påbegyndtes og blev til i Jomfruens tegn (kristusbarnets fødsel) fuldbyrdet i Fiskenes tegn, da dette kristusbarn, efter at have nået modenhedsalderen, trådte frem som en verdensfrelser.

En anden astronomisk kendsgerning har interesse i denne sammenhæng. Nært forbundet med stjernebilledet Jomfruens tegn, og i samme område af himlen, er der tre andre stjernebilleder, og disse tre giver os en symbolsk beretning om det barn, der skal fødes, lide og dø og komme tilbage. Det er den gruppe af stjerner, der kaldes Coma Berenices, kvinden med barnet; Centaurus, Kentauren, og Boötes, hvis navn på hebraisk betyder den »kommende«. Først kommer barnet, der fødes af en kvinde, en jomfru; derpå Kentauren, som altid har været symbol på menneskeheden i den urgamle mytologi, for mennesket er et dyr og tillige en gud, og derfor et menneskevæsen. Så træder han, der skal komme, frem foran dem alle, overskygger dem, og peger på den fuldbyrkelse, der må ske gennem fødslen og inkarnationen som menneske. Himlens billedbog rummer virkelig den evige sandhed for de, som kan se, og som besidder en tilstrækkeligt udviklet intuition til rigtig fortolkning. Profetier om fremtiden begrænser sig ikke kun til Biblen, men har til enhver tid været synlige for menneskenes øjne på himmelhvælvingen.

Således som »himlen forkynder Guds ære, hvælvingen kundgør hans hænders værk« (*Sl.19,2*), således ser vi profetien om den verdensbegivenhed, som fandt sted, da Kristus blev født i Betlehem, »brødets hus«, og da Jomfruens tegn steg op over horisonten, mens stjernen strålede i øst.

Kristus kom da til syne i egen person, påkaldt af menneskenes verden og ansporet af Faderens kærlighed. Han kom for at give livet hensigt og fuldbyrkelse og for at vise os vejen. Han kom for at være et eksempel for os, så vi kunne føle os tilskyndet af »håbet, der ikke gør til skamme« (*Rom.5,5*), og for at inspirere os til at »jage frem mod målet, den sejrpris, som Gud

fra det høje kaldte os til i Kristus Jesus« (*Fil.3,14*).

Det må her bemærkes, at den rejse, som går forud for fødslen, også optræder i andre af de læreres livshistorie, som er budbringere fra Gud. Eksempelvis læser vi:

»Blandt de toogtredivte tegn, som måtte være til stede for moderen til den forventede Messias (Buddha), fortælles det, at det femte ville være '*at hun ville være på rejse, når barnet skulle fødes*'. Derfor, 'for at det skulle ske, som var forudsagt af profeterne,' var jomfruen Maya, i den tiende måned efter hendes guddommelige undfangelse, på rejse til sin far, da Messias' fødsel overraskende fandt sted under et træ. I en beretning fortælles det, at 'hun havde afbrudt rejsen ved et herberg, da Buddha blev født.'

Moderen til Laotse, den kinesiske vismand, var borte fra sit hjem, da hun fødte sit barn. Hun standsede for at hvile under et træ, og dér, ligesom tilfældet var med jomfru Maya, bragte hun sin søn til verden« (*Bible Myths*, af T.W. Doane, s. 5).

Det fortælles i evangeliet, at Jomfru Maria sammen med sin mand Josef, og mens hun endnu bar kristusbarnet i sig, drog fra Nazaret i Galilæa til Betlehem. Undertiden kan vi ved at studere betydningen af de navne, vi møder i bibelen og overleveringer, kaste lys over selve denne hændelse og åbenbare en del af dens skjulte mening. Ved studiet af bibelens beretning har jeg kun brugt selve bibelen og *Cruden's Concordance*. Fortolkningen af navnene er taget fra *Cruden's Concordance*. Der finder vi, at »Nazaret« betyder »det, som er viet« eller reserveret til et højere mål. »Galilæa« betyder »hjulets omdrejning«, det livets og dødens hjul, som uophørligt drejer og bærer os alle med sig og fastholder os på »eksistensens hjul«, som buddhisterne kalder det, indtil vi har lært livets lektier og er blevet »et kar til ære, helliget, nyttigt for husets herre, brugbart til alt godt arbejde« (*2 Tim.2,21*).

Kristus har lagt livets lange rejse bag sig, og sammen med sin moder drager han videre på den sidste del af vejen. Gennem svundne æoner har han været viet til denne opgave, at frelse verden. Først af alt har han måttet underkaste sig den almindelige udviklingsproces, der omfatter fødsel og barndom. Kristus kom fra Nazaret, vielsens sted og drog videre til Betlehem, brødets hus, hvor han på forunderlig vis selv måtte blive »livets brød« (*Joh.33,35; 41,58*) for en hungrende verden. Han blev indstillet på, eller rettere indstillede sig selv (som alle opvågnede gudesønner gør det) på den opgave, at frelse. Han kom for

at bispise de sultne, og i forbindelse hermed kaster to vers i bibelen lys over hans opgave og forberedelserne til den. Esajas spørger: »Mon brødkorn knuses?« (Es.28,28), og Kristus selv sagde: »Hvis hvedekornet ikke lægges i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det megen frugt« (Joh.12,24). Dette var den skæbne, der ventede ham, da han lod sig føde i Betlehem. Da påbegyndte han den livsbane, der til sidst »knuste« ham og førte til hans død.

Ifølge *Cruden's Concordance* betyder navnet Maria »Herrens ophøjede«. Når man siger disse ord, genkalder man sig Mulillos berømte maleri af jomfruen, der står på halvmånen og bliver løftet op til himlen. Det er jomfruens vej til himlens herlighed. Der findes et andet interessant punkt i forbindelse med stjernebilledet Jomfruens tegn, som vi må nævne. Maria, jomfruen, fremstår i den tidløse visdoms symbolik som det jomfruelige stof, og som den substans, der giver liv til, nærer og beskytter kristusbarnet, kristusbevidstheden. I sidste instans fremstår Gud åbenbaret i form og stof. Dette er beretningen om det guddommeliges inkarnation i fysisk stof. Stoffet, overskygget af Helligånden, treenighedens tredje person, føder treenighedens andet aspekt personificeret ved Kristus – kosmisk, mytisk og individualistisk.

På himlen er der tre stjernebilleder (foruden stjernebilledet Jomfruens tegn), der er symboliseret ved kvinder. Det er Cassiopeia, kvinden på tronen. Det er det stjernebillede, der er et symbol for det stadium i menneskets liv, hvor stof og form dominerer og triumferer; hvor det indre, guddommelige liv er så dybt skjult, at det ikke giver sig til kende, og kun den materialistiske natur råder og hersker. Dernæst er der det senere stadium i menneskehedens og det enkelte menneskes historie, hvor vi ser symbolet Coma Berenices komme til syne – kvinden, der bærer kristusbarnet. Her begynder stoffet at åbenbare sin sande funktion, som er at fremme Kristi fødsel i enhver form. Når det store livets hjul har drejet og spillet sin rolle, kan Maria forlade Nazaret i Galilæa og rejse til Betlehem for at bringe frelseren til verden dér. Endelig er der Andromeda, den lænkede kvinde, eller stoffet underlagt sjælens tjeneste. Da råder sjælen eller Kristus.

Først dominerer stoffet, troner og triumferer. Dernæst er stoffet, vogteren af den skjulte guddommelighed, skønhed og virkelighed, rede til at bringe dem til verden. Til sidst tjener stoffet den, der er bragt til verden, Kristus. Men intet af alt dette kan realiseres, hvis ikke rejsen udgår fra Nazaret, stedet, hvor man vier sig til vejen, og fra Galilæa, det sted, hvor det daglige liv leves. Dette gælder, hvad enten man taler om den

kosmiske Kristus, som er skjult i et solsystems form, om den mytiske Kristus, som har været skjult i menneskeheden ned gennem tiderne, om den historiske Kristus, som var til stede i Jesus, eller om det enkelte menneskes Kristus, som er skjult i det almindelige menneske. Udviklingen er altid den samme – rejsen, den nye fødsel, livets erfaring, den tjeneste, der skal ydes, døden, som skal gennemlides, og endelig genopstandelsen til mere udvidet tjeneste.

Navnet Josef betyder »han skal forøge«; han var bygmester, tømrer, en bygningsarbejder, som føjede sten til sten og bjælke til bjælke. Han er symbolet på Gud Faderens opbyggende og skabende aspekt. I disse tre personer, Josef, Jesusbarnet og Maria har vi den guddommelige treenighed symboliseret og repræsenteret, Gud Faderen, Gud sønnen og Gud den hellige ånd, eller stoffet besjælet af guddommen og personificeret for os ved Jomfru Maria.

I denne tid foretager masserne en rejse. I denne tid lægger læren om vejen til Gud beslag på verdens aspiranternes opmærksomhed. Vi er på tilbagevejen, på vej til menneskets og menneskehedens Betlehem. Vi er nu ved det stadium, hvor vi kan træde ind i den hule, hvor den nye fødsel kan finde sted, og det er ensbetydende med, at ét stadium på den livslange rejse er næsten fuldbyrdet. Denne symbolik er måske mere sand, end vi kan forestille os. Verdens problem i denne tid er *brød*, og vor bekymring, vor forvirring, vore krige og vore stridigheder er baseret på det økonomiske spørgsmål om, hvordan vi kan brødføde befolkningerne. I denne tid er hele verden optaget af forestillingen om Betlehem, om »brød«. Denne subtile implikation rummer en garanti for, at ligesom han før kom til brødens hus, vil han nu igen opfylde sit løfte og vende tilbage. Hulen, et mørkt og ubehageligt sted, blev for Maria stedet for smerte og udmattelse. Denne historie fra Det nye testamente om hulen eller stalden er måske lige så fyldt med symbolik, som enhver anden beretning fra bibelen. Den lange og trættende rejse sluttede i en mørk hule. Menneskehedens lange og anstrengende rejse har i dag bragt os til netop et sådant barskt og ugæstfrit sted. Før den enkelte discipel tager indvielse og gennemgår den nye fødsel, er hans liv altid en yderst vanskelig og streng oplevelse. Men ved at vandre gennem mørke og gennem vanskeligheder finder han Kristus; kristuslivet kan blomstre op i fuldt flor, og vi kan stå ansigt til ansigt med ham i hans rolle som indvieren. Den blinde digter, George Macdonald, følte dette, da han skrev de smukke ord, som har hjulpet så mange:

»Mørket må udfordres, hvad det end måtte rumme,
sorgens dybe mørke og bønnens eller forsynets mysterium.
Stå fast og du vil finde kærlighedens skjulte sakramente.
En hemmelig åbenbaring, sødme, lys,
venter den, der kæmper i natten.
I selve det tætte mørkes hjerte møder du den forklarede
Kristus,
der kalder sjælene til sig.«

I denne indiviellsens hule kan vi tydeligt se de fire naturriger symboliseret. Vi ser mineralriget i hulens klippefyldte struktur. Foder og hø, symboliserer planteriget. Oksen og æslet repræsenterer dyreriget, men de repræsenterer meget mere end det. Oksen dvs. Tyren repræsenterer den afgudsdyrkelse, som burde være forsvundet fra jorden på den tid, da Kristus kom. Der var stadig mange, der tilbad tyren, hvilket var den fremherskende form for gudsdyrkelse i den tidsalder, da vor sol bevægede sig gennem Taurus, Tyrens tegn, og som på den tid blev bevaret i de egyptiske mysterier og i Mithra-mysterierne. Det tegn, der kom umiddelbart før den kristne æra, var Aries, Vædderens tegn eller lammet, og vi ser det symboliseret i de fårefolde, der omgav Betlehem.

Det er også interessant at lægge mærke til, at æslet har en klar forbindelse til beretningen om Maria og hendes barn. Evangeliet omtaler to æsler, det ene kommer fra nord og bærer Maria til Betlehem, og det andet bærer hende til Egypten. Det symboliseres af de to stjernebilleder, som kaldes det nordlige æsel og det sydlige æsel, og som befinder sig i nærheden af stjernebilledet Jomfruen.

Vi finder menneskeriget repræsenteret ved Maria og Josef, den menneskelige forening samt den dualitet, der er så betydningsfuld for selve vor eksistens. I det nyfødte barn finder det guddommelige udtryk. Således er hele kosmos repræsenteret i denne lille hule.

Da Kristus blev født i Betlehem, lød disse ord: »Ære være Gud i det højeste! og på jorden fred i mennesker, der har hans velbehag« (*Luk.2,14*). Et trefoldigt ord blev os givet. Englene sang det om natten for de hyrder, der vogtede fåreflokke på de marker, der omgav stalden, hvor det spæde barn lå. En enestående begivenhed havde fundet sted i kosmos, og himlens skarer gav udtryk for deres ærbødighed.

Spørgsmålet om denne jords unikke betydning har ofte forekommet tænkende mennesker problematisk. Kan et så uendeligt lille atom som vor planet i verdensrummet virkelig påkalde så stor interesse fra Gud, at han tillod dette store

eksperiment her? Kan mysteriet om mennesket og hensigten med det være så betydningsfuldt, at der ikke findes noget sidestykke?

Kan der virkelig på denne »støvets klode« ske noget, der er så betydningsfuldt, at det kan udløse englens sang: »Ære være Gud i det højeste! og på jorden fred i mennesker, der har hans velbehag«? Vi vil gerne tro, at dette kan være tilfældet. Vi frygter det øjeblik, der viser vor lidenhed, når vi ser på himlens stjerner, og når vi gør os klart, at der er tusinde millioner universer og titusindvis af millioner af stjernebilleder. Vi er kun små punkter i den store uendelighed.

Måske er vor betydning større, end vi forestiller os. Måske har det, der sker med os i bevidsthedens rige virkelig betydning i den kosmiske plan. Vi véd, at det ikke har stor betydning, hvad der sker med vort legeme. Det er det, der sker i og gennem dette legeme, der har betydning. Måske er det, der sker i og gennem det legeme, som vi kalder en planet, og som ligeledes bebos af Gud, af afgørende betydning i Guds egen plan. Det ville give livet mening. Det er først, når vi forstår og værdsætter livets mening, at vi forstår meningen med de ord, der udtaltes ved Kristi fødsel.

Lad os prøve at fortolke englens budskab. Dette budskab blev os givet af en gruppe af væsener til alle mennesker. Det er derfor et budskab til hele verden, et budskab, som stadig afventer respons. *Når den bevidsthed, som er Kristi bevidsthed, er vakt i alle mennesker, vil vi have fred på jorden og god vilje mellem mennesker. Når dette er en realitet, vil Gud fremstå herliggjort.* Tilkendegivelsen af vor guddommelighed vil gøre en ende på det had, der er så udbredt på jorden, og nedbryde alle de mure, der skiller menneske fra menneske, gruppe fra gruppe, nation fra nation og religion fra religion. Når der er udviklet god vilje, vil der herske fred; der vil herske velordnet aktivitet og en anerkendelse af Guds plan, for denne plan er synteseskabende, denne plan er fusion og denne plan er planen for helhed og for enhedsskabelse. Da vil Kristus findes i alle og i alt, og Gud Faderen vil være herliggjort. Dette må udvirkes gennem en levende enhed med Gud gennem Kristus – gennem den historiske Kristus, som åbenbarede Gud, og gennem det enkelte menneskes indre Kristus, som findes skjult i alle menneskehjerner, og som må bringes til verden. Ingen af brevene i Det nye testamente belyser dette så klart som *Paulus' Brev til Efeserne*, for dér gives et billede af denne mulighed i udtryk, som ikke levner muligheder for misfortolkning. Dette brev siger:

» ... Vi er opfyldt af forestillingen om en levende enhed med Kristus, og iboende ham. Dette er udtrykt i mange metaforer. Fx: Vi er rodfæstet i ham, som træet i den jord, der gør det stærkt og frugtbringende. Vi er bygget i ham, som templets grundpiller er forankret i den solide klippe. Vi lever i ham, som vore lemmer i legemet ... Vi er gensidigt iboende Kristus. Han er i os, og vi er i ham. Han er i os, som kilden til vor væren; vi er i ham, som fuldbringelsen af hans fylde. Han er i os helt og holdent givende, og vi er i ham helt og holdent modtagelige. Han er i os, som sollyset i et ellers mørkt kammer. Vi er i ham, som en ny brændeknude, der kastes ind i det flammende ildstedes rødglødende og forvandlende hede. Han er i os som saften i træets stamme, og vi er i ham som træets grene« (*Sermons*, af A. MacLaren, 3. serie, s. 71, 72).

Der er i denne tid behov for, at disse erkendelser finder virkeliggørelse. Kristus i Gud. Gud i Kristus. Kristus i dig og Kristus i mig. Disse erkendelser vil frembringe den nye verdensreligion, som vil blive en religion, der forkynder kærligheden, fred på jorden, universel god vilje, guddommelig forståelse og en dyb erkendelse af Gud. Da vil hans præg og liv kunne ses overalt, i alle og i alt. Den guddommelige »signatur«, (som Böhme kalder den), vil give sig til kende i alle livets forhold. Gud bevæger eller ryster i denne tid menneskenes sind og tilskynder dem derved til at træde frem til fødselskammeret. Dér vil de træde ind i en ny verden, hvor højere idealer, dybere kontakter og en mere omfattende forståelse vil kendetegne menneskeheden.

Da Kristus kom, læser vi, at de visionære, som var forberedt, sagde: »Vi har set hans stjerne i Østen og er kommet for at tilbede ham« (*Matt.2,2*). Det var det tegn, der blev givet de få, som var rede, og som havde foretaget den nødvendige rejse til Betlehem. Men et andet tegn blev set og iagttaget af mange, og det blev af Herrens engel givet til de hyrder, som ved nattetide vogtede på marken. »Dette skal være jer et tegn: I skal finde et barn svøbt og liggende i en krybbe« (*Luk.2,12*). Her var et tegn, som blev givet til de iagttagere, to eller tre, som var rede til at ofre alt og som fornemmede, at indvielsesstjernen blussede op, og de hastede til indvielseskammeret. Flertallet, som var interesserede og iagttagende, behøvede en mere konkret og mere lettilgængelig fortolkning, de blev opfordret til at opsøge barnet for at se det og dets moder. Deres stillingtagen kommer til udtryk i ordene: »Lad os dog gå til Betlehem og se det, som dér er sket, og som Herren har kundgjort os« (*Luk.2,15*). Men

de tre, der forstod, kom for at tilbede og for at bringe ofre.

Da de tre konger så lyset fra denne stjerne, rejste de straks til Betlehem og ankom belæst med gaver. De symboliserer vor tids disciple i verden, som er rede til at forberede sig til den første indvielse, rede til at forvandle deres viden til visdom, og rede til at give alt, de har, til den indre Kristus.

De gaver, de bragte, fortæller os om den specielle disciplin, som vi må underkaste os for på tidspunktet for den nye fødsel at blive i stand til at kunne bringe Kristus de gaver, som symboliserer, at målet er nået. De tre konger tilbød Jesusbarnet tre gaver: guld, røgelse og myrra. Lad os for et øjeblik analysere den særlige betydning, man tillagde disse gaver for den kommende indvielse. Esoterikere fortæller os, at mennesket af natur er trefoldigt, og det bekræftes af psykologer gennem deres undersøgelser og forskning. Mennesket består af et fysisk legeme, af en sum af emotionelle reaktioner, og tillige af det gådefulde noget, som vi kalder et sind. Disse tre dele af et menneske – det fysiske, emotionelle og mentale – må bringes som offer, i hengivenhed og som en gave til »den indre Kristus«, før denne Kristus kan tilkendegive via sine disciple og indvielse, hvad han ønsker. Guld er et symbol på materiens natur og må vies til tjeneste for Gud og mennesker. Røgelse symboliserer den emotionelle natur med dens aspirationer, ønsker og længsler. Denne aspiration må stige op som røgelse til Guds fødder. Røgelse er tillige et symbol på renselse, på den ild, der fjerner alle urenheder og kun lader den inderste kerne tilbage, som prises af Gud. Myrra eller bitterhed symboliserer sindet. Det er gennem sindet, at vi lider som mennesker, og jo større fremskridt menneskeheden gør, og jo mere udviklet sindet bliver, des mere intens forekommer vor evne til at lide. Men når vi ser lidelsen i dens sande lys og vier den til det guddommelige, kan vi bruge den som et redskab, der bringer os nærmere Gud. Da kan vi give Gud den sjældne og vidunderlige gave, som det sind er, der har vundet visdom gennem lidelse, og det hjerte, der er blevet kærligt gennem trængsler og ved overvundne vanskeligheder.

Når vi studerer betydningen af disse tre gaver, som disciplene i gamle dage bragte Jesusbarnet, og når vi ser deres betydning, som den fremstår for os i dag, bliver det lige så klart, at menneskeheden som en race i vor tid, står foran Jesusbarnet i brødets hus ved afslutningen på en lang rejse, og menneskeheden kan nu, hvis den ønsker det, give de gaver eller ofre, som er den materielle tilværelse, renselse gennem modgangens ild og de lidelser, den har gennemgået. Menneskeheden kan rejse ud af Galilæa via Nazaret. Det guld, som i dag synes at udgøre

selve livsblodet for menneskene, må vies til Kristus. Røgelsen, massernes drømme, visioner og aspirationer, som er så virkelighedsnære og så dybt rodfæstede, at nationer overalt kæmper for at give udtryk for disse drømme – alt dette må også tilegnes og gives Kristus, således at han kan blive nærværende i alle liv. Også den smerte og lidelse og kamp, som menneskeheden gennemlever, og som ikke tidligere har været så intens som nu, må helt klart lægges for Kristi fødder. Vi har lært meget. Lad betydningen af alt dette trænge ind i vore hjerter og i vore sind, og lad årsagen til smerten tilskynde os til at give det til Kristus, som vort endelige offer. Fødsel er altid ledsaget af smerte. Lidelse findes overalt, hvor en fødsel finder sted. Erkendelsen heraf kalder den dybeste og mest konstruktive optimisme frem i sindet hos dem, der spekulerer over verdens kamp og lidelse. Kan det ikke tænkes at være de fødselsveer, der går forud for Kristi genkomst? Når vi forstår dette, kan vi sige med Paulus:

» ... For hans skyld har jeg lidt tab på alt og regner det for skarn, for at jeg kan få Kristus i eje og findes i ham, ikke med min egen retfærdighed, der fås gennem loven, men med den, der fås ved tro på Kristus, retfærdigheden fra Gud grundet på troen ... Ikke at jeg allerede har grebet det eller allerede er blevet fuldkommen; men jeg jager derefter, om jeg dog kunne gribe det, fordi jeg selv blev grebet af Kristus Jesus. ... Men ét gør jeg: idet jeg glemmer, hvad der er bagved, og rækker efter det, der er foran, jager jeg frem mod målet, den sejrpris, som Gud fra det høje kaldte os til i Kristus Jesus. Lad da alle os, som er 'fuldkomne', have dette sindelag; og er der noget, I ser anderledes på, så vil Gud åbenbare jer også det; blot vi, så vidt vi er kommet, vandrer fremad i samme spor« (Fil.3,8-9.12.13-16).

5

Beretningen om Kristi barndom, som den gengives i evangeliet, er begrænset til ganske få ord. Kun en enkelt tildragelse gengives, og det er den, hvori Jesus, da han var blevet 12 år gammel, gik med sin mor til Herrens tempel, og der for første gang gav en antydning af sit kald og tilkendegav, at han var forudbestemt til en mission. Forud for dette havde hans forældre gjort alt, som foreskrevet i det jødiske ritual; de havde også opholdt sig i Egypten. Der fortælles intet om opholdet dér. Alt, hvad vi véd, er følgende beretning:

»De vendte tilbage til Galilæa, til deres egen by Nazaret. Og barnet voksede og blev stærkt og fyldtes af visdom; og Guds nåde var over det« (*Luk.2,39-40*).

Studerende bør holde sig for øje, at esoterikere inden for enhver religion betragter tallet *tolv* som et udtryk for fuldbyrkelse; det optræder igen og igen i verdens forskellige religiøse skrifter. I denne forbindelse har nedenstående forklaringer interesse, idet de påviser dette tals betydning og dets relation til indvielse:

»Opnåelse af alderen 12 år tilkendegav, at en hel udviklingscyklus var blevet tilendebragt, på dette tidspunkt tog kristussjælen indvielse. Dette skete i det indre sind (templet) og svarede til en opvækkelse af sjælens logiske og intuitive aspekter. Dette er fader-moder-princippet, som antydtes ved forældrenes tilstedeværelse« (*Dictionary of the Sacred Language of all Scriptures and Myths*, af G.A. Gaskell, s. 773).

Og dertil:

»Dette antal (de 12 disciple) er karakteristisk for mange sammenhænge i Det gamle testamente, fx Jacobs 12 sønner, Israels børns 12 stammehøvdinge, de 12 rislende kilder i Helim, de 12 sten i Arons brystskjold, de 12 skuebrød, de 12 spejdere, som Moses sendte, de 12 sten, hvoraf alteret blev bygget, de 12 sten, der blev taget fra Jordan, de 12 okser som blotlagde kobberhavet. Og videre i Det nye testamente: de 12 stjerner i brudekronen, Jerusalems 12 grundstene som Johannes så, og dets 12 porte« (Biskop Rabanus Manrus, år 857 e.Kr.).

Denne gentagne anvendelse af tallet 12 har sandsynligvis sin oprindelse i zodiakens 12 tegn, dette imaginære bånd på himlen, som solen ser ud til at passere gennem på dens vandrings i løbet af et år, og i den større cyklus i løbet af ca. 25.000 år.

Efter at Kristus i sit 12. år havde tilendebragt sit forberedende arbejde, gennemgik han igen en intuitiv erfaring, da han gik fra Nazaret (stedet for vielse til vejen) til templet, hvor hans intuition førte ham til en ny erkendelse af sit arbejdes omfang. Der er ikke tegn på, at han havde detaljeret kendskab til, hvad denne mission bestod i; han gav ikke sin mor nogen forklaring. Han begyndte blot at gøre det arbejde, som var ham nærmest, og at undervise dem, som han mødte i templet, idet han forbavsede dem med sin indsigt og sine svar. Hans mor, som var forvirret og ulykkelig, henledte hans opmærksomhed på sig selv og på hans far, men han svarede kun roligt og overbevisende og forandrede derved livet for hende: »Vidste I ikke, at jeg bør være i min Faders gerning?« (*Luk.2,49*). Denne gerning blev, efterhånden som den i årenes løb udviklede sig i hans bevidsthed, langt mere udbredt og omfattende i sin altfavnende kærlighed, end den ortodokse kirke tilsyneladende er villig til at indrømme.

Omfanget af hans mission gik langsomt op for hans unge sind, og han begyndte, som alle sande indviede gudesønner må gøre det, at virke som Guds budbringer, så snart han havde erkendt sin mission, og på det sted, hvor han befandt sig. Efter at han på den måde havde tilkendegivet en klar forståelse af sit fremtidige arbejde, læser vi, at: »Han fulgte med dem (hans forældre) hjem til Nazaret (stedet for den fornyede indsats) og var lydlig imod dem. ... Og Jesus gik frem i visdom og vækst og yndest hos Gud og mennesker« (*Luk.2,51-52*).

I evangeliets beretning finder vi ofte ordet »ned«. Kristus drog med sin moder »ned til Egypten«; Han drog »ned til Nazaret«; og gang på gang kommer han ned fra bjergets top eller ensomhedens sted for at udføre sin pligt blandt menneskene. Efter den hemmeligholdte oplevelse i Egypten (for bibelen fortæller intet om dette), efter åbenbaringen i templet og efter at have accepteret den opgave, der skulle udføres, vender Kristus tilbage til arbejdsstedet. I dette tilfælde og efter fødselsindvielsen fortælles det, at han igennem en 30-årig periode arbejdede som et almindeligt menneske i det daglige liv i tømrerværkstedet og boede sammen med sine forældre. Dette almindelige liv udgjorde den prøve, som han måtte gennemgå, og denne prøves betydning kan ikke værdsættes for højt. Lyder det som blasfemi at sige, at dersom han havde fejlet i disse

nære forpligtelser, så ville resten af hans gerning have slået fejl? Hvis han ikke havde formået at tilkendegive sin guddommelighed i hjemmets kreds og i den lille by, hvor hans skæbne havde anbragt ham, er det da ikke muligt, at han aldrig havde kunnet virke som en verdensfrelser? Han kom for at åbenbare for os, hvordan vor menneskehed kunne være og vil blive, når den har afsluttet sin lange rejse til Betlehem. Dette var det eneste i hans mission.

Kristus levede stille i sit hjem sammen med sine forældre og oplevede familielivets yderst vanskelige tilværelse, med dets ensformighed og dets uforanderlige almindelighed, med dets nødvendige tilpasning til gruppens vilje og behov, med dets lektioner om offer, forståelse og tjeneste. Dette er til alle tider de første lektier, som enhver discipel må lære. Før han har lært disse lektier, kan han ikke gøre yderligere fremskridt. Før vi har givet udtryk for vor guddommelighed i hjemmet, og blandt de, der kender os godt og er vore nærmeste venner, kan vi ikke forvente at give udtryk for den andetsteds. Vi må leve som gudesønner med den baggrund – uinteressant, kedelig og undertiden begrænset – hvor skæbnen har placeret os; intet andet er muligt på dette stadium. Det sted, hvor vi befinder os, er det sted, hvor vor rejse tager sin begyndelse og ikke det sted, som vi bør flygte fra. Hvis vi ikke kan gøre godt som disciple, dér, hvor vi er, og på det sted, hvor vi opdager os selv, får vi ingen anden mulighed, før det lykkes for os. Heri består vor prøve, og her finder vi vort tjenesteområde. Mange oprigtige og seriøse aspiranter føler, at de kunne præge deres omgivelser og manifestere guddommelighed, hvis de havde et andet hjem, andre omgivelser eller en anden baggrund. Hvis de havde giftet sig med en anden, eller haft flere penge eller mere fritid, ville de blive mødt med mere sympati hos deres venner, eller have haft et bedre fysisk helbred. Der ville ikke have været grænser for, hvad de så kunne gøre.

En prøve er noget, der afprøver vor styrke for at konstatere, hvor stærk den er. En prøve kræver det yderste af os og afslører, hvor vi er svage, og hvor vi svigter. I denne tid har vi brug for pålidelige disciple og for dem, der har gennemgået prøver, som godtgør, at de ikke bryder sammen eller knækkes, når vanskelighederne tårner sig op, eller når de står over for tilværelsens mørke sider. Kunne vi blot erkende det, ville vi se, at vi møder nøjagtigt de betingelser og omgivelser, hvori denne lektion i lydighed over for det højeste, som er i os, kan læres. Vi har netop den legemstype og den fysiske kondition, som det guddommelige i os har brug for til at kunne udtrykke sig på rette måde. Vi har de kontakter i verden og det arbejde, der

giver os mulighed for at tage det næste skridt på discipelskabets vej, det næste skridt nærmere Gud.

Først når aspiranter forstår dette væsentlige faktum og med glæde indstiller sig på et liv i tjeneste og i givende kærlighed i deres vante omgivelser, kan de gøre fremskridt. Ikke før vi har betrådt livsvejen i relation til den hjemlige familiekreds på en glædelig og rolig måde uden selvmedlidenhed, kan vi modtage andre lektier eller muligheder. Mange særdeles velmenende aspiranter må også forstå, at de selv er skyld i mange af de vanskeligheder, som de kommer ud for. De står uforstående overfor, hvordan det kan være, at de fremkalder så stærk en modstand fra deres omgivelser, og de beklager sig over, at de ikke møder mere forståelse, når de søger at leve et åndeligt liv, at studere, læse og tænke. Grunden findes sædvanligvis i deres åndelige selvished. De taler for meget om deres egne ønsker og om sig selv. Fordi de forsømmer deres vigtigste ansvar, møder de ingen forståelse for deres ønske om tid til at meditere. De kræver, at deres meditation respekteres. Der må være ro i huset; de vil ikke forstyrres; ingen må afbryde dem. Ingen af disse problemer vil opstå, hvis aspiranten husker på to ting:

For det første, at meditation er en proces, der kan udføres i det indre, i det stille og regelmæssigt i den pågældendes eget sind, i menneskets eget indre tempel.

For det andet, at der kunne udrettes meget, hvis menneskene undlod at tale så meget om, hvad de foretager sig. Vi har behov for at vandre med Gud i stilhed, at holde vor personlighed i baggrunden; at indrette vort liv på en sådan måde, at vi kan leve som sjæle og får tid til at højne vore sjæle. På samme tid må vi opretholde den rette sans for proportioner og bevare kærlige relationer til vore nærmeste, for på rette måde at leve op til vort ansvar og vore forpligtelser. Selvmedlidenhed og for megen tale er de klipper, som mange aspiranter midlertidigt stranded på.

Ved i det daglige at vise og udøve en kærlig indstilling godtgør vi, at vi er indviet i mysterierne. Født til kærlighedens verden i Betlehem må grundtonen i vore liv fra da af blive lydighed over for det højeste i os, kærlighed til alle væsener og fuld tillid til, at den iboende kristuskraft vil føre til et liv i kærlighed (gennem vore personlighedens ydre form). Kristuslivet er et liv, som må leves i dag, og med tiden må det leves af alle. Det er et liv i glæde og lykke, med prøvelser og problemer, men dets inderste væsen er kærlighed, og metoden er kærlighed. Kristi eksempel lader os forstå, at vi bør følge i hans fodspor og videreføre det arbejde, som han påbegyndte.

Efter at vi nu har rejst med Kristus fra Betlehem frem til det tidspunkt, hvor anden indvielse nærmer sig, hvad har vi da lært? Hvilken praktisk betydning kan vi uddrage af denne tildragelse i forholdet til den enkelte? Har denne erfaring nogen personlig betydning? Hvilke er de krav og de muligheder, som vi står overfor? Hvis vi ikke kan få udbytte af et studium af disse fem udviklingsstadier i Kristi liv, og hvis de omhandler en udvikling, som ikke rummer mulighed for en menneskelig fortolkning, da vil alt, der har været skrevet og fortolket gennem århundreder, synes at have været frugtesløst og uden formål. Den fremherskende teologiske opfattelse af dette spørgsmål appellerer ikke længere til menneskets udviklede intelligens. Kristus selv formår til enhver tid at tiltrække sig menneskets interesse og at knytte dem til sig, som er i stand til at se sandheden, som den er, og som kan uddrage og fortolke evangeliets budskab i udtryk, som kræves af den nye tidsalder. Det ville være tidsspilde at fordybe sig i den urgamle beretning om den levende Kristus, hvis den ikke indeholder et særligt budskab, hvis alt, hvad man forventer af os, er en passiv iagttagers indstilling, og at mennesket accepterer, at: »Sådan er det«. Denne troende, men negative indstilling har man opretholdt for længe. Vi har haft for stor distance til Kristus i vor optagethed af at forstå hans gerning, at vi til sidst uvægerligt har glemt den personlige rolle, vi selv må spille. Vi har overladt alt arbejdet til ham. Vi har prøvet at kopiere eller efterligne ham, men det ønsker han ikke. Han ønsker, at vi skal overbevise ham, os selv og verden om, at det guddommelige, der er i ham også er i os. Vi må nå frem til den erkendelse, at vi har mulighed for at blive, som han er, fordi han har vist os vejen. Han har haft en ubegrænset tro på os og på den kendsgerning, at »vi alle er Guds børn«, fordi »den ene er vor Fader«, og han opfordrer os til at betræde hellighedens vej og at opnå den fuldkommenhed, som hans liv er et eksempel på, og som han ansporer os til at arbejde hen imod.

Undertiden spørger man sig, hvor rigtigt det har været for menneskene at acceptere Pauli tanker, som de er gengivet i oversættelse ned gennem århundrederne. Kristus fæstner sig kun i ringe grad ved syndsbegrebet. Men syndsbegrebet blev betonet af Paulus, og den drejning, han gav kristendommen, er måske i store træk skyld i den almindelige kristnes fremherskende mindreværds kompleks – et mindreværd, som Kristus på ingen måde ansporede til. Han kalder os til et helligt liv og opfordrer os til at følge i hans fodspor og ikke til at følge de spor eller godtage den fortolkning af de af hans ord, som en

eller anden af hans mange disciple slår til lyd for, uanset hvor højt estimeret eller hvor betydningsfulde de end måtte være.

Hvad er da dette hellige liv, som han kalder os til, når vi tager det første skridt hen imod den nye fødsel? Hvad er et helligt menneske?

Det at være hel; det at tænke i helheder; det at bringe harmoni; det at gøre fuldkomment, er kendetegn for det fuldkomne menneske. Når vi én gang har set og med vidt åbne øjne har fået et glimt af det guddommelige, hvad kan vi da gøre? Med dette spørgsmål giver vi udtryk for vort problem. Hvad er det næste skridt, den næste forpligtelse for det menneske, som véd i sit indre, at den nye fødsel endnu ikke har fundet sted i ham, men at han føler sig rede til at drage op til Betlehem fra Galilæa via Nazaret?

Først og fremmest må der gøres en ekstra indsats. Der tænkes her på initiativ, den rette anvendelse af energi, overvindelse af træghed, samt viljen til at gøre sig ekstra anstrengelser, så de første skridt på denne rejse kan tages. Det indebærer også at lytte efter og at adlyde sjælens vedholdende bud om at udvikle en stadigt tættere forbindelse til Gud og et mere fuldstændigt udtryk for guddommelighed. Men »alle vakler på et tidspunkt mellem den ophøjede indre tilskyndelse til at gå videre mod større indsigt og forståelse og trangen til at gå tilbage til det velkendte og sikre« (*Psychology and the Promethean Will*, af W. H. Sheldon, s. 47).

For den skitserede vej til det indre center rummer vitterlig vanskeligheder og farer. Meget må overvindes og imødegås. Den lavere natur (Maria-aspektet) trækker sig tilbage fra vanskelighederne og foretrækker inertie og stabilitet frem for den nødvendige aktivitet og den deraf følgende relative og midlertidige usikkerhed.

Den nye fødsel er ingen mystisk drøm, og den er heller ikke kun en smuk vision af noget, der måske er muligt, men ikke opnåeligt. Den er heller ikke kun et symbolsk udtryk for et ophøjet mål, der ligger langt forude for os i en uvis fremtid eller i en anden tilværelse, hvor vi til sidst træder ind i den himmel, som vi efter sigende kun kan nå, hvis vi vender tilbage til en ikke-tænkende tro og blind accept af det, som teologien fortæller os.

Det er forholdsvis let at tro. Det er den mindste modstandsvej for masserne. Det er mere vanskeligt at kæmpe sig frem til det erfaringsniveau, hvor den guddommelige plan for mennesket bliver mere tydelig, og til de muligheder, som Kristus fremstillede for os som noget, der ikke giver os ro, før vi har

omsat dem til personlig erfaring gennem indiviellsens eksperiment. Den nye fødsel er en lige så naturlig begivenhed og i lige så høj grad et resultat af evolutionsprocessen, som et barns fødsel til livet i den fysiske verden. Menneskene har i evig tid foretaget denne store overgang og vil fortsat gøre det, som et bevis på, at denne erfaring er en kendsgerning. Det er en erfaring, som vi alle må gennemgå på et eller andet tidspunkt.

To spørgsmål må have en fremtrædende plads i aspirantens tankeverden i vor tid. For det første, at sjælen findes og er nærværende. Den er en levende entitet, som den enkelte kan og må lære at kende gennem en proces, hvor den kommer til udtryk i det daglige liv. For det andet, et målbevidst ønske om at nyorientere hele livet, så en nærmere identifikation med sjælen bliver mulig, indtil der er opnået fuldstændig enhed med sjælen. Vi begynder at se, hvad vi må gøre, og vi begynder at antage den rette indstilling, som vil gøre dette muligt. De to halvdele af vor essentielle dualitet – sjæl og legeme, Kristus og Maria, overskygget af den Hellige Ånd, materien og det åndelige – mødes og kommer stadigt nærmere hinanden, indtil fuldstændig enhed er opnået, og Kristus bliver født af moderen. Men før dette kan realiseres er de første og umiddelbart nødvendige skridt, at denne guddommelige idé accepteres, og at livet orienteres i en ny retning.

Det er, hvad Kristus lærte os, og for at dette skulle blive til virkelighed, bad han til Gud:

»Ikke alene for disse (hans disciple) beder jeg, men også for dem, som ved deres ord kommer til tro på mig, at de alle må være ét, ligesom du, Fader! i mig, og jeg i dig, at også de må være ét i os, så verden må tro, at du har sendt mig. ... Jeg i dem og du i mig, for at de må være fuldkommen ét ... « (*Joh.17,20-21,23*).

Dette er enhedsskabens lære; Gud iboende universet – den kosmiske Kristus. Gud iboende menneskeheden, åbenbaret gennem den historiske Kristus. Gud iboende det enkelte menneske, den iboende Kristus, sjælen.

Hvordan kan denne sandhed om sjælen og den nye fødsel forklares, så den fremstår så enkel og praktisk anvendelig, at dens mening kan blive synlig og sætte os i stand til at gøre det, der er nødvendigt? Måske kan det forklares med følgende erklæringer:

1. Skjult i alle mennesker findes det »inkarnerede ord«, Guds

søn, som blev kød. Dette er »Kristus i os, herlighedens håb«, men for flertallet er det endnu kun et håb. Kristus har endnu ikke manifesteret sig. Han er skjult og tilsløret af formen. Maria ses, men ikke Kristus.

2. Efterhånden som livets hjul (Galilæa-erfaringen) bringer os fra den ene lektion til den næste, kommer vi nærmere og nærmere til den indre virkelighed og den skjulte guddom. Men kristusbarnet er stadig skjult i formens skød.
3. Når tiden er inde, smelter personligheden – det fysiske, emotionelle og mentale – sammen til en levende helhed. Jomfru Maria bliver rede til at føde sin søn.
4. Den lange rejse nærmer sig sin afslutning, og det skjulte kristusbarn fødes ved første indvielse.

Denne sandhed kommer dr. Inge ind på med disse ord:

»Macarius, som bekender sig til Methodius, lærer os, at selve begrebet inkarnation også omfatter Logos' enhed med de guddommelige sjæle, hvori han har velbehag. I alle disse sjæle er en kristus født. Foruden tanken om Kristi forløsning og offer for vor skyld, har teologer bibragt os forestillingen om helliggørelse og indre transformation af Kristus i os, og de betragtede dette sidste, som en ligeså virkelig og integreret del af vor frelse som det første. Men læren om den indre iboende gud i menneskets hjerte blev aldrig helt den centrale sandhed for teologien før de middelalderlige mystikers tid. Det er Eckhart, der siger: 'Faderen intonerer ordet i sjælen, og når sønnen er født, bliver sjælen Maria'« (*The Paddock Lectures*, af W. R. Inge, s. 66).

Vi opfordres til at begive os ind i den nye fødsel. Vore personligheder er nu fulde af liv og besidder dette potentiale. Timen er kommet.

Menneskets sjæl må høre opfordringen fra kristussjælen og erkende, at »Maria er velsignet, ikke fordi hun fødte Kristus rent fysisk, men fordi hun fødte ham åndeligt, og i denne henseende kan alle gøre som hende« (Eckhart).

Tredje kapitel

Anden indvielse – dåben i Jordan

GRUNDTANKE

»Det er en specielt krævende tid, hvor det kristne liv sættes på en alvorlig prøve ... I modgangstider finder der en asketisk renselse sted. Hvor denne renselse ikke er sket, kan åndeligt liv ikke bryde frem, hverken når det gælder et samfund, eller når det gælder det enkelte menneske ...« (*Freedom of the Spirit*, af Nicholas Berdyaev, s. 46).

»Hvor noget på samme tid finder både indre og ydre erkendelse, er det en sjælens erfaring; og hvor en tanke og en følelse ikke kan skelnes fra hinanden, er det et sjælens kendetegn. Sjælen står for helhed, enhed, en sammensmeltning af det indre ønske og den ydre virkelighed. Efterhånden som mennesket udvikler sig til at kunne acceptere universet, og til at kunne forene det han føler som et indre ønske, og det han opfatter som en ydre påvirkning, og efterhånden som disse faktorer ekspanderer, så udvikler sjælen sig til storhed« (min kursivering, A.A.B.) (*Psychology and the Promethean Will*, af W. H. Sheldon, s. 130).

Den første indvielse har fundet sted. Kristus er blevet født i Betlehem. Sjælen er kommet til ydre udtryk, og denne sjæl – Kristus (som det historiske eksempel på alt, hvad en sjæl kan blive til), den individuelle indvielse – udvikler sig derefter mod storhed. Frelserens mission tager sin begyndelse på dette tidspunkt, men af hensyn til dem, som vil følge efter, må han intonere tonen om renselse og tilpasse sig de rituelle krav og den generelle tænkning, der er gældende for hans tid. Den indvielse, som har taget det første skridt, må lægge vægt på renselse af den lavere natur, da det er en nødvendig forudsætning for anden indvielse. Johannes dåb af Kristus var et symbol på denne renselse. Kristus underkastede sig dåb og tilbageviste evangelistens protester med ordene: »Lad det nu ske; thi således bør vi opfylde alt, hvad ret er!« (*Matt.3,15*).

Kristus havde nået modenhed. Traditionen fortæller os, at han var tredive år gammel, da han blev døbt og påbegyndte sin korte, men bemærkelsesværdige løbebane. Hvem ved, hvor megen sandhed der er i denne historiske beretning? Det har imidlertid ikke den store betydning. Kristus var, er og vil altid være til. Symbolsk set, var det nødvendigt, at han skulle være tredive år gammel, for dette tal har symbolsk betydning, når det drejer sig om menneskeheden. Tredive kendetegner fuldkomnengørelsen af personlighedens tre aspekter – det fysiske legeme, den emotionelle natur og sindet. Disse tre aspekter udgør menneskets forside og tilslører eller skjuler sjælen. De er i realiteten menneskets kontaktmekanisme til den ydre verden, den udrustning, hvorved dets bevidsthed udvides og udvikles. Samlet udgør de menneskets »responsapparat«, som psykologerne kalder det. Vi ved, at mennesket rent fysisk er et

dyr, så vel som et emotionelt, sansende væsen og en tænkende enhed. Når disse tre dele af menneskets lavere natur fungerer gnidningsløst, og sammen udgør en enhed til brug for det indre menneske, bliver resultatet en integreret personlighed eller et mere velfungerende lavere selv. Det er den symbolske betydning af tallet tredive. Ti er tallet for det fuldkomne, og tredive markerer det fuldkomne i alle tre dele af sjælens udrustning.

Det er interessant at tænke på, at mennesket gennem disse tre aspekter (eller genspejlinger af den guddommelige natur) bringes i en tættere forbindelse med det eksisterende univers og følgelig med Gud, som er iboende naturen. Det fysiske legeme sætter os i stand til at fungere i og mærke den håndgribelige, synlige verden. Den emotionelle og følelseslegemet sætter os i stand til at sige: »Jeg løfter mit hjerte op til Herren«. De fleste mennesker lever i deres hjerte-natur og i følelseslegemet, og det er gennem hjertet, vi finder vej til Guds hjerte. Kun gennem kærlighed kan kærlighed åbenbares. Når sindet bliver forstået og anvendt korrekt, har det definitivt fået den rigtige retning, og derved bringes det i en tættere forbindelse med Guds sind, det universelle sind, hensigten, planen og Guds vilje. Ved oplysning af menneskers sind åbenbares Guds sind. Således ser vi mennesket som »skabt i Guds billede« (*1 Mos. 1,27*).

Ved anden indvielse stod Kristus foran Gud, indvieren, med disse aspekter rensede og modnede. Hans udrustning var tilpasset og parat til opgaven og kunne således vise den grad af renselse og karakterstyrke, hvormed han ville være i stand til at gennemføre og fuldføre sin mission på en tilfredsstillende måde. Dette måtte han bevise over for Gud og mennesker ved hjælp af den renselse, som dåben kunne give, og ved hjælp af den efterfølgende fristelse i ørkenen. Han var rede til opgaven og var i besiddelse af det, dr. Sheldon kalder »de tre kardinale elementer i et stort sind: *entusiasme, intuitiv indsigt* og en *systematiseret nøgtern udrustning*«, og det fremhæves yderligere, at de to førstnævnte er »de to vigtigste, for de kan ikke erhverves, hvis et menneske har nået voksenalderen uden at have udviklet dem« (*Psychology and the Promethean Will*, af W. H. Sheldon, s. 135).

Kristus havde disse egenskaber i sin udrustning.

Det kan vise sig værdifuldt, hvis vi i nogle få minutter beskæftiger os med hensigten med, at han havde disse egenskaber. I Andet kapitel blev det beskrevet, at mange fremtrædende videnskabsfolk i vor tid betragter denne planet Jorden som enestående, både hvad angår dens konstitution og dens formål. Tilsyneladende rummer den livsbetingelser, som ikke findes på

nogen anden planet. Dette kan være rigtigt eller ikke rigtigt, kun udfoldelsen af menneskets bevidsthed kan bekræfte eller afkræfte teorien om, at den er enestående. Når vi i dag betragter vort planetariske liv i alle naturriger, forekommer virkelig-gørelsen af denne vision nedslående. I alle naturriger finder vi død og sygdom, og i dyre- og menneskeriget ikke kun det, men tillige vold i alle afskygninger. Specielt i den menneskelige familie er dette forstemmende i betragtning af, hvor lidt vi har lært og forstået af det, som Kristus stod for, og hvor lidt vi har lært gennem det moderne livs renselsesprocesser. Vi kan se, at viljen til forbedring kommer til udtryk inden for mange områder, hvor det enkelte menneske er involveret, men impulsen er stadig svag hos menneskeheden som helhed. Den kan imidlertid vækkes, og vi bør derfor vågne op til ansvaret for vore omgivelser, når vi på ny studerer det kærlighedsbudskab, som Kristus gav os.

Det er sandsynligvis rigtigt, at Kristus kom til os med et mere omfattende og dybere budskab, end nogen tidligere budbringer fra det indre center har gjort, men det forringer på ingen måde betydningen af det arbejde, der blev udført af dem, der kom før ham. Han kom på et kritisk tidspunkt, og i en periode med verdenskrise og legemliggjorde i sig et kosmisk princip – kærlighedsprincippet, som er Guds fremherskende kvalitet. Andre aspekter, kvaliteter og formål af den guddommelige natur er blevet åbenbaret i tidligere inkarnationer af Gud og er blevet manifesteret, efterhånden som menneskeheden har udviklet sig til et stadium, hvor en rigtig reaktion var mulig. For at nævne nogle af budbringerne, så har Zarathustra henledt menneskeheden opmærksomhed på de to grundlæggende principper, der findes i verden – det gode og det onde – og fremhævede således tilværelsens grundlæggende dualitet. Moses gav os Moseloven og tilskyndede menneskene til at anerkende Gud som et retfærdighedens princip, også selv om det forekommer at være en ukærlig retfærdighed selv for dem af os, der søger at leve i overensstemmelse med den åbenbaring, som Kristus gav os. Buddha legemliggjorde princippet om guddommelig visdom, og med klar indsigt i årsagernes verden så han menneskets dødelige eksistens, som den var, og anviste en udvej. Men kærlighedsprincippet – universets grundlæggende princip – blev ikke åbenbaret før Kristus kom. Gud er kærlighed, og i tidens fylde måtte den guddommelige naturs specielle kvalitet åbenbares på en sådan måde, at menneskeheden kunne forstå den. Derfor måtte Kristus selv legemliggøre dette det største af de kosmiske principper. Loven

om kærlighed kan ses i funktion i universet som loven om tiltrækning, med alt hvad denne betegnelse indebærer – vort solsystems kohærens, integration, position, retning og rytmiske bevægelse. Den kan også ses i Guds dispositioner for menneskeheden, således som Kristus åbenbarede dem for os. Kristi enestående funktion, som vogter og åbenbarer af et kosmisk princip eller en kosmisk energi ligger bag alt det, han gjorde. Dette princip var basis for og resultatet af hans opnåede fuldkommenhed; det var drivkraften og impulsen til hans liv i tjeneste, og det er dette princip, hvorpå gudsriget er grundlagt.

At hedenskab ikke har haft hverken mening eller formål, er en fremstilling, som for mange af os ikke ville kunne stå for en nærmere undersøgelse i dag. Alt det, der i fortiden fandt sted, havde som sit mål det, der skete, da Kristus trådte frem, idet det forberedte menneskeheden til den mulighed, der da opstod – en mulighed til at opbygge det grundlag, som nutiden hviler på. På samme måde kan man sige, at den umiddelbart forestående åbenbaring i det kommende århundrede vil blive det fundament, som fremtiden skal bygge på, og med dette formål for øje vil alt, der nu kommer for dagen, have den største betydning.

Ikke alene byggede Kristus bro over kløften mellem Østen og Vesten, idet han i sig sammenfattede alt det værdifulde, som Østen kunne bidrage med, men han gav også Vestens civilisation (som på det tidspunkt endnu ikke var skabt) de store idealer og det eksempel på offer og tjeneste, som i vor tid (to tusinde år efter, at han vandrede blandt menneskene) er ved at blive grundtonen for nutidens mest fremskredne tænkere. Ideernes historie, hvordan ideer opstår, og hvordan de øver indflydelse på den menneskelige bevidsthed, så de påvirker forløbet af menneskelige anliggender, er beretningen om menneskehedens historie; men underligt nok bliver ideer en ganske uforudsigelig faktor i fremtiden. Det kræver, at en fremskreden personlighed hæver sig op over gennemsnittet i menneskeheden og udtænker en storslået og dynamisk idé, der er baseret på sandheden. Han må formulere den på en sådan måde, at hans medmennesker kan forstå den og lidt efter lidt leve efter den. Derved opstår nye tendenser, nye initiativer og nye impulser, og således skabes menneskehedens historie. Man kan i sandhed sige, at uden ideer, vil der ikke være nogen historie. Ingen kan måle sig med Kristus, når det gælder forkyndelsen af en kosmisk idé og evnen til at gøre denne idé til et ideal med dynamisk kraft. Gennem sit livs eksempel gav han os en idé, der med tiden blev et ideal for tjeneste, således at mange ledere og tænkere i vor tid over hele verden blev opmærksomme på problemerne vedrørende nationers og

menneskers levetilstande. At den anvendte fremgangsmåde og de metoder, der blev brugt for at indføre dette ideal, i mange tilfælde var forkerte og uønskede og skabte grusomme og separatistiske tilstande, ændrer på ingen måde ved den kendsgerning, at der bag alle disse idealistiske eksperimenter stod dette store guddommeligt inspirerede ideal, som Kristus sammenfattede for os i sit liv og i sin lære.

Kristus gav os den største af alle ideer – at Gud er kærlighed, og at kærlighed kan manifestes i en menneskelig form og at alle mennesker har denne mulighed. Hans liv blev en tilkendegivelse af det fuldkomne, som aldrig tidligere set i verden.

Sjælen, som er den indre skjulte Kristus i alle, forbinder ånden (Faderen) og mennesket. Kristus fremhævede dette, da han henledte opmærksomheden på menneskets essentielle guddommelighed ved at omtale Gud som »vor Fader«, eftersom han var Kristi Fader. Det var dette lys, han kom for at vise os, og som han også så (skjult og tilsløret) i alle, da han sagde: »Således skal jeres lys skinne for menneskene ...« (*Matt.5,16*). Han opfordrede os til at vise og bød os tilkendegive den fuldkommenhed, som han virkelig gjorde. Han beviste for os, hvad der var muligt, og opfordrede os til at give udtryk for det. I denne enestående åbenbaring kan ingen måle sig med Kristus, for han er den største, den mest ophøjede og den sandeste budbringer, som nogensinde har vist sig, men det skal ikke forstås på den måde – vover jeg at sige det? – at han var den største budbringer, der nogensinde vil træde frem. Man kan ikke sætte en begrænsning for Gud. Når vi betragter den evolutionære åbenbaring af den guddommelige natur, fremgår det, at Kristus bragte fortidens udvikling frem til et klimaks og gav antydninger om fremtiden. Kan det ikke tænkes, at der er aspekter og egenskaber i den guddommelige natur, som vi endnu ikke har den ringeste anelse om? Er det ikke sandsynligt, at vort sansesystem endnu ikke formår at fatte Guds fuldkommenhed? Kan det ikke tænkes, at vor opfattelsesmekanisme har behov for yderligere udvikling, før andre guddommelige og åndelige aspekter uden risiko kan åbenbares for os og i os? Der kan måske komme fremtidige åbenbaringer, der er så overvældende vidunderlige og har en sådan skønhed, at vi endnu ikke kan danne os den ringeste forestilling om dem. I modsat fald ville Gud være begrænset og statisk og ikke i stand til at gøre mere, end han allerede har gjort. Hvordan kan vi driste os til at sige, at vi er i stand til at forestille os grænserne for det guddommelige natur? Hvordan kan det menneskelige intellekt i sin arrogance tro, at det, endog via Kristus, kan fatte den

guddommelige viljes endelige hensigt? Historisk set viser den menneskelige bevidstheds udvikling, at sandheden er blevet åbenbart lidt efter lidt, og at en lang række af strålende verdenslærere hver gang har givet en stadig mere omfattende fortolkning af det guddommelige, og de er med tiden nået ud til et stadigt større antal mennesker. Kristus har givet os den højeste og mest vidtrækkende åbenbaring, som den menneskelige bevidsthed for tiden kan respondere på. Men hvordan kan vi påstå, at der ikke kommer flere budskaber fra Gud, når vi inderst inde er parat til at tage imod dem? Vi er ved at forberede os på at modtage et nyt budskab. Kristus sagde til sine disciple: »Den, som tror på mig, han skal også gøre de gerninger, jeg gør, ja, han skal gøre endnu større gerninger« (Joh. 14,12). Enten er disse ord udtryk for sandheden, eller også falder hele grundlaget for vor tro til jorden. Der er stadig mere, der kan åbenbares, ellers giver fortidens udvikling ingen mening. Tidligere tiders overbevisning mister deres betydning. Vi skulle have nået et dødvande, som selv Gud ikke ville være i stand til at overskride. Denne overbevisning kan vi ikke acceptere.

Den kosmiske Kristus, den mystiske Kristus, den historiske Kristus, og det enkelte menneskes indre Kristus eksisterer i al evighed, og åbenbaringerne vil derfor til stadighed blive mere omfattende. Hvis vi kan tro på, at Gud findes i alle former og i det, som formerne åbenbarer, vil vi afgjort, efterhånden som vor udrustning udvikles og vor kontaktmekanisme forbedres, blive i stand til at se mere af det guddommelige end på nuværende tidspunkt, og senere vil vi blive fundet værdige til at modtage en større åbenbaring. Det er kun vore begrænsninger som mennesker, der forhindrer os i at se alt det, der er at se.

Den nye fødsel bragte os til det stadium, hvor vi blev vidende om en ny verden af lys og væren. Gennem denne indvielsesproces blev vi borgere i det gudsrige, som Kristus kom for at grundfæste som en realitet i menneskenes bevidsthed. Ved at gennemgå den nye fødsel er vi trådt ind i en verden, som styres af en række højere love, de åndelige love, og nye mål åbner sig for os, nye aspekter af vor egen skjulte åndelige natur bliver synlige, og vi begynder at se konturerne af et nyt væsen i os selv, med andre ønsker, begær, idealer og metoder til arbejde på verdensplan.

Vi taler meget om den skabelse af enhed, som Kristus realiserede i sig selv og for menneskeheden. Vi anerkender den enhed, han følte med Faderen, og at han opfordrer os til at opnå en lignende enhed med det guddommelige. Men kan det ikke

tænkes, at han skabte en syntese, der var mere omfattende, end den mellem den enkelte og Gud – en syntese af hele gudsriget?

Hvad menes der med disse ord? Vi har talt om det himmelske rige, som var det et andet sted. Det siges, at vi enten befinder os i dette rige eller er uden for det. Det fortælles os, at vi må forlade menneskeriget (der styres af den verdslige verden, kødet og djævelen) og træde ind i et andet rige, der fremstilles som helt anderledes. Men er dette virkelig tilfældet? Alle aspekter af de tre riger under det menneskelige – dyreriget, planteriget og mineralriget – er til stede i mennesket, og syntesen af dem samt en anden faktor, det guddommelige *intellekt*, kalder vi menneskeriget. Mennesket forener i sit indre de såkaldt mindre manifestationer af det guddommelige. I naturriggerne under det menneskelige finder vi tre betydningsfulde bevidsthedstyper: Mineralriget, med sin subjektive evne til at frigøre indre kraft, sin kapacitet til at udvide sig, og endelig med sin radioaktivitet; planteriget, med sin sensitivitet eller følelse og sit veludviklede sanseapparat, som er sensitivt over for solskin, varme og kulde og andre klimatiske og miljømæssige forhold; dyreriget, med sin progressive bevidsthed, sin evne til frit at kunne bevæge sig og med bredere kontaktmuligheder ved hjælp af sin instinktive natur. Menneskeriget virkeliggør alle disse forskellige grader af at være bevidst – bevidsthed, sansende evne, instinkt – samt desuden den gådefulde menneskelige evne, som vi kalder »sindet«. Vi sammenfatter alle disse nedarvede kvaliteter i det ene ord »selvbevidsthed«.

Det intelligente menneske oplever imidlertid en langsomt gryende erkendelse af, at der findes noget endnu større og mere værdifuldt hinsides mennesket selv. Det bliver modtagelig for en række mere subtile kontakter og indtryk, som det kalder åndelige eller idealer eller mystiske. En anden bevidsthedsform begynder at spire i det, og ved fødslen i Betlehem bliver denne bevidsthed manifesteret og til at erkende. Ligesom et menneske i sig danner en syntese af alle sine erfaringer, sin egen, specielle konstitution og sine kvaliteter, så kan mennesket også begynde at føle og tilkendegive kvaliteter og egenskaber, der er overmenneskelige.

Medlemmer af gudsriget vil helt sikkert virkeliggøre arven fra de fire naturriger på samme måde, som mennesket virkeliggør arven fra de tre naturriger. Indtræden i det højere rige kræver, at kristusbevidstheden kommer til udtryk. Det er en bevidsthed, der inkluderer gruppen, den enkelte, delens relation til helheden (noget som Kristus til stadighed betonedede) og den menneskelige relation til det guddommelige. Resultatet af disse

erkendelser må ganske naturligt, i overensstemmelse med evolutionsplanen, resultere i, at det næste naturrige kommer til syne for mennesket. Heri består Kristi store opgave. I kraft af, at han *erkendte* sin guddommelighed, så blev han det menneske, der i sig forenede det bedste af alt, som tidligere havde fundet sted, og åbenbarede tillige, hvad der kunne komme. Han bragte det højere og det lavere sammen til en fungerende helhed, og ud af denne helhed skabte han »det nye menneske«. Han grundlagde gudsriget på jorden og skabte en syntese af alle naturriger, hvorved han fremkaldte tilsynekomsten af det femte naturrige. Vi kan sammenfatte den række af sammensmeltninger, som han bragte i stand, i det følgende:

1. Han forenede i sig til fuldkommenhed menneskets fysiske, emotionelle og mentale aspekt og skabte derved det fuldkomne menneske.
2. Han forenede i sig sjæl og legeme, de højere og de lavere aspekter, og skabte derved en guddommelig inkarnation.
3. Han forenede i sig det bedste fra alle naturriger, mineralriget, planteriget, dyreriget, hvilket som en syntese svarer til et menneskes fungerende intellekt.
4. Dernæst forenede han denne syntese med en højere åndelig faktor og skabte derved et nyt naturrige, det femte.

Efter at han i sit indre har skabt den ene enhed eller enhedsskabelse efter den anden til gavn for menneskeheden, står Kristus frem for Johannes Døberen og gennemgår anden indvielse, renselsen i Jordans vande. Gennem dåbsprocessen og de fristelser, der fulgte efter, viste han sin modenhed, stod over for sin mission og tilkendegav over for verden sin renhed og sin styrke.

Den tredje indvielse, forklarelsen, bekræftede den forening eller enhedsskabelse, som Kristus havde etableret mellem sjæl og legeme. Integrationen var fuldbyrdet, og den efterfølgende illumination kunne klart erkendes af hans disciple. Han viste sig for dem som menneskesønnen og Guds søn, og efter at han havde bekræftet over for dem, hvem han var, rustede han sig til den død, der ventede ham, og til tjenestegerningen.

Ved fjerde indvielse tilkendegav han denne integration, ikke kun som Gud-menneske, men som en, der omfattede alle verdens mennesker i sin bevidsthed. Han forenede sig med hele menneskeheden og illustrerede effektiviteten i denne guddommelige energi, der gjorde det muligt for ham i sandhed at sige: »Når jeg er blevet ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig« (*Joh.12,32*). Han blev ophøjet fra jorden til himlen, og i to

tusind år er disse ord forblevet uimodsagt.

2

»Derefter kommer Jesus fra Galilæa til Johannes ved Jordan for at døbes af ham.

Men Johannes ville hindre ham i det og sagde: 'Jeg trænger til at døbes af dig, og du kommer til mig!'

Da svarede Jesus og sagde til ham: 'Lad det nu ske; thi således bør vi opfylde alt, hvad ret er!' Så giver Johannes efter.

Men da Jesus var blevet døbt, steg han straks op af vandet, og se, Himlene åbnedes, og han så Guds Ånd dale ned som en due og komme over ham.

Og se, der lød en røst fra Himlene, som sagde: 'Denne er min Søn, den elskede; i ham har jeg velbehag'« (Matt.3,13-17).

I disse enkle ord fortælles beretningen om denne indvielse. Grundtonen er renselse, og denne indvielse afsluttede en periode med forberedelse og stilfærdig tjeneste og indledte en cyklus med stor aktivitet. Renselsen af den lavere natur er et krav, som den kristne kirke til alle tider har lagt vægt på i lighed med hinduismen. Kristus holdt dette ideal op for sine disciple og alle mennesker, da han sagde: »Salige er de rene af hjertet, thi de skal se Gud« (Matt.5,8).

I en urgammel afhandling om meditation, *Patanjalis Yoga Sutraer*, finder vi en erklæring fra læreren: »Gennem renselse opnås også en stille ånd ... og evne til at se selvet« (*Sjælens lys. Patanjalis Yoga Sutraer*, II. bog, sutra 41, s. 178-180). Der findes mange former for og grader af renselse. Der er fysisk renhed og moralsk renhed, og tillige er der den magnetiske renhed, som gør et menneske til en kanal for åndelig kraft. Der er psykisk renhed, som man sjældent møder, og mental renhed. Ordet »renhed« kommer fra sanskritordet *pur*, som betyder rent eller ædelt, ikke tilsmudset eller begrænset og uden åndens fængsling i stoffets lænker. Der kan intet udrettes uden renselse; vi har ingen mulighed for at se eller manifestere guddommelighed uden at passere gennem de rensende vande. Verden gennemgår i denne tid en omfattende renselse. En »asketisk renselse« og en påtvunget forsagelse af meget af det, som hidtil har været anset for attråværdigt, finder sted i verden, og ingen af os kan undgå den. Det skyldes det økonomiske systems og andre systemers sammenbrud, fordi de viser sig at være utilstrækkelige til nutidens verden. Renselse påtvinges os, og den vil resultere i udvikling af en sans for de mere sande

værdier. En udrensning af falske idealer, en renselse af menneskeheden uheldige tilbøjeligheder og ikke ønskværdige aktiviteter sættes ind med stor kraft i denne tid. Det kan betyde, at mange i menneskeheden i denne tid drager til Jordan for at lade sig rense i de rensende vande. Dette er en selvpålagt asketisk renselse, og ved at erkende renselsens værdi kan det lykkes for den menneskelige families pionerer at lede menneskeheden frem til indvielsens port.

Denne tildragelse har interessante lighedspunkter med det, der sker for menneskeheden i dag, set ud fra en astrologisk synsvinkel. Vi er på vej ind i Aquarius-tidsalderen, Vandbæreren. Dette tegn står symbolsk for grupperenhed og grupperelationer, for den fælles universelle erfaring og for det vand, der strømmer overalt. Da vi begyndte at bevæge os ind i dette tegn, for ca. to hundrede år siden, blev vand for første gang en faktor af almen interesse og blev taget i anvendelse til generelle sanitære formål og til kunstig vanding. Styring og regulering af vand og dets anvendelse som en transportvej i verdensomspændende skala blev mulig. Brugen af vand i vore hjem er nu så almindeligt udbredt, at vi kun vanskeligt kan forestille os, hvordan det var før denne tid.

Ved denne store indvielse trådte Kristus ind i strømmen, og vandene skyllede over ham. I Indien kaldes denne indvielse, at »træde ind i strømmen«, og det menneske, der gennemgår den, bliver betragtet som både fysisk og psykisk ren. Når vi beskæftiger os med denne indvielse, må vi huske, at der berettes om to former for dåb i bibelen.

»Så tog Johannes til orde og sagde til alle: 'Jeg døber jer med vand; men han kommer, som er stærkere end jeg; jeg er end ikke værdig til at løse remmen på hans sko; han skal døbe jer med Helligånd og ild'« (Luk.3,16).

Der findes således to former for dåb:

1. Den, der foretages af Johannes Døberen, som er dåben ved vand, og
2. Jesu Kristi dåb, som er dåben ved Helligånden og ved ild.

I disse to symbolske fremstillinger er en stor del af den menneskelige udviklingshistorie sammenfattet, og det arbejde, der udførtes af Johannes Døberen og Jesus i fællesskab, skabte en syntese, som giver antydning om det næste mål for vor menneskelige udvikling. Symbolikken er i nøje overensstemmelse med den gamle mysterielære. Et indgående studium af

denne symbolske gengivelse af en grundlæggende sandhed vil være til stor nytte for søgende i alle lande, og en forståelse af de anvendte symbolers betydning vil kunne kaste nyt lys over virkeligheden.

I menneskehedens udvikling kommer den emotionelle natur først til udfoldelse, og *vand* har til alle tider været symbolet på denne natur. Emotionernes bevægelighed, det stadige skift mellem følelsen af behag og smerte, de storme, der opstår i følelsernes verden, og den fred og ro, som kan sænke sig over et menneske, gør vandet til et særdeles dækkende symbol for den lavere naturs indre, subtile verden, som de fleste af os lever i, og som vor bevidsthed for det meste er fokuseret i. Det almindelige menneske er for størstedelen en blanding af den fysiske og den emotionelle natur. Det er karakteristisk for alle tidlige racer, og meget taler for, at civilisationen i det gamle Atlantis helt var centreret i følelser og begær, i emotioner og – hos de mere fremskredne typer – i hjertet. Derfor udførte Johannes Døberen dåben med vand, som en bekræftelse på den emotionelle naturs renselse, og denne dåb må altid gå forud for renselse ved ild.

Dåben i Jordan er symbolsk for renselsen af menneskets dårlige samvittighed, ligesom Kristus og hans dåb for os har været symbolet på det guddommelige i mennesket og den renselse, som følger af den guddommelige ånds påvirkning af den lavere natur. Samvittigheden, der opfordrer til at anerkende de højere værdier, de dybere sandheder og fødslen til livet, fører os til Jordan, og derhen vandrede Kristus for at »opfylde alt, hvad ret er«. Denne erkendelseserfaring vil til alle tider finde sted, før dåben til Kristus gennem Kristus.

Dåben ved Johannes er et skridt på vejen til det indre center og anvendes hyppigere end dåben ved Jesus, for endnu er kun få rede til anden indvielse. Anden indvielse er en forberedelse til den endelige dåb, for renselse af den emotionelle natur må tidsmæssigt finde sted før renselse af den mentale natur, ligesom det også er tilfældet med menneskehedens udvikling (og et barns), det følende, sansende menneske udvikles først og dernæst begynder sindets aktive liv. Den dåb, som Kristus skænker dem, der følger ham, er sindets renselse ved ild. I det almindeligt udbredte religiøse symbolsprog har ild altid stået som et symbol på sindet. Denne dåb ved ild svarer til dåben ved Helligånden.

Jesus drog således fra Galilæa via Nazaret for at tage det næste skridt, som det var blevet antydnet for ham. Som et resultat af hans opnåede livserfaring og indre forpligtelse var han blevet rede til at tage næste indvielse. Den fandt sted i

floden Jordan. Jordan betyder »det, som strømmer ned«, men også – ifølge nogle fortolkere – det, der »skiller«, som en flod deler og skiller land. I esoterisk symbolik betyder ordet »flod« ofte *at skelne*. Vi har set, at vand symboliserer den emotionelle natur, og at renselsen i Jordan, gennem dåben, er en symbolsk fremstilling af en fuldstændig renselse af alle følelser, af alle ønsker og af det begærliv, som er den betingende faktor for de fleste mennesker. Første indvielse symboliserer, at det fysiske legeme og livet på det fysiske plan tilegnes sjælen. Anden indvielse står for en tilkendegivet styring mod det guddommelige af begærnaturen med dens emotionelle reaktioner og stærke »ønskeliv«.

En ny faktor kommer nu ind i billedet, og det er sindets skelneevne. Ved hjælp af denne evne kan disciplen bringe det mentale liv under kontrol og vie det til livet i gudsriget, hvilket fuldbyrdes ved tredje indvielse. Ved at bruge sindet på rette måde lærer disciplen at træffe de rette valg og (med visdom) at afbalancere de utallige forekomster af modsætningernes par.

Vi går uden at vide det gennem fødselsindvielsen. Den fulde betydning af det, vi har gennemgået står os ikke ganske klart. Vi er blevet »børn af Kristus«, og som børn oplever vi blot livet, underkaster os disciplin og bliver efterhånden voksne. Men der kommer et tidspunkt i enhver indiviets liv, hvor der må træffes et valg, og Kristus stod over for dette valg. Vi må klart, afgørende i vort indre bryde med fortiden, før vi kan gå ind til en fremtid i tjeneste, som vi fuldt bevidst har forpligtet os til vel vidende, at fra dette tidspunkt vil intet længere være det samme.

Denne indvielse markerede en stor forandring i livet for Jesus af Nazaret. Op til dette tidspunkt, gennem tredive år, havde han ganske enkelt været den lille bys tømrer og sine forældres søn. Han var en person, der udrettede meget godt inden for et begrænset område. Men efter renselsen i Jordan, hvor han havde »opfyldt alt, hvad ret er« (*Matt.3,15*), blev han Kristus og vandrede rundt i landet i tjeneste for menneskeheden og sagde de ord, som gennem århundreder har været grundlaget for vor vestlige civilisation. For hver enkelt af os vil den samme store bevidsthedsudvidelse finde sted på et tidspunkt, og det vil ske, når vi har gjort os egnede til at tage anden indvielse. Vort begærliv vil da blive stillet over for betydningsfulde valg, som kun sindet kan håndtere korrekt.

I *Cruden's Concordance* fortælles det os, at navnet *Johannes* betyder »som Gud gav«, og i de tre navne, der optræder samlet i denne forbindelse, – Johannes, Jesus og Kristus – er hele beretningen om den viede aspirant opsummeret: Johannes

symboliserer det guddommelige aspekt, som ligger dybt skjult i mennesket, og som giver impuls til den påkrævede renselse; Jesus symboliserer i dette tilfælde den viede, forpligtede discipel eller indviende, som er beredt til den proces, der vil besegle hans renselse; Kristus, den guddommelige indre gudesøn, der nu er i stand til at manifestere sig i Jesus, fordi Jesus har gennemgået Johannes-dåben. Denne dåb og fuldbyrdede renselse bragte sin belønning.

Det var ved denne indvielse, at Gud forkyndte, at hans søn var »den, i hvem han havde velbehag«. Enhver indvielse er simpelthen en anerkendelse. Det er en misvisende tanke, som forfægtes i mange mysterie- og esoteriske skoler, at indvielse ledes af indvieren med indvielsesstaven og betegner en mystisk ceremoni, som på afgørende måde ændrer aspiranten, således at han for al fremtid er et andet og forandret menneske. En indvielse finder sted, når et menneske ved egen personlig indsats bliver en indviet. Når mennesket så har »taget Himmeriget med storm« (*Matt.11,12*) og har »arbejdet på sin egen frelse med frygt og bæven« (*Fil.2,12*), bliver dets åndelige status øjeblikkeligt anerkendt af dets ligestillede, og det får adgang til indvielse.

Ved indvielse sker der to ting: Den indviede opdager sine medindviede, dem han kan samarbejde med, og han bliver klar over den opgave, der venter ham. Han bliver bevidst om sin guddommelighed i en ny og mere realitetsbetonet forstand og ikke kun som et dybt åndeligt håb, en interessant hypotetisk mulighed eller hans inderste ønske. Han ved med sig selv, at han er en gudesøn, og derfor bliver han anerkendt. Dette var tydeligvis tilfældet med Jesus Kristus. Han så sin opgave for sig med alle dens grupvækkende implikationer, og det må utvivlsomt have været årsagen til, at han blev drevet ud i ørkenen. Trangen til ensomhed, en søgen efter den ro, hvor eftertanke og beslutsomhed kan styrke hinanden, var det naturlige resultat af denne erkendelse. Han så, hvad han måtte gøre – tjene, lide og grundlægge gudsriget. Bevidsthedsudvidelsen kom pludselig og var dyb. Dr. Schweitzer siger i denne forbindelse:

»Om Jesu tidligere udvikling ved vi intet. Alt ligger i mørke. Kun ét er sikkert: Ved hans dåb blev hemmeligheden ved hans eksistens åbenbaret for ham – nemlig at han var den, som Gud havde udset til at være Messias. I og med denne åbenbaring blev han fuldendt og oplevede ikke nogen yderligere udvikling. For nu fik han sikkerhed for, at indtil den forestående oprindelse af den messiani-

ske tidsalder, som skulle åbenbare hans glørværdige ophøjethed, skulle han arbejde for gudsriget som den ikke-erkendte og skjulte Messias og bevise sit værd og rensse sig selv sammen med sine venner i den afgørende smertefulde prøvelse« (*The Mystery of the Kingdom of God*, af Albert Schweitzer, s. 354).

For mennesket Jesus var dette sandsynligvis en rystende åbenbaring. Han må nu og da have haft en vag anelse om den vej, han måtte betræde, men den fulde betydning og hele billedet af den vej, der lå foran ham, kan ikke være gået op for ham i sin helhed før efter, at han havde gennemgået anden indvielse, og hans renselse var tilendebragt. Da stod han over for et liv i tjeneste og de vanskeligheder, som er forbundet med den vej, enhver bevidst gudesøn må følge. Den samme forfatter skriver:

»I Jesu messianske bevidsthed antog tanken om lidelse, som han nu selv accepterede, en gådefuld betydning. Den Messias-værdighed, som han blev bevidst om ved dåben, var ikke en besættelse, ej heller et forventnings mål. Ifølge eskatologiske begreber var det en indforstået selvfølge, at han gennem lidelsens prøvelser måtte blive det, Gud havde bestemt ham for. Hans messianske bevidsthed slap aldrig tanken om lidelse. Lidelse er vejen til åbenbaring af Messias-værdigheden« (*Sammesteds*. s. 223).

Hele Kristi liv var én lang *smertens vej*, men den var bestandig illumineret af lyset fra hans sjæl og af hans erkendelse af Faderen. Selv om hans liv, som Det nye testamente fortæller, var opdelt i forskellige specielle perioder og cykler, og selv om detaljerne i den opgave, der ventede, kun lidt efter lidt blev åbenbaret for ham, så udgjorde hans liv ét stort offer, én enestående erfaring og én bestemt hensigt. Denne målrettethed og denne helligelse af hele mennesket til virkeliggørelse af et ideal er faktorer, der giver antydning om indvielsesstadiet. Alle livets hændelser har relation til virkeliggørelsen af opgaven i livet. Dette er den sande mening med livet. Dette er den lektie, som vi alle – uindviede, såvel som aspiranter til indvielse – nu kan tage ved lære af. Vi kan begynde at sige: »Når jeg ser tilbage på mit liv, er det ikke en række af indhøstede erfaringer, men én stor samlet erfaring, som nu og da blev oplyst af kortvarige øjeblikke med åbenbaring« (*A Pilgrim's Quest for the Absolute*, af Lord Conway af Allington, s. 8).

Disse kortvarige øjeblikke med oplysning bliver mere hyppige med tiden. Den gamle hindulærer, Patanjali, lærte os, at oplysning eller illumination er syvfoldig og opnås gradvis i stadier (*Sjælens lys, Patanjalis Yoga Sutraer*, II. bog, sutra 27, s. 154-158). Han beskæftiger sig med de syv former for oplysning, der kommer til alle de gudesønner, som er ved at vågne op til deres guddommelige muligheder: først den oplysning, som vi oplever, når vi beslutter at betræde prøvestadets vej og at forberede os til indvielse. Dernæst kastes lyset på en fjern vision, og vi ser et flygtigt glimt af vort mål. Derefter kastes lyset på os selv, og vi ser en vision af, hvad vi er, og hvad vi kan blive, og vi træder ind på discipelskabets vej eller – med Bibelens terminologi – vi begiver os ud på den lange rejse til Betlehem. Derpå følger de fem indvielser, som vi nu studerer, hvor hver indvielse betyder en forøgelse af det lys, der skinner på vor vej, samt en udvikling af den indre stråleglans, som gør, at alle Guds børn med tiden vil kunne sige som Kristus: »Jeg er verdens lys« (*Joh.8,12*), og hans opfordring lyder: »Således skal jeres lys skinne for menneskene, for at de må se ...« (*Matt.5,16*). Dette lys, i dets syv stadier, åbenbarer Gud – Gud i naturen, Gud i Kristus, Gud i mennesket. Dette lys er basis for den mystiske vision, der er blevet undervist i og skrevet så meget om, og som de helliges liv på begge halvkugler altid har været et vidnesbyrd om.

Man kan fundere over, hvad det menneske, der for første gang så et glimt (ved hjælp af sit eget svage indre lys) af denne ufattelige mulighed, stod overfor. Mennesket så et glimt af Gud, og fra dette øjeblik tiltog lyset fra Gud mere og mere. Der findes en urgammel legende (og hvem kan sige, at den ikke hviler på kendsgerninger?) om, at Jesus af Nazaret var den første fra vor menneskehed, der i en tåget og fjern fortid så dette glimt, og at han som følge af sine stadige og målrettede bestræbelser blev den første fra menneskeheden, der trådte ind i selve Guds lys. Paulus var måske inde på denne sandhed, da han talte om Kristus som »den førstefødte blandt mange brødre« (*Rom.8,29*). Uanset om denne legende er sand eller ikke, trådte Kristus ind i lyset, fordi han var lyset; og menneskehedens historie eller udvikling har ligeledes bestået af en gradvis voksende oplysning, og nu stråler menneskehedens lys overalt.

I dette indre og guddommelige lys, der – selv om det er latent – alligevel udstråler fra Gud, så Kristus visionen, og denne vision var for ham en tilkendegivelse af hans sønneværdighed, hans messiasværdighed og hans lidelsesvej. Denne vision er enhver discipels arv og åbenbaring. Denne gådefulde

åbenbaring kan modtages og opfattes, og er den én gang opfattet, vil den vedvare at være en kendsgerning i sindet – ofte uforklarlig, men en ganske klar og uafvendelig realitet. Den giver den indviede tillid og styrke til at gå fremad. Denne åbenbaring indvirker kraftigt på vort erfaringsgrundlag og bliver grundtonen for al vor fremtidige eksistens og tjeneste; den er uangribelig i sin klarhed. Fra dette fundament bevæger vi os modigt fra det kendte til det ukendte. Den er i realiteten ubeskrivelig, idet den fastslår vor guddommelighed og er baseret på guddommelig kvalitet og udstråler fra Gud. Den giver et glimt af gudsriget og en åbenbaring af den vej, der må betrædes på vor vandring dertil. Den er en bevidsthedsudvidelse, som sætter os i stand til at erkende, at »gudsriget er en sjælstilstand, der udgår fra ånden og reflekteres i legemet« (*The Religion of Love*, af Storhertug Alexander af Rusland).

Det første skridt ind i dette rige går gennem den nye fødsel. Det andet skridt går gennem dåbens renselse. Dette er en proces med en gradvis tilegnelse af gudsrigets karakteregenskaber og en gradvis udvikling af den modenhed, som er et kendetegn for borgeren i dette rige. Kristus tilkendegav gennem dåben, at han havde opnået modenhed, og fremstod for os som et eksempel. Han bestod sejrrikt de tre fristelsers prøve og tilkendegav derved, at han havde opnået den nødvendige renhed.

Kristusbarnet, det lille barn, den voksne mand, det fuldkomne menneske! Gennem oplevelsen i Betlehem blev det lille kristusbarn født. Det lille barn vokser til modenhed og manifesterer sin renhed og styrke ved dåben. Ved forklarelsen fremstår han som det fuldt udviklede menneske, og på korset fremstår han som den fuldkomne Guds søn. En indvielse er det øjeblik, hvor et menneske føler og med hele sit væsen véd, at livet er virkelighed, og at virkeligheden er liv. I et kort øjeblik bliver hans bevidsthed altomfattende; han ser ikke kun visionen og hører erkendelsens ord, men han véd, at han selv er visionen, og at han selv er ordet, som blev kød.

Denne altomfattende bevidsthed er den væsentligste faktor. En indvielse er et illuminerende lys, der stråler over livets flod og opleves som en erkendelse af helheden. Den er grænseoverskridende og den indviedes bevidsthed bliver aldrig helt den samme igen.

I Jordan-floden strømmede lyset fra himlen ned over Kristus, og hans Fader udtalte de ord, der har lydt ned gennem tiderne og har fremkaldt respons fra alle, der aspirerede til gudsriget. Guds ånd dalede ned som en due over ham. Duen er altid et symbol på *fred*. Af to grunde blev dette tegn valgt som symbol på denne indvielse. Som vi ved, er vand symbolsk for den

emotionelle natur, som, når den renses ved indvielse, bliver et fredfyldt og krystalklart reservoir, der kan reflektere den guddommelige natur i al dens renhed. Således skete det, at Guds fred dalede ned over Jesus i form af en due.

For det andet beskrives tilværelsens essentielle dualitet symbolsk for os i bibelen. *Det gamle testamente* beskæftiger sig med det lavere menneske, Jomfru Maria-aspektet, som i sig bærer bebudelsen af Messias, den messias, der skal komme. *Det nye testamente* beskæftiger sig med det åndelige menneske, med Gud der blev kød, og med fødslen af det, som den materielle natur har bundet og tilsløret så længe. *Det gamle testamente* begynder med tilsynekomsten af en ravn ved tiden for grundlæggelsen af den urgamle verden, så vidt vi kender den. *Det nye testamente* begynder med tilsynekomsten af en due – det ene symboliserer de frådende vande, det andet symboliserer fredens vande. Gennem Kristus og udviklingen af kristuslivet i alle mennesker vil komme en »Guds fred, som overgår al forstand« (*Fil.4,7*).

Som han stod der i Jordans vande, fremstod Kristus for verden som menneske. Da han stod på toppen af forklarelsens bjerg, fremstod han for verden som Gud. Men ved anden indvielse stod han på samme niveau som sine brødre og var et forbillede af renhed og fred. Lad os huske, at »set med andres øjne er kun det menneske enestående, som kan lede dem til et højere stadium end det, som de allerede kender, men dette kan han først, når han har erhvervet sig en viden, der svarer til deres« (*The Recovery of Truth*, af Hermann Keyserling, s. 216). Dette må vi holde os for øje. Kristus var rensat. Men foran ham lå fristelserne. Han måtte i sin bevidsthed (enten på ny eller ved en genopfriskning af fortidens prøver og prøvelser) blive os lig på alle områder – lige fra synd, svaghed og menneskelige fejltrin, til vellykkede og store præstationer. Kristus måtte tilkendegive sin moralske storhed, så vel som sin guddommelighed og fuldkommenhed, som det menneske, der søger at opnå modenhed. Han måtte gennemleve de prøver, som enhver kommende borger i gudsriget må underkaste sig, når han skal bevise sin egnethed til forvaltning af dette riges privilegier. Kirken er det ydre og synlige symbol på dette rige og – trods fejltrin og svagheder i fortolkningen af den essentielle lære – står den som et symbol på gudsriget. Men det er ikke teologernes rige. Man får ikke adgang ved at acceptere visse formelle læresætninger. Kun de får adgang, som har gennemgået den nye fødsel, og som har vandret ned til Jordan.

Retten til borgerskab i dette rige måtte stå sin prøve i Kristi person, og derfor begav han sig ud i ørkenen for at blive fristet

af djævelen.

3

Med skildringen af følgende indre tildragelse i Jesus Kristi liv får vi måske den første virkelige indsigt i de processer, der finder sted i hans inderste tanker. De følgende ord indleder denne beretning og er af særlig betydning:

»Og se, der lød en røst fra Himlene, som sagde: 'Denne er min Søn, den elskede; i ham har jeg velbehag' (*Matt.3,17*). Derefter blev Jesus af Ånden ført op i ørkenen for at fristes af Djævelen« (*Matt.4,1*).

Denne beretning om fristelsen i ørkenen er yderst kontroversiel. Den har givet anledning til mange spørgsmål og megen sjælekval for de oprigtigt troende, der søger at få den til at stemme overens med sund fornuft, med Kristi guddommelighed og med tanken om djævelen. Var det virkelig muligt, at Kristus kunne fristes, og ville han så i givet fald have syndet? Stod han over for disse fristelser som den almægtige søn af Gud, eller som et menneske med en deraf følgende svaghed for fristelser? Hvad menes der med djævelen? Og hvordan var Kristi relation til det onde? Hvis vi aldrig havde hørt denne ørkenberetning, hvordan ville vort syn på Kristus så have været? Hvad skete der i virkeligheden i Kristi bevidsthed, mens han opholdt sig i ørkenen? Hvad er formålet med, at vi delagtiggøres i denne Kristi tildragelse?

Mange lignende spørgsmål opstår i det intelligente menneskes tanker, og mange af fortolkningerne er skrevet for at bevise den enkelte fortolkers eget synspunkt. Denne bog har ikke til formål at behandle det vanskelige emne om det onde og heller ikke at afgøre, hvornår Kristus fremstod som menneske, eller hvornår han fremstod som Guds søn. Nogle mener, at han var begge dele på samme tid, at han var »sand Gud i sand Gud« (*Athanasiansk trosbekendelse*), men at han dybest set og i alt væsentligt tillige var menneske. Der fremsættes mange fortolkninger, men man er tilbøjelig til at glemme, hvad disse udsagn indebærer. Synspunkterne hævdes med bestemthed, og man undlader at drage en logisk konklusion. Vi kan udlede, at vi får lov til at høre om hans fristelse, for at vi som mennesker kan lære den nødvendige lektie. Lad os derfor studere denne beretning ud fra den synsvinkel, at Kristus var et *menneske*, og lad os aldrig glemme, at han havde lært lydighed over for den guddommelige ånd, menneskets sjæl, og havde kontrol over sit manifesterede legeme.

Han var » ... fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd«

(Hebr.4,15). Han befandt sig i et menneskelegeme og var underlagt menneskelivets vilkår, som også vi er. Han led og gennemgik frygtelige kvaler. Han følte irritation og var betinget af sit legeme, sine omgivelser og sin samtid, som vi alle er. Men fordi han havde lært at beherske sit personlige selv, og fordi han havde gennemlevet prøvelserne på livets hjul, kunne han møde disse prøvelser og stå ansigt til ansigt med det onde, og sejre. Derved lærte han os, hvordan vi kan håndtere fristelser, hvad vi må forvente som disciple under forberedelse til indvielse, og hvordan vi kan vende ondt til godt. Han overvandt ikke fristelser ved hjælp af en speciel ny teknik eller åbenbaring. Han støttede sig simpelthen til det, han vidste, til det han havde lært og fået fortalt. Han overvandt hver gang fristelserne med ordene: »Der står skrevet: 'Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, som udgår af Guds mund.' ... 'Du må ikke friste Herren din Gud.' ... 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene'« (Matt.4,4.7.10). Han brugte ikke særlige evner for at bekæmpe djævelen. Han anvendte ganske enkelt den viden, han var i besiddelse af. Han brugte ikke guddommelige evner for at overvinde den onde. Han anvendte ganske enkelt det, som vi alle er i besiddelse af – opnået viden og erfaring og urgamle regler. Han sejrede, fordi han havde lært sig selv at overvinde fristelser. Han beherskede den tids omstændigheder, fordi han havde lært at være herre over sig selv.

Et sådant sjælsherredømme kan i sandhed ligge et stykke uden for vor umiddelbare rækkevidde, men Kristi bud har gyldighed til alle tider: »Så vær da I fuldkomne ...« (Matt.5,48), og en skønne dag vil også vi stå over for fristelserne i ørkenen og træde frem som ham, uplettet og ubesejret. Denne erfaring er for os alle uundgåelig, og vi må til sidst gennemleve den. Kristus gennemlevede den, og det må vi også gøre. »Det er muligheden for at blive fristet«, siger dr. Selbie, »der synliggør den menneskelige naturs virkelige storhed. Uden den mulighed ville vi kun være amoralske væsener ... Det er i forbindelse med denne egenskab til at kunne vælge mellem forskellige muligheder og handlinger, at risikoen for synd opstår« (*Psychology of Religions*, af dr. Selbie, s. 228). Dette udsagn bør vække til eftertanke. Også menneskeheden som helhed må erhverve sig denne erfaring i ørkenen. Verdens materielle goder, begær og ambition, eksisterede før Kristus, og fordi han handlede, som han gjorde, og fordi ingen af disse livsaspekter kunne påvirke ham, kan også vi opnå frihed i sikker forvisning om vor endelige sejr. Kristus sejrede som

menneske, og det kan vi også.

Gennem ørkenerfaringen bekræftede Kristus sjælens sejr over stoffet, og det virkeliges sejr over det uvirkelige, og det er det samme mål, som alle, der følger i hans spor, bevæger sig hen imod. Den sejr, som var hans, vil også blive vor, når vi løser problemet i den ånd, hvori han løste det, idet han rettede sjælens lys mod det og støttede sig til tidligere tiders erfaringer.

Ved dåbsindvielsen blev Kristi renhed og frihed fra det onde tilkendegivet for menneskene. Nu må den gennemgå sin egen prøve. Kristus forlod menneskemængderne og gik til et ensomt beliggende sted, og i fyrre dage og nætter var han alene og stod mellem Gud og den Onde. Hvorigennem kunne denne onde kraft nå ham? Det kunne den gennem hans egen menneskelige natur, gennem ensomhed, sult og gennem hans egne visioner. Kristus stod ansigt til ansigt med sig selv, og dér i ørkenens stilhed og alene med sine tanker og ønsker blev han prøvet gennem alle dele af hans natur, som kunne være sårbare. »... Som Han er, således er også vi i denne verden« (*1 Joh.4,17*), sårbare på alle områder. Det vanskelige består for de fleste af os i, at vi er sårbare på så mange forholdsvis ubetydelige punkter, og i mange ubetydelige situationer står vi i fare for at falde. Det specielt vanskelige for Kristus var, at disse tre fristelser var kulminerende prøver, som på én gang involverede den lavere naturs tre aspekter. De var en syntese af fristelser. Disse prøver rummede ingen små eller ubetydelige fristelser, men derimod det trefoldige lavere menneskes samlede kræfter – fysiske, emotionelle og mentale – til ét sidste afgørende forsøg på at få kontrol over Guds søn. Sådan er det onde, og vi må alle en dag stå over for denne prøvelse – dette trefoldige onde, denne djævel, som også Kristus stod overfor. Tre gange blev han fristet, og tre gange modstod han, og først efter at tilbøjeligheden til at respondere på form og materielle goder var endegyldigt overvundet, blev det muligt for Kristus at gå videre til sin verdenstjeneste og til forklarelsens bjerg. En af vor tids mest fremragende tænkere inden for fortolkning af kristendommen fortæller os, at »alle de, som søger gudsriget, må vinde tilgivelse for den synd, de har pådraget sig i den jordiske sfære, ved at de stålsat tager kampen op mod verdens gudløse kraft, når den samler sig til et sidste angreb. For på grund af denne skyld ligger de stadig under for det gudløses kraft. Denne skyld udgør en modvægt, som holder gudsrigets komme tilbage« (*The Mystery of the Kingdom of God*, af Albert Schweitzer, s. 235).

Kristus stod over for og imødegik dette sidste angreb og

vandt, og derved sikrede han os vor egen endelige sejr.

Djævelen nærmede sig Jesus, da de fyrre dages isolerede fordybelse var til ende. Det fortælles os ikke, hvad Kristus foretog sig i disse fyrre dage. Vi har ingen beretning om hans tanker og beslutninger, hans erkendelse og helliggørelse på dette tidspunkt. Alene måtte han se sin fremtid i øjnene, og til sidst gennemgik han de prøvelser, der løste ham fra hans menneskelige naturs herredømme.

Når vi studerer Jesu liv, fremstår hans ensomhed mere og mere klart. De store sjæle er altid ensomme sjæle. De betræder uden ledsager de vanskeligste dele af den lange vej tilbage. Kristus var altid alene. Hans ånd drev ham igen og igen ud i isolation. »De religiøse forestillinger, der mest hjemsøger den civiliserede menneskeheds fantasi, er skildringerne af ensomhed: Prometheus lænket til sin klippe; Muhamed, der grubler i ørkenen; Buddhas meditationer; det ensomme menneske på korset. Det hører til den religiøse ånds inderste dybder at have følt sig forladt, endog af Gud« (*Religion in the Making*, af A. N. Whitehead, s. 9).

Kristi liv vekslede mellem menneskemængderne, som han elskede, og stilheden på de ensomt beliggende steder. Først ser vi ham i det daglige liv hos hans familie, hvor den personlige nærhed så beklageligt kan begrænse sjælens udfoldelse. Derefter vandrede han ud i ørkenens ensomhed og var alene. Han vendte tilbage, og hans offentlige liv begyndte, indtil den offentlige opmærksomhed, støj og larm blev efterfulgt af den dybe og indre stilhed på korset, hvor han forladt af alle gik gennem sjælens dybe, mørke nat. Det er i disse øjeblikke med fuldstændig stilhed, hvor sjælen må ty til egne ressourcer, og der ingen hjælp findes, ingen hjælpende hånd og ingen opmuntrende røst, at disse åbenbaringer fremkommer, og den klare indsigt udvikles, som gør det muligt for en frelser at kunne stå frem for at hjælpe verden.

Kristus blev fristet af djævelen. Behøver vi i en bog som denne at give en fortolkning af begrebet djævelen? Er det ikke tydeligt, at der i nutidens verden findes to fremherskende begreber, der begge betragtes som vigtige faktorer i de unges bevidsthed og derfor er betingende for deres senere tro – djævelen og Sankt Nicholas eller julemanden? Disse navne er udtryk for to begreber, der er modsætninger til hinanden. Hvert begreb symboliserer en af de to store problemstillinger, som mennesket må beskæftige sig med i sit daglige liv. Østens filosoffer kalder disse begreber »modsetsningernes par«, og det er helt klart måden, hvorpå man håndterer disse to livsaspekter,

og menneskets subjektive indstilling til dem, som er bestemmende for om et menneske responderer på det onde eller det gode. Djævelen er symbolet på det, som ikke er *menneskeligt* guddommeligt, for der findes eksempler på handlinger, der kan siges at være onde, når de begås af et menneske, men som, når de begås af et dyr, ikke anses for onde. Eksempelvis kan et menneske eller en ræv rasere et hønsehus, men i det ene tilfælde sker der brud på en moralsk lov, i det andet tilfælde følges et naturligt instinkt. Et dyr kan dræbe et andet dyr i raseri eller for at forsvare sin mave, men når et menneske gør det samme, kaldes det mord, og mennesket får en passende straf.

Begrebet julemanden står for det uselviske. Han er symbolet på det at give og på Kristi ånd. Derfor står han for menneskene som en påmindelse om Gud, ligesom det andet fantasifoster, djævelen med horn og hale, er en påmindelse om det, som ikke er Gud, om det, som ikke er guddommeligt.

»Meget har sin oprindelse i mytologien. Myterne må tydes og fortolkes seriøst i overensstemmelse med den objektive virkelighed. De bør ikke betragtes som det pure opspind uden hold i virkeligheden, eller som et resultat af fantasiens frie spil! Den ydre klædning, der omgiver det virkelige, kan være lige så eventyrlig, fantastisk, modsætningsfyldt og farverig, som du kan forestille dig. Men dette ændrer ikke ved den kendsgerning, at de udbredte myter beretter om en usynlig virkelighed, og om mystiske 'figurer' eller skikkelser – bemærk: ikke 'kræfter' – som virker alle vegne. Alt er liv og besidder en sjæl. Verden er fuld af ånder, af sjæle. Myterne beretter om dem. Hvem udtænkte disse myter? Ingen som helst. For opdigtede historier har et vilkårligt præg, er fiktion. Men disse sagn accepteres af dem, der fortæller dem, og af deres tilhørere som uigendrivelig sandhed. Det primitive menneskes psykologiske stadium bevirker, at alt ses på denne måde og i et 'magisk' skær. Hvad der på vort mere udviklede og mere individuelt prægede psykologiske stadium er blevet til det 'underbevidste' kollektive liv, hvor vore forfædre stadig lever, så er det primitive menneskes normalt forekommende psykologiske tilstand en form for 'naturligt søvngængereri' med en særlig sensitivitet, telepati, sjette sans, og en umiddelbar og ligefrem opfattelse i lighed med en kunstners betragtning af helheden ved hjælp af de enkelte bestanddele, hvor det essentielle ses i en mangfoldighed af detaljer« (*Religions*

of *Mankind*, af Otto Karrer, s. 121-122).

Dette bærer de symbolske fremstillinger af djævelen og julemanden vidnesbyrd om – de er et symbolsk udtryk for den grundlæggende dualitet i *kvalitet*. Menneskenes hele eksistens svinger bestandigt mellem disse modsætningernes par, indtil de endelig opnår ligevægt og balance, og fra dette tidspunkt bevæger sig hen imod det, som er guddommeligt. Det ville være værdifuldt, hvis vi alle nu og da tænkte længe og dybt over disse to yderpunkter i menneskenes eksistens – godt og ondt, lys og mørke, liv og form, ånd og stof, selvet og ikke-selvet, det virkelige og det uvirkelige, sandhed og falskhed, rigtigt og forkert, glæde og smerte, fremskridt og stilstand, sjælen og personligheden, Kristus og djævelen. For de to sidstnævntes vedkommende sammenfattes det i de tre fristelser. Disse dualiteter er også blevet defineret som det begrænsede og det uendelige, hvilket er de velkendte egenskaber for henholdsvis mennesket og Gud. Det, der fremhæver vor begrænsede natur, gælder menneskeheden, og det, der er altomfattende, gælder Gud. I vort studium af de tre fristelser vil vi se, hvor klart denne skelnen mellem dualiteter gør sig gældende. Kristus kunne i fristelserne ikke være i modstrid med sig selv, men måtte identificere sig med det fuldkomne. Han giver os et billede af et menneske »i verden, men ikke af verden«, fristet af djævelen, men befriet for tilskyndelsen til at reagere forkert på djævelens forslag. Han var således en fri sjæl, en guddommelig sjæl, ikke hindret af lavere begær og dets prøvelser, uplettet af kødet og dets fristelser, og frigjort af den synd, der kan forekomme i de mentale processer. Sådan er Guds vilje for os alle, og en forfatter siger: »Der kan ikke opnås virkelig frihed ... før den guddommelige vilje virkelig er blevet ét med det begrænsede menneskes vilje i den enkelte personlighed« (*The Value and Destiny of the Individual*, af B. Bosanquet, s. 245). Kristus var en sådan personlighed. Det gode er det ondes modsætning, og Kristi indstilling til djævelen var kompromisløs. Derved kastede han lys over dette spørgsmåls løsning og gjorde, hvad alle sjæle kan gøre. Det er det, som jeg tidligere har påpeget, der gør ham særligt enestående og fremtrædende – han benyttede de tjenestemetoder, vandt de sejre og viste den offervilje, som er tilgængelig for alle mennesker. Mange har i tidligere tider måttet lade livet for andre, mange har konfronteret det onde med kompromisløs modstand, mange har viet deres liv til tjeneste, men det er ikke lykkedes for nogen at opnå en sådan grad af ophøjet fuldkom-

menhed, som Kristus gjorde.

Det kan ikke tit nok gentages, at hans storhed består i hans almenmenneskelige karakter. Dr. Bosanquet siger følgende i tilknytning til dette spørgsmål om personlighed:

»Det jeg hævder er, at vor sande personlighed findes i vore højeste egenskaber, og ved ønsket om at se dem udviklet og tilfredsstillet forøger vi vor virkelige individualitet, omend det samtidig reducerer vor ydre eksklusivitet ... Hertil vil man kunne anføre, at virkelig individualitet – omfattende udsyn og stor organisationsevne – styrker den personlige skelneevne lige så vel som evnen til at omfatte alt. Det er utvivlsomt rigtigt, men det medfører, at den ydre eksklusivitet aftager. Verdens store er ikke kun født af jordiske forældre. Hele tidsaldre og lande er fokuseret i dem ... Ved at ønske en høj grad af fuldkommenhed udviklet, søger vi at blive noget, som ikke længere kan identificeres med eller efter det jordiske livs målestok« (*The Value and Destiny of the Individual*, af B. Bosanquet s. 284-285).

Hvis disse ord studeres i lyset af Kristi fristelser, kommer underet i det han opnåede til syne som en opmuntring for alle os, hans yngre brødre, som også er gudesønner.

Som et helt og guddommeligt menneske begav Kristus sig ud i det endelige opgør med djævelen. Som et menneske, i hvem den guddommelige ånd kom til fuldt udtryk, kæmpede han mod det onde i sin egen menneskelighed (når der ses bort fra Gud) og sejrede. Lad os ikke forsøge at skille disse to – Gud og menneske – når tanken er på Kristus. Nogle tænkere lægger vægt på hans fremtoning som menneske og ignorerer hans guddommelighed. Deri gør de uret. Andre lægger vægt på hans guddommelighed og betragter alle, der har givet ham status som lige med andre mennesker, som blasfemiske og på afveje. Men dersom vi betragter Kristus som blomsten af den menneskelige race, fordi den guddommelige ånd havde fuld kontrol og kom til fuldt udtryk gennem den menneskelige form, så kan vi på ingen måde forklejne ham eller hans bedrifter. Jo længere menneskene når frem på evolutionens vej, des mere bevidste bliver de om deres guddommelighed og Guds faderskab. Ligeledes sker der det, at jo højere de værdsætter Kristus, des mere bevidste bliver de om hans fuldkomne guddommelighed og hans mission, og des mere ydmygt søger de at følge i hans fodspor i kundskaben om, at han er alle mestres mester, i sandhed en gud i Gud og læreren for både engle og mennesker.

Denne fuldkomne guddommelighed må nu stå sin prøve og vinde anerkendelse. Han må nu over for Gud, over for djævelen og over for menneskeheden tilkendegive styrken i sin opnåede status og, hvordan den lavere naturs kræfter kan overvindes af sjælens kræfter. Disse fristelser forstår alle aspiranter og disciple umiddelbart, fordi de er universelle prøvelser, der tilpasses den menneskelige natur, som er ens for os alle, og som vi alle kæmper med i en eller anden grad. Det er ikke afgørende, om vi tilskyndes af samvittighedens røst eller af den højere natur eller af det guddommelige klare lys. Disse prøvelser har alle disciple til alle tider kendt til.

Vi vil nu analysere de tre fristelser i den rækkefølge, som Mattæus beskrev dem, og som er forskellig fra den rækkefølge Lukas beskrev dem i. Markus beretter kun, at Kristus blev fristet af djævelen, mens Johannes slet ikke nævner dem. De tre fristelser satte alle tre aspekter af menneskets lavere natur på prøve – den fysiske, den emotionelle begærnatur, og sindet eller den mentale natur. Vi læser, at:

»Da han havde fastet fyrretyve dage og fyrretyve nætter, led han til sidst sult. Så kom Fristeren til ham og sagde: 'Hvis du er Guds søn, så sig, at stenene dér skal blive til brød.' Men han svarede og sagde: "Der står skrevet: 'Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, som udgår af Guds mund' " « (*Matt.4,2.3.4*).

Der er to interessante faktorer forbundet med disse fristelser. Djævelen indleder dem alle med »hvis«, og de afvises alle af Kristus med ordene: »Der står skrevet«. Disse to udtryk forbinder alle tre episoder og rummer nøglen til hele processen. Den ultimative fristelse er tvivl. Den prøvelse, som vi alle til sidst må stå overfor, og som blev et højdepunkt i Kristi liv, da han overvandt den på korset, er prøven på vor guddommelighed. Er vi virkelig guddommelige? Hvordan bør vore guddommelige evner finde udtryk? Hvad er det vor pligt at gøre eller ikke gøre, fordi vi er gudesønner. At detaljerne i det enkelte problem, i hver prøve og prøvelse, kan være forskellige, har relativt set ikke den store betydning. Om prøverne først fokuseres på det ene eller det andet aspekt af vor lavere natur, er ligeledes mindre vigtigt. *Det er den samlede, livslange indre vilje til guddommelighed, som må stå sin prøve.* For det menneske, der kun er lidt udviklet, kommer der ikke en prøve med det guddommelige i sin helhed. Dette menneske er kun

beskæftiget med detaljerne i de umiddelbart fremherskende problemer i sit liv. Dem håndterer det, eller ikke, som det nu kan i lyset af sin samvittighed. For disciplen antager enkeltheder og detaljer mindre og mindre betydning, og den almengyldige sandhed om hans sønneværdighed begynder langsomt at gå op for ham. Fra dette øjeblik håndterer han sine livsbetingelser ud fra sin forståelse af denne antagelse. For en fuldkommen gudesøn, som Kristus, og for det menneske, der nærmer sig fuldkommengørelsen, må dette problem gribes an som en helhed, og livets vanskeligheder må tages i betragtning ud fra et synspunkt om selve guddommeligheden. Således var det for Kristus, og sådan var de skjulte implikationer i djævelens trefoldige »hvis«.

Det forekommer mig, med rette eller urette, at vi har fejlet ved at fortolke al sandhed ud fra en middelmådig synsvinkel. Det er, hvad der er sket. Sandheden kan fortolkes på mange måder. De, der kun er fysisk-emotionelle væsener, og som derfor kun ser en lille del af visionen, behøver teologiens beskyttelse til trods for dens begrænsninger og dogmatiske eller uholdbare påstande. Denne beskyttelse har de brug for, og ansvaret er stort hos dem, som forvalter dogmerne for menneskehedens »små«. Sandheden må også finde udbredelse i en bredere og mere omfattende form og have et dybere begreb-sindhold for dem, der er ved at begynde at leve som bevidste sjæle, og som derfor kan få betroet den indre mening bag det ydre symbol og det betydningsfulde bag teologiens ydre form. For dem, der er fuldkomne gudesønner, må sandheden være noget, der langt overgår vore drømme og har en sådan dybde og et så altomfattende omfang, at det er nytteløst for os at gruble over den, for den må erfares og ikke drømmes, og den må man trænge ind i og ikke se i et syn.

Det, Kristus svarede hver gang, må tages i betragtning fra disse tre forskellige synsvinkler. Han siger: »Der står skrevet«, og de ikke-tænkende og lidet udviklede sind anser dette for en bekræftelse på bibelens verbalinspiration. Men det er sikkert og vist, at han ikke kun sigtede til sentenser fra de urgamle jødiske ordsprog, så smukke de end måtte være. Risikoen for fejl ved kritikløst og uden spørgsmål at acceptere hvert ord i alle verdens hellige skrifter er for stor til, at det kan retfærdiggøres. Når oversættelsesprocessen tages nærmere i øjesyn, træder dette tydeligt frem. Kristus mente noget langt dybere, end: »Bibelen siger«. Han mente, at han var mærket af Guds signatur, at han var Ordet, og at dette Ord var udtryk for sandheden. Det er sjælens ord (som er indstrømningen af det guddommelige), der betinger vort syn på fristelsen og vor

respons på det problem, som djævelen præsenterer os for. Hvis dette ord lyder svagt og er dybt skjult i den tilslørende form, vil man kun kunne høre forvrængede lyde, og Ordet vil ikke være stærkt nok til at modstå djævelen. Ordet står skrevet i legemet, men det er udvisket og næsten usynligt på grund af den lavere naturs aktivitet. Det er i sindet, at Ordet lyder og bringer oplysning og indsigt, men endnu er visionen utydelig, og lyset kan knapt skelnes, men *Ordet lyder*. En dag kan vi alle sige med eftertryk: »Der står skrevet« og se, at Ordet finder udtryk i alle dele af vor individuelle menneskelige natur og – lidt længere ude i fremtiden – se det komme til udtryk i hele menneskeheden. Dette er frimurertraditionens »tabte ord«.

Østerlandsk filosofi omtaler ofte fire livsaspekter eller problemer, som alle disciple og aspiranter må lære at håndtere, og som i sin helhed udgør den verden, vi lever i. Der er *mayas* verden, blændværkets verden og illusionens verden. Der er også den gådefulde »tærskelens vogter«, som Bulwer Lytton omtaler i sin bog *Zanoni*. Disse fire imødegik og overvandt Kristus i ørkenerfaringen.

Maya refererer til den verden af fysiske kræfter, som vi lever og opholder os i, og det var dette, den første fristelse angik. Nutidens videnskab har fortalt os, at der ikke eksisterer noget synligt eller usynligt, som ikke er energi, og at enhver form ganske enkelt er en samlet sum af energienheder i vedvarende og uophørlig bevægelse, som vi må tilpasse os, og i hvilken vi »lever og røres og er« (*Ap.G.17,28*). Således er guddommens ydre form, og vi er en del af den. *Maya* er af natur en vitalkraft, og vi ved kun lidt om dens indvirkning på det fysiske plan (med alt hvad dette indebærer) og på mennesket.

Med »blændværk« menes der den verden af følelser og begær, som alle former lever i. Dette blændværk farver alle liv og skaber falske værdier, lavere begær, overflødige såkaldte nødvendige behov, ærgrelser, ængstelser og bekymringer. Men blændværk er urgammelt og holder os i så fast et greb, at det kan synes, som om der kun er lidt, vi kan gøre. Menneskenes begær har gennem århundreder tilvejebragt en tilstand, som vi forfærdet viger tilbage for. Vore længsler og ønskers stærke greb om os og deres forblindende virkning på den enkelte giver den psykologiske forskning meget at arbejde med. Menneskehedens ønsker har taget en forkert retning, og menneskenes begær har rettet sig mod det ydre og mod det materielle plan og har derved skabt en verden af blændværk, hvori vi alle vane-mæssigt kæmper. Det er langt det største af vore bedrag eller afveje. Men når først sjælens klare lys rettes mod det, vil disse usunde kræfter gradvis gå i opløsning. Dette arbejde udgør den

største opgave for alle, som aspirerer til mysterierne.

»Illusion« er mere mental i sin indvirkning. Den sætter sit præg på de ideer, vi lever efter, og det tankeliv, som mere eller mindre (men som oftest mindre) styrer vore daglige gøremål. Når vi tager de tre fristelser under nærmere øjesyn, vil vi se, hvordan Kristus ved den første fristelse blev konfronteret med *maya*, med fysiske kræfter af en sådan styrke, at djævelen kunne drage særlig nytte af dem i sit forsøg på at besejre ham. Vi vil se, hvordan han ved den næste fristelse blev fristet af blændværk, blev fristet til at underlægge sit levende åndelige liv en vrangforestilling og blev fristet til at bruge sine guddommelige evner emotionelt. Sindets forsyndelse, som er stolthed, blev aktiveret af djævelen ved den tredje fristelse, og vi kan være sikre på, at illusionen om den verdslige magts berettigede anvendelse, når det gælder det rette formål, blev præsenteret for ham. Således blev de mulige indre svagheder i Kristi naturs tre aspekter sat på prøve, hvorved den vældige sum af hele verdens *maya*, blændværk og illusion strømmede gennem ham. Således blev han konfronteret med tærskelens vogter, som kun er et andet navn for personlighedens lavere selv, idet den betragtes som en samlet helhed, hvilket kun er tilfældet, når der er tale om fremskredne mennesker, disciple og indviede. I disse tre ord – *maya*, *blændværk* og *illusion* – har vi synonymmer for legemet, verden og djævelen, der udgør den trefoldige prøvelse, som enhver søn af Gud må stå overfor på grænsen til frigørelse.

»Hvis du er Guds Søn, så sig, at stenene dér skal blive til brød«. Lad os bruge vore guddommelige evner til opnåelse af personlige, fysiske mål. Lad os sætte den materielle fysiske natur først. Lad os stille vor sult, hvad den så end består i, og gøre det, fordi vi er guddommelige. Lad os bruge vore guddommelige evner til at skaffe os selv et perfekt helbred, en længe ønsket økonomisk velstand og en personlig popularitet, som vi higer efter, samt sådanne fysiske omgivelser og forhold, som vi længes efter. Vi er Guds sønner og har ret til alt dette. Sig, at stenene skal blive til brød, så de kan tilfredsstille vort tilsyneladende behov. Således var de besnærende argumenter, som blev brugt dengang, og som i dag bruges af mange lærere og tankeretninger. Disse argumenter udgør i særlig grad fristelser for vor tids aspiranter. Med disse argumenter som grundlag udfører mange lærere og grupper deres arbejde, og mærkværdigvis gør de det oprigtigt og er helt overbevist om, at de gør det rette. De fristelser, som verdens fremskredne sjæle udsættes for, er af en meget mere subtil art. Anvendelse eller misbrug af guddommelige evner til imødekommelse og

tilfredsstillelse af rent personlige fysiske behov kan præsenteres på en sådan måde, at de synes at være fuldt ud berettigede. Men vi lever ikke af brød alene, men af det åndelige liv, som (idet det kommer fra Gud) strømmer ind i og er selve livet for det lavere menneske. Denne erkendelse må gå forud for virkelig forståelse. På dette sjælens liv og på denne indre forbindelse bør vægten lægges. Helbredelse af det fysiske legeme, når det er sygt, kan være tilfredsstillende for det enkelte menneske, men at leve som en sjæl er af langt større vigtighed. Når et menneskes guddommelige evner *kun* anvendes til at tilgodese det fysiske livs behov, eller til en slags økonomisk betragtning af det mest fordelagtige, så vil menneskets guddommelige udtryk reduceres til at være en skygge af sig selv. Når vi lever som sjæle, når vort indre liv er orienteret mod Gud, ikke på grund af det vi kan få, men fordi vi har udviklet en sans for det guddommelige, så vil det guddommelige livs kræfter strømme gennem os og frembringe det, vi behøver. Dette vil ikke nødvendigvis indebære fuld beskyttelse mod sygdom eller give økonomisk velstand, men det vil frembringe en forædling af den lavere natur og styrke tendensen til den selvforglemmelse og uselvviskhed, der tilgodeser andre først. Det vil også stimulere til, at vi med visdom beskæftiger os med at undervise og hjælpe andre, og til at frigøre os fra had og mistanke, hvilket vil gøre livet mere behageligt for dem, vi er tilknyttet, samt skabe en venlighed og en evne til at se tingene i en større helhed, som ikke levner tid til det separate selv. At denne levemåde, forankret i den indre natur, vil skabe grundlag for et sundt legeme og fravær af fysisk sygdom, er absolut muligt, men det er ikke altid tilfældet. I tid og rum, i et bestemt liv og på et givet tidspunkt kan sygdom have et formål og være et særdeles ønskeligt gode. Fattigdom og en anstrengt økonomi kan genoprette en mistet sans for værdier og berige hjertet med medfølelse. Penge og et godt helbred kan være til stor ulykke for nogle mennesker. Brugen af guddommelige evner til selviske formål og påkaldelse af den guddommelige natur med henblik på egen helbredelse vil være et misbrug af det guddommelige og udgøre den fristelse, som Kristus så sejrrikt modstod. Vi lever i kraft af Guds liv. Lad dette liv strømme ind i os »med større fylde«, og vi vil, ligesom Kristus, blive levende centre af udstrålende energi til tjeneste i verden. Det, som sandsynligvis vil ske, vil blive et bedre fysisk helbred, fordi vi ikke længere er så optaget af os selv. At befri sig for selvoptagethed er en af de første betingelser for et godt helbred.

Spørgsmålet om helbredelse, der tiltrækker mange tusindes

opmærksomhed i denne tid, er for omfattende til, at vi kan behandle det her, og er langt mere kompliceret, end den almindelige healer eller healingsgruppe gør sig klart. Jeg vil kun påpege to ting:

For det første må det siges, at det ikke for hurtigt må konkluderes, at al sygdom er et resultat af forkert tænkning. Der findes megen sygdom i de andre naturriger. Dyr, planter og mineraler lider af sygdom på samme måde som menneskene, og disse riger eksisterede, før menneskeheden kom til jorden. For det andet, at dybest set kan den højtidelige erklæring om, at et menneske er guddommeligt og derfor berettiget til et godt helbred, godt være sand, når det guddommelige kommer rigtigt til udtryk, men det guddommelige kan ikke udtrykkes ved højtidelige erklæringer, men ved en bevidst intelligent organiseret sjælskontakt. Dette resulterer i, at livet må leves, som Kristus levede det, uden tanke for eget selv med hele opmærksomheden og interessen helliget andre.

Kristus modstod denne fristelse til at bruge sine guddommelige evner til selviske formål ved stilfærdigt at betone sin guddommelighed – en guddommelighed, som var baseret på Ordets universalitet. Det vil måske her være på sin plads, at vi erindrer os, at han på korset blev hånet med ordene: »Andre har han frelst, sig selv kan han ikke frelse« (*Matt.27,42*). *Maya* eller den fysiske naturs bedrag kunne ikke holde ham fast, derfor var han fri.

I denne tid står verdensaspiranten, menneskeheden, over for den samme fristelse. Dens problem er af økonomisk art. Det drejer sig i bund og grund om »brød«, ligesom det for Kristus var et symbolsk spørgsmål om »føde«. Verden står over for et materialistisk problem. At dette spørgsmål må finde en løsning er sandt, men det er også sandt, at mennesket *må* have føde. Så hvordan kan problemet da løses? Vil man blive anset som for idealistisk og som en upraktisk og sværmerisk mystiker, hvis man, som Kristus gjorde det, går tilbage til livets grundlæggende principper og indtager det standpunkt, at når mennesket har tilpasset og nyorienteret sig til at leve som et åndeligt menneske, vil dette problem så automatisk løse sig? Utvivlsomt vil dette synspunkt gøre sig gældende. Hvis man føler, som mange gør i denne tid, at problemets løsning ligger i en nyvurdering af livet og en genopdagelse af livets grundlæggende principper, vil man da blive betragtet som på vildspor og som en tåbe? Det vil mange gøre. Men en løsning af menneskenes problemer, kun set ud fra deres fysiske behov, vil blot resultere i, at det kastes dybere ud i det materialistiske morads. At afhjælpe et menneskes grundlæggende fysiske behov kan være nok så

nødvendigt. Men det bør følges op af noget, som vil tilgodese hele menneskets behov og ikke kun dets legeme og dets begær. Der er meget, som er essentielt og af større betydning og værdi for mennesket end det, der vedrører formen, selv om mennesket ikke selv gør sig det klart. Kristus brugte kun lidt tid på at brødføde masserne. Men han brugte megen tid på at lære dem om gudsrigets love. Man må forvente, at menneskene søger det, de ønsker. Det gør de over hele verden i denne tid. Men det er vigtigt samtidig at påpege og lære om det, som er af virkelig betydning, hvis det ikke skal ende ulykkeligt. Når vi har rensset det menneskelige hus for misbrug, som revolutionære i alle lande hævder, at de gør, hvis det da ikke resulterer i et smukt hus, og i at dets beboere besidder ideer og tanker baseret på guddommelige grundprincipper, da vil denne tilstand være værre end den første. Syv djævle vil kunne tage ophold i huset (*Matt.12,45*) ifølge Kristi lignelse. Hvis ikke Gud bor i huset, når det er rensset, og hvis ikke vor nyvurdering af værdier og nationale tilpasninger leder til den frihed og fred i sindet, hvor menneskets sjæl kan blomstre, er vi på vej til endnu større ulykker. »Mennesket lever ikke af brød alene; men ved alt, hvad der udgår af Herrens mund«.

»Derefter tager Djævelen ham med sig til den hellige stad og stiller ham på helligdommens tinde og siger til ham:

"Hvis du er Guds Søn, så styrtdig ned; thi der står skrevet: 'Han skal give sine engle befaling om dig, og de skal bære dig på hænder, for at du ikke skal støde din fod på nogen sten.' "

Jesus sagde til ham: "Der står også skrevet: 'Du må ikke friste Herren din Gud' " « (*Matt.4,5.6.7*).

Det er af betydning for den rette forståelse af denne fristelse, at vi erindrer vor tidligere betragtning, at sådanne passager i bibelen kan fortolkes forskelligt alt afhængigt af den involverede sjæl. Kristus måtte stå over for djævelen på sin guddommelige naturs fundament. Hvis du virkelig er Guds søn, så bevis Guds faderskab ved at styrtdig ned. Denne fristelse adskiller sig fra den første, selv om den forekommer nogle at være en prøve af samme type. Nøglen hertil ligger i Kristi svar, hvor han står fast på sin guddommelighed. Dette gjorde han ikke ved den forrige fristelse. I denne prøve citerer djævelen bibelen for at fremme egne hensigter. Han leder også Kristus til det hellige sted, slagmarken, og det er den, djævelen kaster tvivl over. Tvivlens blændværk sænker sig over Kristus. Sulten, ensom og træt af konflikter, fristes han til at betvivle selve rødderne til sit

væsen. Der kan ikke stilles spørgsmålstegn ved, om Kristus var plaget af tvivl. De første spor af det blændværk, der sænkede sig over ham som et stort mørke ved korsfæstelsen, angreb ham nu. Var han Guds søn? Havde han overhovedet en mission? Var hans overbevisning et selvbedrag? Var det det hele værd? Han blev angrebet, hvor han var stærkest, og det siger noget om styrken i denne fristelse.

I en urgammel indisk bog, *Bhagavad Gita*, står disciplen Arjuna over for det samme problem. Han er involveret i et stort slag mellem to grene af den samme familie – faktisk mellem det højere og det lavere selv – og han er også i tvivl om, hvad han skal gøre. Skal han fortsætte kampen og prøven og sejre som en sjæl? Skal han stå fast på sin guddommelighed og besejre det lavere, det ikke-guddommelige? I en kommentar til *Bhagavad Gita* står der følgende:

»Dette har en åndelig betydning, og Arjunas situation er velvalgt til åbenbaring af store åndelige sandheder. Han legemliggør det personlige selv, som er ved at blive bevidst om det højere selv; han er berørt og oplyst af det åndelige lys fra dette højere selv, men fyldt af forfærdelse og skræk ved erkendelsen af, hvad lydighed over for dette højere selv må indebære. Broderstriden koncentrerer sig nu i denne ene natur, et enkelt menneskes liv. Han må føre krig mod sig selv, en langvarig og anstrengende krig om sjælens liv. Kun mod, tillige med overbevisning og indre åndelig stræben, vil kunne afgøre denne styrkeprøve, og selv da vil han ind imellem forfærdes og vige tilbage«
(*The Bhagavad Gita*, kommenteret af Charles Johnston, s. 26).

En, som var større end Arjuna (der symbolsk står for disciplen på vej til fuldkommengørelse), stod over for et lignende problem med hensyn til mod, overbevisning og indre åndelig stræben, og spørgsmålene var de samme: Eksisterer sjælens liv i virkeligheden? Er jeg guddommelig? Kristus stod uforfærdet over for disse spørgsmål og sejrede ved at anvende en bekræftelse af en sådan styrke (fordi det var en sandhed), at djævelen for en tid ikke kunne nå ham. Han sagde i realiteten: »Jeg er Guds søn. Du må ikke friste mig.« Han stod fast på sin guddommelighed og sejrede over tvivlen.

Det er interessant at se, at menneskeheden i dag er angrebet af tvivlens blændværk. Tvivlen findes overalt, den er et emotionelt problem. Det klare, kølige, analyserende og synteseskabende intellekt tvivler ikke på den måde, det stiller

spørgsmålstegn og afventer. Men det er på det hellige sted, i fuld viden om det, der er skrevet, og ofte efter at have sejret, at tvivlen sænker sig over disciplen. Når det kommer til stykket, er den følelse af guddommelighed, som hidtil har støttet disciplen, måske i sig selv kun blændværk og ikke virkelighed. At disciplen har haft oplevelser af guddommelig og overnaturlig art, betvivler han ikke. Der har virkelig været stunder, hvor han har haft en »oplevelse med adgang til det guddommelige, meget forskellig fra andre oplevelser, så ægte og uforklarlig, som seksualitet eller skønhed – som sult eller tørst« (*The Divinity in Man*, af J. W. Graham, s. 88), for der er ikke tvivl om, at »i hjertet af al religiøsitet og alle religioner gemmer der sig en unik oplevelse, som ikke kan erfares på anden måde« (*sammesteds.*, s. 88). Men måske er også dette ganske enkelt et fænomen og ikke virkeligt. Måske er det noget forbigående, der ikke har grund i det evigtvarende; noget der er en del af verdensblændværket, men som ikke varer ved. Måske er Gud blot et navn for alt, som er, og for den individuelle bevidste sjæl findes der måske ikke nogen varig eksistens, ingen essentiel guddommelighed og ingen virkelighed – måske findes der kun et momentant glimt af bevidsthed. Lad os stille denne følelse af guddommelighed på prøve og se, om der ved den overgang, der indtræder ved fysisk nedbrydning, bevares noget, som er ånd og udødeligt.

Når vi studerer den måde, hvorpå Kristus modstod disse fristelser, er vi tilbøjelige til at tro, at han (ved at erklære troen på egen guddommelighed) ganske enkelt ignorerede fristelsen. Hans metode var kort og koncis og ukompliceret. Ved denne specielle fristelse åbner vejen sig for to muligheder: at erkende den for det den er, fiktiv eller illusorisk, ganske enkelt et blændværk uden nogen virkelig varig eksistens og kun et bedrag, som griber os, hvorefter vi igen søger støtte hos Gud. Dersom vi i en enkelt kort stund har befundet os i Guds nærvær og været vidende om det, er det ægte og virkeligt. Når Guds nærvær i menneskets hjerte for en stund, i ét kort nu, har været en realitet, så kan vi fastholde denne erkendte og virkelige oplevelse og afvise tvivlens, følelsernes, depressionens eller blindhedens blændværk, som vi i perioder kan være grebet af.

Den tvivl, der præger verden i vor tid, vil først kunne ryddes af vejen, når menneskene begynder at bringe ikke kun intellektets klare kølige lys, oplyst af intuitionen, men også tidligere erfaringers styrke ind på løsning af spørgsmålene om menneskeheden, Gud og sjælen. Hvis en anelse om Guds tilstedeværelse har eksisteret i verden gennem utallige tidsaldre, og

hvis de vidnesbyrd, der foreligger fra mystikere og helgener, seere og frelsere gennem tiderne, er historisk korrekte og troværdige – hvad de virkelig er – da vil dette samlede vidnesbyrd i al sin rigdom og universalitet udgøre en kendsgerning, der er så videnskabelig som noget. Vi lever i en tid, hvor en videnskabelig kendsgerning synes at have en vis tiltrækkende virkning. Vi er på skift præget af cykler med mysticisme, filosofi, videnskab og udbredt materialisme – sådan er den cykliske vej, som vi betræder, og sådan er vor historie. Men gennem alle løber til stadighed Guds plan som en tråd. Gennem alle går menneskets sjæl støt og roligt fra den ene bevidsthedsudfoldelse til den næste, og vor opfattelse af det guddommelige bliver bestandig rigere og mere realitetsbetonet. Det er denne kendsgerning, som menneskeheden kan forlade sig på, menneskets guddommelige sjæl, og dette er den kendsgerning, som Kristus fastholdt, da djævelen fristede ham for anden gang.

»Atter tager Djævelen ham med sig op på et meget højt bjerg og viser ham alle verdens riger og deres herlighed, og han siger til ham:

'Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.'

Da siger Jesus til ham: "Vig bort, Satan! thi der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene' " « (*Matt.4,8.9.10*).

Kristus er blevet prøvet i sin fysiske natur og har sejret. Han er blevet prøvet i sin emotionelle begærnatur, og vi har set, at hverken den fysiske naturs kræfter eller det blændværk, som hans emotionelle begærnatur kunne fremkalde, formåede at få ham til at vige det mindste fra hans åndelige livsvej og mål. Alle hans ønsker var rettet mod Gud; alle dele af hans natur var velafbalancerede og gav udtryk for det guddommelige. Han må have været vidende om denne sejr, og denne erkendelse indeholdt kimen til den endelige fristelse. Han havde sejret over materialismen og over tvivlen. Han vidste, at livets forside ikke øvede nogen tiltrækning på ham, og han havde kæmpet sig igennem til fuld erkendelse af sin guddommelighed. Derved havde han overvundet og lært at beherske hele sin natur, dens højeste og laveste aspekter. Han var nu et udtryk for det guddommelige. Den guddommelige realitet, som han mærkede, og som han satte sin lid til, var i stand til at gennemtrænge *maya* og opløse blændværket. Tilbage var kun det rene, ophøjede begær – længslen efter Gud. To aspekter af hans natur var blevet prøvet – den materielle og den guddommelige – og som Gud-menneske overvandt han det onde. Begge fristelser

gjaldt primært begær. Kravet er personlig begærløshed.

For Kristi vedkommende blev begær således forvandlet til magt, skønt den opnåede sejr indebar en udvikling, som i sig rummede muligheden for fare. Det var på magtens område, at Kristus derefter blev prøvet. En karakter, som har nået en høj grad af fuldkommenhed, og som har skabt enhed mellem magtens kilde, sjælen, og magtens redskab, det lavere personlige selv, frembringer det, som vi kalder for en personlighed. Denne personlighed kan udvikle sig til at være en fare for sin indehaver. Følelsen af at besidde magt, viden om den opnåede status, erkendelsen af kapacitet og af en mærkbar evne til at lede andre, fordi man behersker sig selv, bærer i sig kim til fristelse, og det var her, djævelen nu søgte at fange Kristus i sin snare. Menneskene er tilbøjelige til at blive overrasket, når det påpeges over for dem, at en god karakter i sig selv kan udgøre en kilde til vanskeligheder. Det er en særlig form for vanskeligheder, idet de handlinger, der udføres, og de ord, der fremsættes af en højt udviklet person med en ædel karakter og en harmonisk personlighed, kan volde megen skade – selv hvis motivet er rigtigt eller tilsyneladende er det. Sådanne personer besidder langt større magt end det gennemsnitlige menneske.

Hvad er da en ædel karakter, og hvordan udvikles den? Først og fremmest udvikles den naturligvis ved vor gang i livets hjul og ved at gennemleve Galilæa-erfaringen; dernæst ved en bevidst indsats og selvpålagt disciplin; og til sidst ved en gradvis integration af den lavere naturs forskellige aspekter til en synteseskabende enhed med henblik på anvendelse til særlige formål.

Ved Kristi tredje fristelse blev hans »bevidste valg af værdier og mål« stillet på prøve. Hans integritet skulle om muligt undermineres, og den helhedsopfattelse, som han stod for, skulle presses til at gå i opløsning. Hvis dette kunne lykkes, og hvis det grundlag, som han byggede på, kunne rystes, var hans mission allerede fra begyndelsen dømt til at mislykkes. Hvis han kunne føres bag lyset af magtens illusion, hvis personlig ambition kunne udvikles i hans bevidsthed, så ville grundlæggelsen af gudsriget kunne forsinkes betragteligt. Denne fristelse var et angreb på hans personligheds rodfæste. Sindet, den integrerende faktor, med dets evne til at tænke klart, til at formulere bestemte mål og til at træffe valg, blev sat på prøve. Lavt udviklede mennesker udsættes ikke for sådanne fristelser. Disse fristelser er beregnet på særligt stærke karakterer, og derfor er de særligt intense og yderst vanskelige at håndtere. Djævelens angreb var rettet mod Kristi ambitioner. Ambitioner er, frem for noget andet, et problem, der vedrører den udviklede aspirant og discipel – dvs. personlig ambition,

ønsket om popularitet, verdslige ambitioner, intellektuelle ambitioner samt ambitionen om at få magt over andre. Det raffinerede ved denne fristelse består i, at der tilsyneladende appelleres til det rette motiv. Det ville – kan det udledes – være bedst for de menneskelige anliggender, hvis alt var i Kristi varetægt. Ved helt enkelt at anerkende djævelens magt, den materielle kraft i verden, som den højeste, så ville denne magt over verdens riger blive overdraget Kristus. Som belønning på betingelse af en enkelt indrømmelse blev han tilbudt – alene og uset på toppen af et højt bjerg – den magt, som repræsenterede eller symboliserede det ydre livs trefoldige verden. Hvis Kristus blot for et kort øjeblik ville knæle og tilbede denne store magt, ville verdens riger og deres herlighed blive hans. Vi ved nok om ham til at forstå, at der ikke ville ligge noget selvisk motiv bag, hvis han følte sig motiveret til at gøre det. Hvad stod da mellem ham og hans accept af denne mulighed? Det fremgår tydeligt af hans svar, men en forklaring er nødvendig. Det, der afholdt ham, var hans viden om, at Gud er én, og at Gud er i alt. Djævelen gav ham en forestilling om forskellighed, om mange riger, mange opdelinger, pluralisme og isolerede enheder. Men Kristus kom for at forene, for at bringe sammen, for at samle alle riger, alle racer og alle mennesker til én helhed, således at Pauli ord i sandhed og gerning kunne virkeliggøres:

»Der er ét legeme og én ånd, ligesom I også blev kaldet til ét håb ved jeres kaldelse, én Herre, én tro, én dåb, én Gud, alles Fader, som er over alle, gennem alle og i alle!«
(Ef.4,4.5.6).

Hvis Kristus havde givet efter for djævelens fristelse – ud fra tilsyneladende rette motiver og af kærlighed til menneskeheden – og havde accepteret den tilbudte gave, så ville disse ord aldrig kunne gå i opfyldelse, hvad de sikkert vil en skønne dag og måske ikke så langt ude i fremtiden, som vi i vor kaotiske nutid forestiller os. Kristus stod uforanderligt fast på sine sande værdier og sin hensigt. Magtens illusion kunne ikke røre ham. Det, der er virkeligt, havde et så fast greb om hans sind, at det uvirkelige og forbigående ikke kunne føre hans bevidsthed bag lyset. Han så billedet i sin helhed. Han så visionen af en verden, hvori der ikke fandtes dualitet, men kun enhed, og han havde ikke noget ønske om at fravige sine bestræbelser med at manifestere denne fremtidige verden.

Hvor denne vision er til stede, kan mindre betydende

værdier og mindre problemer ikke optage det glødende hjerte. Hvor helheden opfattes som en mulighed, finder den lille del sin rette plads. Hvor Guds hensigt fremstår tydeligt åbenbaret for iagttagerens sind, vil de mål eller motiver, der er af mindre betydning lidt efter lidt forsvinde, tillige med det personlige selvs små ønsker. For enden af evolutionens vej ligger fuldbyrdelsen, gudsriget, ikke den jordiske verdens riger. Disse riger er dele af en fremtidig helhed og vil senere smelte sammen til en åndelig syntese. Som vi vil få at se i bogens sidste kapitel, når vi sammenfatter resultaterne af indvielse, skabes gudsriget ikke ved personlig ambition, personlige anstrengelser og personligt begær. Det opstår ved, at den lille del absorberes i helheden og ved, at det enkelte menneske absorberes i gruppen. Men dette sker frivilligt og på intelligent måde uden tab af personlig anseelse, egnethed eller identitetsfølelse. Denne indtræden i gudsriget fremkaldes ikke ved tvang eller krav fra nogen gruppe, statsmagt eller noget kongerige, som det så ofte er tilfældet. Dr. van der Leeuw siger:

»Hvis vi ønsker at træde ind i gudsriget, må vor indstilling ændres til den samme opfattelse, som Kristus besidder. Hans kærlighed er blevet en udstråling, der til stadighed strømmer ud til den omgivende verden, fortjent eller ufortjent, og hans liv har sit centrum i det guddommelige, som er fælles for os alle. Hos ham findes der end ikke en ubetydelig rest af den separate personlighed, der kæmper for sin egen eksistens eller ophøjelse. Hans eksistens' bæger er tømt for alt, hvad der er personligt, og er fyldt med det guddommelige livs vin, som deles af alle. Gennem en vedvarende måske ubevidst indsats kan vi søge at fastholde den kerne af separat liv, som vi kalder vor personlighed. Men hvis vi ønsker at følge Kristus, må vi opgive den møjsommelige kamp for individuel selvhævdelse og stræbe efter et liv i helheden, snarere end et liv som en lille del. Kun derved kan vi træde ind i det gudsrige, hvor der ingen separatisme findes« (*Dramatic History of Christian Faith*, af dr. van der Leeuw, s. 19).

Kristi fristelse bestod i, om han ville bøje sig for kravet om at anerkende dualitet. Men for ham var der kun ét rige og én vej til dette rige og kun én Gud, som – ganske vist langsomt, men sikkert – var ved at frembringe dette rige. Hans mission var at blotlægge den fremgangsmåde, hvorved der kunne skabes enhed; at forkynde den altomfattende kærlighed og den teknik til enhedsskabelse, som alle, der studerede hans liv og respon-

derede på hans ånd, kunne følge. Han kunne derfor ikke begå den fejl at anerkende indre væsensforskelle. Han kunne ikke identificere sig med mangfoldighed, da han i sin bevidsthed omfattede, ligesom Gud, den større syntese. I sin berømte bog, *Popes Forsøg om Mennesket*, side 79, giver Alexander Pope udtryk for dette i ord, som er os velkendte:

»Gud elsker hele verdens alt og verdens dele lige;
hans godhed fra det ganske sig til enkelt sænker ned,
men mennesket må langsom op fra enkelt væsen stige,
og til det ganske gradvis gå frem i kærlighed.
Selvkærlighed et dydigt sind kun tjener at opægge,
som liden sten det jævne vand i stille sø oprør;
den rører middelpunkten først, straks cirkler sig bevæge,
som på hinanden følgende, en evig bortgang gør.
Således vores kærlighed sig uden ophold spreder,
ven, slægtning, nabo allerførst får hos den rum og sted;
derefter til vor fødeby og land den sig udbreder,
til sidst den alle mennesker velment indslutter med.
Ja kærligt sind vil ingen mål; vil ingen grænse kende,
dets overflod af godhed når til alle skabninger;
jorden smiler rundt omkring, velsignet uden ende,
og himlen i sit eget bryst dets søde billed bær.«

Da forlader djævelen ham. Han kunne ikke mere røre ham, og Kristus »drog bort til Galilæa« (*Matt.4,12*), tilbage til den almindelige daglige tilværelse. Galilæa-erfaringen er uundgåelig for enhver gudesøn, når han er inkarneret i legemet. Han gjorde da tre ting: For det første, da Kristus hørte, at Johannes Døberen var sat i fængsel, tog han den opgave op, som var hans bestemmelse, og begyndte at prædike om omvendelse. Derpå udvalgte han omhyggeligt dem, som skulle samarbejde med ham, og som han skulle oplære til at videreføre missionen om gudsriget, og derefter indledte han det større tjenestearbejde, som altid er et signal til verden om, at et menneske er blevet mere altomfattende og har gennemgået endnu en indvielse. Selv om verden på dette tidspunkt ikke kunne forstå dette signal, er verden ikke helt den samme, som den var, før denne indvielse blev taget, og tjenestearbejdet udført. En indiviets indtræden på verdensscenen påvirker hele verden.

Kristus rejste rundt og udførte gode gerninger, »lærte i deres synagoger, prædikede evangeliet om Riget og helbredte al slags sygdom og svaghed blandt folket.« (*Matt.4,23*). Han havde vist sin fuldkommenhed over for Gud og mennesker og over for sig selv. Han trådte ud af ørkenerfaringen fristet, prøvet og med sin

guddommelighed til fulde bekræftet. Han vidste, at han var Gud; han havde bevist over for sig selv, at han var et guddommeligt menneske. Dog kunne han ikke hvile, som det er tilfældet med alle frigjorte gudesønner, før han havde vist os vejen. Han måtte straks viderebringe Guds kærligheds storslåede energi.

Fuldkommen, tjenende og fuldt bevidst om sin mission, går Kristus nu ind i den periode med aktivt arbejde, som må gå forud for den næste indvielse, forklarelsen.

Fjerde kapitel

Tredje indvielse – forklarelsen på bjerget

GRUNDTANKE

Arjuna sagde: »Nu er denne min forblindelse vejet, siden du for at hjælpe mig har talt dine dybe og hemmelighedsfulde ord: Læren om sjælen i os.

Udførligt har du fortalt mig om alle væseners oprindelse og undergang, Krishna, og også om din uforgængelige storhed.

Således som du, Herre, har skildret dig selv, således ønsker jeg at se din guddommelige skikkelse, du højeste ånd!

Hvis du mener, at det er muligt for mig at se det, Herre, så vis mig dit uforgængelige jeg, du mester i yoga! (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul Tuxen, ellefte sang, vers 1-4).

Endnu en tjenesteperiode var blevet tilendebragt, og Kristus stod over for en ny indre krise, denne gang, ifølge beretningen, sammen med sine tre yndlingsdisciple, de tre mennesker, som stod ham nærmest. Efter at han havde vist, at han beherskede det lavere selv og derved var blevet uimodtagelig for fristelse, således som vi forstår det, fulgte der en periode med intens aktivitet. Han lagde fundamentet for det gudsrige, som det var hans mission at grundlægge, og hvis indre struktur og omrids var opbygget omkring de tolv apostle og de halvfjerds disciple, som han udvalgte og oplærte, og de grupper af mænd og kvinder over hele verden, som responderede på hans budskab. Så langt var det lykkedes for ham. Nu stod han over for endnu en indvielse og en yderligere udvidelse af bevidstheden. Disse indvielser, som han gennemgik på vore vegne, og som vi alle aspirerer til, når tiden er inde, udgør i sig selv en levende syntese af åbenbaring, som vi kan have nytte af at studere, før vi mere detaljeret betragter den vældige åbenbaring, der blev de tre apostle til del på bjergets top. Tre af disse kriser er måske af større betydning, end menneskeheden hidtil har forstået, idet der er en tilbøjelighed til kun at lægge vægten på den ene af dem, korsfæstelsen.

Man kan undertiden spørge, om de andre store erfaringer, som Kristus gennemlevede, ville være blevet helt overskygget af korsfæstelsen, dersom brevene aldrig var blevet skrevet, og kun evangeliernes beretning havde udgjort grundlaget for vor kristne tro. Det er et spørgsmål, som må tages i betragtning, og som fortjener nærmere overvejelse. Den ensidighed, som Paulus giver den kristne teologi, har måske medført en vis ubalance i vort billede af Kristus. De tre indvielser, som dybest set har størst betydning for den sandhedssøgende, er fødslen i gudsriget, den ophøjede stund, hvor hele den lavere natur forklares, og mennesket erkender gudesønnernes egnethed som borgere i dette gudsrige, og til sidst den krise, hvor sjælens udødelighed tilkendegives og erkendes. Dåben og korsfæstelsen har andre værdier, idet de betoner renselse og selvopoffelse. Dette vil måske overraske læseren, da det kan synes at forklejne Kristus, men det er strengt nødvendigt, at vi ser billedet i sin helhed, sådan som evangelierne fremstiller dem, uden at være farvet af en senere gudesøns fortolkninger, uanset hvor fremragende eller oprigtig han måtte være, som i tilfældet Paulus. Når vi beskæftiger os med det guddommelige, har vi altid fået at vide, at vi kan kende Gud gennem hans natur, og at

denne natur er ånd eller liv, sjæl eller bevidst kærlighed og intelligent motiveret form. Liv, kvalitet og tilsynekomst – disse er guddommens tre store aspekter, og vi kender ikke til andre; men det betyder ikke, at vi ikke skal søge at kontakte andre aspekter, når vi på et senere tidspunkt har frembragt en kundskabsmekanisme og en intuitiv evne, der kan trænge dybere ind i den guddommelige natur. Vi kender endnu ikke Faderen. Kristus åbenbarede ham, men Faderen selv forbliver endnu bag scenen, uudgrundelig, uset og ukendt, undtagen i den udstrækning han vil blive åbenbaret gennem sine sønners liv, og gennem den åbenbaring, som blev givet specielt til Vesten af Jesus Kristus.

Når vi beskæftiger os med indvielserne, påkalder de tre ovenfor nævnte sig særligt opmærksomheden. Ved fødslen i Betlehem har vi Guds *tilsynekomst*, Gud åbenbarer sig i legemet. Ved forklarelsen har vi Guds *kvalitet* åbenbaret i dens ophøjede skønhed, mens guddommens *livsaspekt* gør sig mærkbart ved genopstandelsesindvielsen.

I sit liv på jorden udrettede Kristus således to ting:

1. Han åbenbarede Guds trefoldige natur som første, tredje og femte indvielse.
2. Han anskueliggjorde de bevidsthedsudvidelser, som kommer, når de nødvendige krav opfyldes – kravene er renselse og selvopofrelse.

I disse fem tildragelser får vi beretningen om hele den menneskelige indvielseshistorie; fødslen, den efterfølgende renselse, for at den rette manifestation af det guddommelige kan blive en følge, åbenbaringen af Guds natur via den forvandlede personlighed, og endelig målet – det evige og uendelige liv, fordi det er blevet udadrettet og frigjort fra formens selvpålagte begrænsninger.

De tre store indvielser, første, tredje og femte, udgør de tre stavelser i Ordet, som blev kød; de virkeliggør den velklingende akkord i Kristi liv, således som de også vil blive virkeliggjort i livet for alle, der følger i hans fodspor. Ved reorientering til nye levemåder og former for væren gennemgår vi de nødvendige stadier med omstilling og tilpasning af de menneskelivets legemer, indtil vi har nået den bjergtop, hvor det guddommelige i os åbenbares i al sin skønhed. Derpå går vi videre til en »glædesfyldt genopstandelse« og til den evige identifikation med Gud, som er en evigtvarende tilstand, der bliver dem til del, som er blevet fuldkomne. Vi kan fremstille processen således:

1. indvielse	3. indvielse	5. indvielse
Ny fødsel	Forklarelse	Genopstandelse
Indvielse	Åbenbaring	Fuldkommengørelse
Begyndelse	Overgang	Fuldendelse
Tilsynekomst	Kvalitet	Liv

Tredje indvielse er den første af bjergferingerne. Vi har på dette tidspunkt gennemlevet huleerfaringen og indvielsen i floden. De har påvirket os, og de har åbenbart mere og mere af det guddommelige menneske i os, Kristus Jesus. Kristi erfaringer havde til formål, som vi har set, at føre ham gennem den ene enhedsskabelsesproces efter den anden. Et af de primære mål i hans mission var at opløse dualiteterne i ham selv for derved at frembringe enhed og syntese. Hvilke er disse dualiteter, som må opløses og blive til enhed, før ånden i mennesket kan stråle i al sin glans? Vi kan nævne fem af dem for at få en idé om det arbejde, der må udføres, og for at forstå omfanget af Kristi bedrift. Forklarelsen er ikke mulig, før disse enhedsskabelser har fundet sted.

Først må mennesket og Gud smelte sammen til én fungerende enhed. Gud i den menneskelige natur må beherske og styre det fysiske legeme i en sådan udstrækning, at det ikke udgør en hindring for, at det guddommelige kan komme fuldstændigt til udtryk. Dette er ikke tilfældet for det almindelige menneske, hvor det guddommelige kan være til stede, men ligge dybt skjult. Vi har imidlertid i dag ved hjælp af vor psykologiske forskning gjort mange opdagelser om det højere og lavere selv, og naturen af det, der undertiden kaldes det »sublime selv«, bliver stadig mere synlig, når det ydre aktive selvs respons på denne indre subjektive styring studeres. At mennesket er en dualitet, erkendes fra alle sider, og det er i sig selv et problem, som psykologer atter og atter må give sig i kast med. Personlighederne er til en vis grad »splittede« i deres funktion, og menneskene forvirres af denne spaltning. Vi hører om tilfælde med personlighedsspaltning eller flere personligheder, og nødvendigheden af integration og koordination af menneskets forskellige aspekter og en sammensmeltning af dets natur til en fungerende enhed synes stadig mere påkrævet.

Erkendelse af de menneskelige evners rækkevidde og en stadig tiltrækning til de ophøjede værdiers verden har skabt akutte problemer i verden. Det primitive og det ophøjede, det ydre bevidstgjorte menneske og det indre subjektive sublime menneske, det lavere og det højere selv, personligheden og individualiteten, legemet og sjælen – hvordan forenes alt dette?

Mennesket er til stadighed bevidst om de højere værdier, men det menneske, som vil det gode, men som af den lavere natur påvirkes til at gøre det onde, kan alle hellige vidne om.

Hele den menneskelige familie står i dag splittet på dualitetens klippe. Om det så er den dualistiske personlighed, som er vanskelig at håndtere, eller det er grupper eller nationer, der står som modstridende parter, så er det atter det dualistiske princip, der præger disse intense dynamiske konflikter.

Det er integration, som Kristus så fuldkomment viste eksempel på, da han opløste dualiteten mellem det højere og det lavere i sit indre og derved skabte »et nyt menneske ud af de to« (Ef.2,15). Det var dette »nye menneske«, som strålede ved forklarelsen foran de tre apostles overraskede syn. Det er denne fundamentale integration eller enhedsskabelse, som religionerne bør stræbe efter at forkynde, og det er denne koordination mellem den menneskelige naturs to grundlæggende aspekter – den lavere natur og det guddommelige – som belærende undervisning burde videregive.

Denne problematik vedrørende de to selv, som Kristus så bemærkelsesværdigt skabte en syntese af i sit indre, er et rent menneskeligt problem. I modsætning til det guddommelige selv er det sekundære selv en kendsgerning i den lavere natur, uanset om vi søger at undgå spørgsmålet eller ikke vil erkende dets eksistens. Det »lavere menneske« eksisterer, ligesom det »åndelige menneske« gør, og menneskets problem består i vekselvirkningen mellem disse to. Mennesket er selv et bevis herpå. I sin omtale af mennesket siger dr. Bosanquet, at:

» ... Menneskets iboende grænseoverskridende natur, dets dybt rodfæstede interesse for alt, medfører uundgåeligt, at det ud af det, som det ikke kan indordne under det gode, vil danne et lavere, et negativt selv, et arveløst selv, fjendtligt indstillet over for det godes herredømme, som må antages kun at være delvist. Denne mislyd er absolut nødvendig for det gode, for den stiller mennesket over for dets karakteristiske problem at overvinde det onde. Det gode er nødvendigt for det onde, for uden oprøret mod det gode kan den kommende enhedsskabelse af det arveløse selv ikke finde sted« (*The Value and Destiny of the Individual*, af B. Bosanquet, s. 210).

Dette er menneskets problem, og dette er dets lejlighed til at sejre og give udtryk for sin essentielle guddommelighed. Det højere selv eksisterer, og det må til sidst uundgåeligt sejre over

det lavere selv. Det, der sker i denne tid er, at dette højere selvs eksistens bliver opdaget, og mange bærer vidnesbyrd om dets natur og kvaliteter. Når vi analyserer selvet i alle mennesker, så kommer vi stadig nærmere en forståelse af det guddommelige.

Bag Jesu Kristi manifestation lå der æoners erfaringer. Gud havde udtrykt sig gennem naturens processer, gennem menneskeheden som en helhed og gennem bestemte mennesker i de tidsaldre, der er gået. Derefter kom Kristus, der som en klar fuldbyrkelse af fortiden og som en garanti for fremtiden skabte en syntese i sit indre, i én transcendent personlighed, af alt det, der var blevet opnået, og af alt det menneskeheden kunne gøre sig forhåbninger om i den nærmeste fremtid. Han var en personlighed så vel som en guddommelig individualitet. Hans liv med dets kvalitet og hensigt har sat sit segl på vor civilisation, og den syntese, han tilvejebragte, er en inspiration for vor tid. Denne fuldkommengjorte personlighed, som i sit indre skabte en syntese af alt, der er sket tidligere i den menneskelige evolution, og som gav antydning om alt det, der kan komme i den nærmeste fremtid, er Guds store gave til menneskeheden.

Kristus, som den personlighed, der helede splittelsen i menneskets natur, og Kristus, som en syntese af det guddommelige højere og lavere aspekt, er menneskeheden strålende arv i dag. Dette er, hvad der blev åbenbaret ved forklarelsen.

Men det må erindres, at det først er på et bestemt stadium i den menneskelige udvikling, at det bliver muligt at give udtryk for det iboende kristusliv og kristusbevidsthed. Den kendsgerning, at evolutionen består af mange udviklingsstadier og forskelle, er ubestridelig. Alle mennesker er ikke ens. De giver hver deres fremstilling af det guddommelige. Nogle befinder sig endnu reelt under det menneskelige plan, og andre er ganske enkelt mennesker, og atter andre er begyndt at vise kvaliteter og egenskaber, som ligger over det menneskelige plan. Man kan med rette spørge: Hvornår viser der sig den mulighed for mennesket, hvor det kan overskride det menneskelige stadium og blive guddommelig? To faktorer må til den tid gøre sig gældende: Mennesket må have overvundet eller forædlet sin emotionelle og fysiske natur, og for at få adgang til tankens rige må det i nogen grad kunne respondere på de idealer, som verdens tænkere præsenterer for det. Der vil komme en tid i hvert menneskes fremskridt, hvor udviklingen af den trefoldige menneskelige natur – den fysiske, emotionelle og mentale – når et højdepunkt, hvor syntese er mulig. Mennesket bliver da en integreret personlighed. Det tænker. Det træffer valg. Det beslutter. Det tager kontrol over sit liv og

bliver ikke kun et aktivitetsskabende center, men får også stor indflydelse i verden. Det er den kraftige udvikling af sindets kvalitet og af evnen til at tænke, der gør dette muligt.

Det er denne betoning af tænkeevnen og denne beslutsomhed om at håndtere livet set ud fra en mental synsvinkel og ikke fra en emotionel, der kendetegner en integreret »personlighed« i forhold til gennemsnitsmennesket. Det menneske, der tænker og handler i overensstemmelse med beslutninger og tilskyndelser, som har oprindelse i nøje overvejet tankevirksomhed, bliver med tiden en integreret »personlighed« og begynder at kunne øve indflydelse på andres tanker. Det har ganske afgjort indflydelse på andre mennesker. Over den integrerede personlighed råder dog det indre, åndelige menneske, som vi kan kalde »individualiteten«. Også på dette punkt var Kristi indsats vellykket, og denne anden dualitet, som han så bemærkelsesværdigt opløste, er det personlige selv og denne »individualitet«. Det begrænsede og det ubegrænsede må bringes i en tæt relation. Dette tilkendegav Kristus ved forklarelsen, da han ved hjælp af sin lutrede og udviklede personlighed manifesterede Guds natur og kvalitet. Den begrænsede natur blev transcenderet og kunne ikke længere begrænse hans handlinger. Han var i sin bevidsthed gået ind i de altomfattende erkendelsers verden, og de regler, der normalt leder det begrænsede individ med dets ubetydelige problemer og småskårne reaktioner på hændelser og personer, kunne ikke længere påvirke ham eller betinge hans handlemåde. Han havde opnået kontakt med den verden af væren, hvori der ikke kun er forståelse, men også fred gennem enhed.

Kristus havde hævet sig op over regler, bindinger og omstændigheder, og som følge heraf fungerede han som en individualitet og ikke som en menneskelig personlighed. Han lod sig styre af de regler, der gælder i åndens verden. Det var dette, de tre apostle erkendte ved forklarelsen, og som førte til, at de fra da af underkastede sig ham som den, der for dem repræsenterede det guddommelige. Ved forklarelsen forenede Kristus således i sit indre Gud og menneske, idet hans udviklede personlighed blandedes med hans individualitet. Han stod frem som det fuldkomne udtryk for det højeste mål, menneskeheden kunne aspirere til. De dualiteter, som menneskeheden er et så sørgeligt udtryk for, forenedes i ham og resulterede i en så fuldkommen syntese, at han for altid bestemte målet for vor menneskehed.

Der findes en endnu højere syntese, og også den sammenfattede Kristus i sit indre – det er syntesen af delen og helheden, af menneskeheden og den ultimative realitet. Menneskets

historie har været en beretning om udvikling fra massernes ubevidste reaktioner til en langsomt voksende erkendelse af gruppeansvar. Det lavt udviklede menneske eller det ikke-tænkende individ besidder en kollektiv bevidsthed. Det kan opfatte sig selv som en person, men det har ikke nogen klar tænkning om menneskelige relationer eller om menneskeheden stadium på udviklingsskalaen. Det påvirkes let af massernes eller den kollektive tænkning, og det disciplineres og standardiseres af massepsykologi. Det bevæger sig i en rytme, som masserne gør. Det tænker, som de andre tænker (hvis det overhovedet tænker). Det føler, som masserne føler, og det skiller sig ikke ud fra andre. På disse kendsgerninger måler demagogiske talere og diktatorer deres fremgang. Med deres gyldne talegaver og deres magnetiske og karismatiske personligheder, former de masserne efter deres vilje, fordi de kan arbejde med den kollektive, men endnu uudviklede bevidsthed.

Fra dette stadium udvikler vi os til en personlighed, som tænker selv, lægger sine egne planer, og som ikke lader sig styre eller besnakke af fagre ord. Mennesket er nu en tænkende individualist, og den kollektive bevidsthed og massernes tænkning kan ikke længere holde det trælbundet. Disse mennesker er ved at frigøre sig, og bliver, når de udvikler sig fra den ene bevidsthedsudvidelse til den næste, gradvis bevidst integrerede dele af helheden. Til sidst bliver gruppen og dens vilje (ikke masserne og deres følelse) af største vigtighed, fordi disse mennesker forestiller sig gruppen, som Gud ser den. De bliver vogtere af den guddommelige plan og bevidste, integrerede, intelligente dele af helheden. De véd, hvad de gør, og hvorfor de gør det. Kristus forenede og sammensmeltede i sig delen med helheden og skabte enhed mellem Guds synteseskabende og altomfattende vilje, og den enkeltes vilje, som er personlig og begrænset. I en kommentar til *Bhagavad Gita*, dette enestående vidnesbyrd om livet i helheden som sammensmeltet og forenet med det guddommelige, siger Charles Johnston, at:

»Sandheden synes at være, at på et bestemt tidspunkt i den hengivne discipels åndelige liv passerer han, som på alle områder har søgt at bringe sjælen i samklang med den store sjæl, som har tilstræbt at bringe sin vilje på linje med den guddommelige vilje, gennem en markant åndelig oplevelse, hvori den store sjæl trækker ham opad, og den guddommelige vilje løfter hans bevidsthed op til enhed med den guddommelige bevidsthed. For en tid opfatter og føler han sig ikke længere som en person, men som

oversjælen, idet han opnår en dyb vision af livets guddommelige veje og en intens følelse af den uendelige kraft, som virker både gennem livet og døden, gennem sorg og glæde, gennem enhed og separation, gennem skabelse, tilintetgørelse og genopbygning. Den dybe respekt og det mysterium, som omgiver denne store åbenbaring sætter sit segl på alle, der har oplevet den« (*Bhagavad Gita*, kommenteret af Charles Johnston, s. 128).

Denne erkendelse ligger langt uden for gennemsnitsmenneskets rækkevidde og endnu længere væk fra det lavt udviklede menneskes.

Det guddommelige er helheden, der er besjælet og levendegjort af Guds liv og vilje. Kristus hengiver sig helt og fuldstændigt og med al kraft i sin rensede natur og med sin guddommelige forståelse og visdom til opgaven med at sammensmelte den kollektive bevidsthed, den menneskelige erkendelse og den guddommelige helhed. En dag vil vi bedre kunne forstå dette. I dag er det noget, som vi endnu ikke kan fatte, medmindre forklarelsen allerede er en realitet for os og ikke et mål.

Det kunne være interessant at erindre sig en anden enhedsskabelse, som Kristus udførte. Han forenede i sit indre fortiden og fremtiden med hensyn til menneskeheden. Dette symboliseres ved hans tilsynekomst på forklarelsens bjerg sammen med Moses og Elias, repræsentanterne for henholdsvis loven og profeterne. I den ene figur ser vi symbolet på menneskets fortid med dets sammenfatning af Moseloven, som fastlægger de grænser, mennesket ikke må overskride, og definerer de bud det må påbyde sin lavere natur (begærnaturen), samt betoner de restriktioner, som menneskeheden som helhed må underkaste sine handlinger. Et nærmere studium vil afsløre, at alle disse love vedrører styring af og kontrol over begærnaturen, det emotionelle følelseslegeme, som vi allerede har beskæftiget os med. Forunderligt nok betyder navnet »Moses«, ifølge *Crudden's Concordance*, »taget op af vandet«. Vi har allerede set, at vand symboliserer den bevægelige, emotionelle begærnatur, som mennesket ofte giver udtryk for. Derfor viste Moses sig sammen med Kristus som symbol på menneskets emotionelle fortid. Metoden til at bringe det emotionelle under kontrol vil senere blive en anden, når Kristi livs budskab bliver bedre forstået og strømmer gennem menneskets bevidsthed i stadig større skønhed. Kristus gav os det nye bud om syntese, som lyder: »Elsk hinanden«. Dette bud vil overflødiggøre alle lovene, profeterne og De ti bud, idet de bliver overflødige, fordi den kærlighed, som vil strømme fra menneske til Gud og

fra menneske til menneske, automatisk og på positiv måde vil give impuls til den rette handlemåde, der vil umuliggøre brud på budene. Guds »du må ikke«, som blev forkyndt via Moses på bjerget Sinai med dets negative betoning og vægt på straf vil vige pladsen for den udstråling af kærlighed og forståelse af god vilje og lys, som Kristus udstrålede på forklarelsens bjerg. Fortiden var i ham, men blev trængt i baggrunden af den levende nutid.

Elias, hvis navn betyder »Herrens styrke«, stod ved Jesu Kristi side som repræsentant for alle de profeters tankeretninger, som gennem århundreder havde forudsagt tilsynekomsten af en messias, som ville stå for fuldkommen retfærdighed, og som i egen person ville virkeliggøre, som han også gør i vor tid, menneskehedens kommende store præstation og mål. At fremtiden for os rummer så høje bevidsthedsniveauer og har så høje opnåelige mål, der ligger lige så højt over Kristi bedrift, som hans handlinger ligger over vore præstationer, er absolut muligt. *Vi kender endnu ikke Faderens natur.* Kun nogle af Faderens aspekter, såsom Guds kærlighed og visdom, har Kristus åbenbaret for os. For os i denne tid og som et symbol på vort kommende mål fremstår Kristus som den evige profet, om hvem Elias og alle profeter bærer vidnesbyrd. Derfor var det, at menneskehedens fortid og fremtid mødtes i ham, da han stod på bjergets top.

At han i sit indre byggede bro over visse grundlæggende menneskelige kløfter er således indlysende, og til de tidligere nævnte kan vi føje en, som vi allerede har omtalt, nemlig foreningen i ham af to store naturriger, det menneskelige og det guddommelige, som muliggjorde et nyt riges manifestation på jorden – gudsriget, det femte naturrige.

Når vi studerer forklarelsen, må vi gøre os klart, at det ikke blot var en stor indvielse, hvori Gud åbenbarede sig i al sin stråleglans og herlighed for mennesket, men at den også havde en bestemt relation til redskabet for åbenbaringen – den materielle fysiske natur, som vi kalder »moder-aspektet«. Da vi studerede fødselsindvielsen, så vi at Jomfru Maria (endog selv om vi – som vi gør – anerkender den historiske ægthed af Kristi eksistens) er symbolet på formnaturen, på Guds håndgribelige natur. Hun symboliserer det, som beskytter og bevarer Guds liv; latent, men med ubegrænsede potentialer. Kristus åbenbarede Faderens kærlighedsnatur. Ved sin ydre skikkelse åbenbarede han hensigten og målet med menneskets formliv.

I denne oplevelse på bjerget ser vi herliggørelsen af stoffet, eftersom det åbenbarer og udtrykker den guddommelige iboende Kristus. Stoffet, Jomfru Maria, åbenbarer Gud. Formen, resultatet af aktive fysiske processer, må udtrykke

guddommelighed, og åbenbaringen heraf er Guds gave til os ved forklarelsen. Kristus var »sand Gud af sand Gud«, men han var også »kød af vort kød«, og i vekselvirkningen mellem og sammensmeltningen af disse to stod Gud åbenbaret i al sin magnetiske og strålende herlighed.

Når vi som mennesker kommer til erkendelse af den guddommelige hensigt og begynder at betragte vort fysiske legeme som det redskab, hvorved den guddommelige, indre iboende Kristus kan åbenbares, vil vi få et nyt syn på det fysiske liv og et fornyet incitament til at passe og pleje det fysiske legeme med omhu. Vi må værne om disse legemer, som vi midlertidigt fungerer igennem, og som forvarer den guddommelige åbenbaring. Vi må alle opfatte dem på samme måde, som Jomfru Maria opfattede sit legeme, dvs. som et gemme for den skjulte Kristus, og vi må se frem til den betydningsfulde dag, hvor også vi vil stå på forklarelsens bjerg og åbenbare Guds herlighed ved vore legemers hjælp. Browning fornemmede dette og gav udtryk for det i de følgende velkendte ord:

»Sandheden er inde i os selv,
den opstår ikke af ydre ting, hvad end du tror.
Der er en indre kerne i os alle,
hvor sandheden residerer i al sin storhed,
og omkring, som mur på mur,
omgærdes den af grove legemer.
... At *vide* består mere i at finde en måde,
hvorved den indesluttede herlighed kan slippe ud,
end i at bevirke indstrømning af et lys,
som antages at komme udefra.
(*Paracelsus*, af Robert Browning, Oxford udgaven, s. 444).

Således fremstod Kristus for menneskeheden åbenbaret som et udtryk for Gud. For os er der intet højere mål. Men lad os i ydmyghed og ærbødighed erindre, at de blændende ord, som Krishna fremsagde i *Bhagavad Gita*, også vedbliver sande som en grundlæggende fremstilling af hele verdens forklarelse:

»Der er ingen ende på mine guddommelige udfoldelser, Arjuna; men her har jeg i en opremsning angivet dig mangfoldigheden i min udfoldelse.

Enhver ting, der er vældig smuk eller stærk, den skal du vide har sin oprindelse i en del af min kraft.

Dog hvad betyder det for dig at vide alle disse mange ting, Arjuna? Med en enkelt del af mig holder jeg hele denne verden oppe« (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul

Tuxen, tiende sang, vers 40-42).

Under indtryk af den evolutionære fremdrift bevæger Gud sig frem mod mere omfattende erkendelse. »Renselse« er det ord, der i almindelighed bruges om den proces, hvorved det redskab, som skal udtrykke det guddommelige, forberedes til anvendelse. Galilæa-erfaringen og de daglige anstrengelser for at leve og håndtere omstændigheder i forbindelse med den menneskelige eksistens (der synes at udvikle sig mere drastisk og blive mere disciplinerende, efterhånden som livets store hjul drejer rundt, og som, idet det drejer, bærer menneskeheden fremad) fører mennesket frem til det stadium, hvor denne renselse ikke kun er et resultat af selve livet, men noget som mennesket afgjort selv påbyder sin egen natur. Når mennesket selv sætter denne proces i gang, øges hastigheden stærkt i det arbejde, som udføres. Dette bevirker en *transformation* af det ydre menneske, som er af stor vigtighed. Larven bliver forvandlet til en sommerfugl. Dybt i mennesket ligger denne skønhed skjult; den er ikke erkendt, men kæmper for at komme ud i det fri.

Det iboende Kristi liv bevirker en transformation af det fysiske legeme, men endnu dybere bearbejder dette liv den emotionelle følelsesnatur, og gennem *transmutationsprocessen* forvandles begær og følelser, smerter og behag til den højere modsvarighed. Transmutation eller forvandling er blevet defineret som »en overgang fra en tilstand til en anden ved hjælp af ild« (*En afhandling om Kosmisk Ild*, af Alice A. Bailey, s. 457). Det må være passende i denne forbindelse at erindre om, at det trefoldige lavere menneske, som vi har beskæftiget os så hyppigt med på disse sider, er en vag afspejling af selve guddommen. Det fysiske legeme er relateret til guddommens tredje aspekt, helligåndsaspektet, og sandheden i dette fremgår, dersom vi studerer den kristne forestilling om Helligåndens overskygning af Jomfru Maria. Helligånden er det aspekt af det guddommelige, som er det aktive princip i stoffet, og det fysiske legeme er dets modsvarighed. Den emotionelle, sansende natur er en vag og forvrænget afspejling af Guds kærlighedsnatur, som den kosmiske Kristus, treenighedens anden skikkelse, er i færd med at åbenbare; og dette aspekt (forvandlet ved hjælp af ild, vilje eller Guds ånd) frembringer transformationen af det fysiske legeme. Sindet er derfor på sin side en genspejling af guddommens højeste aspekt, Faderen eller ånden, om hvem det siges, at vor »Gud er en fortærende ild« (*5 Mos.4,24*). Den frigørende aktivitet af

Guds ånd frembringer til sidst den stråling (som resultat af transformation og forvandling), der er særligt kendetegnende for forklarelsesindvielsen. »*Stråling er udtryk for, at der er ved at ske en forvandling*. Da forvandling er befrielse af essensen, så den kan opsøge et nyt center, kan processen opfattes som radioaktivitet« (*En afhandling om Kosmisk Ild*, af Alice A. Bailey, s. 459), for så vidt det vedrører menneskeheden.

Det var disse processer, som fandt sted i formnaturen, der til sidst førte til åbenbaring for apostlene af den essentielle natur af den mester, som de elskede og fulgte, og det er dette aspekt af Kristus – den indre, udstrålende realitet – som mystikere til alle tider har båret vidnesbyrd om, ikke kun i relation til Kristus, men også i mindre grad *i relation til hinanden indbyrdes*. Når sansernes verden først er blevet transcenderet, og den højere modsvarighed aktiveret, hvorved den indre verden af skønhed og sandhed åbenbares, så vil mystikeren opnå erkendelse af en subjektiv verden, hvis kendetegn er lys, udstråling, skønhed og ubeskrivelige undere. Alle mystiske skrifter er forsøg på at beskrive denne verden, som mystikere synes at have adgang til, med dens former, der varierer alt efter periode, race og udviklingsstadium for iagttageren. Vi ved kun, at det guddommelige fremstår åbenbaret, mens den ydre form, som har tilsløret og skjult det, opløses eller bliver transformeret i en grad, så kun den indre virkelighed registreres. Mystikerens temperament og tilbøjeligheder – hans egne indre egenskaber – har også meget at gøre med hans beskrivelse af det, han ser. Alle er imidlertid enige om oplevelsens essentielle grænseoverskridende karakter og er overbevist om den pågældende persons guddommelige natur.

Storslået var i sandhed den kraft og det guddommelige mysterium, som Kristus åbenbarede for sine tre forbløffede venner på forklarelsens bjerg. I et af de urgamle indiske hellige skrifter, som dr. Otto citerer, er der gjort et forsøg på at udtrykke eller åbenbare denne guddommelige essentielle ånd, der manifesteres ved forklarelsen:

»Finere end det fineste, dog er jeg størst,
jeg er altet i dets mest fuldstændige udtryk,
jeg, den allerældste, ånden, Gud Herren.
Den strålende, gyldne glans er jeg, af guddommelig form,
uden hånd og fod, men beriget af en ubeskrivelig kraft,
syn uden øjne, hørelse uden ører,
frigjort af al form jeg kender. Men mig kender ingen.
For jeg er ånd, jeg er væren.«

(*Kaivalya*, II, 9. Citeret i *Mysticism, East and West*, af Rudolph Otto, s. 98-99).

Den store mængde litteratur, der er skrevet i et forsøg på at skildre forklarelsens under og synet af Gud, er et enestående fænomen i det religiøse liv og et af de stærkeste vidnesbyrd om åbenbaringernes realitet.

Selve enkelheden i beretningen, som den gengives i evangelierne, har en egen herlighed og overbevisende kraft. Apostlene fik et syn og fik del i en oplevelse, hvor Kristus Jesus stod foran dem som det fuldkomne menneske i sin fulde guddommelighed. De havde sammen med ham taget del i hans tjeneste; de havde hver især forladt deres levevej for at vandre sammen med ham. De havde fulgt ham fra sted til sted og hjulpet ham i hans arbejde, og derfor, som belønning for deres trofasthed og erkendelse, fik de lov til at overvære forklarelsen.

»Når sindet«, siger Skt. Augustin, »er blevet besjælet af den spirende tro, som virker med kærlighed, vedbliver det at gøre det gode, til det opnår det syn, der rummer en ubeskrivelig skønhed og en altomfattende vision af den højeste lyksalighed, der kun kendes af ophøjede og hellige hjerter« (*Psychology and God*, af L.W. Grensted, s. 75).

2

»Seks dage derefter tager Jesus Peter og Jakob og hans broder Johannes med sig og fører dem op på et højt bjerg, hvor de var ene. Og han blev forvandlet for deres øjne, hans åsyn strålede som solen, og hans klæder blev hvide som lyset.

Og se, Moses og Elias viste sig for dem og samtalede med ham. Da tog Peter til orde og sagde til Jesus: 'Herre! det er godt, at vi er her; hvis du synes, vil jeg bygge tre hytter her, en til dig og en til Moses og en til Elias.'

Endnu medens han talte, se, da overskyggede en lysende sky dem; og se, fra skyen lød der en røst, som sagde: 'Denne er min Søn, den elskede, i ham har jeg velbehag. Hør ham!' Og da disciplene hørte det, faldt de på deres ansigt, grebne af stor frygt. Og Jesus kom hen og rørte ved dem og sagde: 'Rejs jer og frygt ikke!' Men da de slog øjnene op, så de ingen uden Jesus alene« (*Matt.17,1-8*).

Når vi beskæftiger os med de forskellige former for enhed, som Kristus skabte i sig, forberedes vi til denne storslåede åbenbaring, som tvang de tre disciple på knæ. Fødselsindvielsen blev overværet af tre knælende konger eller vismænd. Ved denne krise lå tre disciple på jorden, fordi de ikke var i stand til at tåle synet af den stråleglans, som åbenbares. De troede, at de kendte deres mester, men den velkendte fremtoning var forvandlet, og de stod i stedet foran nærværelsen. Følelsen af ærefrygt, betagelse og ydmyghed har til alle tider været mystikerens mest almindelige reaktion på åbenbaring af lyset. Denne begivenhed er den første, hvor vi får kontakt med den udstråling og det lys, frelseren udsendte, og som satte ham i stand til i overensstemmelse med sandheden at kunne sige: »Jeg er verdens lys«. En kontakt med Gud vil altid bevirke, at et lys bryder frem. Da Moses kom ned fra Sinai-bjerget, strålede hans ansigt så stærkt af lys, at menneskene ikke kunne udholde at se på det, og det fortælles, at han måtte indhulle sig i et slør for at beskytte andre mod dette strålende lys. Men det lys, der var i Kristus, strålede ud i al sin fuldkommenhed fra hele hans person. Jeg tror, at vi i stigende grad, efterhånden som evolutionsprocessen skrider frem, vil få en dybere forståelse af lysets betydning i relation til menneskeheden. Vi taler om kundskabens lys, og alle vore undervisningsprocesser og undervisningsinstitutioner er rettet mod at udvide dette lys. Vi

nærer et dybt ønske om at erhverve det forståelsens lys, som giver sig udtryk ved visdom, og som kendetegner jordens lærde og vise. Dette lys skiller dem ud fra det almindelige intelligente menneske; deres ord tillægges særlig betydning, og deres råd har særlig vægt. Vi har grund til at tro, at der rundt om i verden findes *illuminater* eller indre oplyste, som arbejder stilfærdigt og velovervejet bag scenen med verdens anliggender, som kaster lys over verdens mørke steder, når det er påkrævet, som blotlægger eller belyser problemer, og som i sidste instans bringer det frem i lyset, som må elimineres og det, som der er behov for. Vi har også lært at anerkende alle tidsaldres lysbærere, og vi føler, at i Kristus er alle tidsaldres lys fokuseret, og Guds lys centreret. Hans disciple kom for første gang inden for rækkevidde af dette lys på bjergtoppen efter seks dage, og beretningen lyder, at de ikke kunne tåle at se ind i den stærke stråleglans. Ikke desto mindre følte de, at det »var godt for dem at være der«. Men når vi reflekterer over Kristi lys og apostlenes betagelse ved dets åbenbaring, så lad os ikke glemme, at Kristus fortæller, at der også findes et lys i os, og at det må bryde frem for at hjælpe verden som en herliggørelse af vor Fader, som er i himlene (*Matt.5,16*). Dette lys bærer mystikere vidnesbyrd om, og det er dette lys, de trænger ind i, og som trænger ind i dem, idet det åbenbarer det lys, der ligger latent i os, og udløser dets kraft. »I det lys skal vi se lys.« Dette er den videnskabelige mysticismes enestående konklusion. Gud er lys, så vel som liv. Dette har mystikeren bevist, og dette bærer han vidnesbyrd om til evig tid.

Denne bevidsthed om, at det guddommelige er en realitet, er først og fremmest grundfæstet i vor bevidsthed som en erkendelse af det under, der ligger latent i alle mennesker. Det menneske, der ikke ser noget godt i sine medmennesker, er en person, som ikke er bevidst om det gode hos sig selv. Det menneske, der kun ser de dårlige sider hos dem, det møder, ser dem kun gennem sin egen forkvaklede naturs forvrængende linse. Men de, som er ved at vågne op til virkelighedens verden, bliver hele tiden mindet om det guddommelige i mennesket, gennem dets uselviske handlinger, dets venlighed, dets forskerånd, dets hjertevarme i vanskelige situationer og dets grundlæggende essentielle godhed. Denne viden bliver dybere og dybere, efterhånden som det studerer menneskeheds historie og de mange tidsaldres religiøse arv, og – frem for alt – når det stilles over for den ophøjede godhed og det under, som Kristus åbenbarede. Fra denne erkendelse når mennesket frem til opdagelsen af det guddommelige i sit indre og påbe-

gynder den lange kamp, der fører det gennem stadierne med intellektuel viden om dets muligheder, frem til en intuitiv forståelse af sandheden, til den indre oplysning, som er alle fuldkomne gudesønners privilegium og ret. Det udstrålende indre lyslegeme er til stede både i det enkelte menneske og i menneskeheden som helhed, uset og ikke åbenbaret, men langsomt og sikkert i færd med at komme til syne. På nuværende tidspunkt er et stort antal mennesker engageret i de seks dages aktiviteter, som går forud for forklarelsen.

Det er vigtigt, at vi her ganske kort får præciseret, hvad disciplene symboliserer i denne beretning om forklarelsen. Igennem hele bibelhistorien møder vi gentagne gange det trefoldige princip. Der er Moses, Aron og Josua; Job og hans tre venner; Daniels venner, Sjadrak, Mesjak og Abed-Nego; de tre konger ved vuggen i Betlehem; de tre disciple ved forklarelsen; de tre kors på Golgata. Hvad ligger der bag denne stadige gentagelse af dette trefoldige princip? Hvad symboliserer det? Ligger der – bortset fra den mulige historiske betydning – en speciel symbolik bag, som, når den opfattes rigtigt, forklarer de omstændigheder, hvori de spillede deres rolle? Ved at studere deres navne og fortolkningen af dem, som de står forklaret i *Cruden's Concordance* kan vi måske få et fingerpeg herom. Tag fx betydningen af navnene på Jobs venner. Det var temanitten Elifaz, sjuhitten Bildad, og na'amatitten Zofar. Temanitten Elifaz betyder »min gud er guld«, og også »det sydlige kvarter«, den modsatte pol til nord. Guld er symbolet på materiel velfærd, og er den modsatte pol til ånd er stof, derfor symboliserer dette navn menneskets håndgribelige ydre form, der styres af begær efter materielle besiddelser og komfort. Na'amatitten Zofar betyder »den, der taler«, og hans tema er behag, hvilket er den fortolkning, man har tillagt ordet »na'amatit«. Her finder vi begærlegemet symboliseret med dets længsel efter det behagelige, efter lykke og fornøjelse, og en antydning om, at der vedvarende og uophørligt lyder et kald og en stemme fra den sansende natur, hvilket vi alle kender til. Sjuhitten Bildad repræsenterer den mentale natur, sindet; han tilkendegiver en anger, som først bliver mulig, når sindet (og samvittigheden) begynder at blive virksom. Sjuhit betyder »nedtrykthed eller hjælpeløshed« og er en tilkendegivelse af, at alene og uden hjælp kan sindet afsløre, men det kan ikke hjælpe. Samvittighedsnag og sorg, som involverer hukommelsen, er resultater af mental aktivitet. Således fremstår de tre aspekter af Jobs lavere natur åbenbaret i hans tre venner. Det samme er tilfældet, når vi studerer navnene på Daniels tre

venner. Abed-Nego betyder »en tjener af solen«, den, der tjener lyset; i denne betydning opsummeres det fysiske menneskes ydre forpligtelser og formål. Navnet Sjadrak har en klar emotionelt sansende betydning, for det betyder »inderlig fryd over vejen«, og hvor som helst vi møder hentydninger til de grundlæggende dualiteter glæde og smerte beskæftiger vi os med den emotionelle følelsesnatur. Mesjak betyder »adræt« eller hurtig bevægelse, hvilket er en meget rammende beskrivelse af den mentale natur. Om dette siger Arjuna i *Bhagavad Gita* til Krishna: »Den yoga, som du, Krishna, har prædikeret som ligelighed ... forstår jeg ikke, da vi er så vankelmodige. Thi tanken, Krishna, er vankelmodig, heftig, voldsom og stædig; og den er ligeså vanskelig at få hold på som vinden, tror jeg« (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul Tuxen, sjette sang, vers 33-34).

Således finder vi i de tre venner og i de forskellige trefoldigheder i Bibelen, en symbolik, som er yderst oplysende. De tre aspekter, gennem hvilke sjælen må udtrykke sig, og hvorigennem den må skinne, kan illustreres på denne måde. Det samme gør sig gældende i forbindelse med Jesu Kristi tre venner. Jeg kan ikke her gå nærmere ind på Jesu Kristi venskaber. De er meget ægte og meget dybe og har en universel altomfattende hensigt. De er tidløse og evige, og venner af Kristus findes i alle racer (kristne og andre), i enhver sfære og på begge halvkugler. Og – det må vi huske – det er kun venner af Kristus, som med rette kan tale med vished eller med autoritet om ham og hans ideer, fordi deres autoritet har grund i kærlighed og forståelse.

Vi finder også denne grundlæggende trefoldighed i personerne Peter, Jakob og Johannes, og i deres navne kommer den samme centrale symbolik til udtryk, som giver os en antydning om denne vidunderlige histories mening. Som vi véd, betyder Peter »klippe«. Her finder vi det grundlag, det mest konkrete aspekt, den ydre fysiske form, som ved forklarelsen transformeres af Guds herlighed, så det ydre billede toner bort, og Gud selv kommer til syne.

Det fortælles, at Jakob betyder »illusion« eller forvrængning. Deri finder vi en hentydning til det emotionelle følelseslegeme, med dets evne til at forvanske og bedrage, til at vildlede og føre bag lyset. Når følelser spiller ind, og når opmærksomheden er fokuseret i de følelsesmæssige og ydre sansers reaktioner, vil det, som ikke er sandt, hurtigt tage overhånd, og mennesket bliver offer for illusion. Det er dette illusionslegeme, som til sidst omdannes, hvorved det forvandlet og stabiliseret udgør et rent og klart redskab til åbenbaring af

det guddommelige.

Johannes betyder »Herren har talt«, og det symboliserer sindets natur, for det er først, når det mentale aspekt begynder at manifestere sig, at vi opnår evnen til at tale og ser tilsynecomsten af det tænkende og talende dyr, som vi kalder et »menneske«. I den hellige skrifs velvalgte symbolik repræsenterer de tre venner af Kristus således de tre aspekter af hans menneskelige natur, og det var denne integrerede, fokuserede og viede personlighed, som forklarelsen satte under pres, hvorved åbenbaringen skabtes. Således ser vi igen menneskehedens essentielle dualitet åbenbart gennem Kristus, og hans trefoldige personlighed og hans essentielle guddommelighed skildres for os således, at denne lektion (og mulighed) synes at være uundgåelig. Apostlene så Gud i deres mester, de støttede sig til hans guddommelighed, som alle mystikere har gjort gennem tiderne. De »kendte ham, som de havde sat deres lid til« (2 *Tim.* 1,12). De så det lys, som Jesus Kristus udstrålede, og i deres øjne var han mere end den person, de tidligere havde kendt. Gennem denne oplevelse blev Gud virkelig for dem.

I syntesen af fortid, nutid og fremtid mødte Kristus og de, der var hans nærmeste venner, Gud, og så stærk var denne kombination, at den øjeblikkeligt fremkaldte en respons fra Gud selv. Når følelse og tanke mødes i et erkendelsens øjeblik, sker der samtidig en indstrømning af energi, og livet vil da for altid være forandret. Det, man har troet, kendes nu som en kendsgerning, og det at tro er derfor ikke længere nødvendigt.

3

Skuepladsen for forklarelsen var samlingssted for betydningsfulde faktorer, og siden dette øjeblik har menneskehedens liv gennemgået en radikal forandring. Det var en lige så betydningsfuld stund i menneskehedens historie som korsfæstelsen, måske endda mere betydningsfuld end denne store og tragiske hændelse. Kun sjældent indtræffer sådanne øjeblikke. Som regel opfatter vi kun svage glimt af muligheder, sjældne glimt af indre oplysning og flygtige sekunder, hvor en syntese bliver synlig og lader os stå tilbage med en følelse af tilpashed, integration, formål og af en bagvedliggende realitet. Men sådanne øjeblikke er absolut yderst sjældne. Vi véd, at Gud er til. Vi ved at den indre virkelighed eksisterer. Men livet med dets fokus på fænomener, dets stress og anspændthed lægger så stort beslag på os, at vi ikke har tid til, »efter seks dages arbejde«, at bestige visionens bjerg. En vis fortrolighed med Guds natur må naturligvis være opnået, før den åbenbaring af ham kan komme, som han nu og da skænker os. Kristi tre venner havde fået en relativ nær forbindelse til ham, og det indebar, at de var udvalgte til at være hans ledsagere på skuepladsen for hans erfaring, hvor han som hjælp til menneskeheden iscenesatte en symbolsk begivenhed så vel som en ganske bestemt erfaring, hvortil der måtte træffes behørig forberedelse, med de rette udvalgte og skolede deltagere, således at den symbolik, som de derved virkeliggjorde, kunne synliggøres, og deres intuitive reaktioner ledes i den rigtige retning. Det var nødvendigt, at Kristus havde følge af dem, som han kunne stole på ville erkende det guddommelige, når det blev synligt, og hvis intuitive åndelige forståelse ville have en sådan karakter, at den indre mening – i al fremtid – kunne være synlig for os, der senere er fulgt i hans fodspor. Dette er et punkt, som ofte ikke tages i betragtning. Vi véd, at »når Kristus åbenbares, skal vi blive ham lige, thi vi skal se ham, som han er« (1 Joh.3,2).

Men for at tilvejebringe denne lighed er to ting nødvendige for den engagerede og forpligtede discipel. Han må kunne se klart, mens han står i det indre lys, som stråler ud fra Kristus, og hans intuition må være aktiv, så han kan fortolke det rigtigt, som han ser. Han elsker sin mester og tjener så oprigtigt, han kan, men der må mere til end hengivenhed og tjeneste. Han må blive i stand til at kunne kontakte det indre lys og på samme tid besidde den åndelige intuitive forståelse, som, når den rækker ud over det punkt, hvortil hans intellekt kan føre ham, kan se

og kontakte den indre virkelighed. Det er kærlighed og intellekt i forening samt evnen til at vide, som er iboende sjælen, der intuitivt erkender det, som er helligt, universelt og virkeligt, og det som tillige er særegent og sandt for alle mennesker til alle tider.

Kristus åbenbarede den guddommelige naturs kvalitet ved hjælp af stoffet, formen, og blev »forklaret i det«.

»Det græske ord for dette er 'metamorfoseret', det selv samme ord som Paulus brugte for at beskrive forvandlingen af det dødelige legeme til genopstandelseslegemet, for på fuldbyrdsens dag, når den fuldkomne discipel har opnået mesterværdighed, stråler 'herlighedens kappe' med en sådan glans gennem den fysiske klædning, at alle beskuere opfatter det, og idet deres øjne og ører indstilles til den finere, mere subtile vibration, ser de deres mester i al sin guddommelige menneskelighed« (*The Mystery Teaching in the West*, af Jean Delaire, s. 121).

Det er interessant at lægge mærke til, at til trods for deres forståelse af denne begivenheds betydning, hvori de deltog, så magtede disse tre apostle med Peters ord ikke at gøre andet end at give udtryk for deres ærefrygt og betagelse, deres anerkendelse og tro. De kunne ikke forklare eller forstå, hvad de havde set, og vi finder ingen beretning om, at de på et senere tidspunkt har kunnet det. Meningen med forklarelsen må vi udvikle i livet, før vi kan definere eller forklare den. Når menneskeheden som helhed lærer at transformere det fysiske legeme gennem guddommelig erfaring, at forvandle den følende natur ved at lade det guddommelige finde udtryk og at overføre bevidstheden fra det verdslige liv til de ophøjede realiteters verden, så vil denne indiviells sande subjektive værdier åbenbare sig for menneskenes sind. Der vil da komme en dybere forståelse af det, der er blevet opfattet intuitivt. Dr. Sheldon fortæller os, at »*alle de fineste menneskelige tanker og følelser eksisterer i generationer, sandsynligvis i tidsaldre, i intuitive sind, længe før de finder udtryk i skrift og tale*« (*Psychology and the Promethean Will*, af W.H. Sheldon, s. 116). Vi er endnu ikke i stand til at udtrykke os klart, når det gælder denne begivenhed. Vi fornemmer vagt og fjernt dens under og dens afgørende betydning. Vi har endnu ikke, som menneskehed betragtet, gennemgået den nye fødsel. Erfaringen i Jordan er endnu kun gennemgået af nogle få. Det er kun den sjældne og udviklede sjæl, som har besteg forklarelsens bjerg og dér set og mødt Gud i Jesu Kristi herliggjorte person. Vi har

beskæftiget os med denne begivenhed, sådan som andre øjne så den. Peter, Jakob og Johannes har gennem en anden apostel, Mattæus, fortalt os om den. Vi har kun været tilhørere, men dette er en erfaring, som vi alle en dag selv må gå igennem. Det tænker vi ikke på. Vi har i stedet taget beretningen om den fjerde store begivenhed i Kristi liv til os, og mange af os har forsøgt at få del i den for at forstå meningen med korsfæstelsen. Vi har beskæftiget os med forklarelsen, men har ikke aktivt søgt selv at opnå den. Men dette vil vi blive nødt til en dag, og først efter forklarelsen kan vi driste os til at bestige Golgatas bjerg.

Først når vi er blevet i stand til at give udtryk for guddommelighed i og gennem den lavere personlige natur, har vi udviklet de indre værdier og egenskaber, som i overensstemmelse med den guddommelige plan kan blive korsfæstet. Dette er en sandhed, som er blevet glemt. Men det er alt sammen en del af den evolutionære proces, hvorved Gud lidt efter lidt åbenbares gennem menneskeheden.

Den storlåede og selvskabte tildragelse, som menneskeheden en dag – af egen drift og ifølge loven – åbenbarer i sit indre, indbefatter den skønhed, som Kristus udstrålede, da han stod forklaret foran sine tre venner, og blev anerkendt af Gud Faderen og modtog vidnesbyrd fra Moses og Elias, loven og profeterne, fortiden og det, som vidner om fremtiden.

Et spørgsmål kunne fremhæves i denne forbindelse. I den orientalske modsvarighed til de fem kriser i Jesu Kristi liv kaldes denne tredje begivenhed for »hytte«-indvielsen, og Peters ord, da han foreslog, at de skulle bygge tre »hytter«, en til Kristus, en til Moses og en til Elias, forbinder denne kristne begivenhed med et urgammelt mønster. I disse sjældent forekommende begivenheder er Gud altid blevet herliggjort af det ubeskriveligt strålende lys, som skinner ud gennem kødets klædebon. Denne bjergerfaring er ikke kun kristen, men Kristus var den første, der samlede alle disse guddommelige begivenheder til en fortløbende fremstilling og skildrede dem til vor opbyggelse og inspiration i relation til hans livshistorie og de fem begivenheder i evangelierne. Flere og flere mennesker vil passere gennem fødselskammeret, træde ind i strømmen og bestige bjerget, hvorved de fremmer Guds arbejde for menneskeheden; og Kristi eksempel bærer hastigt frugt og giver resultater. Det guddommelige kan ikke holdes tilbage, og mennesket er guddommeligt. Hvis det ikke var tilfældet, ville Guds faderskab kun være tomme ord, og Kristus og hans apostle tog fejl, da de – som de bestandigt gjorde – anerkendte kendsgerningen om vort sønneskab. Menneskets guddommelig-

hed kan ikke bortforklares. Den er enten en kendsgerning, eller også er den det ikke. Gud kendes i kødet gennem sine børn, eller han kendes ikke. Alt kommer fra Gud, Faderen, Skaberens, Den, i hvem vi lever og røres og har vor væren. Gud er i alle sine skabninger, eller han er det ikke. Gud er ophøjet og hinsides manifestation, ellers ville der ikke eksistere nogen grundlæggende realitet, hensigt eller oprindelse. Det er sandsynligt, at den voksende erkendelse i menneskenes sind om, at han både er indre iboende og ophøjet, er sand, og at vi kan støtte os til vor viden om Guds faderskab vel vidende, at vi selv er guddommelige, fordi Kristus og kirken gennem alle tidsaldre har bekræftet det.

Denne gang adskiller det udtalte ord sig fra tidligere. Den første del af den erklæring, som fremsættes af den indvier, der står tavs i baggrunden, mens Jesus tager indvielse efter indvielse er praktisk taget den samme som ved dåbsindvielsen, bortset fra et specielt bud. Han sagde: »Dette er min elskede søn, i hvem jeg har velbehag«, men han tilføjede denne gang: »Hør ham«. Ved den første storslåede begivenhed gjorde Gud Faderen, som symboliseredes af indvieren, ikke opmærksom på sin tilstedeværelse. Englene udtalte ordet, idet de gav udtryk for Kristi mission på hans vegne. Ved dåben bemærkede man ham, men det var alt. Ved denne indvielse bød Gud menneskeheden være opmærksom på denne specielle krise i Kristi liv og at lytte til hans ord. Evnen og retten til at tale er da overdraget Kristus, og det er interessant at lægge mærke til, at hovedparten af læren (som den gives i Johannes-evangeliet og i mange af lignelserne) først blev givet af Kristus, efter at han havde gennemgået denne erfaring. Atter bekræftede Gud, at han anerkendte Kristi messiasværdighed, hvilket er menneskets fortolkning af denne anerkendelse. Ved dåben anerkendte han ham som sin søn, der var sendt ud i verden fra Faderens bryst for at opfylde Guds vilje. Det, som Kristus havde erkendt i templet som barn, blev senere bekræftet af Gud. Denne erkendelse gentages, og bekræftelsen bestyrkes ved et bud til verden om at lytte til frelserens ord, eller – set fra en esoterisk og åndelig synsvinkel – at høre det ord, som var Gud i legemet.

»Der er i realiteten en indre forbindelse mellem dåben og forklarelsen. I begge tilfælde ledsager en ekstatiske tilstand åbenbaringen af hemmeligheden om Jesu person. Den første gang gjaldt åbenbaringen ham alene; i dette tilfælde fik disciplene også del i den. Det står ikke klart, i hvilken grad de selv påvirkedes af denne oplevelse, men så meget er sikkert, at i en fortunlet tilstand, som de først

vågnede af ved begivenhedens afslutning, viser Jesus sig for dem illumineret af et overnaturligt lys og en glorie, og en stemme tilkendegiver, at han er Guds søn. Denne begivenhed kan kun forklares som et udslag af ophøjet eskatologisk eksaltering (*The Mystery of the Kingdom of God*, af Albert Schweizer, s. 181-182).

Den samme forfatter påpeger endvidere:

»Vi har således tre åbenbaringer af hemmeligheden om messiasværdigheden, der er forbundet på en måde, så hver enkelt efterfølgende åbenbaring involverer den foregående. På bjerget ved Betsaida åbenbares for de tre den hemmelighed, som afsløredes for Jesus ved hans dåb. Det var efter høsten. Nogle få uger senere var den kendt af de tolv, fordi Peter ved Kæsarea Filippi besvarede Jesu spørgsmål ud fra den viden, som han havde erhvervet sig på bjerget. En af de tolv røbede senere hemmeligheden for ypperstepræsten. Denne sidste afsløring af hemmeligheden var fatal, da den førte til Jesu død. *Han blev dømt som Messias, skønt han aldrig havde optrådt i denne rolle*« (*Sammesteds.*, s. 217-218).

Dette fremkalder i sin helhed spørgsmålet om karakteren af den mission, som Kristus var kommet for at udføre, og det der var Guds vilje, som han var kommet for at opfylde. Tre fremherskende synspunkter, som sædvanligvis forfægtes af den ortodokse kristne, er følgende:

1. Han kom for at dø på korset for at stille en vred Gud tilfreds og for at gøre det muligt for dem, der tror på ham, at komme i himlen.
2. Han kom for at vise os den sande natur af hans fuldkommenhed og hvordan det guddommelige kunne manifesteres i menneskelig form.
3. Han kom for at give os et eksempel, og at vi skulle følge i hans fodspor.

Kristus betonedede ikke selv, at døden på korset skulle være højdepunktet af hans livs arbejde. Den var *resultatet* af hans livs arbejde, men det var ikke derfor, han kom til verden. Han kom for, at vi kunne få »liv og have overflod«, og Johannes siger i sit evangelium, at den nye fødsel afhænger af troen på

Kristus, når magten er givet os at »blive Guds børn, dem, som tror på hans navn. *De blev ikke født af blod, ej heller af køds vilje, ej heller af mands vilje, men af Gud*« (*Joh.1,12-13*).

Er det ikke nærliggende for os på baggrund af disse ord at slutte, at når et menneske når til det stadium, hvor det anerkender og tror på den kosmiske Kristus, »... det slagtede lam ... fra verdens grundlæggelse« (*Åb.13,8*), da vil den nye fødsel blive mulig, for den universelle Kristi liv, som beliver enhver form for guddommeligt udtryk, kan da bevidst og definitivt lede mennesket frem til en ny manifestation af det guddommelige. »Blod er liv«, og det er den levende Kristus, som gør det muligt for os alle at blive borgere i dette rige. Det er Kristi liv i os alle, som gør os til sønner af Faderen, og ikke hans død. Ingen steder i evangelierne finder den modsatte påstand støtte. Kristus gav ved nadveren sine disciple bægeret at drikke af og sagde: »... Dette er mit blod, ... som udgydes for mange til syndernes forladelse« (*Matt.26,28*). Men dette er hans eneste reference til blod som bodgørende, hvilket ellers så stærkt betones i brevene. Han antyder ikke selv nogen sammenhæng mellem blod og korsfæstelsen. Han taler i nutid og relaterer ikke blod til hverken den nye fødsel eller til korsfæstelsen eller gør det til en så betydningsfuld eller eksklusiv faktor, som det så stærkt fremhæves i verden af kristendommen.

Det er Kristi liv i alle former, som er den evolutionære drift. Det er Kristi liv, som gør, at udviklingen af det guddommelige til stadighed kan komme til udtryk i naturens verden. Dette liv er dybt rodfæstet i alle menneskers hjerter. Kristuslivet bringer til sidst mennesket frem til det stadium, hvor det forlader menneskeriget (når den normale udvikling har udspillet sin rolle) og ledes ind i åndens rige. Erkendelsen af kristuslivet i menneskets form indebærer, at alle mennesker på et eller andet tidspunkt må påtage sig rollen som Jomfru Maria i relation til denne indre realitet. Det er kristuslivet, som ved den nye fødsel kommer til udtryk på en mere fuldstændig måde, og som fra krise til krise fører gudesønnen under udvikling frem, til han står som fuldt udviklet og har opnået »det mål af vækst, da vi kan rumme Kristi fylde« (*Ef.4,13*).

Vi vil senere se, at den nye verdensreligion vil blive baseret på åbenbaringen af den genopstandne Kristus. Som vi vil se, når vi studerer den næste store krise, så viste Kristus på korset os kærlighed og offer i sin yderste konsekvens; men den levende Kristus gennem alle tider og særlig livskraftig i denne tid er den nye tidsalders grundtone, og på denne sandhed må den nye religion opbygges og senere den nye teologi konstrueres. Den sande mening med genopstandelsen og himmelfarten

er endnu ikke blevet forstået; disse sandheder er endnu ikke blevet åbenbaret som de guddommelige subjektive realiteter, de er. Den nye tidsalders herlighed vil blive en åbenbaring af disse to mysterier samt vor indgang til en mere fuldkommen forståelse af Gud som liv. Kristi sande kirke er den gruppe af mennesker, som lever gennem Kristi liv, og hvis liv er ét med hans. Dette vil i stadig større grad finde udbredelse og blive bragt frem i et mere klart og strålende lys, idet det er et under og en herlighed, som endnu ikke er åbenbaret, og som er i Gud Faderen.

Det er kun det menneske, der har forstået en del af værdien af forklarelsesindvielsen og naturen af den fuldkommenhed, som derved blev åbenbaret, som kan følge med Kristus i den vision, der blev skænket ham, da han kom ned fra fuldbyrdelsens høje tinde, og som senere kan opnå samme forståelse af begrebet verdenstjeneste, som Kristus. Denne verdenstjeneste ydes til fuldkommenhed af dem, hvis indre fuldkommengørelse nærmer sig Kristi niveau, og hvis liv styres af de samme guddommelige impulser og er underlagt den samme vision. Dette stadium er kendetegnet af den fuldstændige åndelige frihed, som vi til sidst vil opnå. Nu er tiden kommet, hvor mennesket må forlade det at *tro* og gå videre frem til opnåelse af virkelig viden ved hjælp af tænkning, refleksion, eksperiment, erfaring og åbenbaring. Det nærliggende problem for alle, som søger denne nye viden, og som ønsker at blive bevidst vidende i stedet for loyalt rettroende, er, at de må erhverve dette i dagliglivets verden. Efter hver udvidelse af bevidstheden og hver udfoldelse af den dybere bevidsthed vender vi tilbage, som Kristus gjorde, til det almindelige daglige livs pligter, og dér sættes vor viden på prøve, og vi erfarer, om det er virkeligt og sandt, og desuden, hvor vor næste bevidsthedsudvidelse kan finde sted, og hvilken ny viden vi må tilegne os. Disciplens opgave består i at forstå og anvende sin egen guddommelighed. Kundskab om den indre iboende Gud – der dog er baseret på troen om den ophøjede Gud – er det, vi må stræbe efter.

Dette var apostlenes oplevelse på bjergets top. Det fortælles, at »... da de slog øjnene op, så de ingen uden Jesus alene« (*Matt.17,8*). De så igen det velkendte. Det kan have interesse at sammenligne den med en beretning i *Bhagavad Gita*, hvor Arjuna har set åbenbaret for sig Herrens form i al dens herlighed. Ved åbenbaringens slutning siger Gud, i Krishnas skikkelse, til ham i kærlighed og forståelse: »Du bør ikke skælve eller forvirres ved at se denne min skrækkelige skikkelse; men se nu uden frygt og med glad sind min skikkelse fra før.« Og han fortsætter:

»Vanskelig at skue er den skikkelse, som du har set mig i; selv guderne begærer altid at se denne skikkelse.

Ikke ved vedastudium, ikke ved bodsøvelse, ikke ved gavmildhed eller ved offer kan man komme til at se mig i den skikkelse, du har set mig i.

Men ved kærlighed til mig alene kan man i sandhed erkende mig, og få mig at se i den skikkelse, og komme til mig, Arjuna!« (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul Tuxen, ellefte sang, vers 52-54).

Erkendelsens ord har lydt, og budet om at lytte til Kristus er givet. Jesus er vendt tilbage til »sin rette form«, nedstigningen fra bjerget måtte følge. Da indtraf det, der kan betragtes som en betydningsfuld, men sørgelig, uundgåelig og frygtelig åndelig modreaktion, som Kristus gav udtryk for med disse ord:

»Menneskesønnen skal gives i menneskers vold; og de skal slå ham ihjel, og på den tredje dag skal han opvækkes.« (*Matt.17,22-23*).

Derefter kommer den korte kommentar, at disciplene »blev meget bedrøvede«. Denne Kristi vision falder i to dele, når vi følger den i beretningen. Først havde han en vision om fuldbyr-delse. Fuldbyr-delsen på bjergets top, en storslået åndelig erfaring lå bag ham. Nu havde han en vision om fysisk fuldbyr-delse i form af det sejrige indtog i Jerusalem. Men denne vision ledsages af en forudanelse eller en vision om kulmina-tionen af hans liv i tjeneste på korset. Han så klart, måske for første gang, hvad der ventede ham, og den retning, hvor hans tjeneste for verden førte ham hen. Verdensfrelserens *via dolorosa* (smertens vej til Golgata) lå foran ham; alle banebry-dende sjæles skæbne kulminerede i hans oplevelse, og han så sig selv fornægtet, sat i gabestok og dræbt, som det har været tilfældet for mange mindre gudesønner. Verdens fornægtelse kommer altid før verdens accept. Desillusion er et stadium på vejen til den indre virkelighed. Hadet fra dem, som endnu ikke er parate til at anerkende de åndelige værdiers verden, er altid deres lod, som er parate. Dette var Kristus klar over, men ikke desto mindre » ... holdt han sig stadig Jerusalem for øje som sin vandrings mål« (*Luk.9,51*).

Når vi beskæftiger os med disse begivenheder, står den specielle prøve, som Kristus da stod overfor, klart i vore sind. Det var atter en trefoldig prøve, som det også var tilfældet efter dåbsindvielsen. Men denne gang af en langt mere subtil

karakter. Han stod over for en prøve på, hvorvidt han kunne klare at håndtere verdslig fremgang og fortsætte i triumf ind i den hellige by uden at vige fra sin hensigt, uden at blive tiltrukket af den materielle fremgangs anerkendelse og det at blive udråbt til jødernes konge. Fremgang kræver en langt mere fast disciplin og udgør en langt større risiko for, at Gud og den indre virkelighed glemmes, end fiasko og fejl. Selvmedlidenhed, en følelse af martyrium og resignation er stærkt virkende og virkningsfulde måder at håndtere nederlag på. Men at stige op på bølgetoppen, at høste offentlig anerkendelse og at føle, at de jordiske mål er nået, er langt mere vanskelige faktorer at håndtere. Men Kristus imødegik og håndterede dem åndeligt afbalanceret med den fremsynede visdom, som giver en sans for de rette indre værdier og de rette proportioner.

Denne prøves anden fase bestod i hans forudelse om sin død. Han vidste, at han måtte dø, og han vidste, hvordan, men alligevel gik han uden at vige fra sin kurs fremad på den vej, som det var hans bestemmelse, selv om han havde en forudelse om sit endeligt. Ikke alene måtte han vise sin evne til at håndtere fremskridt, men han måtte også vise sin evne til at håndtere ulykke, idet han måtte afbalancere disse to modpoler og i dem begge ganske enkelt se muligheder for at bringe det guddommelige til udtryk og se områder, hvor han kunne tilkendegive ubundethed – hvilket er en fremtrædende egen-skab hos det menneske, der er blevet født på ny, rensat og forklaret. Til disse prøver føjedes den prøve, som han tidligere havde gennemgået i ørkenen, den absolutte ensomheds prøve. Evnen til at håndtere fremskridt. Evnen til at håndtere ulykke. Evnen til at stå helt alene. Alt dette måtte Kristus vise verden, og det gjorde han. Han stod sejrrig frem for verden på et mellemliggende stadium af hans vej til korset. Ensomhedens kvaler i Getsemane Have var sandsynligvis langt vanskeligere for ham end den offentlige opmærksomhed på bjerget Golgata. Men i disse mere subtile prøver åbenbares Guds kvalitet, og det er Guds *kvalitet* og *indre mening*, som frelser verden – kvaliteten af hans liv, der er kærlighed, visdom og den rette indre værdi og virkelighed. Det var alt dette, Kristus virkelig gjorde.

Straks under nedstigningen fra bjergets top begyndte Kristus igen sin tjeneste. Mødte han et menneske i nød, kom han det straks til hjælp. Et af de fremtrædende træk efter hver indvielse er, at den indviedes kapacitet og evne til at tjene er blevet større. Kristus havde fået en helt ny og unik måde at tale til masserne på, og til at undervise nogle få udvalgte under mere

private og personlige former. Hans evne til at helbrede havde han stadig, men hans opgave blev overført til et andet område med nye værdier, og han fremsagde de ord og forkyndte de læresætninger, som har vist sig at blive grundlaget for troen hos dem, der har haft indsigt til at trænge gennem den teologiske fremstilling af kristendommen, og dér finde den indre virkelighed. Hans tjeneste bestod på dette tidspunkt primært i at undervise og tale. Det vise og pragtfulde i hans fremstilling af sandheden er, at han beskrev det guddommelige på en måde, som det almindelige menneske kunne forstå. Han byggede bro mellem det gamle og det nye, og han fremførte den nye sandhed og den specielle åbenbaring, som på dette tidspunkt var nødvendig for at forene den urgamle visdom og det mere nutidige håb. Keyserling har forstået underet i det, som verdensfrelseren udrettede, og udtrykker det med følgende ord, som jeg her citerer:

» ... Det ophøjede sind vækker til live. Når et sådant sind skulle give udtryk for noget helt nyt, noget helt enestående, ville det ikke give nogen mening for andre mennesker. Dette sinds betydning i samfundet afhænger helt af dets evne til at give klart udtryk for det, som alle føler inderst inde i sit hjerte er sandt – for ville det ellers blive forstået? – og til at formulere det så almengyldigt, dvs. i en så klar overensstemmelse med de aktuelle ydre vilkår, at dets ideer bliver redskaber for andre« (*The Recovery of Truth*, af Hermann Keyserling, s. 213).

Kristus gav os en stor idé. Han gav os det nye begreb, at Gud er kærlighed, uanset hvad der sker i den omgivende verden. Alle store ideer udgår fra det guddommeliges verden ved hjælp af de store intuitive, og menneskehedens historie er dybest set en beretning om ideer – om deres tilsynekomst ved en intuitiv tænkens hjælp, om deres erkendelse af få, om deres større og større udbredelse, og til sidst om deres integration i tænknin- gens verden, det forbilledlige mønster for menneskehedens tænkere. Da er deres skæbne bestemt, og lidt efter lidt bliver den nye og enestående idé det populære og offentligt accepterede forbillede for menneskelig handle måde. »Det spørgsmål, om det er personligheder eller ideer, der afgør en tids skæbne, skal altså besvares således, at det er personlighederne, som tiden har fået sine ideer fra« (*Kulturens Forfald og Genrejsning*, af Albert Schweitzer, s. 63). Kristus manifesterede en storslået idé, den idé, at Gud er kærlighed, og at kærlighed er den

motiverende kraft i universet. Dette er det lys, som Kristus, som verdens lys, lod stråle ud over alle verdens begivenheder. Det ophøjede ved denne realisering kan ikke tillægges for stor vægt. Vi må erkende dette i langt højere grad, end vi gør, for det udgør den basale, grundlæggende natur og kvalitet bag alle hændelser, uanset hvad det ydre indtryk må være. Kristus giver livet indre oplysning. Dette var et af hans vigtigste bidrag til livet, som det leves i vor tid. Han sagde reelt: Gud elsker verden; alt hvad der sker, er et udslag af kærlighed. Når dette erkendes som en kendsgerning og en fundamental sandhed, så oplyser det alt liv og letter alle byrder; årsag og virkning forenes og Guds hensigt og plan ses som ét. Det har teologer ofte ladet ude af betragtning, når de har stridt om de mere tekniske aspekter af Kristi liv. Det, han kastede lys over i sin funktion som »verdens lys«, det, han modtog af guddommeligt lys og ledte ud i verden, og det, han udbredte af lys, bliver ofte overset i kampen for at bevise doktriner som fx, om Jomfru Maria var en ubesmattet jomfru, og om Kristus derfor blev født som resultat af en ubesmattet undfangelse. I vor tid lægger kun få i den yngre generation vægt på den slags doktrinære påstande. Lad os slå det eftertrykkeligt fast. Men vi lægger til gengæld vægt på, at den kærlighed, som han gav udtryk for, bør virkeliggøres i verden, og at det lys, han udbredte, bør »oplyse vort mørke«.

Kristus anslog utvetydigt den tone, som kan indlede den nye civilisation og den nye orden, og et nærmere studium af de idealer og ideer, som i dag uden undtagelse ligger bag alle de store eksperimenter, som mange forskellige nationer sætter iværk, vil vise, at de dybest set er baseret på nogle begreber, der har en klar forbindelse til Kristi ånd. At fremgangsmåder og anvendte teknikker ofte ikke er Kristus værdig, er desværre rigtigt, men de grundlæggende begreber vil upåagtet viderebringe det lys, som Kristus har indgivet dem. Det største problem har været, at en intellektuel forståelse af disse begreber ligger længere fremme end vor egen personlige udvikling, og derfor farves vor anvendelse af dem i uheldig retning. Når disse grundlæggende ideer er forvandlet til verdensideal af menneskehedens viede tænkere og anvendes i den ånd, Kristus havde ønsket, vil vi i sandhed kunne indlede en ny verdensorden.

Det er meget vigtigt, at vi erkender, at det, Kristus virkelig gjorde, var at indføre en *tjenestens* æra, selv om vi først i dag (to tusinde år efter, at han gav os eksemplet) er begyndt at forstå implikationerne af det ord, der anvendes i så stort omfang. Vi har været tilbøjelige til at betragte frelse ud fra et

individuellet standpunkt og har opfattet frelse, som var det et spørgsmål om personlig frelse. Denne indstilling må vi ændre, hvis vi nogensinde skal kunne forstå Kristi ånd. En betydningsfuld japaner stiller det kontante spørgsmål: »Hvad er det primære mål for en religion, som er sin eksistens værdig?« og han svarer selv, at det er frelse, men en frelse, som er »rig på frigørelse og genoprettelse af livet og verden« (*Modern Trends in World Religions*, af A.E. Haydon, med citat af Kishio Satomi, s. 75). Tjeneste bliver mere og mere et mål i alle menneskelige anliggender. Selv moderne forretningsforetagender har erkendt, at dette må være en motiverende faktor, hvis forretningslivet, som vi opfatter det i vor tid, skal overleve. Hvad er denne generelle tendens baseret på? Den er bestemt baseret på vor universelle relation til det guddommelige og på vore indbyrdes subjektive relationer, som har deres rødder i vor forbindelse til Gud.

Dette er naturligvis grundlaget for al tjeneste. Den må være, som det var tilfældet for Jesus Kristus, et spontant udslag af guddommelighed. Et af de stærkeste argumenter for menneskets guddommelige udfoldelse er fremkomsten i stor målestok af dette ønske om at tjene. Vi er først nu ved at begynde at få en vag forestilling om, hvad Kristus mente med begrebet tjeneste. Han »drev dette tilskyndende motiv til tjeneste ud i sin yderste konsekvens ved at sige, at hvis der er konflikt mellem det bedste for helheden og for vor personlige lykke og trivsel, så må vi bringe ofre og ikke ofre det andet menneske« (*Modern Trends in World Religions*, af A.E. Haydon, s. 106). Denne forestilling om tjeneste er naturligvis helt i modstrid med den fremherskende, konkurrenceprægede indstilling til livet og den selviskhed, som det almindelige menneske generelt praktiserer. Men for det menneske, der søger at følge Kristus, og som stiler mod til sidst at bestige forklarelsens bjerg, fører tjeneste uundgåeligt til øget indre oplysning, og indre oplysning må komme til udtryk gennem fornyet og engageret tjeneste. Således finder vi – gennem tjeneste for vore medmennesker – frem til den vej, som Kristus betrådte. Når vi følger i hans fodspor, udvikler vi til sidst evnen til at leve som indre oplyste og kristuslignende mænd og kvinder i vore normale daglige omgivelser.

Hvilken gave er det, som vi alle kan give verden, når vi studerer Kristi liv og med ham i vore tanker går fra indvielse til indvielse? Vi kan tilstræbe den storhed i handling, som opvejer vor naturlige middelmådighed, og som lidt efter lidt åbenbarer det guddommelige i hver enkelt af os. Vi kan alle stå som et søgelys, der viser vejen til det indre center, hvorfra Ordet

udgår, og vi kan i vort daglige liv begynde at give udtryk for noget af den Guds kvalitet, som Kristus på så fuldkommen en måde gav udtryk for, og som ledte ham sejrrig fra forklarelsens bjerg ned i pligternes og tjenestens dal, og som satte ham i stand til med fast beslutsomhed at nærme sig korsets erfaring via sejrens vej til hyldest og anerkendelse og siden via den sorgfulde vej med forladthed og ensomhed.

Jeg føler en stærk trang til at slutte med nogle ord, som Arjuna sagde til Krishna længe før den kristne æra efter åbenbaringen af den utilslørede skønhed, som han havde fået adgang til. Disse vers' relevans er ubestridelig. Man kan næsten forestille sig, at Peter eller Johannes sagde dem til Kristus, da deres øjne blev åbnet, og de så »ingen uden Jesus alene«. Måske kan de også appellere til os, når vi studerer Kristus og vor relation til ham:

»Hvad jeg uden at kende din storhed har sagt til dig, lidt rask i tankeløshed eller også af venlighed, idet jeg anså dig for min ven ... eller når jeg for løjer var mindre ærbødig mod dig, når vi vandrede, lå, sad eller spiste, enten alene eller sammen med andre, du urokkelige, alt det beder jeg dig, den uendelige, om tilgivelse for.

Du er fader til verden, den bevægelige og ubevægelige; dig skal den ære som ærværdig læremester; ingen er din lige, endsige overgår dig, du hvis magt er ubegrænset i de tre verdener!

Derfor bøjer jeg mig og kaster mig i støvet og beder dig, den prisværdige herre, om nåde; du må bære over med mig, du Gud, som en fader med sin søn, som en ven med sin ven og som elskereren med sin elskede.

Jeg er glad over at have set, hvad ingen tidligere har set, men mit indre skælver af frygt; vis mig din skikkelse fra før, du Gud; vær nådig, du gudernes herre og verdens tilflugt« (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul Tuxen, ellefte sang, vers 41-45).

Femte kapitel

Fjerde indvielse – korsfæstelsen

GRUNDTANKE

En ildtåge, en planet,
en krystal, en celle,
en gople, en øgle,
og huler, hvor hulemennesker bor;
dernæst sans for ret og skønhed,
og ansigtet vendt bort fra støvet –
nogen kalder det evolution,
andre kalder det Gud.

Som tidevand på en halvmåneformet strandbred,
når månen er ny og uanselig,
vælder stor længsel ind i vore hjerter
fra det mystiske verdenshav,
hvis bred ikke er betrådt af nogen fod –
nogen kalder det længsel,
andre kalder det Gud.

En frysende vagt på sin post,
en mor der sulter for sit barn,
en Sokrates, der drikker skarntydesaft,
en Jesus på korset;
og millioner, der ydmyge og ukendte,
strider sig frem på den lige, barske og tunge vej –
nogen kalder det indvielse,
andre kalder det Gud.

William Herbert Carruth

Vi er nu nået til kristendommens centrale mysterium og den kulminerende indvielse, som menneskene kan tragte efter. Den efterfølgende indvielse, genopstandelsen, og den dermed forbundne himmelfart, ved vi praktisk taget intet om ud over, at Kristus genopstod fra de døde. Genopstandelsesindvielsen er omgærdet med tavshed. Alt, hvad der berettes, er reaktionen hos dem, der kendte og elskede Herren, og dens eftervirkninger på den kristne kirkes udviklingsforløb. Derimod har korsfæstelsen altid været den fremtrædende, dramatiske begivenhed, hvorpå hele den kristne teologiske struktur har været grundlagt. Hovedvægten har været lagt på denne begivenhed. Der er blevet skrevet millioner af ord om den, og tusindvis af bøger og fortolkere har forsøgt at kaste lys over meningen og at forklare dette mysteriums betydning. Igennem tiden er utallige synspunkter blevet præsenteret for menneskene til overvejelse. Der har været mange misfortolkninger, men der er også blevet formuleret meget, som er i virkelig overensstemmelse med det guddommelige. Men der er mange gange blevet givet en forkert fremstilling af Gud, og fortolkningen af det, Kristus udrettede, er blevet fordrejet som følge af menneskets begrænsede udsyn. Det underfulde ved begivenheden på bjerget Golgata er blevet afdækket ved hjælp af den troendes og den videndes oplysende erfaringer.

En ny verdensorden blev skabt, da Kristus kom til jorden, og fra det tidspunkt har vi bevæget os støt og roligt fremad mod en ny tidsalder, hvor menneskene uundgåeligt vil begynde at leve som brødre, som en følge af Kristi død, og gudsrigets sande natur vil finde virkeliggørelse på jorden. Tidligere tiders fremskridt er en garanti for denne udvikling. De der, som Kristus har sagt, har øjne, der kan se og ører, der kan høre, har allerede en vag anelse om denne umiddelbart forestående udvikling. Vi bevæger os uvægerligt fremad mod denne storhedstid, hvilket Kristus fremhævede i sit liv og arbejde. Vi har endnu ikke opnået denne storhed, men vi kan begynde at se tegn på den. Der er allerede indikationer på denne nye æras komme, og de uklare omrids af en ny og mere ideel samfundsstruktur kan anes og vil blive baseret på en fuldkommengjort menneskehed. Det er denne fuldkommengørelse, der har betydning.

Noget af det første, som det er vigtigt at erkende, er den uomgængelige kendsgerning, at Kristi korsfæstelse må ud af den forestilling, at den kun har et strengt individuelt sigte, og

i stedet ses ud fra det universelle og fra helheden. Det vil måske vække en vis bestyrtelse, når vi fremhæver nødvendigheden af at erkende, at døden for den historiske Kristus på korset ikke primært havde relation til det enkelte menneske, som ellers hævder at have draget nytte heraf. Det var en storslået *kosmisk begivenhed*. Dens implikationer og dens virkninger har med menneskehedens masser at gøre og ikke specielt med det enkelte menneske. Vi er så tilbøjelige til at betragte de mange implikationer af Kristi offer, som havde de et personligt sigte. Den åndelige aspirants selvished er ofte meget betydelig.

Det er naturligvis indlysende, når man nærmer sig emnet på en intelligent måde, at Kristus ikke døde for, at du og jeg kan komme i himlen. Han døde som en følge af den karakter, hans tjeneste havde, og af den tone han anslog, og fordi han derved indledte en ny tidsalder og viste menneskene, hvordan de kunne leve som gudesønner.

Når vi beskæftiger os med beretningen om Jesus på korset, er det derfor vigtigt, at vi ser det i et bredere og mere generelt perspektiv, end det sædvanligvis er tilfældet. De fleste afhandlinger og skrifter om dette emne er kontroversielle og argumenterende, idet de som oftest forsvarer eller angriber de vidnesbyrd eller den teologi, der forbindes med det. Eller de kan være af en rent mystisk eller sentimental art, hvad angår deres tone eller formål, idet de beskæftiger sig med den enkeltes relation til sandheden eller med hans personlige frelse i Kristus. Men ved at gøre sådan er det sandsynligt, at beretningens vigtige grundlæggende bestanddele og deres højeste mening går tabt. To ting vil imidlertid fremgå af det sidste århundredes forskning og undersøgelser. For det første, at evangelieberetningen ikke er enestående, men har haft sin parallel i andre gudesønners liv. For det andet, at Kristus *var* enestående med hensyn til sin person og mission, og at hans tilsynekomst – set ud fra denne bestemte synsvinkel – var uden fortilfælde. Ingen, der studerer sammenlignende religion, vil bestride de kristne paralleller til tidligere begivenheder. Intet menneske, som seriøst og med åbent sind har udforsket dette emne, vil bestride, at Kristus var en integreret del af en stor kontinuitet af åbenbaringer. Gud har aldrig »ladet sig uden vidnesbyrd« (Ap.G.14,17), og menneskehedens frelse har altid ligget Faderen stærkt på sinde. En forfatter, som søger at påvise denne kontinuitet, siger:

»På samme tid som Jesus af Nazaret levede og beretningen om hans fremtræden blev skrevet og nogle århundre-

der tidligere, havde landene omkring Middelhavet og den omgivende verden været skueplads for et stort antal hedenske ritualer. Der var utallige templer viet til guder som grækernes Apollo og Dionysos, romernes Herkules, persernes Mithra, syrernes og frygiernes Adonis og Arris, egypternes Osiris, Isis og Horus, babyloniernes og karthageniensernes Baal og Astarte og så fremdeles. Store og små samfund forenede troende og fromme i gudsdyrkelse og ceremonier med relation til deres respektive guder og den tro, som de bekendte sig til i forbindelse med disse guddomme. Og det er yderligere en interessant kendsgerning, at til trods for store geografiske afstande og racemæssige detaljerede forskelle i deres gudsdyrkelse, var det generelle omrids af deres tro og ceremonier – om end ikke identiske – så udpræget af samme karakter.

Jeg kan naturligvis ikke gå i detaljer om disse forskellige trossamfund, men jeg kan sige, at det i store træk om næsten alle de oven for omtalte guddomme blev sagt og var den antagne overbevisning:

1. At de blev født på eller meget nær vor juledag.
2. At de blev født af en jomfrumoder.
3. At de blev født i en hule eller i et underjordisk rum.
4. At de levede i tjeneste for menneskeheden.
5. At de blev kaldt ved navne som lysbringer, helbreder, formidler, frelser og forløser.
6. At de blev besejret af mørkets magter.
7. At de steg ned til helvede eller underverdenen.
8. At de genopstod fra de døde og blev menneskehedens forkæmper i den himmelske verden.
9. At de grundlagde de helliges og kirkernes samfund, hvor disciple blev modtaget til dåb.
10. At de blev mindet ved nadverlignende måltider.«

(*Pagan and Christian Creeds*, af Edward Carpenter, s. 20-21).

Disse kendsgerninger kan kontrolleres af alle, som ønsker det, og som er interesseret i at udforske udviklingen af læren om verdensfrelsernes betydning for verdens idealisme. Edward Carpenter fortsætter i samme bog:

»Antallet af hedenske guder (for størstedelen jomfrufødte og dræbt under specielle omstændigheder i deres bestræbelser på at frelse menneskeheden) er så stort, at det er

vanskeligt at gøre op. Guden *Krishna* i Indien og guden *Indra* i Nepal og Tibet udgød deres blod for at frelse menneskene. *Buddha* sagde, ifølge Max Müller: 'Lad vægten af al verdens synd hvile på mig, at verden må forløses'. Den kinesiske *Tien*, den hellige – 'ét med Gud fra al evigheds begyndelse' – døde for at frelse verden. Den egyptiske *Osiris* blev kaldt frelseren, ligesom *Horus*; det blev også den persiske *Mithra* og den græske *Herkuless*, som overvandt døden, skønt hans legeme blev fortæret i den brændende klædning, men han steg ud af flammerne og for til himmels. Også Frygiens *Attis* blev kaldt frelseren, og det samme blev den syriske *Tammuz* og ligeledes *Adonis* – de blev begge naglet eller bundet til et træ, og bagefter steg de op fra deres bære eller kiste. *Prometeus*, den menneskelige races betydeligste og tidligste velgører, blev fastnaglet på hænder og fødder med udstrakte arme til bjerget Kaukasus' klippe. *Bakkus* eller *Dionysos*, blev født af jomfruen Semele for at blive menneskeheds befrier (Dionysos Eleutherius, som han kaldtes) og blev sønderrevet, i lighed med Osiris. Også i det fjerne Mexico blev Quetzalcoatl, frelseren, født af en jomfru, og blev fristet og fastede i fyrre dage, og han blev også dræbt. Da de stakkels mexicanere længe havde ventet hans genkomst hilste de den spanske erobrere Cortés velkommen (det er almindeligt kendt) i den tro, at han var den tilbagevendende gud. I Peru og blandt de amerikanske indianere, nord og syd for Ækvator, kan vi finde tilsvarende legender« (*Pagan and Christian Creeds*, af Edward Carpenter, s. 129-130).

Denne bog har ikke til formål at argumentere for eller imod disse forestillinger. De eneste spørgsmål, der har betydning for os, er, hvilken rolle Kristus spillede som verdensfrelser, og hvad der var det enestående ved hans mission? Hvad var det for en verden, han gik over til, og hvad betyder hans død for det almindelige menneske i dag? Er kendsgerningerne om hans liv historisk korrekte, og var der en periode i vor menneskeheds historie, hvor han færdedes og talte og levede et almindeligt menneskeliv? Tjente han menneskeheden, og vendte han derefter tilbage til den kilde, han kom fra?

Om Kristus er en *kendsgerning* er ikke spørgsmålet for dem, der kender ham. De anerkender, som hævet over enhver tvivl, at han eksisterer. De véd, hvem de har sat deres lid til. (2 *Tim.* 1,12). For dem kan hans eksistens ikke anfægtes. De kan

indbyrdes være uenige om, hvilken betoning der skal lægges på de forskellige teologiske fortolkninger af hans livshistorie, men Kristus kender de, og sammen med ham vandrer de ad livets vej. De kan debattere, hvorvidt han var Gud eller menneske, eller Gud-menneske eller menneske-Gud, men på ét punkt er de alle enige, og det er, at han var Gud og menneske manifesteret i et legeme. De kan strides om det fornuftige i at bevare mindet om den døde Kristus på korset, eller de kan trænge efter at leve livet i overensstemmelse med den genopstandne Kristus, men de bærer alle vidnesbyrd om, at Kristus er en realitet, og for de mange er denne kendsgerning hævet over al tvivl. Den som véd, kan ikke tvivle.

Kristendommen er en nyfortolkning af en meget gammel lære. Den er ikke ny. Den er så vigtig for verdens frelse og lykke, at Gud gang på gang har bekendtgjort den. Evangelierne fortællinger er pålidelige og sande, ganske enkelt fordi de er en integreret del af fortidens åndelige åbenbaring, og de bliver i dag nyfortolket som beretninger om Kristus. Eftersom menneskeheden i vor tid er mere udviklet og mere intelligent, vil denne nyfortolkning på en bedre og mere fyldestgørende måde opfylde menneskehedens behov. Men det er ikke nyt, og Kristus fremstillede aldrig sig selv således. Han forudsagde en ny tidsalder og et kommende gudsrige. Efter den vældigt lange tidsperiode, og efter at vi i æoner har søgt at forstå Guds bevidsthed, er menneskeheden først i vor tid begyndt at kunne se en verden og en menneskehed, der er parat til den nye åbenbaring – en åbenbaring, som vil blive baseret på sand kristen etik og vitale kristne sandheder. Det, som Kristus symboliserede, den sandhed som han er udtryk for, er af så gammel dato, at der aldrig har eksisteret en tid, hvor denne sandhed ikke har været en nødvendig del af menneskets bevidsthed, men alligevel er denne sandhed så ny, at der aldrig vil komme en tid, hvor beretningen om verdensfrelserens fødsel og død ikke vil have den største betydning for mennesket. Edward Carpenter påpeger dette, idet han belyser den uophørlige og urgamle fokusering på Guds kærlighed og menneskets ønske om, at en søn af Gud må træde frem. Han siger:

»Hvis den historiske ægthed med hensyn til Jesus i en eller anden grad kunne bevises, ville vi have grund til at formode – hvad jeg personligt altid har været tilbøjelig til at tro – at der også var historiske lighedspunkter med fremtrædende eksistenser som Osiris, Mithra, Krishna, Herkules, Apollo og andre. Spørgsmålet kan forenkles til

følgende: Er der i løbet af den menneskelige udvikling opstået visse i bogstaveligste forstand *knudepunkter* eller perioder, hvor de psykologiske energistrømme løb sammen og fortættes til en ny begyndelse, og har hvert sådant knude- eller fortætningspunkt været markeret ved en tilsynekomst af en virkelig og heroisk mand (eller kvinde), som bidrog med den nødvendige impuls til denne nye begyndelse og satte sit navn på denne deraf følgende bevægelse, *eller* er det mere rigtigt at slutte, at der automatisk skete en dannelse af sådanne knude- eller begyndelsespunkter uden en helts eller et genis mellemkomst, og at forestille sig, at menneskehedens mytedannende tilbøjelighed *skabte* en legendarisk og inspirerende skikkelse, som gennem en lang periode efter blev tilbedt som en gud?

Som jeg tidligere har sagt, er dette et spørgsmål, der, hvor interessant det end er, i virkeligheden ikke har den store betydning. Det vigtige er, at menneskehedens profetiske og skabende ånd vitterligt nu og da *har* udviklet disse skikkelser som idealiseringer af 'hjertets ønske' og har skabt en strålende glorie omkring deres hoveder. Den lange procession af disse skikkelser bliver til en *levende* del af historien – det menneskelige hjertes og den menneskelige bevidstheds udviklingshistorie« (*Pagan and Christian Creeds*, af Edward Carpenter, s. 217-218).

Korsfæstelsen og Kristi kors er lige så gamle som menneskeheden selv. De er begge symboler på Guds evige offer, idet Gud nedsænker sig i naturens formaspekt og bliver den indre iboende Gud så vel som den ophøjede Gud.

Vi har set, at Kristus først af alt må forstås i sin kosmiske betydning. Den kosmiske Kristus har eksisteret i al evighed. Den kosmiske Kristus er det guddommelige eller ånden, der er korsfæstet i rum. Han personificerer åndens offer på materiens, formens eller substansens kors, for at alle guddommelige former, inklusive den menneskelige, kan leve. Dette har til alle tider været anerkendt af de såkaldte hedenske trossamfund. Når korsets symbolik spores tilstrækkeligt langt tilbage, vil man finde, at denne symbolik har eksisteret i årtusinder før kristendommen, og at vi til sidst vil se korsets *fire arme* falde bort, hvorefter der kun ses *det levende Himmelske Menneske med armene udbredt i rummet*. I nord, syd, øst og vest er den kosmiske Kristus korsfæstet på det, der kaldes »himlens faste

kors«. På dette kors er Gud korsfæstet i al evighed.

»Himlen omtales på mystisk måde som templet og Guds evige bevidsthed. Dens alter er solen, hvis fire arme eller stråler symboliserer de fire hjørner eller universets kardinale kors, der er blevet *zodiakens fire faste tegn*, og som de fire magtfulde hellige dyretegn er de både kosmiske og åndelige ... Disse fire er kendt som zodiakens hellige dyr, mens tegnene i sig selv repræsenterer livets fire grundelementer, ild, jord, luft og vand« (*The Celestial Ship of the North*, bind. 1, af E.V. Straiton, s. 104).

Disse fire tegn er Tyren, Løven, Skorpionen og Vandbæreren, og de danner primært sjælens kors, det kors, hvorpå den guddommelige treenigheds anden skikkelse er korsfæstet. Kristus personificerede ved sin mission disse fire aspekter, og som den kosmiske Kristus symboliserede han i sin person de kvaliteter, som hvert tegn står for. Selv det primitive menneske, uudviklet og uvidende, blev klar over betydningen af den kosmiske ånd, der blev ofret i stoffet og korsfæstet på det firarmede kors. Disse fire tegn findes utvetydigt beskrevet i bibelen og kaldes i vor kristne tro de fire hellige dyr. Profeten Ezekiel refererer til dem med ordene:

»Ansigtene så således ud: de havde alle fire et menneskeansigt fortil, et løveansigt til højre, et okseansigt til venstre og et ørneansigt bagtil« (*Ez.1,10*).

Og igen i *Johannes' Åbenbaring* finder vi den samme astrologiske symbolik:

»Og foran tronen er der ligesom et glarhav, klart som krystal, og midt for hver side af tronen, i kreds omkring den, fire livsvæsener fulde af øjne fortil og bagtil.

Og det første væsen lignede en løve; og det andet væsen lignede en okse; og det tredje væsen havde ansigt som et menneske, og det fjerde væsen lignede en flyvende ørn« (*Åb.4,6-7*).

»Et menneskes ansigt« er det urgamle tegn for Aquarius, Vandbæreren, og det er tegnet for et menneske, der bærer en vandkrukke. Det var det, Kristus hentydede til, da han sendte disciplene ind i byen med ordene: »Se, når I er kommet ind i byen, vil I møde en mand, som bærer en vandkrukke; følg ham

til det hus, hvor han går ind« (*Luk.22,10*). Det er dette tegn i zodiaken, vi er på vej ind i. Det må være på sin plads her at påpege, at dette er en astronomisk kendsgerning og ikke blot en astrologisk påstand. Det symbol, som står for zodiakens tegn Leo, er en løve. Dette tegn er symbolet for individualitet, og under dets indflydelse udvikler menneskeheden selvbevidsthed, og derved kan menneskene fungere som individualister. Kristus lagde i sin lære vægt på det enkelte individs betydning og tilkendegav i sit liv det enkelte menneskes store værd, dets fuldkommenhed, dets tjeneste og til sidst dets ultimative offer for helheden. Stjernebilledet Aquila (Ørnen) er altid blevet betragtet som ensbetydende med tegnet Scorpio, Skorpionen eller slangen, og det er derfor hyppigt blevet brugt i betragtninger om den kosmiske frelsers faste kors. Skorpionen er illusionens slange, ved hjælp af hvilken kristusnaturen til sidst frigør os, og det var denne slanges illusoriske list, som Adam bukkede under for i Edens Have. »Oksens ansigt« er det bibelske symbol for tegnet Taurus, Tyren, som var den religion, der var fremherskende umiddelbart før den jødiske åbenbaring, og som havde tilhængere i Egypten og i Mithra-mysterierne. Alle verdensfrelser er altid blevet korsfæstet på det faste kors, Vestens Kristus iberegnet, som en påmindelse til mennesket om den guddommelige hensigt, der er baseret på det guddommelige offer.

De første kirkefædre erkendte denne sandhed og forstod, at den beretning, som kunne læses på himmelhvælvingen, havde en definitiv relation til menneskeheden og til udviklingen af den menneskelige sjæl. Clement af Alexandria fortæller os, at »sjælens vej til himmelfart går gennem zodiakens 12 tegn«, og kirkehøjtiderne i vor tid er grundlagt ikke på historiske datoer i relation til de fremtrædende religiøse skikkelser, som de refererer til, men på tidsperioder og på bestemte tidspunkter af året. Vi har set, hvordan datoen for fødslen i Betlehem blev astronomisk fastsat til næsten fire århundreder efter, at Kristus blev født. Kombinationen af Virgo, Jomfruen, med stjernen i øst (Sirius) og de tre konger (symboliseret ved Orions bælte) var den afgørende faktor. Jomfruen blev set i øst, med horisontens passage gennem dette tegns midte, og dette er en af de afgørende faktorer, der har været betingende for læren om jomfrufødslen.

Et andet eksempel kan nævnes her, som belyser den astronomiske baggrund for vore kristne højtider. Der afholdes to højtider i den romersk-katolske og den anglikanske kirke, der kaldes henholdsvis Marias himmelfart og Jomfru Marias

fødsel. Den ene højtideligholdes den 15. august og den anden den 8. september. Hvert år går solen ind i Jomfruens tegn omkring tidspunktet for himmelfarten, og hele dette stjernebillede omsluttes og tilsløres af solens strålende lys. Omkring den 8. september kan man se, at stjernebilledet Jomfruen langsomt kommer til syne igen, når solens stråler aftager. Dette omtales som jomfrufødslen.

Påskedag fastlægges altid på baggrund af astronomiske beregninger. Disse kendsgerninger berettiger til den omhyggeligste eftertanke. Denne information bør alle kristne kende, fordi de først da kan få en fuldstændig og klar forståelse af det, Kristus med sin kosmiske natur kom til jorden for at udrette. Denne begivenhed havde langt større betydning end blot det at tilvejebringe det enkelte menneskes frelse. Det var noget, der havde langt større betydning end at danne basis for nogle millioner menneskers tro på en fremtid i himlen. Ud over dens historiske værdi og ud over den grundtone som han anslog, markerede Kristi inkarnation desuden afslutningen på en stor kosmisk cyklus, og den markerede tillige åbningen af en dør ind til det rige, som tidligere kun havde været åbnet ved visse lejligheder, hvorved de gudesønner kunne lukkes ind, der havde vundet sejr over stoffet. Efter Kristi komme blev døren åbnet for al evighed og gudsriget begyndte at tage form på jorden. I de mange processer i tidens lange løb er der på vor planet opstået fire store manifestationer af guddommeligt liv, fire former med Guds iboende natur. Vi kalder dem de fire naturriger. De udgør i symbolsk forstand en planetarisk genspejling af de fire arme på zodiakens kors, hvorpå vi kan se den kosmiske Kristus korsfæstet. Ned gennem tiderne har menneskene fremstået som symbol på den kosmiske Kristus ofret på materiens kors, og på den måde har de for altid fasttømret kundskaben om denne begivenhed i menneskeheds bevidsthed. I planetarisk forstand gør de fire naturriger det samme, idet de er en gengivelse af Guds ånd bundet til den materielle forms kors for til sidst at muliggøre tilsynekomsten af gudsriget på jorden. Dette antyder åndeliggørelsen af stof og form, stoffets optagelse i himlen, og Guds frigørelse fra den kosmiske korsfæstelse. Digteren Joseph Plunkett belyser dette meget smukt i nedenstående vers:

»Jeg ser hans blod i rosens farve
og i stjernerne hans funklende øjne,
hans legeme lyser og glimter som evig sne,
hans tårer drypper ned fra skyerne.

Jeg ser hans åsyn i alle blomster;
tordenen og fuglenes sang
er blot hans røst – og ved hans kraft
udhugget i klippen, står hans ord skrevet.

Alle veje har hans fødder betrådt,
hans stærke hjerte beroliger det altid bølgende hav,
hans tornekrone er omslynget med alle torne,
hans kors er alle træer.«

(Citater fra *The Testament of Man*, af Arthur Stanley, s. 498).

Underet ved Kristi mission består i den kendsgerning, at skønt han kun var én ud af en lang ubrudt række af fuldkomne guddommelige mennesker, så havde han en særlig enestående funktion. Han sammenfattede i sit indre og afsluttede den symbolske fremstilling af Guds evige offer på himlens faste kors, som stjernerne vidner om, og som religionshistorien har haft held til at tilsløre og i dag nægter at anerkende. Det Himmelske Menneske er i dag en pendant til himlen, som han har været det siden solsystemets skabelse, og som Kristus sagde: »Og jeg – når jeg er blevet ophøjet fra jorden, vil jeg drage alle til mig« (*Joh.12,32*), og ikke kun alle mennesker, men lidt efter lidt vil alle livsformer i alle naturriger ofre deres jordiske liv, ikke som et påtvunget offer, men som et frivilligt offer til Guds ære. »... Den, som har mistet sit liv for min skyld, skal bjærge det« (*Matt.10,39*) er en kendsgerning, som ofte glemmes, og det er en kendsgerning, der har en klar relation til beretningen om korsfæstelsen i sin dybeste betydning. Det er kun ved en særlig indsats fra det sidste af de manifesterede naturriger, menneskeriget, at korset og dets hensigt kan bringes frem til fuldkommenhed, dette vidner Kristi død om.

Men det vigtige er ikke hans død, skønt den var det dramatiske overgangsstadium i den evolutionære proces, men derimod den efterfølgende genopstandelse, idet den symboliserede dannelsen og fremskyndelsen af et nyt naturrige på jorden, hvor mennesker og alle former ville være befriet for døden – et naturrige, som det menneske, der har frigjort sig fra korset, skulle være et symbol for. Således fuldfører vi hele cirklen, lige fra mennesket i rummet med armene udbredt i form af et kors til den lange række af korsfæstede frelsere, der gang på gang fortæller os, hvad Gud har haft til hensigt med universet, indtil vi når frem til det kulminerende højdepunkt, da gudesønnen førte symbolikken ned til det fysiske plan med alle dets stadier. Derefter steg han op fra de døde for at fortælle os, at den lange,

lange evolutionsproces endelig er nået ind i den afsluttende fase, hvis vi vælger det, hvis vi er parate til at gøre, som han gjorde, at betale prisen, og gå gennem dødens porte frem til den glædesfyldte genopstandelse.

Paulus søgte at bibringe os denne sandhed, men hans ord er ofte blevet fordrejede ved oversættelse og teologisk misfortolkning:

»... Jeg længes efter at kende Kristus og den kraft, som er i hans genopstandelse, og *at tage del i hans lidelse og endog dø, som han døde*; i håbet om, at jeg må opnå genopstandelse fra de døde. Jeg hævder ikke, at jeg allerede har opnået denne viden eller allerede er blevet fuldkommen, men jeg jager derefter« (*Fil.3,10;11;12*, i Weymouth's oversættelse).

Det fremgår ikke af disse ord, om Paulus betragtede det som tilstrækkeligt til at blive frelst, at man ganske enkelt troede på, at Kristus døde for at frelse os fra vore synder.

Lad mig her kort og klart redegøre for, hvad der virkelig skete, da Kristus døde på korset. Han afgav formaspektet og identificerede sig som menneske med det guddommeliges livsaspekt. Derved frigjorde han os fra livets forside, religion og materie og viste os muligheden for at være i verden, men ikke af verden (*Joh.17,16*), at leve som sjæle, frigjort af det fysiske legemes snærende bånd og begrænsninger, mens vi havde vor gang på jorden. Mennesket er i sit inderste træt af spørgsmålet om døden. Det finder kun fred i den tanke, at døden før eller siden kan besejres, og at døden en dag vil kunne ophæves. Dette emne vil vi komme nærmere ind på i vort næste kapitel, men i forbigående kan det nævnes, at menneskeheden gennem teologien er blevet så påvirket af tanken om døden, at det har været den mindste modstands vej for teologerne at lægge særlig vægt på Kristi død og at undlade at lægge hovedvægten på den fornyelse af livet, som døden var indledningen til. Denne praksis vil blive bragt til afslutning, fordi verden i vor tid forventer en levende Kristus frem for en død frelser. Det kræver et ideal, der er så universelt i alle dets implikationer – så omfattende i tid og rum og liv – at der ikke længere vil være behov for de endeløse fortolkninger og forsøg på at tilpasse teologien til kravene om en dyb, levende sandhed. Verden har forladt tanken om en vredsladen Gud, der kræver et blodoffer. Vor tids intelligente mennesker må finde enighed

om, at »nutidig tænkning ikke er uforenelig med de oprindelige kristne forestillinger; men med hensyn til at forsone sig med disse skadelige tilbøjeligheder stiller sagen sig anderledes. Vi kan ikke længere acceptere den forfærdelige teologiske doktrin, at et soningsoffer af en eller anden mystisk grund skulle være påkrævet. Det strider mod vor opfattelse af Gud som både almægtig og alkærlig« (*The Paganism in our Christianity*, af Arthur Weigall, s. 152). Menneskeheden vil acceptere tanken om en Gud, der elskede verden så meget, at han sendte sin søn for at give os en klar tilkendegivelse af dette kosmiske offer og for at sige til os, som han gjorde på korset: »Det er fuldbragt« (*Joh.19,30*). Vi kan nu »gå ind til vor herres glæde« (*Matt.25,21*). Menneskene er nu ved at lære at være kærlige, og de kan og vil tage afstand fra en teologi, som gør Gud til en hård og grusom kraft i verden uden en menneskelig parallel.

Hele tendensen i menneskelivet bevæger sig i retning af at tage afstand fra de urgamle dogmer, der var baseret på frygt, og i retning af modigt at møde de kendsgerninger og ansvar, som er menneskenes åndelige rettigheder fra fødslen.

2

Når kirken begynder at lægge vægten på den levende Kristus, og når den erkender, at dens form og ceremonier, dens højtider og ritualer er arvet fra en meget gammel fortid, så vil vi se en ny religion blive til, og den vil være lige så langt fra form og fortid, som gudsriget er fra materien og det fysiske legeme. Ortodoks religion kan, som helhed, anses som et kors, hvorpå vi har korsfæstet Kristus; den har tjent sit formål som tidsaldrenes vogter og opretholderen af urgamle former, men den må begynde et nyt liv og gå gennem genopstandelsen, hvis den skal kunne imødekomme behovet hos vor tids dybt åndelige menneskehed. Det siges, at: »Nationer ligesom enkeltpersoner ikke kun er skabt af det, de har tilegnet sig, men tillige af det, de har givet afkald på, og dette gælder også religioner i vor tid« (*The Supreme Spiritual Ideal*, af Sir Radhakrishnan, *The Hibbert Journal*, oktober 1936). Religionens form må ofres på Kristi kors, for at den kan genopstå til et mere sandt og levende liv, så den kan imødekomme menneskenes behov. Den må beskæftige sig med en levende Kristus og ikke med en døende frelser. Kristus døde. Dette kan der ikke stilles spørgsmålstejn ved. Den historiske Kristus gik gennem dødens port for os. Den kosmiske Kristus er stadig ved at dø på materiens kors. Der hænger han korsfæstet, indtil den sidste trætte pilgrim finder vej hjem (*Secret Doctrine, bind 1*, s. 229). Den planetariske Kristus, de fire naturrigers liv, har været korsfæstet på det planetariske kors' fire arme gennem alle tidsaldre. Men afslutningen på denne periode med korsfæstelse er nær. Menneskeheden kan stige ned fra korset, som Kristus gjorde det, og træde ind i gudsriget, som en levende ånd. Gudesønnerne er rede til at blive manifesteret. I dag som aldrig før:

»Ånden selv vidner sammen med vor ånd, at vi er Guds børn. Men når vi er børn, er vi også arvinger, Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sandt vi lider med ham, så vi også kan herliggøres med ham. ...

Thi skabningen venter i inderlig længsel på, at Guds børn skal åbenbares. Skabningen blev jo underlagt forgængeligheden – ikke frivilligt, men efter hans vilje, som lagde den derunder – dog med håb, thi også skabningen selv skal engang fries fra den forkrænkelighed, hvorunder den træller, og nå til den frihed, som Guds børn skal have i herligheden.

Vi ved jo, at hele skabningen tilsammen sukker og er i veer endnu i denne stund. Og ikke skabningen alene,

men også vi selv, der har Ånden som førstegrøde, også vi sukker ved os selv, idet vi bier på barnekår, vort legemes forløsning« (*Rom.8,16-17;19-23*).

Vi bevæger os alle frem mod denne herliggørelse af Gud. Nogle af menneskesønnerne har allerede opnået den, idet de har erkendt deres guddommelighed.

Det er interessant at lægge mærke til, hvordan de to store grene af den ortodokse kristendom, den østlige, som kommer til udtryk gennem den græsk-ortodokse kirke, og den vestlige, som finder udtryk gennem de romersk-katolske og protestantiske kirker, har bevaret to vigtige begreber, som menneskeheden havde brug for gennem den lange evolutionære rejse væk fra Gud og tilbage til Gud. Den græsk-ortodokse kirke har altid lagt vægt på den genopstandne Kristus. Vesten har lagt vægt på den korsfæstede frelser. Østens kristendom betragter genopstandelsen som det centrale i dens lære.

Det nødvendige i, at vi eliminerer vor trang til materielle ting, i menneskets tilbøjelighed til at synde og glemme Gud, og det nødvendige i, at vi har hjertet på rette sted og besidder det rette motiv, har været den vestlige kristendoms bidrag til de religiøse trosretninger i verden. Men vi har været så fokuseret på synd, at vi har glemt vor guddommelighed, og vi har været så udpræget individualistiske i vor tænkning, at vi har skabt et billede af en frelser, der gav sit liv for vor skyld, som enkeltpersoner, i den tro, at hvis ikke han var død, kunne vi aldrig komme i himlen. Disse faktorer har den østlige kristendom kun lagt ringe vægt på, idet de har fremhævet den levende Kristus og menneskets guddommelige natur. Men først når det bedste af disse to trosretningers sandheder harmoniseres og derpå nyfortolkes vil vi nå frem til de grundlæggende begreber, som vi uden spørgsmål kan betragte som vort grundlag i visheden om, at det er så altomfattende, at det virkelig er guddommeligt. Synd findes, og det må nødvendigvis indebære ofre, når vor syndige natur skal korrigeres. I livet må det lavere dø. Vi må »dø dag efter dag« (*1 Kor.15,31*), som Paulus siger, for at vi kan leve. Kristus døde for alt det, der eksisterede i formen, og gav os det eksempel, at vi skulle følge i hans fodspor. Men vi i Vesten har glemt forklarelsen og har mistet forbindelsen med det guddommelige, og vi må nu være parat til at acceptere dét fra de kristne i Østen, som de så længe har troet på.

Denne dybere indsigt i religiøse sandheder har altid eksisteret i verden. Længe før Kristus kom, blev menneskets guddommelighed bekræftet, og guddommelige inkarnationer blev erkendt.

Gnostikere hævdede selv, at de var vogtere af en åbenbaring, som ikke kun var deres, men som altid havde eksisteret i verden. G.R.S. Mead, en autoritet inden for dette område, bemærker, at: »Det disse gnostikere hævdede var i praksis, at de gode nyheder fra Kristus (Christos) var, at han skabte en syntese af den indre lære i alle nationers mysterie-tradition, der alle har som deres mål til sidst at åbenbare menneskets indre mysterium. I Kristus åbenbares menneskets indre mysterium« (*Thrice-Greatest Hermes*, af G.R.S. Mead, bind I, s. 141).

Set i lyset af den kendsgerning, at der hele tiden har eksisteret en sammenhængende række af åbenbaringer, og at Kristus kun var én ud af en lang række af manifesterende gudesønner, hvori adskilte hans person og hans mission sig da fra de andres? Vi kan og burde være enige med Pfleger, når han siger: »Inkarnationen af Gud i Kristus er blot en større og mere fuldkommen teofani (en guddoms tilsynekomst) i en lang række af andre mindre fuldkomne teofanier, der forberedte vejen ved at præge de menneskers natur, som var åbne for dem ... Kristi inkarnation er ikke et mirakel i ordets strikte og enkle betydning, lige så lidt som genopstandelsen, der er stoffets indre forening med ånden, heller ikke er noget usædvanligt i den universelle orden« (*Wrestlers with Christ*, af Karl Pfleger, s. 242).

Hvorved adskiller Kristi mission sig da fra andre? Forskellen består i det udviklingstrin, som menneskeheden har opnået i mellemtiden. Den cyklus, som Kristus indledte, har været en cyklus, hvori menneskeheden blev mere menneskelig. Frem til Kristi inkarnation havde der været nogle få, som efter at have opnået menneskelighed var gået videre og tilkendegav guddommelighed. Men nu er menneskeheden som helhed i færd med at gøre det samme. Skønt menneskene i dag overvejende er dyrisk-følelsesmæssige, har de gennem en fremgangsrig udviklingsproces – der har skabt vore udbredte undervisningssystemer og et generelt højt mentalt bevidsthedsniveau – nået det stadium, hvor masserne selv efter passende vejledning kan »træde ind i gudsriget«. Hvem kan sige, at det ikke er denne erkendelse, så vag og usikker den end måtte være, som er årsag til en generel uro og et udbredt ønske om at skabe bedre livsbetingelser? At vi fortolker gudsriget i materialistiske vendinger er uundgåeligt i begyndelsen, men det er et lovende og åndeligt tegn, at vi i denne tid er så optaget af at rense ud, hvorved vi søger at hæve niveauet for vor civilisation. Kristus inkarnerede, da menneskeheden for første gang var en samlet helhed, hvad angår formsiden af dens natur med alle de egenskaber – fysiske, psykiske og mentale – som kendetegner

dyremennesket. Han viste os en manifestation af det, som det fuldkomne menneske kunne blive, når det kæmper for at bringe den indre guddommelighed frem i forgrunden, først i sin egen bevidsthed og dernæst for verden, og det opfatter formsiden som Guds tempel og erkender sin iboende guddommelighed. Dette gjorde Kristus. Mysterierne er til alle tider blevet åbenbaret for det enkelte menneske, hvis det skolede sig til at trænge ind i det skjulte indre arkanum eller tempel, men Kristus åbenbarede mysterierne for hele menneskeheden og iscenesatte hele dramaet om Gud-menneske for menneskeheden. Dette var hans største bedrift, og det har vi næsten glemt. Vi har glemt den levende Kristus med den vægt, vi har lagt på menneskets egen person, på menneskets forhold til sig selv som en synder, og på forholdet til Gud som den, det har syndet mod.

Enhver stor organisation, gruppe, religion eller trossamfund er opstået omkring en person, og fra denne person har ideen udbredt sig i verden, hvor den har samlet tilhængere i tidens løb. Således udbredte Kristus på hurtigste måde gudsriget på jorden. Det har dog altid eksisteret i de himmelske sfærer. Men han forårsagede, at det blev materialiseret, hvorved det blev en kendsgerning i menneskeheden bevidsthed.

Forberedelsen til gudsriget og oprindelsen af det tidspunkt, da menneskene i stort tal kunne indvies i mysterierne, krævede, at de erkendte det, der var uværdigt og syndefuldt, hvilket kun en udvikling af sindet kunne føre til. Kristendommens tidsalder har været en tid med mental udvikling. Det har også været en tid, hvor man rettede stor opmærksomhed mod synd og onde gerninger. Dyrene kender ikke til synd, men der kan dog spores antydninger af en form for viden hos husdyr, som følge af deres nære tilknytning til mennesket. Sindet frembringer en evne til at analysere og iagttage, sondre og skelne; og det har som følge af den mentale udvikling gennem lang tid ført til en voksende syndserkendelse og skyldfølelse samt til en næsten ynkelig indstilling til Skaberen, hvilket har skabt det meget udbredte mindreværds kompleks, som psykologer i dag søger at behandle. Der er gjort oprør mod denne opfattelse af synd og den efterfølgende soning, og mod den opfattelse, at Kristus skulle have ofret sig for vor skyld. I virkeligheden er det en sund reaktion, men den har normalt tendens til at gå for vidt. Lykkeligvis vil vi aldrig være i stand til at komme for langt væk fra det guddommelige, og det er det inderligste ønske hos alle, som véd, at vi, som menneskeheden, vil udvikle os frem til en tilstand af endnu højere åndelighed end nogensinde tidligere. Teologien er gået for vidt med sit »elendig-synder-

kompleks« og med kravet om renselse ved blod. Denne lære om renselse ved blod fra tyre og væddere (eller lam) stammer fra de urgamle mysterier, primært fra Mithra-mysterierne. Disse mysterier har på deres side selv arvet denne lære og formuleret deres egen doktrin, hvorefter kristendommen har taget den til sig. Da solen stod i zodiakens tegn Taurus, Tyrens tegn, blev ofringen af tyren fremstillet som et varsel om det, som Kristus senere kom for at åbenbare. Da solen (ved jævndøgnspræcessionen) gik ind i det næste tegn, Aries, Vædderens tegn, ser vi, at lammet ofres og syndebukken sendes ud i ørkenen. Kristus blev født i det næste tegn, Pisces, Fiskenes tegn, og det er grunden til, at vi spiser fisk langfredag til påmindelse om hans komme. Tertullian, en af de første kirkefædre, omtaler Jesus Kristus som »den store fisk«, og os hans tilhængere, som »de små fisk«. Disse fakta er almindeligt kendte, som det følgende citat lader antyde:

»Renselsesceremonier med bestækning eller gennemvædning af novicen med blod fra tyre eller væddere var ret udbredte og fandtes bl.a. i Mithra-ritualerne. Ved denne renselse blev et menneske 'født på ny', og det kristne udtryk 'at tvætte sig i lammets blod' er utvivlsomt en afspejling af denne opfattelse, en sammenhæng der bliver mere tydelig i Brevet til Hebræerne: '... Det er umuligt, at blod af tyre og bukke kan borttage synder'. Og forfatteren fortsætter i samme kapitel med følgende: 'Da vi nu ... ved Jesu blod har frimodighed til at gå ind i helligdommen, idet han har indviet os en ny og levende vej gennem forhænget, det vil sige hans jordiske legeme, ... så lad os træde frem ... bestænkede på hjerterne og derved rensede fra en ond samvittighed, og tvættede på legemet med rent vand'. Men når vi får at vide, at den mithraiske indvielsesceremoni bestod i dristigt at træde ind i en mystisk underjordisk 'helligdom' med tilbundne øjne, og dér blive bestænket med blod og renses med vand, er det indlysende, at forfatteren til dette brev tænkte på de Mithra-ritualer, som alle på dette tidspunkt må have været så fortrolige med« (*The Paganism in Our Christianity*, af Arthur Weigall, s. 132-133).

Kristus kom for at afskaffe disse ofringer ved at vise os deres sande mening og ved sin person, som et fuldkomment menneske, at dø på korset for at synliggøre (symbolsk og ved reel handling), at guddommelighed først kan manifesteres og finde

sit sande udtryk, når mennesket – som menneske – døde, for at den indre skjulte Kristus kan leve. Den lavere kødelige natur (som Paulus yndede at kalde den) må dø, for at den højere guddommelige natur kan træde frem i al sin skønhed. Det lavere selv må dø, for at det højere selv kan manifesteres på jorden. Kristus måtte dø, for at menneskeheden en gang for alle kunne lære den lektie, at ved at ofre den menneskelige natur kunne det guddommelige aspekt »frelses«. Således sammenfattede Kristus i sit indre betydningen af alle tidligere ofre i verden. Denne mystiske sandhed, som før kun blev åbenbaret for den forpligtede og skolede indviende, når han var rede til fjerde indvielse, gav Kristus til alle mennesker. Han døde, for at alle kunne leve. Men dette er ikke en doktrin om en stedfortrædende forsoning, som i særlig grad var Pauli fortolkning af korsfæstelsen, men derimod den lære, som Kristus selv lærte os – læren om den guddommelige immanens eller iboenhed (se Joh.17), og læren om Gud-menneske.

Kristendommen har arvet mange af disse fortolkninger, og lærere og fortolkere var i kristendommens første tid ikke mere fri af gamle overbevisningers trældom, end vi er fri af de fortolkninger, der er blevet kristendommen til del igennem de forløbne to tusinde år. Kristus gav os den lære, at vi må dø for at kunne leve som guder, og derfor døde han. Han sammenfattede i sig alle fortidens overleveringer, for han »fuldbyrdede ikke kun de jødiske skrifter, men tillige den hedenske verdens, og deri lå den tidlige kristendoms store tiltrækning. I ham forenedes en lang række af uvirkelige guder til en nærværende realitet, og ved hans korsfæstelse blev de gamle beretninger om grufulde forsoningsofre, lidelser og offerdød aktuelle, hvorved de fik en bestemt betydning« (*The Paganism in Our Christianity*, af Arthur Weigall, s. 158). Men hans død var også en fuldbragt afslutning på et liv i selvopofrelse og tjeneste og en logisk følge af hans lære. Pionérer og de, der åbenbarer det næste skridt for menneskeheden, og de, der træder frem som fortolkere af den guddommelige plan, bliver uundgåeligt fornægtet, og dør ofte som følge af deres dristige udtalelser. Og Kristus var ingen undtagelse fra denne regel. »Fremtrædende kristne tænkere betragter nu korsfæstelsen af vor Herre som det yderste offer for principperne i hans lære. Det var et højdepunkt i hans heroiske liv, og det udgør et så sublimt eksempel for menneskeheden, at meditation over det siges at tilvejebringe en tilstand, hvor man føler enhed med kilden til al godhed« (*Sammesteds.*, s. 166).

Hvordan kan det være, at vi i dag lægger så stor vægt på Kristi blodoffer og på tanken om synd? Der kan være to årsager

hertil:

1. Den nedarvede tanke om blodoffer. Som dr. Rashdall siger:

»De forskellige skribenter af de kanoniske bøger var i en sådan grad vænnet til før-kristne forestillinger om et forsoningsoffer, at de accepterede det uden at undersøge spørgsmålet til bunds. Men denne uafklarethed faldt ikke i de første kristne kirkefædres smag. I det andet århundrede e.Kr. forklarede Irenæus og efter ham andre skribenter læren om det, de kalder 'løskøbsteorien', som gør gældende, at djævelen skulle være menneskehedens lovformelige hersker på grund af Adams fald, og at Gud, fordi han ikke med rette kunne fratage Satan hans undersåtter uden at skulle betale en form for løskøbelse, i stedet gav han sin egen inkarnerede søn i bytte« (*The Idea of Atonement*, af H. Rashdall, s. 248).

I denne tanke om blodoffer har vi en klar anskueliggørelse af, hvordan alle ideer (intuitivt opfattet og helt korrekte) fordrejes. De farves af menneskenes sind og forudfattede meninger. Ideen bliver til et ideal, den tjener et nyttigt formål og fører menneskene videre frem, (eftersom forestillingen om opofrelse altid har ført mennesket nærmere til Gud), indtil den bliver et idealiseret billede eller en illusion og derfor begrænsende og usand.

2. Menneskehedens voksende bevidsthed om synd, som skyldes den øgede sensitivitet over for det guddommelige og den deraf følgende erkendelse af det ufuldkomne og af det relativt onde i den lavere menneskelige natur.

Vi har set, at en af de faktorer, som er årsag til Vestens syndskompleks, har været udviklingen af sindets evne med en deraf følgende eftervirkning i form af en mere udviklet samvittighed, en evne til at fornemme de rette indre værdier og (som et resultat heraf) en opnået evne til at se de indbyrdes modsætninger mellem den højere og den lavere natur. Når det højere selv med dets indre værdier og kontaktområder kan kontaktes *instinktivt*, og det lavere selv med dets lavere værdier og mere materialistiske aktivitetsområde også erkendes, vil der ifølge sagens natur udvikles en følelse af splittelse og nederlag. Menneskene kommer til erkendelse af sin mangelfulde indsats; de bliver bevidst om Gud og menneskeheden, om verden, om kødet og djævelen, og samtidig om gudsriget. Efterhånden som mennesket udvikler sig, ændrer det adfærd, og det uudviklede menneskes mere primitive såkaldte synder og vor tids »pæne«

gennemsnitsborgers fejltrin og forseelser må nødvendigvis bedømmes efter hver deres mentale stadier, ligesom de naturligvis må korrigeres på hver deres måde. Efterhånden som vor opfattelse af Gud forandres og udvikles, og efterhånden som vi kommer nærmere til den indre virkelighed, vil hele vort syn på livet, os selv og vore medmennesker have en tendens til at ændre sig og blive mere omfattende og mere guddommeligt så vel som mere menneskeligt. Det er en menneskelig karakteregenskab at kunne blive bevidst om synd og at kunne forstå, at når et menneske har forsyndet sig, må det på en eller anden måde også betale en pris. Sindet ligger som en spire, endog i det uudviklede menneske, og giver næring til denne erkendelse, men det tog næsten to tusinde år for kristendommen at gøre begrebet synd til et så betydningsfuldt spørgsmål, at det kunne indtage (og stadig indtager) en fremtrædende position i hele menneskehedens tænkning. Vi har en situation, hvor retsvæsenet og kirken og menneskehedens lærere næsten udelukkende beskæftiger sig med begrebet synd, og hvordan synd kan forhindres. Man kan undertiden reflektere over, hvordan verden ville have set ud i dag, hvis repræsentanter for den kristne tro havde beskæftiget sig med temaet kærlighed og kærlig tjeneste i stedet for bestandigt at gentage og fremhæve blodoffer og menneskets ondskab.

Begrebet synd løber som et naturligt og normalt tema igennem hele menneskehedens historie, og ønsket om at gøre bod, i form af dyreofring, har eksisteret til alle tider. Troen på en vred guddom, som krævede bod for alt, hvad mennesket gjorde af uret mod en broder, og som krævede en pris for alt, der blev skænket mennesket, som fx frembringelser af jordens naturlige processer, er lige så gammel som menneskeheden selv. Denne overbevisning har været igennem mange faser. Forestillingen om en Gud, hvis natur er kærlighed, har gennem århundreder kæmpet mod forestillingen om en Gud, hvis natur er vrede. Kristi enestående bidrag til verdens fremskridt var hans bekræftelse med sine ord om og sit eksempel på den tanke, at Gud er kærlighed og ikke en vredladden guddom, der på nidkær måde kræver gengældelse. Kampen raser stadig mellem denne urgamle tro og sandheden om Guds kærlighed, som Kristus gav udtryk for, og som også Sri Krishna udtrykte. Men troen på en vred, nidkær Gud er stadig stærkt forankret. Den har slået rod i menneskehedens bevidsthed, og først i dag er vi langsomt begyndt at få et nyt syn på det guddommelige. Vor fortolkning af begrebet synd og dens soning har været forkert, men realiteten af Guds kærlighed kan nu forstås korrekt og således modvirke denne ulykkelige doktrin om, at en vred

Gud sendte sin søn for at sone det onde i verden. Denne tro giver calvinismen muligvis den bedste og reneste fortolkning af, og en kort redegørelse for denne teologiske doktrin vil kunne gøre dette begreb mere forståeligt.

»Calvinisme er baseret på dogmet om Guds absolutte herredømme, heri indbefattet almagt, alvidenhed og evig retfærdighed – en generel kristen doktrin, men af calvinister udviklet til en ubarmhjertig logik og til ekstreme konklusioner. Calvinismen kan i det store hele sammenfattes i fem punkter: 1) Alle mennesker er som efterkommere af Adam (som alle den tids kristne anså for en historisk autentisk person) fra fødslen skyldige i arvesynd tillige med de synder, som de begår i deres nuværende liv. Et menneske kan intet gøre for at fjerne sin egen synd og skyld; det kan kun ske ved Guds nåde, som barmhjertigt tilstås det ved Kristi forsoning, og uden at dette på nogen måde kan tilskrives menneskets egen fortjeneste. 2) Kun bestemte personer kan frelses (særligt udvalgt til forløsning), 3) som Gud specielt kalder til sig og styrker deres vilje, samt forbereder til at modtage frelse. 4) Hvem der skal frelses, og hvem der ikke skal frelses, er således alene et spørgsmål om guddommelig udvælgelse eller forudbestemmelse. 5) Gud vil aldrig svigte dem, der er hans udvalgte, de vil aldrig blive afvist fra den endelige frelse (de helliges udholdenhed). Calvinister hævdede meget ihærdigt og gjorde sig store anstrengelser for at påvise, at deres doktrin til fulde angav rammerne for den menneskelige frihed, og at Gud på ingen måde er ansvarlig for menneskelig synd« (*A Student's Philosophy of Religion*, af William K. Wright, s. 178).

Som en naturlig konsekvens af denne overbetoning af menneskets syndighed, og som en følge af denne ældgamle vane med at tilbyde Gud et forsoningsoffer, blev Kristi virkelige mission længe ignoreret. I stedet for at anerkende, at han i sit indre virkeliggjorde et evigt håb for menneskeheden, blev han knyttet til det gamle system om offer, og de gamle tankevaner var for stærke for denne nye idé, som han kom for at udbrede. Synd og forsoningsoffer fortrængte og fordrev den kærlighed og tjeneste, som han søgte at henlede vor opmærksomhed på ved sit liv og sine ord. Det er også derfor, set fra en psykologisk synsvinkel, at kristendommen har frembragt så bedrøvede, mismodige og syndsbevidste mennesker. Kristus, offeret for synd, og Kristi kors, redskabet til hans død, har lagt beslag på

menneskenes opmærksomhed, mens der kun i mindre grad er lagt vægt på Kristus, det fuldkomne menneske, og Kristus, Guds søn. Den kosmiske betydning af korset er helt blevet glemt (eller har aldrig været kendt) i Vesten.

Frelse er ikke primært forbundet med synd. Synd er et symptom på en indre tilstand, og når et menneske opnår »virkelig frelse«, er denne indre tilstand opløst, og den dermed forbundne syndige natur ikke længere til stede. Det var dette, Kristus kom for at udrette – at vise os det »frelste« livs natur og at tilkendegive kvaliteten af det evige selv, som findes i alle mennesker. Dette er korsfæstelsens og genopstandelsens lektie: den lavere natur må dø, for at den højere kan manifesteres, og den evige udødelige sjæl i alle mennesker må stige op af stoffets grav. Det er interessant at følge den forestilling, at menneskene må lide i denne verden som et resultat af synd. I Østen, hvor man er tilhænger af læren om reinkarnation og karma, lider menneskene som følge af deres egne handlinger og synder, og »arbejder på deres frelse med frygt og bæven« (*Fil.2,12*). Ifølge den jødiske lære lider et menneske på grund af sine forfædres og sin nations synder, hvilket giver næring til en sandhed, som først i dag er ved at blive en kendt faktor – sandheden om fysisk arv. Ifølge den kristne lære lider Kristus, det fuldkomne menneske, sammen med Gud, fordi Gud elskede verden så højt, at han, der er iboende verden, ikke kunne isolere sig fra følgerne af menneskelig svaghed og uvidenhed. Således er der et formål med menneskehedens lidelser, og således overvindes det onde definitivt.

Tanken og forestillingen om, at mennesket skulle ofre for sine synder, var ikke den oprindelige og grundlæggende forestilling. Oprindeligt gav den uudviklede menneskehed ofre til Gud for at formilde hans vrede, som angiveligt gav sig udtryk i elementernes rasen ved storme, jordskælv og fysiske ulykker. Da menneskene instinktivt begyndte at vende sig mod hinanden, da de forsyndede sig mod og sårede hinanden og derved overtrådte en vagt fornemmet erkendelse af indbyrdes menneskelig relation og forbindelse, gav de atter ofre til Gud, for at han ikke skulle straffe menneskeheden. Således vandt denne forestilling mere og mere udbredelse, indtil begrebet frelse endeligt kunne sammenfattes i følgende korte punkter:

1. Menneskene frelses fra Guds vrede, der kommer til udtryk som naturfænomener, ved at ofre dyr, ligesom i endnu ældre tidsepoker ved at ofre jordens afgrøder.
2. Menneskene frelses fra Guds vrede og fra hinanden ved at ofre det, som anses for værdifuldt, og det førte til sidst til

- menneskeofring.
3. Menneskene frelses ved at ofre en anerkendt søn af Gud, heraf opstod den stedfortrædende forsoning, hvorved mange korsfæstede verdensfrelser banede vejen for Kristus.
  4. Menneskene frelses definitivt fra evig straf for sine synder ved Kristi død på korset, og en synder, der har sagt et uvenligt ord, er lige så ansvarlig for Kristi død som den værste morder.
  5. Til sidst, den gradvist mere udbredte erkendelse af, at vi frelses af den levende, genopstandne Kristus – som historisk udpeger os et mål, og som lever i os alle som menneskets evige, alvidende sjæl.

I vor tid er det den genopstandne Kristus, der bliver synlig i forgrunden af menneskenes bevidsthed, og som følge heraf er vi på vej ind i en periode med større åndelighed og en mere sand religion end på noget andet tidspunkt i menneskeslægten historie. Den religiøse bevidsthed er et vedvarende udtryk for det iboende åndelige menneske, den indre Kristus, og ingen ydre jordisk begivenhed og ingen nationale omstændigheder, uanset hvor midlertidigt materialistiske deres mål kan synes at være, kan begrænse eller tilintetgøre Guds nærværelse i os. Vi lærer, at denne nærværelse kun kan frigøres i os ved den lavere naturs død, og dette er, hvad Kristus hele tiden har forkyndt os fra sit kors. Vi erkender i stigende grad, at »fællesskabet med ham i hans lidelser« betyder, at vi må stige op på korset til ham og til stadighed tage del i korsfæstelsen. Vi lærer, at den afgørende faktor i menneskets liv er kærlighed, og at »Gud er kærlighed« (1 Joh.4,8). Kristus kom for at vise os, at kærlighed er den motiverende kraft i universet. Han led og døde, fordi han i så høj grad elskede og nærrede omsorg for alle mennesker, at han ville vise dem den vej, som de måtte gå – fra fødselshulen til forklarelsens bjerg og videre til korsfæstelsens lidelser – hvis også de skulle kunne tage del i menneskehedens liv og selv blive frelsere af deres medmennesker.

Hvordan skal vi definere synd? Lad os først se på de ord, der bruges i bibelen og i teologiske skrifter, der omhandler synd. Det er ord som: brøde eller overtrædelse, skyld, misgerning, ondskab og isolation. Disse ord er alle et udtryk for, hvordan menneskets relation er til Gud og dets medmennesker, og ifølge Det nye testamente er disse to betegnelser – Gud og vore medmennesker – synonyme udtryk. Hvad mener der med disse ord?

Den virkelige mening med ordet *synd* er noget uklar. Synder betyder bogstaveligt »den, der bryder en religiøs lov eller et

moralsk princip« (*Webster's Unabridged Dictionary*). I bogstavelig forstand må det derfor forstås sådan, at den, der i livet sætter sig op mod det guddommelige aspekt, som er skjult i ham selv, er en synder. Nogle ord af dr. Grensted kan måske kaste lys over denne sammenhæng. Han siger:

»'Menneskene vendte sig bort fra Gud,' sagde Athanasius, 'da de begyndte at rette opmærksomheden mod sig selv.' Augustin identificerer synd med kærlighed til det lavere selv. Dr. Williams har gjort gældende, at det bagved liggende princip, hvorfra synd opstår, må findes i 'selvhævdelsen af den enkelte i forhold til gruppen, et princip vi kun kan beskrive utilstrækkeligt med følgende ord: selvished, manglende kærlighed og had'. Dr. Kirk erklærer, at 'synd må siges at begynde med selvoptagethed'« (*Psychology and God*, af L.W. Grensted, s. 136).

Disse betragtninger leder os direkte frem til den centrale problemstilling om synd, som (alt taget i betragtning) er en problematik, der har relation til menneskets grundlæggende dualitet, før det har realiseret den enhedsskabelse, som Kristus symboliserede. Når et menneske foretager sig noget, der er forkert og syndigt, før det er bevidst om sin dualistiske natur, kan vi ikke opfatte dette menneske som en synder, medmindre vi er så gammelkloge, at vi tror på doktrinen om, at ethvert menneske er uopretteligt fortabt, hvis ikke det er »frelst« i dette ords ortodokse betydning. Ifølge Jakob er synd det at handle mod bedre viden, han siger: »... Når man ved, hvad der er det rigtige, og ikke gør det, er man skyldig i synd« (*Jak.4,17*). Dette er den virkelige definition på synd. Synd er det at handle mod lyset og bedre viden og med overlæg gøre det, vi véd er forkert og uønsket. Hvor denne viden ikke er til stede, kan der ikke være tale om synd. Derfor betragtes dyr som fri af synd, og mennesker, der handler ud fra samme uvidenhed, må opfattes på samme måde. Men i det øjeblik mennesket bliver bevidst om, at det er to personer i én form, at det er både Gud og menneske, så forøges ansvaret støt og roligt, og da er det muligt at synde, og det er her, det mystiske aspekt af synden kommer ind i billedet. Dette aspekt findes i relationen mellem »hjertet, det skjulte menneske« (*1 Pet.3,4*), og det ydre fysiske menneske. Hvert menneske har sit eget liv og sit eget erfaringsområde. Hvert menneske forbliver derfor et mysterium for et andet menneske. Skabelsen af enhed består i at forene relationen mellem disse to (det indre og det ydre menneske), for når

»det skjulte menneskes« ønsker krænkes, opstår der synd.

Når disse to aspekter af mennesket er forenet og fungerer sammen som en enhed, og når det åndelige menneske styrer det kødelige menneskes handlinger, så bliver det umuligt at synde, og mennesket går frem mod sin storhedstid.

Ordet »brøde« eller overtrædelse betyder at overskride en grænse; det betyder, at en grænsepæl flyttes, som frimurerne kalder det, eller at et af de grundlæggende livsprincipper krænkes. Der er visse ting, som alle erkender har en styrende relation til mennesket. Eksempelvis kan nævnes De ti buds principper, som ofte citeres ved forskellige lejligheder. De fastsætter den grænse, som efter urgammel skik og brug er sund praksis, og som bør præge ethvert velordnet samfund. At overtræde disse grænser, som mennesket ud fra egen erfaring har indført, og som Gud har givet sin guddommelige anerkendelse, er at synde, og for hver synd er der nødvendigvis en form for straf. Vi betaler uvidenhedens pris hver gang, og derved lærer vi at undgå at synde. Vi straffes, når vi ikke overholder reglerne, og med tiden lærer at undgå at overtræde dem. Instinktivt overholder vi visse regler, sandsynligvis fordi vi mange gange har betalt prisen, og helt afgjort, fordi vi bekymrer os for meget om vort omdømme og den offentlige mening til, at vi overtræder dem nu. Der er grænser, som den almindelige retsindige borger ikke overtræder. Hvis han gør det, slutter han sig til den store gruppe af syndere. Selvbehersket handling inden for alle områder af menneskets liv er idealet, og denne handlemåde må være baseret på det rette motiv, ledet af uselvvisk hensigt, og gennemført ved hjælp af styrken fra det indre åndelige menneske, det »skjulte menneske i hjertet«.

»Skyld« er et ord med en tilsyneladende harmløs betydning. Det betyder ganske enkelt ubalance, manglende ligevægt. Et syndigt menneske er derfor, rent teknisk, et uafbalanceret menneske, som tolererer en vis grad af ubalance i sit daglige liv. En definition som denne er meget generaliserende, men selv om vi ikke betragter os som syndere og lovovertrædere, kommer vi ganske givet ind under den kategori af mennesker, hvis liv viser en vis manglende ligevægt i opførsel og handlemåde. Vi er ikke altid den samme. Vi er svingende. Nogle dage har vi én fremtoning, andre dage en anden, og på grund af denne mangel på balance og ligevægt er vi *skyldbetyngede* mennesker i ordets sande betydning. Det vil være godt at have disse synspunkter i minde, for de kan forebygge selvtilfredshed, der er en meget frastødende synd.

Spørgsmålet om ondskab eller det onde er for omfattende til,

at vi kan belyse det i detaljer, men en kort definition kan være, at vi fastholder eller griber efter noget, som vi burde have lagt bag os. Det onde betyder for de fleste af os ganske enkelt, at vi forsøger at identificere os med formlivet, selv om vi har kapacitet til at udvikle sjælsbevidsthed. Og det rette at gøre er støt og roligt at vende tanker og livet mod sjælen. Det fører til de aktiviteter, som er åndelige, harmløse og nyttige. Denne følelse af det onde og respons på det gode ligger latent i relationen mellem de to halvdele af menneskets natur – den åndelige og den rent menneskelige. Når vi retter vor vågne bevidstheds lys mod den lavere natur og derefter med overlæg gør det »i lyset«, som betinges og vitaliseres fra de lavere niveauer af vor tilværelse, så lægger vi hele vægten af vor viden på det ondes side og går tilbage i udvikling. Set fra det »kødelige menneskes« synsvinkel er det ikke altid kærkomment at gøre det ene eller afvise det andet, men når vi træffer et klart valg og vælger det lavere og udfører handlingen, da er det det onde i os, som har overtaget.

Det er gradvist ved at bryde frem i den menneskelige bevidsthed, at en separatistisk eller egoistisk indstilling rummer elementer af synd og ondskab. Når vi tænker separatistisk eller gør noget, som forårsager separatisme, så overtræder vi en af Guds grundlæggende love. Det, vi i virkeligheden gør, er at bryde loven om kærlighed, som ikke indeholder separatisme, men kun enhed og syntese, broderskab og gensidighed overalt. Her ligger vort største problem. Vort studium af synd og det onde vil, som dr. Grensted siger, hovedsagelig medvirke:

»... Til at åbenbare vort problems fundamentale karakter til at være en følge af manglende indre tro og en fornægtelse af kærlighed. Psykologer kan ikke undgå at tage dette spørgsmål om synd i betragtning, når de behandler en moralsk betinget sygdom, for deres eneste håb om en fremgangsrig behandling af en sådan sygdom består i et forsøg på at vække egoets latente personlige indre ressourcer ved hjælp af processer, som i sig selv er personlige. Når dette, som i visse af de sværeste psykotiske tilfælde, ikke kan lade sig gøre, er der, set ud fra et menneskeligt standpunkt, ikke håb om helbredelse. Nøglen til psykisk helbredelse ligger i en *overføring*, og der er meget nære lighedspunkter mellem en sådan overføring og den kristne tilgivelse. Begge metoder er helt personlige, begge beror på en tilpasning af relationer. Først relationer til en præst eller til en læge, og derefter

ud til alle andre relationer i samfundet« (min kursivering, A.A.B.) (*Psychology and God*, af L.W. Grensted, s. 199).

Følelsen af ansvar for egne handlinger vokser, efterhånden som man gør fremskridt fra stadium til stadium på evolutionens vej. I de tidlige stadier findes der kun ringe eller slet ingen ansvarsbevidsthed. Der findes kun beskedne eller slet ingen kundskaber, ingen følelse af samhørighed med Gud, og kun en meget lidt udviklet fornemmelse af at være forbundet med menneskeheden som en helhed. Det er denne følelse af at være et isoleret, uafhængigt individ og denne vægt, det lægger på det personlige og individuelle gode, der af natur er synd. Kærlighed er fællesskab, enhedsskabelse og syntese. Separatisme er had, isolation og splittelse. Men mennesket, som af natur er guddommeligt, må være kærligt, og problemet har været, at det brugte sin kærlighed forkert. I de tidlige stadier af dets udvikling leder det sin kærlighed i den forkerte retning, hvorved det vender ryggen til Guds kærlighed, som ligger i dets egen sjæls natur. Mennesket elsker det, der er forbundet med livets form og ikke livet bag formen.

Synd er derfor en klar krænkelse af kærlighedens lov, sådan som vi tilkendegiver den i vor relation til Gud eller til vor broder, en søn af Gud. Det er det at foretage sig handlinger ud fra rent selviske interesser, som bringer lidelse til dem, der lever i vore nærmeste omgivelser, eller til den gruppe, som vi er tilknyttet – en familiegruppe, en samfundsgruppe, en forretningsmæssig gruppe eller blot den gruppe af mennesker, som vor skæbne i almindelighed bringer os i forbindelse med.

Dette bringer os til en erkendelse af, at synd dybest set er en betegnelse for en forkert relation til andre mennesker. Det var følelsen af sådanne forkerte relationer, som i den første tid af menneskets historie gav anledning til ofringer af verdslige goder på alteret. For det primitive menneske fornemmede, at ved at bringe et offer til Gud kunne det opnå forsoning med andre mennesker.

Det er ved at gå op for menneskeheden i vor tid, at den eneste virkelige synd er at såre et andet menneske. Synd er et misbrug af vore relationer til hinanden, og ingen kan unddrage sig disse relationer. De eksisterer for alles vedkommende. Vi lever i en verden af mennesker, og vi tilbringer vore liv i kontakt med andre. Den måde, hvorpå vi håndterer dette dagligt forekommende problem, viser enten vor guddommelighed eller vor vildfarende lavere natur. Vor opgave i livet er at give udtryk for det guddommelige, og denne guddommelighed

manifesterer sig på samme måde, som Kristi guddommelighed kom til udtryk: Ved et liv i harmløshed og ved uophørlig tjeneste for medmenneskene, ved nøje at vogte over ord og gerninger, for at vi ikke på nogen måde skal »... forarge en af disse små« (Luk. 17,2), ved at tage del i Kristi stærke tilskyndelse, som han følte for at imødekomme verdens nød og for at handle som en frelser af mennesker. Det er en herlig sandhed, at dette, et af det guddommeliges mest fundamentale begreber, er begyndt at få tag i menneskeheden.

Kristi vigtigste opgave var at etablere gudsriget på jorden. Han viste os den fremgangsmåde, som menneskeheden må følge for at kunne træde ind i dette rige. Den må underkaste den lavere natur døden på korset, for at kunne genopstå ved hjælp af den indre iboende Kristus. Hver enkelt af os må betræde korsets vej alene og træde ind i gudsriget i kraft af vor egen indsats. Vejen finder vi via tjeneste for vore medmennesker, og Kristi død var, set fra én synsvinkel, en logisk følge af den tjeneste, han havde udrettet. Tjeneste, smerte, vanskeligheder og korset – dette er det menneskes belønning, som sætter menneskeheden først og sig selv sidst. Men når det er gjort i handling, opdager det, at døren ind til gudsriget står vidt åben, og at det kan træde ind. Men først må det lide. Sådan er vejen.

Det er gennem eksemplarisk tjeneste og selvopofrelse at vi bliver Kristi efterfølgere og opnår retten til at træde ind i hans rige, for vi går ikke alene ind. Dette er det subjektive element i al religiøs aspiration, og dette har alle gudesønner forstået og forkyndt. Mennesket sejrer gennem død og selvopofrelse.

Den overmenneskelige ånd, Kristus, gjorde dette til fuldkommenhed. I ham var der ingen synd tilbage, fordi han til fuldkommenhed havde ophøjet det kortvarige lavere selv. Hans personlighed var underlagt hans guddommelighed. Lovene om synd berørte ham ikke, for han overskred ikke nogen af lovenes grænser og krænkede ingen principper. Han virkeliggjorde kærlighedsprincippet, og derfor var det ikke muligt for ham på det udviklingstrin, som han havde nået, at såre et menneske. Han var i fuldstændig balance og havde opnået den ligevægt, som frigjorde ham fra alle lavere tilskyndelser, og som gav ham fri adgang til Guds trone. Han fastholdt ikke det lavere, eller det, som var menneskeligt ønskværdigt, men afviste det ifølge sin guddommelige natur. Derfor ænsede det onde ham ikke, og han havde ikke nogen relation til det. Han »... har været fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd« (Hebr. 4,15). Han kendte ikke til separatisme. Rige mennesker, toldere, fiskere, lærde skriftkloge, skøger og jævne mennesker var alle hans venner,

og »separatismens store kætteri« var helt blevet overvundet af hans altomfattende ånd. Således fuldbyrdede han fortidens lov, markerede forbilledet for fremtidens menneskehed og trådte for os gennem forhængen, idet han efterlod os det eksempel, at vi skulle følge i hans fodspor – et eksempel på opofrelse indtil døden, uophørlig udført tjeneste, selvforglemmelse og en heroisme, som førte ham fra stadium til stadium på vejen, fra højdepunkt til højdepunkt, indtil ingen bånd mere kunne holde ham tilbage (end ikke dødens barriere). Han forbliver det evige Gud-menneske, verdens frelser. Til fuldkommenhed opfyldte han Guds vilje og gav os de ord, der giver os en ganske enkel regel med sin egen store belønning: »Hvis nogen vil gøre hans vilje, skal han erfare, om læren er fra Gud ...« (*Joh.7,17*).

Det enkle i denne erklæring er næsten forbløffende. Vi opfordres ganske enkelt til at opfylde Guds vilje, hvorefter sandheden vil åbenbares for os. Der var perioder i Kristi liv, som i Getsemane Have, hvor han måtte kæmpe med sig selv for at opfylde Guds vilje. Der var øjeblikke, hvor hans menneskelige legeme veg tilbage for de perspektiver, der åbnede sig for ham. Derfor kendte han til fulde denne enkle regels vanskeligheder.

3

Når vi retter vor opmærksomhed mod beretningen om korsfæstelsen, er det indlysende, at der ikke er behov for at gå i detaljer om den. Vi er så kendt og fortrolig med den, at de ord, hvormed den fortælles, ikke længere har den samme effekt. Historien om Kristi triumftog ind i Jerusalem, om hvordan han samlede disciplene i det øvre rum og dér delte nadverens brød og vin med dem, og om hvordan han blev svigtet af dem, som man måtte formode elskede ham, og hans efterfølgende kvalfulde tid i Getsemane Have, kender vi lige så godt som vort eget navn, og denne beretning forekommer os ofte langt mindre interessant. Dette er Kristi tragedie. Han udrettede så meget, og vi har erkendt så lidt. Det har taget os tyve århundreder, før vi er begyndt at forstå ham og hans mission og livsforløb. Selve korsfæstelsen var kun en forventet fuldbyrdelse af dette livsforløb. Ingen anden afslutning var mulig. Den var forudbestemt fra begyndelsen og daterede sig reelt tilbage til den tid, da han efter dåbsindvielsen indledte sin tjeneste for menneskeheden og begyndte at undervise og forkynde om de gode nyheder vedrørende gudsriget. Dette var hans store tema. Det har vi glemt. Vi har i stedet forkyndt om Jesu Kristi personlighed – et emne, som han selv ignorerede, og som forekom ham af ringe interesse i betragtning af de større indre værdier, som var involveret. Dette er tillige Kristi tragedie. Han har ét sæt værdier, og verden har et andet.

Vi har gjort korsfæstelsen til en tragedie, hvor den virkelige tragedie reelt er vor manglende erkendelse af dens sande betydning. Sjælekvalerne i Getsemane Have skyldtes den kendsgerning, at man ikke forstod ham. Mange mennesker har lidt en dramatisk død. I den henseende skilte Kristus sig ikke ud fra andre fremsynede mennesker og reformatorer gennem tiderne. Mange mennesker har oplevet Getsemane-erfaringen og bedt med samme inderlighed som Kristus, at Guds vilje måtte ske fyldest. Mange mennesker er blevet svigtet af dem, som man med rette kunne forvente forstod og tog del i dette arbejde og den tjeneste, som var forestående. I ingen af disse henseender var Kristus i virkeligheden noget enestående. Men hans lidelser var baseret på hans unikke visionsevne.

Menneskehedens mangel på forståelse, og de fordrejede fortolkninger, som eftertidens teologer ville give hans budskab, har ganske givet optrådt i dette fremtidssyn, såvel som viden om, at de ville overbetone ham som verdens frelser, hvorved materialiseringen af det gudsrige på jorden, som det var hans

mission at grundlægge, ville forhales i århundreder. Kristus kom, for at hele menneskeheden kunne få »liv og have overflod« (Joh.10,10). Vi har fortolket hans ord således, at kun de »frelste« kan anses som værdige til at tage de nødvendige skridt til dette liv. Men et liv i overflod er på ingen måde et liv, der skal leves i det hinsides eller i en fjern himmel, hvor de, der er troende, skal nyde et særligt privilegeret lykkeligt liv, mens resten af Guds børn må blive udenfor. Intentionen med korset var at indikere en grænselinje mellem menneskeriget og gudsriget, mellem et storslået naturrige, som havde nået modenhed, og et andet naturrige, som nu kunne indlede sin aktivitetscyklus. Menneskeriget havde udviklet sig til det stadium, hvor det havde frembragt Kristus samt de andre Guds børn, hvis liv hele tiden var et vidnesbyrd om den guddommelige natur.

Kristus tog korsets urgamle symbol og byrde og – idet han tog plads ved siden af alle de tidligere korsfæstede frelsere – virkeliggjorde nutid og den kosmiske fortid og fremtid og rejste korset på højen uden for Jerusalem (hvis navn betyder »fredens vision«), hvorved han henledte opmærksomheden på det gudsrige, som han døde for at grundlægge. Opgaven var tilendebragt, og i det forunderlige lille land, som kaldtes det hellige land, en smal landstrækning mellem de to halvkugler, Østen og Vesten, Orienten og Occidenten, besteg Kristus korset og fastsatte grænsen mellem gudsriget og verdens riger, mellem menneskenes verden og åndens verden. Således frembragte han et højdepunkt af de urgamle mysterier, som havde profeteret dette riges komme, og indførte derved gudsrigets mysterier.

Bestræbelsen for til fuldkommenhed at opfylde Guds vilje afsluttede det mest fuldkomne liv, som nogensinde havde været levet på jorden. Forsøget på at grundlægge gudsriget, således som det var forudbestemt siden tidernes morgen og den modvilje det fremkaldte, bragte Kristus til korsfæstelsesstedet. Hårdheden i menneskenes hjerte, svagheden i deres kærlighed, og deres manglende evne til at se visionen, knuste verdensfrelserens hjerte – en frelser var han, fordi han åbnede døren ind til gudsriget.

Det er på tide, at kirken vågner op til sin sande mission, hvilket er at virkeliggøre gudsriget på jorden i vor tid, her og nu. Den tid er forbi, hvor vi kan slå til lyd for et fremtidigt og kommende gudsrige. Menneskene er ikke længere interesseret i en mulig himmelsk tilstand eller et sandsynligt helvede. Menneskene må lære, at gudsriget er her, og at det må komme til udtryk her på jorden; det består af dem, som udfører Guds

vilje for enhver pris, sådan som Kristus gjorde, og som kan elske hinanden, sådan som Kristus elskede os. Vejen til dette gudsrige er den vej, som Kristus betrødte. Det indebærer, at det personlige selv må ofres for det gode i verden og i tjeneste for menneskeheden, i stedet for at tjene egne ønsker. Fordi Kristus forkyndte disse nye sandheder om kærlighed og tjeneste, mistede han livet. Kanon Streeter fortæller os, at »meningen med og værdien af Kristi død udspringer af dens indre kvalitet. Den er udtryk for en ydre handling, som man af egen fri vilje har valgt, uden forbehold og uden betingelser for at hellige sig den højeste tjeneste for Gud og menneske. Den lidelse, der er forbundet med en sådan selvopofrelse, skaber moral« (*The Buddha and the Christ*, af B.H. Streeter, s. 215).

Er det ikke en kendsgerning, at Kristi korsfæstelse med dens store forudgående begivenheder – nadveren og erfaringen i Getsemane Have – er en tragedie, som har sin oprindelse i konflikten mellem kærlighed og had? Det er ikke denne bogs formål at forklejnede den verdensbegivenhed, som fandt sted på bjerget Golgata. Men når vi i vor tid ser tilbage på denne begivenhed, begynder der at tegne sig et billede af, at vi har fortolket dette offer og denne død med selviske termer. Vi har beskæftiget os med vore egne personlige interesser i denne sag. Vi har fremhævet vigtigheden af vor personlige frelse og har anset den for at være af altovervejende betydning. Hvilken betydning dette havde for verden som helhed, hvad Kristus var forudbestemt til at udrette for menneskeheden gennem tiderne, og hvilken indstilling Gud havde til menneskene fra de første tider og gennem den periode, hvor Kristus levede i Palæstina og frem til vor tid, er gjort afhængig af om vi tror eller ikke tror, at korsfæstelsen på Golgata har virkning på vor personlige sjæls frelse. Dog er det en kendsgerning, at Kristus i sin samtale med den angrende tyv indrømmede ham adgang til gudsriget som følge af hans erkendelse af det guddommelige. Kristus var endnu ikke død, og Kristi blodoffer havde endnu ikke fundet sted. Det er næsten, som om Kristus havde forudset den fordrejning, som teologien ville give af hans død, og forsøgte at modvirke den ved at gøre anerkendelsen af den døende tyv til et af hovedpunkterne ved hans død. Han fremkom ikke med nogen erklæringer om, at syndsforladelse gennem ofring af sit blod skulle være årsag til denne indrømmelse.

Det virkelige problem var spørgsmålet om kærlighed og had. Kun Johannes, den elskede apostel, han som stod Jesus nærmest forstod til fulde dette spørgsmåls omfang, og i hans epistler lægges hele vægten på kærlighed; den almindeligt

udbredte ortodokse fortolkning findes ikke dér. Netop spørgsmålet om kærlighed og had, ønsket om at leve som Guds børn eller tilbøjeligheden til at leve som almindelige mennesker, er udtryk for den forskel, der er mellem borgeren i gudsriget og et almindeligt medlem af den menneskelige familie. Det var kærlighed, som Kristus søgte at give udtryk for, men det er had, splittelse og krig, der kulminerer i en verdenskrig, som har kendetegnet den officielle udmøntning af hans lære ned gennem tiderne. Kristus døde for at gøre os opmærksom på, at vejen til gudsriget er kærlighedens og tjenestens vej. Han tjente og viste kærlighed og udrettede mirakler og samlede de fattige og de sultende. Han stillede deres sult og søgte på enhver mulig måde at henlede deres opmærksomhed på princippet om kærlighed, som den vigtigste guddommelige egenskab, kun for at erfare, at dette liv i kærlig tjeneste bragte ham vanskeligheder og til sidst døden på korset.

Vi har stridt om den teologiske doktrin om jomfrufødslen. Vi har stridt om de doktriner, hvorved menneskene skal frelses. Vi har stridt om dåben og om forsoning. Vi har stridt om udødeligheden, er den en kendsgerning eller ikke, og om, hvad mennesket må gøre for at genopstå fra de døde. Vi har betragtet den halve verden som fortabt og kun de troende kristne som frelste, skønt Kristus hele tiden har fortalt os, at kærlighed er vejen til gudsriget, og at den kendsgerning, at det guddommelige nærværelse er til stede i os alle, betyder, at vi alle er berettiget til at komme ind i dette gudsrige. Vi har ikke erkendt, at »den stedfortrædende forsoning er en harmonisering af ydre disharmoni ved hjælp af en kraft fra en åndelig nærværelse, som tilvejebringer denne store forvandling. Det onde absorberes og forvandles til det gode eller bringes i balance« (*Some Mystical Adventures*, af G.R.S. Mead, s. 161). Dette er Kristi arbejde, og hans nærværelse er det harmoniserende aspekt i livet. *Menneskene frelses ikke ved en tro, der formuleres ved teologiske dogmer, men ved hans levende nærværelse, ved den levende iboende Kristus.* Det er erkendelsen af kendsgerningen om Guds nærværelse i menneskets hjerte, der er grundlaget for den mystiske vision, mens viden om at være en Guds søn giver et menneske styrke til at følge i frelserens fodspor fra Betlehem til Golgata. Det, der til sidst vil nyorganisere vort liv, er tilstedeværelsen i verden af dem, der kender Kristus som deres eksempel, og som erkender, at de er i besiddelse af det samme guddommelige liv og anerkender, at den grundlæggende lov for gudsriget, loven om kærlighed, til sidst vil frelse verden. Det er ved at indsætte Kristi liv i stedet for verdens liv, kødet og djævelen, at livet vil få fornyet mening og indre værdi.

En følelse af kærlighedens nederlag er det mest fremherskende problem ved sjælekvalerne i Getsemane Have. Det var denne følelse af kamp mod alle verdens kræfter, som satte Kristus i stand til at deltage i det store fællesskab af brødre. Menneskene havde svigtet ham, ligesom menneskene svigter os. I det øjeblik, da han mest behøvede forståelse og al den styrke, som kammeratskab kan give, svigtede hans nærmeste og kæreste ham eller de sov, uvidende om hans mentale kvaler. »Prometeus-konflikten er den kamp, der finder sted i det menneskelige sind mellem længsel efter forståelse og en nærmere og mere umiddelbar tilkendegivelse af følelser og ønsker, som er betinget af god vilje og støtte til medmennesker. Det er ligeledes ønsket om lykke for ens kære, ønsket om lindring af smerte og skuffelse i de sind, som ikke forstår den indre drøm og forsikring om positiv verdslig hæder. Denne konflikt er den klippe, hvorpå det religiøse sind går på grund og splittes« (*Psychology and the Promethean Will*, af W.H. Sheldon, s. 85-86). På denne klippe strandede Kristus ikke, men han gennemlevede perioder med de mest intense kvaler og fandt kun støtte i erkendelsen af Guds faderskab og den logiske konsekvens: alle menneskers broderskab. »Fader«, sagde han. Det var denne følelse af enhed med Gud og med sine medmennesker, som førte ham frem til at indstifte den sidste nadver og at grundlægge den nadvertjeneste, hvis symbolik ulykkeligvis er gået tabt i den teologiske praksis. Nadvertjenestens grundtone var fællesskab. »Det er kun sådan, at Jesus skaber fællesskab blandt os. Ikke som et symbol ... I den udstrækning, som vi indbyrdes og med ham giver udtryk for én vilje og ønsker at sætte gudsriget først og at tjene på vegne af hans tro og håb, er der fællesskab mellem ham og os og mennesker af alle generationer, som levede og lever med de samme tanker« (*The Mystery of the Kingdom of God*, af Albert Schweitzer, s. 56).

4

Jesus sagde:

1. »Fader! tilgiv dem; thi de ved ikke, hvad de gør« (*Luk.23,34*).
2. »... I dag skal du være med mig i Paradis« (*Luk.23,43*).
3. »'Kvinde! se, det er din søn.' Derefter siger han til disciplen: 'Se, det er din moder'« (*Joh.19,26-27*).
4. ... »Min Gud! Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?« (*Matt.27,46*).
5. »Jeg tørster« (*Joh.19,28*).
6. »Det er fuldbragt!« (*Joh.19,30*).
7. »Fader! i dine hænder betror jeg min ånd« (*Luk.23,46*).

Tanken om gudsriget farvede alt, hvad han sagde på korset. Det magtord, som udgik fra korset, blev fremsagt af Jesus Kristus selv, og denne gang ikke af Faderen. Kristus fremsagde et syvfoldigt ord, og i dette ord sammenfattede han for os det ord, som indførte gudsriget. Hver udtalelse har relation til dette gudsrige, og skal ikke opfattes så begrænset, personligt eller selvskt, som vi normalt opfatter dem. Hvilke var disse syv ord? Lad os tage dem under betragtning, mens vi samtidig gør os klart, at de var årsag til, at gudsriget manifesteredes på jorden.

De syv ord er hver for sig blevet fortolket, enten som om de havde en særlig gyldighed for en bestemt person, som de formodes at være rettet til, eller som om de havde personlig betydning for Kristus selv. Vi har altid læst bibelen på denne måde, med dens personlige betydning i vore tanker. Men disse Kristi ord har for stor betydning til, at de må fortolkes på denne måde. De har en indre mening, som rækker langt ud over den sædvanlige fortolkning. Underet ved alt han sagde er, at ordene kan have forskellig mening (som det er tilfældet med alle verdens andre hellige skrifter). Den tid er kommet, hvor den mening, som Kristus tillagde dem, skulle være lettere forståelig set i gudsrigets lys og med en bredere fortolkning end den mere begrænsede personlige. Hans ord er magtord, fremkaldende og påkaldende, magtfulde og dynamiske.

Noget af det første, der dukker op i ens bevidsthed, når man studerer det første ord på korset, er den kendsgerning, at Jesus bad sin Fader tilgive de mennesker, som korsfæstede ham. Øjensynligt anså han ikke, at hans død på korset kunne opveje denne brøde. Der var ingen syndsforladelse at opnå ved

blodsudgydelse, men der var den mulighed at bede Gud om tilgivelse for den synd, der var begået. De to faktorer, som træder i forgrunden ved disse ord, er Guds faderskab og den kendsgerning, at uvidenhed, hvis den fører til, at der bliver begået en forseelse, ikke gør et menneske skyldigt, og at det derfor heller ikke skal straffes. Synd og uvidenhed følges hyppigt ad, men synd erkendes kun som en sådan af dem, der véd, og som i sagens natur derfor ikke er uvidende. Hvor der er tale om uvidenhed, er der ikke tale om synd. Med disse ord fra Kristi kors fortæller han os to ting:

1. At Gud er vor Fader, og at vi kommer ham nærmere gennem Kristus. Han er det indre, skjulte menneske i hjertet, den ikke-erkendte Kristus, som kan nærme sig Faderen. Kristus har opnået denne ret ved sin påviselige guddommelighed, og fordi han har gennemgået tredje indvielse, forklarelsen. Når vi bliver forklaret (for kun den forklarede Kristus kan korsfæstes), kan også vi påkalde Faderen og den ånd, som er Gud, alle formers liv, for at skabe nye relationer og for at tilvejebringe den tilgivelse, som er selve livets essens.

2. At tilgivelse er livets mål. Dette er vanskeligt for en troende i Vesten at acceptere. Han er så vant til at forlade sig på Kristi gerninger i en fjern fortid. Tilgivelse er imidlertid et led i en række levende processer, som bringer udligning, forårsager genoprettelse, og som tilvejebringer den indstilling, hvor et menneske ikke længere kan siges at være uvidende og derfor ikke længere har et behov for tilgivelse. Livet og erfaringerne gør dette for os, og intet kan standse denne proces. Det er ikke teologisk tro, der bringer os nærmere Gud, men derimod den rette indstilling til livet og til den Kristus, der er i menneskets hjerte. Vi lærer gennem smerte og lidelse (dvs. gennem erfaring) ikke at synde igen. Vi betaler prisen for vore synder og fejltrin og holder op med at gentage dem. Vi når til sidst frem til det stadium, hvor vi ikke længere begår vore tidligere fejl og synder. For vi lider og gennemgår kvaler og lærer derved, at misgerninger bringer retfærdig gengældelse og forårsager lidelse. Men lidelse er nødvendig, hvilket Kristus vidste. I hans person var han ikke kun den historiske Jesus, som vi kender og elsker, men han var også et symbol for os på den kosmiske Kristus, den Gud, der lider med sine skabningers lidelser.

Retfærdighed kan være identisk med tilgivelse, når sagens kendsgerninger og rette sammenhæng forstås. I denne udtalelse fra den korsfæstede frelser ser vi en anerkendelse af loven om retfærdighed og ikke loven om gengældelse med hensyn til den handling, som hele verden forfærdedes over. Denne udvikling

af tilgivelse er sjælens urgamle stræben i stoffet eller formen. Den orientalske troende kalder dette *karma*. Vestens troende taler om loven om årsag og virkning. Men begge handler om, at mennesket arbejder på sin sjæls frelse, og at det konstant må betale den pris, som de uvidende må betale for begåede fejlgreb og såkaldte synder. Et menneske, der med overlæg synder mod lyset og bedre viden, ses sjældent. De fleste »syndere« er ganske enkelt uvidende. »De ved ikke, hvad de gør«.

Derefter vendte Kristus på korset sig mod en synder, et menneske som var blevet dømt for, hvad verden betragtede som en misgerning, og som selv betragtede dommen og straffen som berettiget. Han erklærede, at han modtog løn som forskyldt for sine synder, men samtidig var der noget i Jesu udstråling, der tiltrak sig hans opmærksomhed, og som fravristede ham den spontane indrømmelse, at denne tredje ugerningsmand »har intet ondt gjort«. Der var to ting, som gav ham adgang til Paradiset. Han erkendte Kristi guddommelighed. »Herre«, sagde han. Og han forstod også, at Kristi mission var at grundlægge et gudsrige. »... Kom mig i hu, når du kommer i dit rige«. Betydningen af hans ord er evig og universel. Det menneske, der kan erkende det guddommelige og samtidig er bevidst om gudsriget, er parat til at nyde godt af følgende løfte: » ... I dag skal du være med mig i Paradis«.

I det første ord på korset tænkte Jesus på menneskets uvidenhed og svaghed. Han var lige så hjælpeløs som et lille barn, og med sine ord vidnede han om sin situation ved første indvielse, og om den tid, da han var »et barn i Kristus«. Parallellerne mellem disse to begivenheder er vigtige. Menneskenes uvidenhed, hjælpeløshed og den deraf følgende ringe tilpasningsevne, fremkaldte fra Jesus et ønske om, at de måtte blive tilgivet. Når livserfaringerne har spillet deres rolle, har vi igen »barnet i Kristus«, der er uvidende om lovene i det åndelige rige, men nu er mennesket frigjort fra menneskerigets mørke og uvidenhed.

I det andet ord på korset kan vi genkende dåbsprocessen, som kendetegnede renhed og frigørelse gennem renselse i livets vande. Vandene ved Johannes' dåb bragte frigørelse fra personlighedslivets trældom. Men den dåb, som Kristus underkastede sig ved sin egen livskraft, og som vi også underkaster os ved Kristi liv i vort indre, var dåben gennem ild og lidelse, som bringes til et kulminerende højdepunkt af smerte på korset. Dette højdepunkt af smerte var, for det menneske, der kunne holde ud til det sidste, dets adgang til »Paradiset« – et navn der er ensbetydende med lyksalighed. Der er tre ord, som bruges til at beskrive evnen til at glædes –

de er: lykke, glæde og lyksalighed. *Lykke* er betegnelsen for en rent fysisk tilstand og vedrører vort fysiske liv og dets relationer. *Glæde* hører til sjælens natur og kommer til udtryk som lykke. Men *lyksalighed*, som hører til Guds natur, er udtryk for guddommelighed og ånd. Lykke kan betragtes som en belønning ved den nye fødsel, for den har en fysisk betydning, og vi kan regne det for sikkert, at Kristus kendte lykken, selv om han var en »smerternes mand«. Glæde, som er et mere sjælsbetonet udtryk, når sit højdepunkt ved forklarelsen. Skønt Kristus var »kendt med sorg«, kendte han også glæden i dens inderste væsen, for »Herrens glæde er vor styrke«, og det er sjælen, Kristus i alle mennesker, som er styrken, glæden og kærligheden. Han kendte også til lyksalighed, for ved korsfæstelsen blev den lyksalighed ham til del, som er belønningen for sjælens sejr.

Vi har således i disse to magtord: »Fader! tilgiv dem; thi de ved ikke, hvad de gør«, og »... I dag skal du være med mig i Paradis«, en sammenfatning af betydningen i de to første indvielser.

Nu kommer vi til det usædvanlige og stærkt omdiskuterede møde mellem Kristus og hans moder, som er sammenfattet i ordene: »Kvinde! se, det er din søn«, og som efterfølges af ordene til den elskede apostel: »Se, det er din moder«. Hvad mentes der med disse ord? Neden for Kristus stod de to mennesker, som betød mest for ham, og fra sin døds kamp på korset gav han dem et særligt budskab, som relaterede dem til hinanden. Vor betragtning af de tidligere indvielser kan måske gøre meningen mere klar. Johannes symboliserer personligheden, som når fuldkommenhed, og hvis natur gennemstrømmes af den guddommelige kærlighed, som er det mest fremtrædende kendetegn for anden skikkelse i den guddommelige treenighed, sjælen, Guds søn, hvis natur er kærlighed. Som vi har set, repræsenterer Maria treenighedens tredje skikkelse, naturens materielle aspekt, som værner om og plejer sønnen og føder ham i Betlehem. Med disse ord, ved at anvende disse to skikkelsers symbolik, forbinder Kristus dem med hinanden og siger praktisk talt: »Søn, erkend, hvem der skal føde dig i Betlehem, den som værner om og våger over Kristi liv«. Til sin moder siger han: »Erkend, at i den udviklede personlighed findes kristusbarnet latent«. Stoffet, eller Jomfru Maria, forherliges gennem sin søn. Derfor har Kristi ord en klar forbindelse til tredje indvielse, forklarelsen.

I de tre første ord på korset refererer han således til de tre første indvielser og minder os om den syntese, der blev åbenbaret for ham, og om de stadier vi må tilbagelægge,

dersom vi skal kunne følge i hans fodspor. Det er også muligt, at den korsfæstede frelser havde i tankerne, at selve stoffet, eftersom det er guddommeligt, er i stand til at udholde uendelig lidelse; og med disse ord var han kommet frem til den erkendelse, at skønt Gud lider i skikkelse af sin søn, så lider han også lignende voldsomme kvaler i skikkelse af denne søns moder, hvis fysiske form føder ham. Kristus står midt imellem disse to – moderen og faderen. Deri består hans problem, og deri består problemet for ethvert menneske. Kristus fører disse to sammen – stofaspektet og det åndelige aspekt – og ved foreningen af disse to skabes sønnen. Dette er menneskehedens problem og menneskehedens store mulighed.

Det fjerde ord på korset fører os frem til en af de mest dybtføjte stunder i Kristi liv – en stund, der har en klar relation til gudsriget, på samme måde som tilfældet var med de tre foregående ord. Man nærer altid betænkeligheder ved at trænge ind på denne begivenhed i hans liv, fordi det er en af de dybeste og hemmeligste og måske en af de helligste faser i hele hans liv på jorden. Vi læser, at der blev »mørke over hele landet« i tre timer. Dette er et meget betydningsfuldt mellemstadium. På korset, alene og i mørke, symboliserede han alt det, som disse tragiske og smertefulde ord betød. Tallet tre er naturligvis et af de mest betydningsfulde og helligste tal. Det symboliserer guddommelighed og tillige den fuldkomne menneskehed. Kristus, det fuldkomne menneske, hang på korset i »tre timer«, og i denne periode førtes hvert enkelt af hans naturs tre aspekter frem til det højeste punkt for sin erkendelsesevne og den deraf følgende lidelse. Til sidst gav denne tredobbelte personlighed frit løb for trængslerne i råbet: »Min Gud! Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?«

Kristus havde gennemgået de kulminerende højdepunkter i tilpasningsprocessen. Forklarelsesindvielsen var kun lige overstået. Lad os ikke glemme dette faktum. Ved denne indvielse havde Gud været ham nær, og den forklarede Kristus havde i sin indvielse forenet Gud og menneske. Han havde netop fremsagt det ord, som vidnede om relationen mellem legemsnaturen, Maria-aspektet, og personligheden i Johannes' skikkelse, der er et symbol på en personlighed, som er udviklet til et meget højt stadium af fuldkommenhed og erkendelse. Dernæst måtte han i tre lange timer brydes i mørket med problemet om relationen mellem Gud og sjælen. Ånd og sjæl måtte forenes og sammensmeltes til én stor enhed – ligesom han allerede havde forenet og sammensmeltet sjæl og legeme, og havde vidnet om denne fuldbyrkelse ved forklarelsen. Pludselig blev han klar over, at alle fortidens resultater, og alt,

hvad han havde udrettet, kun var et forstadium til endnu en enhedsskabelse, som han måtte bringe i stand som menneske. På korset, i offentlighedens fulde lys, måtte han forsage det, som han hidtil havde støttet sig til, sin sjæl, og i et kort sekund erkendte han, at ved denne forsagelse stod alt på spil. Selv bevidstheden om, at han var Guds søn, sjælen, inkarneret i kødet (som han havde kæmpet og ofret sig for) måtte forsvinde, og han blev ladet tilbage berøvet enhver form for kontakt. Ingen menneskelig følelse eller tankevirksomhed kunne udfylde denne følelse af tomhed. Han følte sig svigtet, ikke kun af menneskeheden, men også af Gud. Det, som han havde sat sin lid til, den guddommelighed, som han havde følt sig sikker på, viste sig at være baseret på følelse. Også denne følelse måtte han overvinde eller hæve sig over. Han måtte således give afkald på alt.

Det var gennem denne erfaring, at Kristus banede sig vej til selve Guds hjerte. Først når sjælen har lært at stå alene, sikker på sin guddommelighed, men uden nogen ydre anerkendelse af denne guddommelighed, kan selve det åndelige livscenter erkendes som stabilt og evigt. Det var gennem denne erfaring, at Kristus kvalificerede sig til genopstandelsesindvielsen og beviste for sig selv og os, at Gud eksisterer, og at det guddommelige udødelighed *er* en etableret og uforanderlig kendsgerning. Denne oplevelse af ensomhed, af at være berøvet enhver form for beskyttelse, for alt, der hidtil havde været anset som nødvendigt for ens eksistens, er kendetegnet for denne fuldbyrdelse. Disciple er tilbøjelige til at glemme dette, og der kan for en kort stund, når man lytter til Kristus, der forsøger at kaste slør over sin døds kamp, opstå den tanke, om han ikke igen var »fristet i alle ting ligesom vi«, og om han ikke i denne stund steg ned i dalens dybeste afkrog og dér følte den absolutte ensomhed, som kommer dem til del, der bestiger korset på Golgata.

Skønt enhver gudesøn på forskellige stadier af sin indvielsesvej forberedes på denne absolutte ensomhed med faser af total fornægtelse, må han, når den endelige krise opstår, gennemleve perioder med en ensomhed, som han ikke på forhånd har kunnet forestille sig. Han følger i sin mesters fodspor, bliver korsfæstet i fuld offentlighed og svigtet både af sine medmennesker og af det guddommelige selvs trygge nærværelse, som han har lært at forlade sig på. Men selv om Kristus således trådte ind i det yderste mørke og følte sig helt svigtet af alt det, der hidtil havde haft så stor betydning for ham, både set ud fra en menneskelig og fra en guddommelig synsvinkel, så har han gjort det muligt for os at tyde denne

erfarings værdi, og har vist os, at kun gennem dette yderste mørke, som mystikere med rette kalder »sjælens mørke nat«, kan vi virkelig træde ind i gudsrigets velsignede fællesskab. Der er skrevet mange bøger om denne erfaring, men den er virkelig sjælden – langt mere sjælden, end mystikernes litteratur vil have os til at tro. Den vil indtræffe mere hyppigt, efterhånden som flere og flere mennesker går gennem lidelsens og dødens porte ind til gudsriget. Kristus hang på korset nøjagtigt mellem himmel og jord, og skønt han var omgivet af menneskemængden, og skønt de, som han elskede, stod ved hans fødder, så var han aldeles alene. Det er i den ensomhed, man føler, selv om man er sammen med andre, at følelsen af helt at blive svigtet opstår, til trods for at man er omgivet af dem, der søgte at forstå og hjælpe, der udgør mørket. Forklarelsens lys tilintetgøres ganske pludseligt, og på grund af dette lys' intensitet, forekommer natten mørkere. Men det er i mørket, vi kender Gud.

Fire magtord havde Kristus nu fremsagt. Han havde fremsagt ordet for det daglige liv, tilgivelsens ord, og derved havde han tilkendegivet det princip, som Gud arbejder efter med hensyn til det onde, som alle mennesker har gjort. Hvor der er tale om uvidenhed og ikke om forsømmelighed eller ond hensigt, er tilgivelse sikker, for synd er bevidst handling imod samvittighedens advarende røst. Han havde fremsagt det ord, som bragte fred til den døende tyv, og havde sagt til ham, at han var sikret ikke kun tilgivelse, men også fred og lykke. Han havde fremsagt det ord, som forenede de to aspekter, der symbolsk blev korsfæstet på korset – stoffet og sjælen, formens stof og den fuldkomne lavere natur. Dette er de tre ord for henholdsvis det fysiske, det emotionelle og det mentale plan, hvor mennesket normalt lever. Offeret af hele den lavere natur var tilendebragt, og der herskede stilhed og mørke i tre timer. Da fremsagdes det magtfulde ord som tilkendegav, at Kristus havde nået stadiet for det endelige offer, og at selv bevidstheden om det guddommelige, bevidstheden om selve sjælen med dens styrke og kraft, dens lys og forståelse, også måtte lægges på offeralteret. Han måtte underkaste sig den absolutte forsagelse af alt det, der havde udgjort hele hans væsen. Dette fremkaldte protestråbet og spørgsmålet: »Min Gud! Min Gud! Hvorfor har du forladt mig?«

Da fulgte tre ord af en helt anden art. Med ordene: »Jeg tørster« gav han udtryk for enhver frelsers motiverende drivkraft. Dette er blevet misfortolket af iagttagere, som har tillagt det en meget ordinær fysisk mening. Men det har afgjort en dybere mening og må have refereret til den guddommelige

tørst, som løber gennem bevidstheden hos enhver gudesøn, der har opnået guddommelighed, og som viser sin villighed til at påtage sig frelsergerningen. Det er karakteristisk for alle, der er nået dertil, at de ikke stiller sig tilfreds med deres opnåede mål, som har bragt dem frigørelse og frihed, men straks retter deres opmærksomhed mod menneskenes verden og bliver hos menneskeheden og arbejder for menneskenes frelse, indtil alle gudesønner har fundet vejen tilbage til Faderens hjem. Denne tørst efter at frelse menneskenes sjæle ansporede Kristus til at åbne døren ind til gudsriget og til selv ved egen kraft at holde den åben, så det kan blive ved hans hjælpende hånd og hans støtte, at vi løfter os op over tærskelen. Dette er forløsningen, og i denne forløsning tager vi alle del, ikke ud fra en selvisk synsvinkel med henblik på vor egen personlige frelse, men ud fra bevidstheden om, at når vi forløser andre, bliver vi selv forløst, når vi frelser, bliver vi selv frelst, og når vi hjælper andre til at nå målet, bliver vi selv hjulpet til at blive borgere i gudsriget. *Dette er korsfæstelsens vej.* Først når vi kan fremsige alle fem magtord, forstår vi fuldt ud Guds mening og hans kærlighed. Da bliver frelserens vej vor vej. Guds liv og hensigt fremstår åbenbaret.

Det er denne tørst, som vi deler med frelseren, og det er verdens nød (af hvilken vor egen er en del, omend den er relativt uden betydning), som forener os med ham. Det er dette »fællesskab med ham i hans lidelser«, han ønsker af os, samt en imødekommelse af de behov, vi lægger mærke til, som også han kender. Dette aspekt af korset og dets lektion er blevet sammenfattet i de følgende ord, som maner til vor omhyggelige eftertanke og vor deraf følgende vielse til tjeneste på korset, som er tjeneste for menneskeheden.

»Da jeg vendte mig bort fra dette for hele verden gribende, forfærdende syn, Kristus korsfæstet for vor skyld, for at iagttage livets højst forvirrende og sørgelige modsætninger, blev jeg ikke, som i omgangen med mine medmennesker, mødt af de koldsindige banaliteter, der så let lyder fra dem, hvis hjerter aldrig har kendt til virkelig smerte, eller hvis liv aldrig har modtaget et sønderknusende slag. Man sagde ikke til mig, at alt nok ordnede sig til det bedste, eller forsikrede mig om, at livets overvældende uligheder kun var tilsyneladende. Jeg stod i stedet over for Ham, hvis øjne og åsyn i sandhed kendte til sorg, og blev mødt af alvorsfuld forståelse, som kun kan udveksles mellem venner, der har oplevet fælles dyb, indre sorg, og gennem den er knyttet sammen i et bånd,

der ikke kan brydes« (*Colloquia Crucis*, af Dora Greenwell, s. 14 f).

Da brød det igennem til Kristi bevidsthed, at dette under var tilendebragt. Han havde sejret. Han kunne med fuld erkendelse af denne erklærings betydning sige: »Det er fuldbragt«. Han havde fuldført det han inkarnerede for at udrette. Døren til gudsriget stod åben. Grænsen mellem verden og gudsriget var blevet klart defineret. Han havde givet os et eksempel på tjeneste, som var helt uden sidestykke i historien. Han havde vist os den vej, vi burde gå. Han havde tilkendegivet det fuldkomne for os. Der var ikke mere, han kunne udrette, og derefter hører vi det triumferende råb: »Det er fuldbragt«.

Kun endnu et magtord lød i det mørke, som omgav den døende Kristus. Hans dødsøjeblik indledtes med ordene: »Fader! i dine hænder betror jeg min ånd«. Hans første ord og hans sidste begyndte med påberåbelsen: »Fader« – for vi er til evig tid Guds børn, og: »... Når vi er børn, er vi også arvinger, Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sandt vi lider med ham, så vi også kan herliggøres med ham« (*Rom.8,17*), det er herlighedens fælles arv, men vi må også tage del i lidelsens fælles arv, hvis verden skal kunne frelses, og menneskeheden som en helhed skal kunne træde ind i gudsriget. Gudsriget eksisterer allerede. Som følge af Kristi arbejde og hans levende nærværelse i os alle, eksisterer der i dag, endnu kun subjektivt, men afventende et kommende mere håndgribeligt udtryk ...

»... Ét legeme og én Ånd, ligesom I også blev kaldet til ét håb ved jeres kaldelse, én Herre, én tro, én dåb, én Gud, alles Fader, som er over alle, gennem alle og i alle!« (*Ef.4,4.5.6*).

Yderligere siger salmisten med ord, som Kristus senere benyttede. »... I din hånd befaler jeg min ånd. Du forløser mig ...« (*Sl.31,6*). Den underforståede mening er her tydelig. Det er livets ånd i Kristus og i os alle, som gør os til sønner af Gud, og det er dette sønneskab (i sin egenskab af guddommelighed), som er garantien for vor endelige fuldbyrkelse og indtræden i åndens rige. Tegnet herpå beskrives med følgende ord: »... Se, forhænget i templet flængedes i to stykker, fra øverst til nederst ...« (*Matt.27,51*). Vejen til Gud var blevet etableret, og de indre åndelige kræfter kunne uhindret blive manifesteret. Dette var Guds værk. Det var Faderens store anerkendelse af det, som hans søn havde udrettet. Ånd og stof var nu blevet ét. Alle adskillende barrierer var ophævet, og menneske og Gud kunne

mødes og have kontakt med hinanden.

I et urgammelt indisk helligt skrift finder vi følgende ord, som blev fremsagt for tusinder af år siden, men som stadig har en særlig gyldighed, når det gælder denne Kristi handling, som ikke kun forbandt ham med os og alle tidligere troende fra tiden før hans komme, men også med den kosmiske Kristus, som så umiskendeligt taler her:

»Brahma, den i stråleglans lysende, mediterede. Han sad i dybe betragtninger ... Hør! lad mig ofres for alt levende, og alt levende for mig ... Således skabte han herlighed, oplysning, et Herrens rige og mesterskab.«

Som afslutning på dette kapitel om korsfæstelsen, lad os da analysere, hvad der i virkeligheden var hensigten med Kristi offer. Af hvilken grund døde han? Johannesevangeliet giver os en ret god forklaring herpå, men man har kun tillagt denne forklaring ringe betydning. Først i vor tid er vi begyndt at forstå meningen med det, han udrettede. Først i vor tid er underet ved hans offer begyndt at anes af dem, hvis intuition er vågnet. Han kom først og fremmest for at gøre to ting, som vi allerede har berørt: For det første kom han for at grundlægge eller materialisere gudsriget på jorden. For det andet kom han for at vise os, hvad der menes med Guds kærlighed, og hvordan den kommer til udtryk ved tjeneste og ved det guddommeliges evige offer på materiens kors. Kristus stod frem for os som et symbol og tillige som et eksempel. Han åbenbarede for os Guds sind og viste os det mønster, vi bør leve vore liv efter.

Gudsriget og tjeneste. Det er de to nøgleord, som i vor tid har i sig den samlende kraft, som verdens troende forventer. Kristus vandrede sammen med os som menneske på erfaringernes vej i verden. Han besteg korset og viste os ved sit offer og eksempel, hvad vi må gøre. Han vandrede sammen med os på livets vej, for det var det, han skulle, eftersom han var et menneske. Han kastede det guddommeliges strålende lys over disse livserfaringer, og opfordrede os til også at lade vort »lys skinne« (*Matt.5,16*). Han erklærede, at han selv var et menneske og fortalte os dernæst, at vi er Guds børn. Han var med os dengang, og han er med os nu, for han er i os hele tiden, omend han ofte ikke erkendes og ikke søges.

Den usædvanlige lektie, som vi her står overfor, er, at »... den menneskelige natur, som vi kender den, hverken kan opnå lykke uden lidelse eller fuldkommenhed uden selv at blive ofret« (*Mirage and Truth*, af M.B. D'Arcy, S.J., s. 179). For os

udgør gudsriget en vision, men for Kristus var det en realitet. Tjeneste for gudsriget er vor pligt og desuden vor metode til at frigøre os fra den menneskelige erfarings trældom. Det må vi forstå. Vi må gøre os klart, at vi kun finder frigørelse ved tjeneste for gudsriget. Vi er for længe blevet holdt tilbage af fortidens dogmer, og der findes i vor tid en naturlig modstand mod forestillingen om en personlig frelse ved Kristi blodoffer. Dette sidste er en ydre og mere letkøbt lære. Det er den indre mening, som i virkeligheden interesserer os, og den kan vi først fornemme, når vi selv står ansigt til ansigt med det, der findes i vort indre. Når de ydre former mister deres tiltrækningskraft, sker det ofte, at den sande mening kommer frem i lyset. Dette må hver enkelt bevise for sig selv. Ofte forhindrer frygt os i at se sandheden og realiteterne i øjnene. Det er meget vigtigt, at vi i vor tid tager problematikken om relationen mellem Kristus og nutidens verden op og drister os til at se sandheden uden nogen form for teologisk fordom. Vor personlige oplevelse af Kristus lider ikke skade ved denne proces. Ingen nutidige synspunkter og ingen teologi kan tage Kristus fra den sjæl, som først én gang har kendt ham. Det er umuligt. Men det er bestemt muligt, at vi opdager, at den almindelige ortodokse teologiske fortolkning er fejlagtig. Det er bestemt muligt, at Kristus er langt mere altomfattende, end vi er blevet forledt til at tro, og at Gud Faderens hjerte er langt mere venligtstillet, end de er, der har søgt at fortolke det. Vi har forkyndt om en kærlighedens Gud og har i stedet udbredt en doktrin om had. Vi har udbredt den lære, at Kristus døde for at frelse verden, og har i stedet bestræbt os for at vise, at kun de troende kan frelses – selv om millioner lever og dør uden nogensinde at have hørt om Kristus. Vi lever i en verden af kaos, hvor vi søger at opbygge et gudsrige, der er adskilt fra dagliglivet og fra den generelle økonomiske situation, og på samme tid postulerer vi en fjern himmel, som vi måske kan nå en skønne dag. Men Kristus grundlagde et gudsrige på jorden, hvor alle Guds børn vil have lige muligheder for at udtrykke sig som sønner af Faderen. Dette finder mange kristne umuligt at acceptere, og nogle af de bedste tænkere i vor tidsalder har afvist denne tanke.

Spørgsmålet om personlig frelse er absolut selvisk i kraft af dets personlige interesse og mål. Vi må tjene for at blive frelst, og vi kan kun tjene på intelligent måde, hvis vi tror på det guddommelige i alle mennesker og på Kristi enestående tjeneste for menneskeheden. Gudsriget er et rige af tjenere, for hver enkelt frelst sjæl må uforbeholdent slutte sig til deres

rækker, som uden ophør tjener deres medmennesker. Dr. Schweitzer, hvis vision af gudsriget er så sjælden og virkelighedsnær, peger på denne sandhed og på dens forskellige erkendelsesgrader med følgende ord:

»Tjenestens nedadstigende stadier forholder sig omvendt til det indre styres opadstigende stadier.

1. '... Den, som vil være stor *iblandt jer*, skal være *jeres tjener*' (*Mark.10,43*).
2. '... Den, som vil være den første af jer, skal være *alles træl*' (*Mark.10,44*).
3. '... Menneskesønnen er ikke kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange' (*Mark.10,45*).

Denne kulmination kan ses fra to sider. Disciplenes tjeneste var kun udvidet til at omfatte deres egen kreds. Jesu tjeneste var udstrakt til at omfatte et ubegrænset antal mennesker, dvs. til alle, der kunne få andel i hans lidelse og død. I disciplenes tilfælde var det kun et spørgsmål om uselvisk at *undergive sig*. I Jesu tilfælde indebar det bitter *lidelse indtil døden*. Begge regnes for tjenere, eftersom de derved på hver deres måde var et udtryk for gudsrigets indre styre« (*The Mystery of the Kingdom of God*, af Albert Schweitzer, s. 75).

Kærlighed først og kærlighed sidst, og i kærlighed tjener og arbejder vi. Den lange rejse afsluttes således med en herliggørelse og forsagelse af det personlige begær og en helligelse til levende tjeneste.

Sjette kapitel

Femte indvielse – genopstandelsen og himmelfarten

GRUNDTANKE

»Uden Kristi mellemkomst kender vi ikke til hverken vort liv eller vor død; vi kender ikke Gud og ved ikke, hvem vi selv er.«

Tanker, af Blaise Pascal

»Der er en Sjæl over alle sjæle,
en mægtigere Sjæl, som hører alle til.
Der er en tone, skabt af al menneskelig tale,
og mangfoldig, som mængden af alle sange;
i denne Sjæl lever alle, i alle lever denne Sjæl.
Gennem alle tidsaldre rækker dens vældige liv,
og hver sjæl, som dør i sin helligste enhed
bliver beskåret et liv, der består til evig tid.«

Richard Watson Dixon

Denne indvielse er delt op i to halvdele, og vi ved ikke ret meget om nogen af dem. Der fortælles ikke i detaljer om denne genopstandelsesbegivenhed eller -krise i Kristi liv af skibenterne til Det nye testamente. Det var ikke muligt for dem at vide mere om det. Efter korsfæstelsen får vi kun lidt at vide om Kristi eget liv, eller hvad der optog ham i tiden fra hans genopstandelse til han forlod apostlene og »steg op til Himlen« – en symbolsk talemåde, der nok ikke giver megen mening for nogen af os. Den indvielse, som det er af afgørende betydning for menneskeheden at forstå på dette tidspunkt, er fjerde indvielse. Først når vi mestrer begreberne tjeneste og offer, kan udødelighed og dens virkelige mening åbenbares for os. Hvordan Kristus genopstod, hvilke processer han gennemgik, og i hvilket legeme han viste sig, kan vi ikke sige noget om. Apostlene forsikrede, at det lignede det legeme, han tidligere havde haft, men om det var det samme legeme, som mirakuløst var genopstået, om det var hans åndelige legeme, som tilsynela-

dende var det samme set med fysiske øjne af dem, som elskede ham, eller om han havde skabt et helt nyt legeme med samme træk som tidligere, er det ikke muligt for os at fastslå. Det er heller ikke muligt at vide med sikkerhed, om disciplenes syn var blevet overnaturligt, eller om Kristus ved denne intensivering af sin guddommelige fremtoning havde stimuleret deres indre synsevne, så de i virkeligheden opfattede det clairvoyant eller i en anden dimension. Det afgørende var, at han genopstod, at mange så ham, og at hans genopstandelse blev anerkendt som virkelig af hans venner, og at denne opfattelse bestod to-tre århundreder efter, at han genopstod.

Disciplenes psykologiske bevidsthedstilstand er det bedste bevis, vi har på rigtigheden i deres overbevisning om, at døden ikke kunne røre frelseren, og at han efter døden var nærværende og levende iblandt dem. Vi har vanskeligt ved at sætte os ind i den bevidsthedstilstand, som de da befandt sig i. Øjensynligt var deres verden styrtet i grus ved korset. Kristus havde tilsyneladende svigtet dem. I stedet for at være den guddommelige søn af Gud og jødernes konge, var han intet andet end et almindeligt menneske, dømt for forræderi og straffet som en almindelig forbryder. Hvad de må have gennemlevet af dybe kvaler i de tre dage, hvor han var død, kan vi kun gisne om. De må have været plaget af håbløshed, fortvivlelse, manglende tro på sig selv og tab af anseelse blandt deres venner. Den sag, som de så ivrigt havde helliget sig, da de sammen med Kristus vandrede fra sted til sted i det hellige land, var der ikke mere, den var styrtet i grus. Deres leder var blevet bragt i miskredit. Da skete det, som helt ændrede deres tankers retning. Alt, hvad de tilsyneladende havde tabt af tillid og håb og formål, blev genoprettet, og de første århundreder af kristendommens historie (før teologien fik fordrejet fortolkningen, hvorved kærlighedens evangelium forandredes til et lukket trossamfund) åbenbarede for os:

»... En gruppe af mænd og kvinder fulde af tillid, entusiasme og mod, parate til at trodse forfølgelse og død, ivrige missionærer. Hvad var det, som havde givet dem denne nye begejstring? Kort forinden var nogle af dem flygtet i forfærdelse ved det første tegn på personlig fare. Da Jesus blev korsfæstet, havde de mistet det sidste glimt af håb om, at han kunne vise sig at være Kristus. Da han blev lagt i graven, døde kristendommen også og blev begravet. Nu oplever vi disse mænd og kvinder nogle få uger senere, og de er helt forandrede. Det er ikke, fordi

der igen er opstået et lille håb blandt nogle af dem. Alle er helt og aldeles overbeviste om, at Jesus virkelig er Kristus. Hvad var der sket, som fremkaldte denne forvandling? Deres svar er enstemmigt: 'På den tredje dag genopstod han fra de døde'« (*The Valley and Beyond*, af Anthony C. Deane, s. 72).

»Kristus er genopstået«, lød deres råb, og fordi han er genopstået kan gudsriget fortsætte på jorden, og hans budskab om kærlighed kan udbredes til nær og fjern. De ved nu, at det er hævet over enhver tvivl, at han har overvundet døden, og at de i de kommende år vil se døden besejret. At de forventede et snarligt gudsrige, og at de regnede med at se en almindeligt udbredt erkendelse af menneskets udødelighed, fremgår tydeligt af deres skrifter og deres entusiasme. At de forregnede sig, har to tusinde års kristendom vidnet om. Vi er endnu ikke borgere i et guddommeligt gudsrige, som definitivt er manifesteret på jorden, frygten for døden er stærk som nogensinde, og tanken om menneskets udødelighed er stadig blot en kilde til spekulation for millioner af mennesker. Men det var kun deres tidsopfattelse, som var forkert, de havde ikke nogen fornemmelse af, hvor langsomt naturens processer forløber. Evolutionen bevæger sig langsomt fremad og først i vor tid står vi i virkeligheden på grænsen til, at gudsriget kan manifesteres på jorden. Da vi i vor tid befinder os ved afslutningen af en tidsalder, véd vi, at inden længe vil det greb løsnes, som døden har om menneskene, samtidig med, at den rædsel, som dødens engel vækker, vil forsvinde. Disse to faktorer vil forsvinde, fordi vi vil komme til at betragte døden som det næste skridt på vejen mod lys og liv, og vi vil erkende, at når Kristi liv kommer til udtryk i og gennem menneskene, så vil de over for sig selv og verden tilkendegive, at udødelighed er en realitet.

Nøglen til overvindelse af døden og til de processer, hvorved betydningen og naturen af evighed samt af livskontinuitet kan erkendes, kan først trygt åbenbares, når kærlighed er fremherskende i den menneskelige bevidsthed, og når det, der er bedst for helheden, og ikke det, der er bedst for den enkelte, er blevet det mest udbredte hensyn. Kun gennem kærlighed (og tjeneste, som et udtryk for kærlighed) kan Kristi virkelige budskab forstås og menneskene bevæge sig frem mod en glædesfyldt genopstandelse. Kærlighed gør os mere ydmyge og samtidig mere vise. Den trænger igennem til virkelighedens hjerte og har en evne til at åbenbare sandheden bag formen. De første kristne var ukomplicerede og godhjertede i denne henseende, fordi de elskede hinanden, elskede Kristus og

elskede Kristus i os alle. Dr. Grensted henleder vor opmærksomhed på dette i følgende citat, som giver os en god fornemmelse af de første kristnes indstilling og af deres indfaldsvinkel til Kristus og til det daglige liv i verden i denne periode med stor entusiasme:

»De talte i enkle vendinger om Gud. De tænkte ikke på Jesus af Nazaret som et skæbnesvangert eksperiment. De kendte ham som en ven og mester og gik med hele deres væsen og megen entusiasme ind for hans venskab og tjenestegering. Deres lære var en gode nyhed om Jesus. De antog, at menneskene allerede havde en mening, når de talte om Gud, og uden at udfordre den arv, som de havde fra jødedommen, stod de side om side med den Jesus, de havde kendt i levende live, som døde, og som atter levede. De havde været igennem meget mere end denne korte periode med uforklarlige mirakler, helbredelser, stemmer og den forunderlige magt over selve naturen, som afsluttedes med sejren over døden. Hvis de kun havde fortalt verden og os om disse hændelser, ville man have troet dem. Sådanne beretninger har altid fundet tilhørere. Og menneskene ville stadig ikke have vidst mere om Gud. Men de havde oplevet et så dybt venskab, at menneskene aldrig tidligere havde set dets lige. De havde været vidne til et skæbnesvangert fejlgreb og en tilgivelse ud over al forstand, og set et nyt, frit, skabende liv komme til syne. Intet af alt dette var deres egen fortjeneste. De vidste, at de var blevet nye mennesker, og de vidste, at årsagen til deres fornyelse var kærlighed. Dette var et Guds under, en forløsning, noget større og mere betydningsfuldt, end det jøderne nogensinde havde påberåbt sig fra deres skaber-Gud. Dog kunne de ikke forestille sig det som andet end Hans værk, fordi der kun eksisterer én Gud, det havde alle deres nationale traditioner lært dem. De fortolkede det, som vi på vor mere forsigtige måde vil udtrykke det, som en skabende realitet, som de og alle mennesker havde set frem til i uvished og endda med frygt. Derfor blev dén centrale hypotese, som menneskene kalder Gud, kendt som kærlighed, og overalt blev han manifesteret i netop samme grad, som kærligheden havde strømmet fra Kristus til det kristne samfunds fællesskab« (*Psychology and God*, af L.W. Grensted, s. 237).

Kristus var genopstået og havde ved sin genopstandelse bevist

at menneskeheden i sig havde kimen til liv, og at døden ikke fandtes for det menneske, der ville følge i mesterens fodspor.

Før i tiden har vi været tilbøjelige til ikke at tænke på genopstandelsen, fordi vi var fuldt optaget af at analysere korsfæstelsen. Men på påskedag giver troende over hele verden udtryk for deres tro på den genopstandne Kristus og på livet hinsides graven. De har argumenteret ud fra mange synsvinkler om det sandsynlige i hans genopstandelse, og om hvorvidt han genopstod som et menneske eller som en søn af Gud. De har været dybt optaget af at påvise, at fordi han genopstod, så skal også vi genopstå under den forudsætning, at vi tror på ham. For at tilfredsstille det teologiske behov for at bevise, at Gud er kærlighed, har vi opfundet et sted for streng disciplin, som i kristendommen kaldes skærsilden. De forskellige trosretninger har andre navne for de mange stadier på afdøde ånders vej til himlen, idet mange millioner dør eller er døde uden nogensinde at have hørt om Kristus. Derfor har de ikke haft mulighed for at komme til at tro på den historiske Kristus. Vi har udviklet doktriner såsom udødelighed under visse betingelser samt forsoning gennem Jesu blod, i et forsøg på at glorificere Jesu personlighed og for at skabe vished for de troende kristne, og for at få de menneskelige fortolkninger og evangelierne til at stemme overens. Vi har udviklet doktrinen om helvedes ild og evig straf og har dernæst forsøgt at indpasse den i den almindeligt udbredte tro på, at Gud er kærlighed.

Men sandheden er, at Kristus døde og genopstod, fordi han var den indre iboende guddommelighed i det menneskelige legeme. Gennem udviklings- og indvielsesprocessen tilkendegav han meningen og formålet med det guddommelige liv, der er til stede i ham og i os alle. Fordi Kristus var menneskelig og tillige guddommelig, genopstod han, og ved at iscenesætte genopstandelsesdramaet åbenbarede han for os det store begreb om udviklingens kontinuitet, som det altid har været mysterierens opgave at åbenbare.

Gang på gang har vi erfaret, at de tre begivenheder, som evangelierne beretter om, ikke er enkeltstående begivenheder, der kun har fundet sted i Jesus af Nazarets liv, men at de har fundet sted utallige gange på hemmelige steder i mysterietemplerne tilbage fra tidernes morgen. Tidligere tiders frelsere blev alle underkastet dødsprocessen i en eller anden form, men de genopstod alle og blev herliggjorte. Ved indvielsesceremonierne var denne gravlæggelse og genopstandelse efter tre dage en velkendt del af ceremonien. Historien beretter om mange af disse gudesønner, som døde og genopstod, og som til sidst steg op til himlen. For eksempel har vi opdaget, at »Adonis' ligfærd

blev højtideligholdt i Alexandria (i Egypten) under stor pragtudfoldelse. Hans billede blev under stor højtidelighed båret til et gravmæle, som skulle tjene til at vise ham den sidste ære. Før han kundgjorde sin tilbagevenden til livet, afholdtes der sørgeritualer for at ære hans lidelser og død. Det store sår, han havde fået, blev vist, ligesom det sår blev vist, som Kristus fik ved spydstik. Festligholdelsen af hans genopstandelse blev fastsat til den 25. marts« (*Ovid's Metamorphoses*, i Addisons gengivelse, citeret i Taylor's Diegesis, s. 148). Der knytter sig den samme legende til navnene: Tammuz, Zoroaster og Æskulap. Ovid har tilegnet sidstnævnte følgende ord:

»Hil dig, du verdens store læge! Hil dig!
Hil dig, du mægtige yngling, som i kommende år
skal læge hele folkeslag og snyde døden.
Hurtig blive din vækst, ubegrænset dine triumfer,
gør riger stærke og lad menneskeheden vokse.

Din dristige kunst skal genoplive de døde,
og trække torden ind over dit skyldige hoved.
Da skal du gå i døden, men fra dit mørke tilflugtssted
skal du sejrende genopstå og blive to gange Gud.«
(*Origin of Religious Belief*, af Dupius, s. 161).

Disse ord kunne med lige så god ret have været tilegnet Kristus, og de tjener til at give et fingerpeg om, at mysterielæren med ubrudt kontinuitet fra urgammel tid har åbenbart menneskets guddommelighed, og anvist det en frelsers vej. Men i gammel tid udspillede disse mysterier sig i hemmelighed, og indvielsesritualerne omfattede kun dem, der var egnede til at gennemgå alle fem store erfaringer fra fødselsindvielsen til genopstandelsesindvielsen. Det enestående ved Kristi arbejde består i den kendsgerning, at han var den første, som lod alle de ceremonielle indvielsesritualer udspille sig i fuld offentlighed for hele verden, hvorved han gav menneskeheden en tilkendegivelse af det guddommelige samlet i én person, så alle kunne se, vide, tro og følge i hans fodspor.

Lignende beretninger fortælles om Herkules, Balder, Mithra, Bakkus og Osiris, for blot at nævne nogle få ud af mange. En af de første kirkefædre, Firmicus Maternus, fortæller at Osiris-mysterierne har en stærk lighed med den kristne lære, og at Osiris' venner sammen jublede af glæde over hans genopstandelse og sagde: »Vi har fået ham tilbage«. Annie Besant påpeger i en oplysende passage, at:

»I de kristne mysterier – såvel som i de gamle ægyptiske, kaldæiske og andre – var der en ydre symbolik, som betegnede de stadier, mennesket gennemgik. Det blev bragt ind i indvielsesværelset og blev lagt på jorden med udstrakte arme – undertiden på et trækors, undertiden blot på stengulvet – i samme stilling som et korsfæstet menneske. Dets hjerte blev så berørt med tyrsusstaven – korsfæstelsens 'spyd' – og idet det forlod legemet, gik det over i de højere verdener, mens legemet faldt i dyb trance, den korsfæstedes død. Legemet blev lagt i en stensarkofag, hvor det blev liggende vel bevogtet. Imidlertid betrådte selve mennesket, egoet, først de sælsomme, dunkle regioner, som kaldtes 'jordens hjerte', og derefter det himmelske bjerg, hvor det iførte sig det fuldkomne salighedslegeme, der nu var fuldstændigt organiseret som bevidsthedsvehikel. I det vendte mennesket tilbage til legemet af kød for igen at gøre det levende. Korset, som bar dette legeme, eller det i trance liggende, stivnede legeme, hvis der ikke var anvendt noget kors, blev løftet op af sarkofagen og anbragt på en skrå flade, vendt mod øst, således at strålerne fra den opgående sol på den tredje dag kunne falde på det. I det øjeblik solens stråler berørte ansigtet, tog Kristus, den fuldkomne indviede eller mester, atter legemet i besiddelse og forklarede det gennem salighedslegemet, som han nu var iført, forvandlede det kødelige legeme ved berørelsen med salighedslegemet, meddelende det nye egenskaber, nye kræfter, nye evner og omdannende det i sit eget billede. Dette var Kristi genopstandelse, hvorefter selve det kødelige legeme var forvandlet, dets natur var bleven en anden« (*Esoterisk Kristendom*, af Annie Besant, s. 161-162).

Vi kan således konstatere, at genopstandelsesberetningen er af meget gammel dato, og at Gud til alle tider ved hjælp af mysterierne og ved hjælp af sine oplyste sønner har vist menneskeheden, at udødelighed er en kendsgerning, således som det også blev anskueliggjort for den kristne verdensdel ved hans elskede søn Jesus Kristi død og genopstandelse.

Hele dette spørgsmål om død og udødelighed har optaget en stor del af offentlighedens opmærksomhed i vor tid. Verdenskrigen bragte døden til den offentlige bevidsthed på en ny og mere markant måde. Der var næsten ingen familier i mere end tyve nationer, som ikke var blevet berørt af døden under en

eller anden form. Verden har gennemgået en dødsproces, og på nuværende tidspunkt er genopstandelsesmysteriet ved at blive et emne af stor betydning i menneskenes sind. Tanken om en mulig genopstandelse er blevet mere vedkommende, og dens betydning har været den centrale idé i frimurernes broderskab ned gennem tiderne, idet den har været et brændpunkt for opgaven i den ophøjede tredje grad. I nær relation til denne frimurer-»ophøjelse« kan nævnes en kun lidet kendt prædiken af Buddha, hvor han lærer sine disciple om betydningen af »kammeratskabets fem punkter«. Disse fem punkter svarer til de fem kriser i Kristi liv og til de fem punkter i frimurernes legende. Alle disse referencer tjener til at vise en åbenbaringskontinuitet, hvor genopstandelsen (med dens efterfølgende himmelfart) blev det kulminerende højdepunkt for Vesten.

Det, der er mest tiltrængt for kristendommen i vor tid, er, at den begynder at lægge vægt på den levende, genopstandne Kristus. Vi har alt for længe argumenteret om Kristi død og forsøgt at påtvinge verden en snæversynet, sekterisk Kristus. Vi har næret separatismens ild ved vore kristne splittelser, kirker, sekter og »ismer«. De findes i stort tal, og de fleste af dem er baseret på en sekterisk fremstilling af den døde Kristus og på tidligere forekommende aspekter i hans liv. Lad os nu samles om den genopstandne Kristus – den levende Kristus i dag. Kristus, som kilden til inspiration og grundlæggeren af gudsriget. Kristus, som den kosmiske Kristus, for evigt på korset, men dog evigt levende. Kristus, som den historiske frelser, kristendommens grundlægger, der våger over sin kirke. Kristus, som den mystiske, mytiske Kristus, der på evangelierne lærer skildrer udviklingens store begivenheder, så alle der lever kan opnå kundskab og følge i hans fodspor. Den Kristus, som i vor tid lever i ethvert menneskes hjerte, og som er en garanti for og en drivkraft frem mod den guddommelighed, som menneskeheden til stadighed giver til kende. Som følge af Kristi nærværelse i mennesket, synes en indre overbevisning om guddommelighed og menneskets deraf følgende udødelighed hele tiden at være til stede i menneskets underbevidsthed. Denne indre overbevisning vil uvægerligt tiltrække sig menneskenes opmærksomhed i større og større udstrækning, indtil den er tilkendegivet og bevist. Imens er dette noget, som tilsyneladende fortsætter med at eksistere ud over den fysiske død, blevet anskueliggjort. At menneskets udødelighed er en kendsgerning, er endnu ikke blevet bevist, skønt den udgør en fundamental bestanddel af troen hos millioner af mennesker, og når en sådan overbevisning er almindeligt udbredt, må der utvivlsomt være basis for den.

Hele spørgsmålet om udødelighed er nært forbundet med spørgsmålet om guddommelighed og med den usete, subjektive verden, der synes at ligge bag det håndgribelige og synlige, og som ofte gør sin nærværelse mærkbar. Når vi således arbejder ud fra denne forudsætning om det usete og usynlige, er det sandsynligt, at vi til sidst formår at trænge ind til det og opdage, at det altid har været en del af os, men at vi har været blindet og ude af stand til at erkende dets tilstedeværelse. Der er altid nogle mennesker, der har kunnet opfatte denne verden. Deres betragtninger lægges frem og styrker vor overbevisning, støtter vort håb og er en garanti for os om, at vi til sidst selv vil opleve den.

Men hvordan skal vi da kunne vide, om det er sandheden eller virkeligheden, når vi står over for den? Hvordan skal vi kunne vide, om en lære er af Gud eller ikke? Det er så let at tage fejl, at tro det, vi ønsker at tro, og at føre sig selv bag lyset med ønsket om at se egne forestillinger bekræftet af andre. Følgende ord af dr. Streeter er ganske opmuntrende, fordi de opstiller nogle retningslinjer, som det er muligt for os alle at følge:

»Endog selvbedraget, fjendens sidste befæstning, vil miste sin kraft i samme grad, som mennesket indordner sig under bestemte betingelser, der (efter de bibelske skribenters opfattelse) må opfyldes, for at det kan kvalificere sig til at modtage et autentisk budskab fra det guddommelige – om det så er den epokegørende profets høje niveau eller om det er det enkle menneske, der ledes på rette vej i dagligdagens pligter.

Der er fire hovedpunkter:

1. 'Jeg ville gladeligt være for den evigt gode, hvad den højre hånd er for et menneske.' Dette er den ubetingede hengivelse eller overgivelse af selvet til det guddommelige. 'Her er jeg, send mig!', sagde Esajas, og da Kristus sagde til sine første tilhængere: '... Følg mig', fortælles det, at de forlod alt og fulgte ham.

2. Selverkendelse og den efterfølgende indrømmelse af fejltrin. Løftet om, at 'jeg vil lede dig med mine øjne', fra den ovenfor citerede salme, gives til det menneske, der har vedkendt sig sin synd, hvorved det har skabt den rette relation til Gud. Esajas' første respons på det guddommelige kald var det glimt af selverkendelse, der overbeviser et menneske om, at det har gjort sig skyldig i uværdighed og synd: '... Jeg er en mand med urene læber ...'.

3. '... (Bliv her) ... indtil I bliver iført kraft fra det

høje' (Luk.24,49). Men denne livskraft er en kraft, som er besjælet af kærlighed, glæde og fred, og den kan kun vanskeligt opretholdes kontinuerligt, hvis ikke livet leves i et fællesskab, hvori fælles udfordringer, fælles opmuntringer og fælles indrømmelser af fejltrin er det, der ligger lige for ...

4. Indtræden i et sådant liv og et sådant fællesskab indebærer et vist mål af lidelse, selvopofrelse og ydmyghed. 'Den, som ikke bærer sit (*eget*) kors og går i mit spor, kan ikke være min discipel' (Luk.14,27). Det er måske ikke en tilfældighed, at der allerede i Det gamle testamente blev givet følgende tilsagn: "... Dine ører skal høre det ord bag ved dig: 'Her er vejen I skal gå!' ", '... selv om Herren skal byde dig trængslernes brød og sorgens drik'« (The God Who Speaks, af B.H. Streeter, s. 175-176).

Det kræver mod at stå over for dødens realitet og samtidig i klare vendinger give udtryk for sin overbevisning om dette emne. Dog er det en statistisk kendsgerning at omkring halvtreds millioner mennesker dør hvert år. Halvtreds millioner mennesker er mere end hele Storbritanniens befolkning (i 1936). Det er en meget stor gruppe mennesker, som derved går ind til dette store eventyr. Hvis dette store eventyr virkelig er en realitet, er en grundfæstelse af sandheden om Kristi genopstandelse og sandheden om menneskets udødelighed af langt større vigtighed, end det enkelte menneske kan forestille sig. Vi er for tilbøjelige til at betragte disse spørgsmål enten fra en videnskabelig eller en rent selvisk synsvinkel. Døden er den eneste begivenhed, som vi med absolut sikkerhed kan forudsige vil komme, men alligevel er det den begivenhed, som størstedelen af alle mennesker vægrer sig ved at tænke på, indtil de står over for dette da nært forestående og personlige spørgsmål. Menneskene møder døden på mange forskellige måder. Nogle føler selvmedlidenhed i forbindelse med dette eventyr, og er så optaget af, hvad de må efterlade sig, hvad de ikke mere kan gøre, og hvad de må give afkald på, af alt det, de har samlet sammen i livet, så den virkelige mening med denne uafvendelige fremtid ikke tiltrækker deres opmærksomhed. Andre står modigt frem foran døden og får det bedste ud af dét, som alligevel er uundgåeligt, og ser døden i øjnene med tapper værdighed, fordi der ikke er meget andet de kan gøre. Deres stolthed hjælper dem med at håndtere denne begivenhed. Atter andre vægrer sig helt ved at beskæftige sig med dette emne. De hypnotiserer sig selv ind i en bevidsthedstilstand, hvor tanken

om døden helt er bandlyst i deres sind. De vil ikke beskæftige sig med dette spørgsmål, så når døden kommer, møder de den uforberedt. De er hjælpeløse og kan ikke gøre andet end det blot at dø.

Den kristne indstilling er som hovedregel en mere definitiv accept af Guds vilje, en fattet beslutsomhed om at betragte denne begivenhed som det bedste, der kunne ske, selv om det ud fra omstændigheder og ydre omgivelser ikke må se ud som sådan. En urokkelig tro på Gud og på hans forudbestemte hensigt med det enkelte menneske, fører dem sejrrikt gennem dødens port, men hvis man fortalte dem, at dette ganske enkelt er en anden form for den fatalisme, som Østens tænkere bekender sig til, en urokkelig tro på en uafvendelig skæbne, så ville de betragte det som urigtigt. De dækker sig bag navnet Gud.

Døden kan imidlertid opfattes som andet og mere end dette og kan håndteres på en anden måde. Den kan bringes til at indtage en fast plads i vort liv og tænkning, og vi kan forberede os på den som noget, der ganske vist er uafvendeligt, men som i al sin enkelthed bringer forandringer. Sådan kan vi gøre dødsprocessen til en planlagt del af hele vort livsforløb. Vi kan *leve* med bevidstheden om udødelighed, og det vil give livet mere farve og større skønhed. Vi kan nære forestillingen om vor fremtidige overgang og leve i forventning om dens under. Når vi kommer døden i møde på denne måde og betragter den som en indledning til opnåelse af nye livserfaringer, så får den en helt anden betydning. Den bliver en mystisk oplevelse, en form for indvielse, der kulminerer i korsfæstelsen. Alle tidligere mindre forsagelser forbereder os til denne store forsagelse. Alle tidligere dødsprocesser er blot forstadiet til denne, den mest omfattende dødsproces. Døden bringer os frigørelse – måske kun midlertidigt, men til sidst permanent – fra legemsnaturen, fra eksistensen på det fysiske plan og de synlige erfaringer. Døden er en ophævelse af begrænsninger, og enten man tror (som mange millioner gør), at døden blot er et mellemstadium i et liv med en støt voksende erhvervelse af erfaringer, eller man tror, at det er den endegyldige afslutning på alle sådanne erfaringer (som mange andre millioner tror), så er der ikke nogen, der benægter den kendsgerning, at døden markerer en definitiv overgang fra *én bevidsthedstilstand til en anden*. Når man tror på udødelighed og på sjælen, så kan denne overgang betragtes som en intensivering af bevidstheden, hvorimod døden kan opfattes som afslutningen på bevidst eksistens, hvis et materialistisk standpunkt er fremherskende. Det store spørgsmål er derfor: Er det, som vi kalder for sjælen,

udødeligt? Hvad er meningen med udødelighed?

Det er meget vigtigt, at vi i denne tid genvinder en eller anden form for tro på den indre subjektive verden og vor relation til den. Om Kristi arbejde bliver vellykket eller fejler afhænger af dette spørgsmål. Vi lever i en tid, hvor der sættes spørgsmålstejn ved alt, og måske mest ved sjælens udødelighed, som en realitet. Dette er et nødvendigt og værdifuldt stadium, under forudsætning af, at vi fortsætter med at søge svar på disse spørgsmål.

Mange betragter disse »moralske forstyrrelser« som et lovende tegn på en opvågning fra den statiske tilstand inden for al menneskelig tænkning, som har hersket siden begyndelsen af forrige århundrede, og på at vi i denne tid står på grænsen til en ny æra med mere sande åndelige værdier. Men de nye strukturer for tro og holdning må have deres fundamenter dybt rodfæstet i det bedste, som fortiden har givet. De idealer Kristus forkyndte, er stadig de højeste, der hidtil er givet i en række af åbenbaringer, og han har selv forberedt os på fremkomsten af de sandheder, der vil markere tiden for ophør og overvindelse af den sidste fjende, hvis navn er døden.

Spørgsmål om tro må til stadighed stilles og bryderier om et indre håb må fortsætte, indtil sikkerhed er opnået, overbevisning er blevet til viden og tro til vished. Mennesket véd uden al tvivl, at der findes et mål, som er mere betydningsfuldt end dets egne ubetydelige mål, og at der eksisterer et liv, som vil overgå dets største forestillinger og gøre det muligt for det til sidst at opnå sit højeste, men dog uklart fornemmede ideal. Et nærmere studium af genopstandelsen kan give en større vished, forudsat at vi er opmærksom på den lange række af åbenbaringer, som Gud giver os, og erkender, at vi endnu kun kan vide ganske lidt ud over den kendsgerning, at gudesønner er døde og genopstået, og at der bag dette faktum ligger en årsag, som er grundlæggende.

Tibetanere beskriver dødsprocessen som det at træde ind i det klare farveløse lys (*Den tibetanske dødebog I*, af W.Y. Evans-Wentz, s. 64). Det er sandsynligt, at vi bedst kan opfatte døden som en erfaring, der frigør os fra formens illusion, for derved træder det tydeligere frem, at når vi taler om døden, refererer vi til en proces, der vedrører den materielle natur, legemet, med dets psykiske evner og mentale processer. Vi kan derfor reducere dette til et spørgsmål om, hvorvidt vi kun er legemet og intet andet end dette legeme, eller om et urgammelt indisk helligt skrift havde ret, da det påpegede at:

»... For den, der er født, er døden vis, og for den, der er død, er en ny fødsel vis; derfor bør du ikke sørge over noget, der ikke kan undgås. ... Denne sjæl er evigt udræbelig i enhver legeme ...« (*Bhagavad Gita*, oversat af Poul Tuxen, anden sang, vers 27, 30).

En nyere kristen digter har givet udtryk for samme tanke i følgende smukke ord:

»Døden er for livet, som marmor for skulptøren,
der venter på den hånd, der slipper sjælen fri.
Døden er som den stund, da svømmeren mærker
et kort gys ved springet ud i vand,
fulgt af latter, når bobler flyder fra det delte vand
og solen forvandler dem til krystal:
liv og lys bliver ét.«
(*The Modernists*, af Robert Norwood, s. 57, *Socrates*).

Det kunne være relevant her at undersøge nærmere, hvad det er, vi søger at overvinde. En analyse af hele vor indstilling til spørgsmålet om død og udødelighed vil kunne bidrage til at afklare vore tanker for svævende og vage forestillinger, der har grund i frygt, mental træghed og i forvirret tænkning. Følgende spørgsmål kan opstå og berettige til dyb eftertanke.

Hvordan kan vi være sikre på, at dødsprocessen ikke bevirker så store forandringer i vor bevidsthed, at det viser sig at være skæbnesvangert for os som sansende væsener og gør alle tidligere bestræbelser i retning af tænkning, udvikling og forståelse, formålsløse? Svaret er, at underet ved Kristi genopstandelse, så vidt det angik hans personlighed, bestod i den kendsgerning, at han, efter at have gået gennem døden og var genopstået, i sit inderste væsen var den samme person, blot med stærkt forøgede evner. Ville det samme ikke blive tilfældet for os? Kan det ikke tænkes, at døden blot fjerner den fysiske begrænsning og efterlader os med en stærkere og øget sensitivitet og en mere klar opfattelse af værdier? Dette liv har formet og bearbejdet vort legeme og vore egenskaber på en bestemt måde, og de udgør tilsammen enten de er gode eller dårlige det som er selvet, det som er det virkelige menneske set fra et menneskeligt standpunkt. Der er noget i os, som gør, at vi vægrer os ved fuldstændigt at identificere os med den fysiske form på trods af, hvad videnskaben og mennesker med mindre erfaring fortæller os. Et intuitivt, *substantielt* indre selv, der er bestandigt og universelt, vedkender sig ikke en mulig udslættel-

se og fastholder den overbevisning, at det vi søger, det der er vort mål, og de opfattede værdier, som vi kæmper for, må et eller andet sted, en gang med tiden, på en eller anden måde vise sig at være bestræbelserne værd. Ethvert andet synspunkt taler for en total mangel på intelligent plan bag eksistensen og fremkalder den fortvivlelse, som Paulus gav udtryk for med ordene: »Har vi alene i dette liv sat vort håb til Kristus, er vi de ynkværdigste af alle mennesker« (1 Kor.15,19). Vi er ganske givet på vej mod noget mere værdifuldt og mere dynamisk, ellers ville livet være en formålsløs proces af ørkesløse vandringer med pleje og omsorg for et legeme og skoling af et sind, som ikke har værdi af nogen art, hverken for Gud eller menneske. Vi ved, at dette ikke kan være tilfældet.

Det er en videreførelse af det værdsatte, af det, der er værd at stræbe efter, og det er en fortsættelse af en bestående indre guddommelig tilskyndelse til at gøre fremskridt, til at skabe og til at hjælpe andre, som for dem, der har nået det stadium, hvor logisk sammenhængende tænkning er mulig, rummer nøglen til spørgsmålet om udødelighed. Hele beretningen om Kristus tjener til at bevise dette. Han havde gennem hele sit liv i tjeneste og hengivenhed for sine medmennesker bevist, at han havde nået det stadium i sin udvikling, hvor han havde noget at bidrage med til gavn for helheden. Han havde nået et højdepunkt på udviklingsstigen, og hans menneskelige islæt blev tabt af syne i den guddommelighed, som han gav udtryk for. Han havde det, som var værd at ofre for Gud og menneskeheden, og han ofrede det på korset. Det kostede ham livet at yde sit som en begyndelse til at hele det fælles legeme, men det lykkedes for ham. Som en følge af værdien i det, han havde erhvervet, og i det *livsbekræftende*, som han bidrog med, kunne han tilkendegive sin udødelighed. Det er de udødelige værdier, der overlever, og hvor disse værdier er fremherskende, behøver sjælen ikke længere den menneskelige erfarings skole.

Disse tanker giver anledning til spørgsmålene: Hvad er det, vi ønsker skal overleve? Hvad er det, vi betragter som så værdifuldt, at vi ønsker det skal være udødeligt? Hvad er det, der *berettiger til evig eksistens*? Der er nok ikke mange af os, der ønsker at se det samme fysiske legeme kaldt til live igen, og vi er heller ikke særligt opsatte på igen at blive indespærret og begrænset af det nuværende begrænsende legeme, som de fleste af os befinder sig i. Dets værd forekommer ikke at berettige til genopstandelse eller til udødelighedens gave. Vi ønsker sikkert heller ikke, at den samme psykiske natur med dens mange sindsstemninger, følelser og sansende reaktioner på omgivelserne skal få magt over os igen. Og det er lige så sikkert, at

ingen af os er særligt begejstrede for den gamle forestilling om en engleblid himmel, hvor vi skal tilbringe al vor tid, ikklædt hvide gevandter og synge og tale om religiøse spørgsmål. Vi er vokset fra disse tanker, og Kristus er selv en direkte gendrivelse af dem. Han genopstod fra de døde og indledte et liv med forøget aktiv tjeneste. De andre, som han skulle samle om sig, måtte han opsøge og retlede. Hans disciple må skoles og undervises, hans tilhængere må vejledes og hjælpes, og gudsriget må indrettes her på jorden. At den genopstandne Kristus færdes iblandt os erkendes kun af nogle få, og han er optaget af arbejdet med verdensfrelse og verdenstjeneste. Der findes ingen himmel med fred og hvile og inaktivitet for Kristus, så længe vi ikke er frelst, og der findes ganske bestemt heller ingen sådan himmel for os, der søger at følge i hans fodspor.

Når et menneskes liv har fået et vist indhold, er det parat til at betræde renselsens og prøvestadiets vej som forberedelse til mysterierne. Efterhånden som dets betydning og indflydelse vokser, kan det skridt for skridt gennemgå indvielsesprocesserne og betræde helliggørelsens vej. Det kan blive »født i Betlehem«, fordi spiren til det, der er dynamisk og levende, er vågnet og vinder i kraft og betydning og bliver synligt. Mennesket kan gå gennem renselsens vande og nå toppen af forklarelsens bjerg, hvor det, der har værdi, stråler i al sin herlighed. Når mennesket har nået dette stadium af ophøjet erfaring, og når det, som mennesket regner for værdifuldt også anerkendes af Gud som det bedste, da og først da er det parat til at kunne ofre sit liv på offerets og tjenestens alter og til at begive sig på vej op til Jerusalem for dér at blive korsfæstet. Dette er den uundgåelige afslutning på alt det, der i det ydre regnes for værdifuldt. Det er den bagvedliggende hensigt med hele fuldkommengørelsesprocessen, at der på dette tidspunkt findes noget værdifuldt, som må ofres. Men selv om dette måske er afslutningen på det, der i det fysiske liv regnes for værdifuldt, er det i virkeligheden sejrens stund for de indre værdier og et bevis på deres *udødelighed*. For det, som er virkelig værdifuldt, den guddommelige og skjulte skønhed, som livets erfaringer og indvielser har tjent til at åbenbare, kan ikke dø. Det er dybest set udødeligt og vil derfor altid leve. Dette er, hvad der virkelig menes med legemets genopstandelse. Når bevidstheden om de indre såvel som de ydre værdier, og når *erkendelsen* af menneskets egen rækkevidde såvel som dets forståelse tages i betragtning, så vil et liv i tjeneste (som fører til døden) og genopstandelse (som fører til fuldt borger-

skab i gudsriget), begynde at give mening.

Det legeme, vi besidder nu, er relativt værdiløst. Den samlede sum af sindsstemninger og mentale reaktioner, som vi nu ligger under for, har ingen værdi for andre end os selv. De omgivelser vi lever og færdes i, rummer absolut ikke noget, som skulle retfærdiggøre en evig fortsættelse. Kort sagt, opfattelsen af, at det personlige selv fortsætter i en eller anden himmel, som skulle være en udvidelse af vor egen individuelle bevidsthed, og forestillingen om en evig tilværelse i ens eget selskab, er for de fleste af os ikke på nogen måde tiltrækkende. Men der findes et aspekt i os, som længes efter udødelighed og efter at opleve det uendelige. Det »personlige livs evige fortsættelse« har givet anledning til megen tankemæssig forvirring. Der er nok ikke mange af os, som, hvis vi blev bedt om seriøst at overveje dette spørgsmål og give et oprigtigt svar, ville svare, at vi som enkeltpersoner godkendte, at der blev lagt planer for vor evige eksistens. En sans for ret og rimelighed kunne lede os til den ærlige konklusion, at vort værd for universet er næsten *lig nul*. Men alligevel véd vi, at der findes en indre værdi og årsag bag alle vort livs erfaringer, og at den ydre fænomenale verden, som vi unægteligt er en del af, tilslører og skjuler noget uendeligt værdifuldt, som vi også er en del af.

Vi ønsker sikkerhed for, at vi ikke mister dem, som vi elsker og sætter pris på. Vi ønsker at være sammen med dem i en lykkelig bevidsthedstilstand, som skulle rumme mere sande værdier, end det vi har kendt på jorden. Vi brænder efter at forlænge den så velkendte tilstandsform vi besidder i tid og rum, og som vi elsker og værner om. Vi ønsker en slags compensation for vore anstrengelser og en anerkendelse af, at alt har haft et formål og har været umagen værd. Det er dette brændende ønske, denne overbevisning, denne vilje til at fortsætte, som ligger bag alle resultater, og som er den tilskyn-delse og den impuls, hvorpå alle bestræbelser er baseret.

Sokrates fremkom med nogle grundlæggende betragtninger om udødelighed, da han sagde, at »man véd ikke, hvad døden er, og heller ikke, om den er det største af alle goder. Ikke desto mindre er den frygtet, som var den det værste onde ... Når døden kommer til mennesket, opløses det, der er dødeligt. Det, der er udødeligt og bestående, forbliver intakt.«

Tre tanker er specielt vigtige, når vi beskæftiger os med dette spørgsmål om værdier, som på så forbløffende vis bekræftes af Kristus, og som var den virkelige årsag til, at han genopstod. Hans udødelighed var baseret på hans guddomme-

lighed. Hans guddommelighed gav sig udtryk i den menneskelige form, og i denne form vidnede han om indre værdier, skæbne, tjeneste og hensigt. Alt dette tilkendegav han til fuldkommenhed, og derfor kunne døden ikke holde ham tilbage, og gravens lænker kunne ikke forhindre hans frigørelse.

Den første tanke er, at udødelighed er et værn om det, som vi virkelig sætter pris på. Det vi lægger mest vægt på i vort daglige liv overlever og fungerer på et eller andet bevidsthedsniveau. Vi kan – og vil – til sidst opnå, hvad vi ønsker. Når vi lægger vægt på det, der besidder en evig værdi, så er det evige liv, fri af det kødelige legemes begrænsninger, vort. Dean Inge fortæller os, at »i den udstrækning vi kan identificere os med de absolutte værdier, er vi sikre på udødelighed«. Hvad vi virkelig lægger vægt på i vore højeste stunder, når vi står frie af den emotionelle naturs illusioner, betinger vort udødelige liv.

Det spørgsmål kan da opstå: Hvad kan der gøres, når sansen for de rette værdier er fordrejet eller midlertidigt ikke er til stede? I et forsøg på at løse dette problem, har millioner af mennesker accepteret den orientalske lære om genfødsel, som hævder, at verden er »skyggedalen, hvor sjælen skabes«, som Keats udtrykker det, og som lærer os, at vi gang på gang vender tilbage til det fysiske liv, indtil den tid kommer, hvor vore værdier har nået et passende niveau, så vi kan gå gennem de fem indvielser til frigørelse. En stor del af den lære, der gives i okkulte og esoteriske bøger, er fordrejet og fantasifuld, men meget taler for at læren om genfødsel er indlysende for den fordomsfri studerende. Hvis fuldkommenhed er det endelige mål, er det i sidste instans blot et spørgsmål om tid og sted. Den kristne kan tro på en pludselig fuldkommengørelse ved selve dødsprocessen eller på en mental accept af Jesu død, som han kalder »omvendelse«. Han kan måske opfatte døden som døren ind til et sted for disciplinering og udvikling, som han kalder »skærsilden«, hvor en renselsesproces finder sted, eller han kan tro, at der i selve himlen finder en tilpasning og bevidsthedsudvidelse sted, som gør ham til et andet menneske end det, han tidligere har været. Orientaleren tror, at på jorden findes der egnede muligheder for skolings- og udviklingsprocesser, og at vi vender tilbage gang på gang, indtil vi har opnået fuldkommenhed. Men målet og hensigten er dog et og det samme. Skolerne befinder sig forskellige steder, og bevidstheden udfoldes i forskellige retninger. Men det er hele forskellen. Platon sagde, at:

»Begrænset i legemet som i et fængsel ... søger sjælen

sin oprindelige sfære af ren fornuft ved at stræbe efter at leve et tænksomt liv, ved at tænke universelt, ved at vise kærlighed og leve i overensstemmelse med fornuft. Det fysiske liv er blot en mindre hændelse i sjælens evige kredsløb, og den består før fødslen og fortsætter efter døden. Livet i kødet er en erfaring og en prøve. Døden er en frigørelse og en tilbagevenden til sjælens skæbne, til endnu en prøve, eller til den rene værens rige.«

På et eller andet tidspunkt må vi bevidst og frivilligt lære at træde ind i og arbejde i de indre værdiers verden, og således kvalificere os til borgerskab i gudsriget. Det var det, Kristus viste os.

Den anden tanke, som vi må tage op til nærmere overvejelse er, at menneskets bestræbelser, dets kamp for at nå, hvad det har sat sig for, dets instinktive og sande forestilling om Gud, dets vedholdende stræben efter at skabe bedre betingelser og efter at få kontrol over sig selv såvel som over naturens verden, må have et formål, ellers vil alt det, vi ser omkring os, være intetsigende, formålsløst og uden mening. Det var opnåelsen af denne kontrol over sig selv og naturens elementer samt hans hensigts ufravigelige retning, som førte Kristus fra stadium til stadium, og som gjorde ham i stand til at åbne døren ind til gudsriget og til at genopstå fra de døde, »... som en førstegrøde af de hensovede« (*1 Kor. 15,20*).

Der må ligge en hensigt bag lidelse. Et formål må fornemmes bag al menneskelig aktivitet. Idealismen hos menneskeslægtens ledere kan ikke kun bestå af sansebedrag. Opfattelsen af Gud må have en vis basis i de ydre realiteter. Mennesket er overbevist om, at verdens tilsyneladende uretfærdighed må give en vis legitim ret til et hinsides, hvor den guddommelige hensigts integritet vil blive opretholdt. Der eksisterer en grundlæggende tro på, at det gode og det onde er i kamp i menneskets natur, og at det gode uundgåeligt vil sejre. Ned gennem tiderne har mennesket forfægtet denne overbevisning. Menneskeheden har udviklet mange teorier om mennesket og dets fremtid, om dets forberedelse til livet hinsides og om årsagen til, at det lever her på jorden. Her er der hverken tid til eller behov for at behandle disse teorier detaljeret. De er i sig selv beviser på, at udødelighed er en realitet, og at mennesket er guddommeligt. Mennesket har intuitivt opfattet den ultimative mulighed og hviler ikke, før det har opnået den. Om det er en række af liv på vor planet, der fører til en ultimativ fuldkommenhed, eller det er den buddhistiske teori, der fører os til *nirvana*, så er målet dog det samme. Denne sidste teori er

smukt beskrevet i en bog, der omhandler de hemmelige doktriner i den tibetanske filosofi:

»... Når barmhjertighedens herrer rent åndeligt har civiliseret jorden og af den skabt en himmel, vil der for pilgrimmene åbenbare sig en evig vej, der når til universets hjerte. Mennesket, som da ikke længere er et menneske, vil hæve sig over den lavere natur og personlighed, men dog fuldt bevidst i enhed med alle oplyste tage del i fuldbyrdelsen af loven om den højere evolution, hvoraf *nirvana* blot er begyndelsen« (*Tibetan Yoga and Secret Doctrines*, redigeret af W.Y. Evans-Wentz, s. 12).

Her ser vi beskrevet forestillingen om det gudsrige, der kommer til syne på jorden, når menneskeheden er blevet åndeligt civiliseret, og når den fuldkommenhed er opnået, som Kristus lagde os på sinde.

Der er også en doktrin om evig gentagelse, som både Nietzsche og Heine troede på, og som lægger vægt på, at hver kraftenhed til stadighed gentager den jordiske eksistens, indtil en sjæl er udviklet. Der er også blevet udviklet en trist doktrin om, at vi er sikret varig eksistens i den race, vi tilhører, og doktrinen lægger vægt på en uselvskhed, der er ønskværdig, men som samtidig er en fornægtelse af den enkelte. Der findes tre ortodokse kristne doktriner, som består af doktrinen om evig gengældelse, af doktrinen om universel tilbagegivelse eller genoprettelse, og af doktrinen om betinget udødelighed. Hertil må føjes spiritisternes tanker om de forskellige sfærer, der i nogen grad svarer til de syv subtile verdener, som teosofferne og rosenkreuzerne taler om, og endelig må nævnes den ekstreme teori om tilintetgørelse, som ikke vinder megen genklang hos sundt tænkende mennesker. Det værdifulde ved alle disse doktriner er, at de tiltrækker sig menneskets evige interesse for det hinsides og stimulerer det til mange tanker om dets fremtid og dets udødelighed.

Kristus døde og genopstod. Han lever. Og nogle mennesker i vor tids verden behøver ikke denne kendsgerning bevist. De véd, at han lever, og fordi han lever, skal også vi leve. Vi rummer alle den samme inderste kim til liv, som blomstrede op til fuldkommenhed i ham, da han overvandt menneskenaturens nedarvede tilbøjelighed til det dødelige. Så man kan sige, at vor udødelighed giver sig til kende på tre måder:

For det første i form af den livskraft, som vi kalder den indre trang til udvikling, impulsen til fremskridt, til at fortsætte, til at leve og til at vide, at man lever. Dette er drivkraften bag

menneskets beslutsomhed med hensyn til at kende sig selv som en individualitet, med sin egen livscyklus, sit eget indre mål og sin evige fremtid.

For det andet i form af en dynamisk åndelig bevidsthed, som manifesteres ved nyorienteringen til det evige liv og de evige indre værdier, som kendetegner det menneske, der er parat til at tage de nødvendige skridt for at kunne give sit åndelige liv til kende og fungere som udødelig. Den genopstandelse, som mennesket står foran, og som Kristus gennemgik, vil vise sig at være noget ganske andet, end det mennesket har formodning om. Det følgende er en definition på den virkelige genopstandelse, når processen begynder for øjnene af det menneske, der vågner op til den Herrens herlighed, der findes i dets eget hjerte og i alle former:

»Genopstandelsen er ikke de dødes genopstandelse fra deres grave, men en proces fra selvoptagethedens død til et liv i uselvsk kærlighed, en proces fra den selviske individualismes mørke til den universelle ånds lys, fra det falske til det sande, fra verdens trældom til det eviges frihed. '... Skabningen ... sukker og er i veer ...' idet den skal '... fries fra den forkrænkelighed, hvorunder den træller, og nå til den frihed, som Guds børn skal have i herligheden'« (*The Supreme Spiritual Ideal*, af Sir Radhakrishnan, *The Hibbert Journal*, oktober 1936).

For det tredje og som det sidste, må vi fremhæve, at vi er genopstået til det evige liv og er blevet optaget i de udødeliges fællesskab, når vi har kvalificeret os til at være Kristi medarbejdere i gudsriget. Det er, når vi forsager den separate individuelle bevidsthed og bliver guddommeligt bevidst om den helhed, som vi er en del af, at vi har lært menneskelivets sidste lektie og ikke mere behøver »at vende tilbage«. Det er vor død som individ samt tabet af vor personlige bevidsthed, vi frygter og gruer for. Vi gør os ikke klart, at når vor vision af gudsriget er opnået, når hele skabelsen stråler af lys for vore øjne, så er det denne helhed, som har størst betydning for os, og vi taber vort personlige selv af syne.

Genopstandelsen kan derfor defineres sådan, at kun det lever videre, som har et guddommeligt aspekt, og som er integreret med den livs- og bevidsthedsenhed, som vi kalder Gud. Dette liv og denne bevidsthed strømmer gennem alle dele af Guds manifestation, naturens verden. Naturrigerne har udviklet sig ét efter ét og har derved givet udtryk for et af hans livs aspekter, idet de opfylder og levendegør hans skabelse. Ét efter ét har

de støt og roligt udviklet sig fra at være en uvirksom bevidsthed med mineralrigets langsomme og tunge rytme, hvor den skjulte guddommelige natur blev åbenbaret mere og mere, frem til at være menneske med en bevidsthed af en langt højere orden, og med et guddommeligt udtryk, der tager form som en selvbevidst, selvstændig gud. Fra at være automatisk fungerende bevidsthedsformer har Gud ført livsformerne fremad gennem en sansende bevidsthed til dyrenes instinktive bevidsthed. Derfra har de udviklet sig til menneskeriget, hvor selvbevidstheden hersker indtil de højere repræsentanter for dette rige begynder at vise en tendens til guddommelighed. Vi kan nu se vage, uklare tegn på et endnu højere naturrige, hvor selvbevidsthed må vige pladsen for gruppebevidsthed, og hvor mennesket vil betragte sig som identificeret med helheden og ikke kun som et selvtilstrækkeligt individ. Da kan livet i hele Guds legeme strømme bevidst ind i og gennem mennesket, og Guds liv bliver menneskets liv, og mennesket kan derved genopstå til det evige liv.

Derfor er den nuværende tendens i menneskelige anliggender til syntese, samarbejde, fusion og sammenslutninger et tegn på, at menneskeheden har nået et fremskredent stadium. Det er et lovende tegn, og det indikerer, at den genopstandelse til livet, som alle sønner af Gud har vidnet om ned gennem tiderne, nu er en generel mulighed. Menneskeheden som helhed har nu retning mod det virkelige liv, fordi dens værdier er reelle og dens integritet til stadighed bliver bekræftet, ligesom man overalt i verden kan se tegn på (som det manifesteres gennem nationer og grupper) en orientering mod syntese og samarbejde. Den nuværende uro i verden er ganske enkelt en følge af denne nyorienteringsproces og har en parallel i den kristne »omvendelsesproces« og den tilpasning, som naturligt følger denne begivenhed, der som oftest forandrer og omorganiserer hele et menneskes liv. Hele verdens liv er således under omstilling, og den første følge heraf er kaos. Men den nye retning er sikker, og intet kan standse menneskehedens fremskridt mod det virkelige liv. Dette er årsagen til verdenskrisen – omstilling, en tendens til fusionering og syntese. Den nye menneskehed, som er udødelig, er ved at blive til, men det er den samme menneskehed, der vil befinde sig på et nyt og højere udviklingsstadium. Den store forventning er derfor, at man kan blive født i den udødelige menneskehed, og at det kan realiseres her og nu, eftersom den allerede er blevet en realitet for dem i menneskeheden, der har opnået guddommelighed.

Gudsriget er ved at blive til virkelighed. Hensigten med Kristi liv, død og genopstandelse er ved at blive fuldbyrdet. Et

nyt rige er ved at opstå; et femte naturrige er ved at materialisere sig og har allerede en kerne, som fungerer på jorden i fysiske legemer. Lad os derfor byde bestræbelserne og kampen i vor tid velkommen, for det er tegn på genopstandelse. Lad os forstå omvæltningerne og det eksisterende kaos på den måde, at det er menneskeheden, som bryder ud af selviskhedens og individualismens gravmæle og når frem til det sted, hvor lyset er levende, og der er enhed, for dette er genopstandelsen. Lad os trænge ind i mørket med det lys vi har og se, at menneskeheden reagerer, at de døde knogler kommer til live, og at tunge tanker og snærende bånd afkastes, efterhånden som åndelig styrke og liv strømmer ind i menneskeheden, for dette er genopstandelsen.

Vi er blevet begunstiget med det privilegium at være til stede i denne tid, hvor menneskeheden gennemlever en stor krise. Vi ser fødslen af en ny og udødelig menneskehed – en menneskehed, hvor udødelighedens spire vil blomstre, og hvor det guddommelige kan finde udtryk gennem menneskehedens forklarelse. Det, der er af værdi, trænger frem i forgrunden. Det har altid eksisteret, men i vor tid bliver det synligt, idet det bebuder fuldbyrdelsen af Kristi arbejde og gør hans vision til virkelighed.

Syvende kapitel

Vort nuværende mål – gudsrigetets grundlæggelse

GRUNDTANKE

»På alle tidspunkter i livet er der to valgmuligheder, som rent psykologisk er helt forskellige. På den ene side, eneboerens fred, skovens stilhed, opløftelsen ved offer, det ophøjede ved forenkling og enhed, glæden ved selvets fuldstændige hengivelse, den indre ro ved absolut kontemplation, visionen af Gud. På den anden side, livets mangfoldighed og anspændelse, glæden ved fælles mål, beherskelse af metoder, det herlige ved ubegrænset foretagsomhed, stolthed ved kreativitet og selvbeherskelse. Nutidens verden har som helhed truffet sit valg. Men der findes en tredje valgmulighed, og det er valget af begge. For begge disse levemåder gælder det, at den ene fra tid til anden må forenes med den anden. Og det, som er indlysende sandt for delen, gælder også den større helhed – endog i større grad« (*The Meaning of God in Human Experience*, af W.E. Hocking, s. 427).

Vi har nu fulgt Kristus fra Betlehem til Golgata og gennem genopstandelsen til den tildragelse, hvor han forsvandt fra den håndgribelige verdens syn og trådte ind i de subjektive værdiers verden, for dér at fungere som »alle mestres mester og læreren for englens så vel som for menneskene«. Vi har beskæftiget os med de fem kriser i hans liv set ud fra deres betydning for verden, i langt højere grad end ud fra deres betydning for os som enkeltpersoner. Vi har erfaret, at der er modstand (og med rette) mod den vægt, som gamle teologer har lagt på Kristi blodoffer, og vi har konkluderet, at verden i vor tid har brug for at erkende den genopståede frelser. Vi har noteret os, at det enestående ved hans mission bestod i den kendsgerning, at han i »tidens fylde« kom for at grundlægge gudsriget, for at oprette et nyt naturrige på jorden og for at opstille en grænselinje mellem det, der er objektivt og illusorisk, og det, der er subjektivt og virkeligt. Hans komme markerede grænselinjen mellem formernes eller symbolernes verden og de indre værdiers eller den indre menings verden. Vi er nu hurtigt på vej ind i den sidstnævnte verden. Videnskab, religion og filosofi beskæftiger sig i dag med *den indre mening*, og deres undersøgelser fører dem ud af fænomenernes verden. Regeringer og de dermed forbundne videnskaber – politik, økonomi og sociologi – beskæftiger sig på hver deres måde med ideer og idealer. Selv inden for samfundsproblemer og krig – verdenskrig, sporadisk forekommende krig, eller borgerkrig – ser vi, at det er konflikter om divergerende idealer og ikke længere angrebskrige eller krige til forsvar af besiddelser. Denne skelnen mellem det objektive og det subjektive, mellem det håndgribelige og det uhåndgribelige, det synlige og det usynlige, har kristendommen givet næring til, fordi det er disse forskelle, gudsriget og menneskeriget hver for sig repræsenterer. Kristus kom for at give livet en mening og en værdi, ligesom Buddha kom for at synliggøre de falske værdier, som vor moderne verden er baseret på.

Et studium af den lære, som er givet i tidligere epoker, vil vise, at hver eneste lære, hver eneste lidende gudesøn, der levede før Kristus, udrettede to ting:

For det første forberedte han vejen for Kristus ved at udbrede den lære, som var nødvendig i hans tidsalder, periode og civilisation; for det andet lod han i sit liv virkeliggøre den mysterielære, som imidlertid før Kristi tid kun kom til ganske få menneskers kendskab, når de var under forberedelse til

indvielse, eller når de i medfør af deres ret til indvielse kunne træde ind i disse mysterietempler.

Derefter kom Buddha og talte til masserne, idet han fortalte, hvad der var årsagen til deres lidelser og utilfredshed, og han gav dem i de fire ædle sandheder en kort og nøjagtig beskrivelse af den menneskelige situation. Han beskrev den ædle ottefoldige vej, som er anvisninger på den rette adfærd, og som i realiteten er de regler, der bør følges af det menneske, som er på discipelskabets vej. Efter at han selv havde opnået illumination, trådte han ind i »Den højstes hemmelige sted« for derfra at træde frem en gang om året, som legenden fortæller, for at velsigne verden. Denne velsignelses dag (dagen for fuldmånen i maj) holdes i hævd i Østen som en generel helligdag, og også i Vesten holder mange mennesker den i hævd som en åndelig højtid.

Derefter kom Kristus, der ved at bringe sit liv og dets krisepunkter til offentlighedens kendskab præsenterede verden for de storslåede indvielsesprocesser (i alt fem indvielser), som ligger foran alle, der følger de regler, som hans store broder stillede op. Han førte læren det næste skridt fremad og gjorde den tilgængelig for masserne. Således fortsattes åbenbaringerne kontinuitet. Buddha lærte os reglerne for disciple, der er under forberedelse til indvielse i mysterierne, mens Kristus gav os det næste trin og viste os indvielsesprocessen fra tidspunktet for den nye fødsel i gudsriget frem til den endelige genopstandelse til livet. Hans arbejde var enestående i tid og rum, for det markerede en fuldbyrdelse af fortiden og var indledningen til noget helt nyt, hvad angår menneskeheden som en helhed.

Menneskeheden som en helhed havde også nået et enestående stadium i sin udvikling. Den var blevet mere intelligent og menneskets personlighed – fysisk, emotionelt og mentalt – var blevet bragt frem til et bestemt integrations- og koordinationspunkt. Dette var i så stor en målestok noget enestående. Der havde før levet enkelte store personligheder. Nu lever vi i den kristne æra, i de store personligheders tidsalder. Så højt er det generelle niveau for integreret personlighedsliv, at vi er tilbøjelige til at føle, at vi er inde i en periode, hvor der ikke findes særligt fremtrædende skikkelser. Dette skyldes sandsynligvis den kendsgerning, at mennesket i almindelighed nu står på så højt et udviklingsniveau, at det at skille sig særligt ud fra gennemsnittet er langt vanskeligere. Som følge af denne udvikling har menneskeheden (betragtet som et selvstændigt naturrige) nået et stadium, hvor noget nyt kan dukke op, som det altid har været tilfældet under lignende omstændigheder i andre naturriger. Vi kan frembringe og – som en samlet

menneskehed – yde fødselshjælp til det næste naturrige, som Kristus kaldte gudsriget. Dette er sjælenes rige, de åndelige livs rige, og her træder Kristus frem i al sin herlighed. Han er grundlæggeren af dette gudsrige. Han forkyndte dets eksistens og antydede dets natur. I sit eget liv gav han os et billede af dets kvaliteter og viste os de særligt karakteristiske egenskaber for borgeren i dette gudsrige.

Som følge af dens grundlæggers eksempel har kristendommen også haft en særlig vigtig mission ved at skulle indlede tjenestens æra. Verdenstjeneste, verdens trivsel, det bedste for verden, kommunikation i verden og det vigtige ved det, som er bedst for helheden, er alle frembringelser, som har rod i den vægt Kristus lagde på menneskets guddommelighed og på det menneskelige broderskab, der er baseret på Guds faderskab. Ingen anden religion eller æra har i den grad lagt vægt på disse punkter. De er stadig i mange henseender endnu kun idealer, men er langsomt ved at blive til realiteter.

Kristus opnåede følgende ved sit arbejde:

1. Han eksternaliserede mysterierne, så de nu kendes af hele menneskeheden og ikke kun er i de indviedes hemmelige besiddelse.
2. Han lod opføre indvielsernes drama for verdens øjne, så deres symbolik kunne trænge ind i den menneskelige bevidsthed.
3. Han anskueliggjorde det fuldkomne, så vi ikke længere skulle drage Guds natur i tvivl, og han gav os på samme tid sikkerhed for, at også vi er Guds børn og ligeledes kan opnå guddommelighed, hvis vi følger i hans fodspor.
4. Han åbenbarede den indre menings verden og viste os ved den historiske Kristi person betydningen af den kosmiske Kristus, den mytiske Kristus og den mystiske Kristus i alle menneskers hjerter. Han åbenbarede den ophøjede, transcendent og den indre iboende Guds natur.
5. Menneskehedens fortid kulminerede i ham; nutiden finder sin løsning i ham, og fremtiden er symboliseret ved hans liv og død. Således ser vi, at de tre linjer, fortid, nutid og fremtid, mødes i ham og giver ham hans enestående betydning.
6. Han grundlagde gudsriget på det rette tidspunkt, da menneskeriget havde nået åndelig modenhed. Han tilkendegav dette gudsriges indre værdier i sit eget liv, idet han beskrev dette borgerskabs karakteregenskaber for os og åbnede døren på vid gab for alle, der kunne kvalificere sig (gennem tjeneste og disciplin) til at træde ud af menneskeriget og ind

- i det åndelige rige.
7. Han rejste sit kors som en grænse, et symbol, og som et eksempel på en fremgangsmåde mellem de håndgribelige værdiers verden og de indre åndelige værdiers verden og forklarede den lavere naturs død, så Guds ånd kunne herske til fulde.
  8. Han lærte os, at døden må bringes til ophør, og at menneskehedens skæbne ligger i genopstandelsen fra de døde. Udødelighed må træde i stedet for dødelighed. Derfor genopstod han for vor skyld fra de døde for at bevise, at dødens lænker ikke formår at fastholde noget menneske, der lever som en gudesøn.

Mange gudesønner har gennemgået tempelmysterierne, og mange lærte at fungere guddommeligt og levede, tjente og er døde i denne proces for det guddommelige. Men ingen af dem levede i en så speciel udviklingsperiode, hvor det var muligt for dem at opnå den brede anerkendelse, som Kristus fremkaldte, desuden var massernes intellekt ikke tilstrækkeligt udviklet til, at de kunne drage nytte af deres lære i større udstrækning før ved den tid, hvor Kristus kom til syne. Set i dette lys, var Kristus og hans mission usædvanlig vigtig. Han lærte os at arbejde for enhed og at gøre en ende på isolation, had og separatisme, idet han bød os at elske vor næste som os selv. Han kom med et budskab, som appellerede til den brede befolkning, for gudsrigetets døre står vidt åbne for alle, der elsker og tjener, og som lutrer deres lavere natur, uden skelen til deres overbevisning eller læresætninger. Han lærte os om al tros enhed, Guds faderskab og det nødvendige ved ikke kun at vandre med Gud, men at vandre med hinanden i kærlighed og forståelse. Han fremhævede nødvendigheden af samarbejde og understregede, at hvis vi virkelig følger vejen, vil vi gøre en ende på konkurrence og i stedet indføre samarbejde. Han appellerede til os om at leve efter guddommelige, enkle og grundlæggende principper og ikke at lægge vægten på personligheder.

Kærlighed, broderskab, samarbejde, tjeneste, selvopofrelse, at favne bredt, uden doktriner, erkendelse af det guddommelige – alt dette kendetegner borgeren i gudsriget og er til stadighed vore idealer. Derfor er det betydningsfulde spørgsmål, som menneskeheden i vor tid må tage stilling til netop, hvad der kan gøres for at skabe mulighed for opnåelse af de tre store mål, som Kristus opfordrede os til at stræbe efter. De er til stadighed mål for hele menneskeheden og erkendes generelt som sådanne endog i de tilfælde, hvor den kristne fortolkning ignoreres, eller

hvor Kristus fortsat ikke anerkendes. Hvordan kan vi fuldkomngøre mennesket således, at dets handlemåde i livet og indstilling til andre og omgivelserne er de rette og konstruktive? Hvordan kan vi her på jorden virkeliggøre den bevidsthedstilstand og de livsbetingelser, der vil resultere i erkendelse af gudsriget? Hvordan kan vi nå frem til at forstå døden, at overvinde dødsprocessen og at opnå genopstandelse? Kristus har givet klare svar og anskueliggjort løsningen af spørgsmålet om menneskets opnåelse af fuldkommenhed, spørgsmålet om en ny verden og spørgsmålet om udødelighed.

At menneskeheden er på vej til store og afgørende begivenheder er almindeligt erkendt. Tidligere har vi gjort fremskridt gennem mange forskellige civilisationer helt frem til den vigtige tid, vi nu befinder os i, og vi har endnu større mål foran os. Det spørgsmål opstår imidlertid, om vi kan fremskynde denne proces, om vi ved den rette forståelse af Kristus og hans lære kan fremskynde et fremskridt i en sådan grad, at gudsriget og dets love kan manifesteres tidligere, end det ellers bliver tilfældet. Intet offer fra vor side vil være for stort, når Kristus har ret i sin overbevisning og lære om menneskets natur. Beslutningen påhviler os. Valget er vort. Hvad er det derfor dybest set, vi skal beslutte os for? Hvordan lyder det spørgsmål, som vi må besvare? Kristus har sagt, at mennesket er guddommeligt. Havde han ret? Når mennesket er guddommeligt og er Faderens søn, så bør vi give udtryk for denne guddommelighed og kræve vor fødselsret. Vi har tidligere været meget optaget af at tænke og debattere om Gud. Den ophøjede transcendent Gud er både blevet anerkendt og bestridt. Den indre iboende Gud er på grænsen til erkendelse og som følge af denne erkendelse vil mennesket ganske givet finde en udvej. Er vi guddommelige? Det er det altoverskyggende spørgsmål.

Når mennesket er guddommeligt, når alle tidsaldres vidnesbyrd er sande, og når Kristus kom for at lade det guddommelige komme til udtryk og for at grundlægge det nye rige, så vil vor tids ødelæggelse af gamle former og den udbredte nedbrydning af velkendte strukturer inden for samfund og religion ganske enkelt være en følge af de nye livsprocessers indførelse og af det planlagte arbejde for en levende ånd under udvikling. Gudsrigets begyndende tilsynekomst kan forklare den uro, der er hos masserne, ligesom den generelle sensitive respons på de nye idealer kan skyldes gudsrigets kraftige indflydelse på verdens mere udviklede menneskers sind. Mystikeren og den kristne taler måske om gudsriget, filantroper og filosoffer taler

måske om det nye verdenssamfund, om den nye civilisation, om nationernes fællesskab, om menneskeheden som et samlet hele, om kollektivt samfundsliv og om internationalisme og gensidig økonomisk afhængighed og verdens enhed, men alt dette er blot ord og betegnelser, som forskellige tænkere anvender for at beskrive den samme store kendsgerning, at et nyt naturrige er ved at opstå af menneskeriget, og at det har sine egne livsprincipper og egne love for det bedste for gruppen og broderskab mellem mennesker.

Udviklingen af individualisme i menneskets bevidsthed er et stadium, der er nødvendigt, men som nu er ved at være afsluttet. Vi har for en tid glemt de dybere sandheder, de mystiske værdier og livet bag alle former. Vi har været for stærkt optaget af materielle og selviske interesser. Men det har været et nødvendigt stadium, selv om man måske kan sige, at det har varet for længe. Nu er det på tide, at vi afslutter denne selviske, individualistiske periode, så vi ikke længere tillader, at den er en styrende faktor i vore liv. Tiden er inde til, at vi begynder at blande og forene de dybere elementer i de indre realiteters verden med det ydre liv. Tidens bedste tænkere erkender det, og fra alle sider lyder der en opfordring til at leve et mere dybtgående liv, til at erkende den indre natur og behovet for en sammenhængende forståelse af verdensprocesserne og af en bevidst og intelligent måde at integrere dem på til en anerkendt verdensorden. Det er rigtigt og godt, at der sker en opløsning i verden i denne tid, forudsat at vi forstår, hvorfor det sker, og hvad den efterfølges af. Nedbrydning med henblik på en mulig genopbygning er godt og rigtigt, men planerne for en kommende genopbygning må til en vis grad være opfattet, og der må være udarbejdet en idé om den efterfølgende rekonstruktion.

Det, vi har brug for i vor tid, er at kunne se den skjulte tråd i den hensigt, som vil føre os ud af dette tilsyneladende dødvande. Ud af mange teorier må vi drage den grundlæggende teori, som ikke kun har rod i fortiden, men som også kan finde anvendelse på en ny måde og i nye udtryk af dem, som kan modtage den nye vision. Vi har brug for det, som dr. Schweitzer kalder »... en erkendelse af, at civilisationen er grundlagt på en teori om universet, og at den kun kan genoprettes ved en åndelig opvågning og ved menneskemassernes vilje til det etisk gode« (*The Decay and Restoration of Civilization*, af Albert Schweitzer, s. 78-79). Denne opvågning er allerede ved at finde sted, og viljen til det gode er også til stede. Kristi lære er ikke forældet og gammeldags. Den behøver blot at blive rensset fra tidligere tiders teologiske fortolkninger og blive taget for dens

enkle pålydende værdi, som er et udtryk for menneskets guddommelighed, og for dets deltagelse i det gudsrige, der er ved at blive erkendt, og for dets udødelighed som borger i dette gudsrige. Det, vi i realiteten er ved at opleve, er »en religiøs indvielse i mysteriet om væren« (*The End of Our Time*, af Nicholas Berdyaev, s. 105), og fra da af vil vi leve med en dybere fornemmelse af den indre Gud i os selv og i hele menneskeheden. Behovet for denne højnelse præger os hele tiden. Det kan derfor være nyttigt for os at erkende denne mulighed og ud fra en praktisk synsvinkel betragte vor personlige relation til det arbejde, som Kristus indledte og udførte, og at overveje spørgsmålet om vor personlige fuldkommengørelse, således at vi kan yde vort til gudsrigets grundlæggelse og til udvikling af de indre værdier, der er en garanti for udødelighed.

Det har været sagt, at vore nuværende problemer hovedsageligt skyldes manglen på intuitiv forståelse hos dem, der kan præge masserne og lede folket fremad. De søger at lede ved hjælp af mentale processer og pres, og ikke ved hjælp af den intuitive fremstilling af virkeligheden, som både det lille barn og det vise menneske kan erkende samtidig. Der er stort behov for visioner, for »uden visioner går folket til grunde«. Vi har ikke manglet idealisme og vi har heller ikke handlet specielt uintelligent. De fleste mennesker håndterer helhjertet de vanskeligheder og problemer, de kommer ud for, selv om deres måde at løse dem på til tider kan synes forkert. Men vor største fejl har været, at vi har undladt at foretage de personlige tilpasninger og at yde de ofre, som kunne gøre visionen til virkelighed.

Menneskene beder om vejledning; de kræver den rette ledelse; de håber at blive ført ind på den vej, som de bør følge, selv om denne vejledning, ledelse og styring hele tiden har stået til deres rådighed. Kristus banede vejen og venter stadig på, at vi skal følge ham, ikke én efter én, men – under ledelse af inspirerede disciple – *som én menneskehed*. Som Israels børn under Moses må vi gå frem og finde det »hellige land«. Hvordan kan de, som har set visionen (og de er mange) skole sig til at fremme menneskehedens rette orientering? Hvordan kan de blive de ledere, vi så stærkt trænger til? Det kan de ved selv at lære, hvordan de kan lade sig lede af Kristus, og ved selv at følge vejledningen fra den indre, mystiske Kristus, som uundgåeligt vil føre dem direkte til indvieren Kristus. Som aspiranter til mysterierne må vi lære vejen at kende ved i kærlighed og lydigt at følge vort eget indre lys og ved at blive sensitive for inspiration fra det høje. Der findes ingen anden

vej. Vi har reelt ikke nogen undskyldning for at gå forkert, for andre har gået samme vej, og Kristus fremstillede alt så klart og enkelt.

Lydighed over for det højeste vi kender til, både i små som i store sager, er så enkel en regel, at mange ikke efterlever den, men det er vejens hemmelighed. Vi kræver så meget, men får kun en enkel regel at efterleve, og når vi får at vide, at vi blot må adlyde samvittighedens røst og følge det lysglimt, som vi kan se, så finder vi det ikke tilstrækkeligt interessant til at adlyde. Men denne regel var den første Kristus efterlevede, og selv da han var barn, sagde han, at han kom for at gøre sin Faders vilje. Han adlød kaldet. Han gjorde som Gud opfordrede ham til. Han fulgte den indre røst, skridt for skridt, og den førte ham fra Betlehem til Golgata og til sidst til himmelfartens bjerg. Han viste os, hvad lydighed kunne resultere i, og han »... lærte lydighed af det, han led«. Han betalte prisen og åbenbarede for os, hvad Gud i mennesket kan blive til og udrette.

Opnåelse af menneskelig fuldkommenhed er ikke kun et spørgsmål om at opbygge en god karakter og om at være rar og venlig. Der må mere til. Det er et spørgsmål om forståelse og om en ny og reguleret indre indstilling, som er orienteret mod Gud, fordi den er rettet mod tjeneste for menneskeheden, hvorigennem Gud udtrykker sig. »... Den, der ikke elsker sin broder, som han har set, han kan ikke elske Gud, som han ikke har set« (1 Joh.4,20). Det er dette problem, som Johannes, den elskede apostel, bringer frem i lyset, og som vi endnu ikke, som en forenet menneskehed, har gjort forsøg på at løse. Det vigtigste er at vende tilbage til den enkle, grundlæggende instruktion, som Kristus gav os, om at lære at elske vor broder. Kærlighed er ikke en sentimental, følelsesmæssig bevidsthedstilstand. Den tager hensyn til det opnåede udviklingsstadium og til karakterens udvikling hos dem, der skal modtage kærlighed. Men ud over det, kan kærlighed, som opfattes som sand og kommer tydeligt til udtryk, anvendes med visdom. Det gælder en kærlighed, som anskueliggør, at verden behøver kærlighed, og at en kærlig ånd (som omfatter forståelse, tolerance, vis dømmekraft og fremsynet vision) kan samle alle mennesker og skabe en ydre helhed, der hviler på en erkendt indre relation.

Vi er således alle parate til at modtage kærlighed. Vi nærer alle et stærkt ønske om at blive elsket, fordi vi forstår, ubevidst om ikke bevidst, at kærlighed er ensbetydende med tjeneste, og vi vil gerne tjenes. Den tid er nu kommet, hvor denne selviske indstilling til livet må ændres, og vi må lære at give kærlighed og ikke kræve kærlighed, at gå ud for at tjene alle som vi møder i det daglige, uden at forvente noget til

gengæld til det separate selv. Når denne ånd (som i sjælden grad er både Kristi ånd og deres ånd, som kender ham bedst) bliver mere almindelig, vil vi se en hurtigere indføring af de ønskede forandringer. Rent teologisk har vi erklæret, at »Gud er kærlighed«, og dernæst har vi fortolket ham i vendinger, som er udtryk for vort eget had, vore egne begrænsede idealer, vore egne snæversynede teologiske opfattelser og vore egne separatistiske holdninger. Vi har anerkendt Kristus som menneskehedens store tjener og har betragtet ham som et eksempel på det, der er muligt. Men vi yder i almindelighed ikke selv tjeneste, og tjeneste er endnu ikke en motiverende kraft i verdens liv. Den er dog i højere grad end tidligere en motiverende kraft i mange menneskers liv, men den tjenesteindsats der ydes nu for tiden – tyve århundreder efter, at Kristus lod os tilbage med opfordringen om at følge i hans fodspor – viser med al tydelighed, hvor sendrægtige vi har været, hvor meget der endnu må gøres, og hvor stort menneskenes behov er for at blive tjent af dem, der har vision og Guds kærlighed i deres hjerte. Det er påfaldende, hvor lidt kærlighed der er i verden i denne tid. Det er vigtigt at huske, at grunden til, at vi kan erkende Gud som en kærlighedens Gud, er, at vi selv – grundlæggende og potentielt – er i besiddelse af Gudlignende egenskaber. Dette udgør i sig selv et problem, for hvis ikke det guddommelige i os til en vis grad er vågnet, er det vanskeligt for os at fortolke kærlighed på rette måde, og det er umuligt for masserne, der endnu står ved vejens begyndelse og i mange tilfælde næsten ikke er menneskelige væsener, at forstå kærlighedens virkelige betydning.

At forstå og tilkendegive kærlighed er et rent personligt spørgsmål. Kærlighed kan til evig tid forblive en teori eller en emotionel erfaring. Den kan også blive en motiverende faktor i livet og noget, som vi bidrager med til helheden. Hvis hvert enkelt menneske ville tænke over meningen med kærligheden i sit liv, og hvis alle ville beslutte at vise kærlighed og forståelse (ikke følelsesmæssige reaktioner, men vedvarende, urokkelig, forstående kærlighed), så ville uenighed og strid i denne vor problemfyldte verden finde sin løsning, og den ville blive bedre at leve i. Det nuværende kaos og forvirringen ville hurtigere forsvinde. Kærlighed er i sit inderste væsen en tilkendegivelse af broderskab. Den er en erkendelse af, at vi alle er børn af den Ene Fader. Kærlighed er medfølelse, barmhjertighed, forståelse og tålmodighed. Kærlighed er det sande udtryk for det guddommelige liv.

Når det første krav til det menneske, der søger at forberede sig til Jesu mysterier, er lydighed over for det højeste, det kan

sanse og er vidende om, og det andet krav er en udøvelse af kærlighed, så vil det tredje krav være udvikling af sensitivitet og indre opmærksomhed, hvorved det kan opnå inspirationens indsigt og bevidsthedstilstand. Dette er på ingen måde en udvikling af psykiske evner, som det i almindelighed forstås. Inspiration er til stede i mange former hos Guds børn, lige fra opmærksomhed i relation til samvittighedens indre røst til forpligtelse (to af de laveste former for inspiration) over for de høje åndelige evner, som fx er kommet til udtryk i verdens inspirerede hellige skrifter.

Hvis ikke denne inspiration er til stede, er det ikke muligt for et menneske at træde ind i templet og dér kontakte det, som introducerer det til de subtile indvielsesprocesser. Den første indvier er sjælen selv, menneskets guddommelige selv, det åndelige menneske, som står bag det ydre menneske, og som kæmper for at få kontrol over og arbejde gennem den ydre personlighed. Det er denne sjæl eller dette selv, som åbner *inspirationens dør* for mennesket og åbenbarer naturen af dets guddommelige bevidsthed, mens mennesket indstiller sin hørelse til at opfange lyden af den »røst, der taler i stilheden«, når det har bragt alle ydre stemmer til tavshed.

At inspirationsevnen er udviklet er absolut nødvendigt for fremskridt på indvielsesvejen, og det forudsætter, at mennesket udvikler sin intelligens, så det om nødvendigt bliver i stand til at skelne. Virkelig inspiration vælder på ingen måde frem fra det underbevidste selv eller sind. Den er heller ikke årsag til, at en flod af ideer og tanker, som er menneskets egne – racemæssige, nationale eller familiemæssige – frigøres. Inspiration kommer ikke ved at rette opmærksomheden mod tankernes verden, som det så let gøres af dem, der har udviklet en vis grad af telepatisk forbindelse, og heller ikke ved at lytte til de mange stemmer, som kan høres, når et menneske vedbliver med at være så aldeles negativ og så blottet for al intelligent tænkning, at lyde, tanker og forslag fra de psykiske fænomeners verden meget let kan komme igennem. Dette sker almindeligvis kun, når intelligensen er relativ lav. Inspiration er noget helt andet. Inspiration er en indtræden i den verden af tanker og ideer, som Kristus lyttede til, når han hørte en røst, og Faderen talte til ham, og er desuden et intelligent sinds intuitive respons på indtryk, der kommer fra sjælen og fra sjælenes verden. Gudsrigets tale bliver da velkendt for os. Vi får kontakt med de frigjorte sjæle, som fungerer i dette gudsrige, og de tankebølger og de ideer, som de søger at indpræge i menneskenes sind, kommer i cirkulation via de afstemte sind hos verdens disciple.

Dette er inspiration, og det er denne evne, som alle aspiranter må begynde at udvikle, og som de må erhverve sig i det daglige livs verden. Det er en evne, som må udvikles gennem de rette meditationsprocesser, det er en måde for sjælen at udtrykke sig på via sindet, hvorved hjernen aktiveres med impulser, som er rent åndelige. Alle de nye ideer og udviklingen af idealer i nutidens verden har grund i inspiration. Inspirationens tidsalder er ikke forbi, den er til stede her og nu. Gud taler stadig til menneskene, for denne verden giver til stadighed gode muligheder for en udvikling af de egenskaber, der kendetegner Kristus i menneskets hjerte, sjælen, Guds søn i inkarnation, som opholder sig i denne tårernes dal, eller som man har kaldt den: »denne dal, hvor sjæle bliver til«.

Men for at opnå denne klare og bevidste sjælkontakt må aspiranten lære lydighed gennem de lidelser, han gennemgår, og desuden må han påtage sig opgaven at vise kærlighed. Dette er ikke let. Det kræver disciplin, uophørlig stræben og kamp. Det kræver den overvindelse af selvet, som den daglige korsfæstelse indebærer. Det kræver en koncentreret opmærksomhed, som aldrig viger fra målet, og som altid er bevidst om hensigt, fremskridt og retning. Underet ved denne proces er, at den kan føres ud i livet her og nu, under de forhold vi befinder os i uden at kræve den mindste afvigelse fra pligter og ansvar.

Således er målet for det menneske, der søger at stå ved Kristi side under gudsrigetets grundlæggelse, hvorved Guds vilje sker fyldest. Der er ikke noget andet mål, som fortjener menneskets opmærksomhed i samme grad, eller noget, som i så stor udstrækning vil lægge beslag på alle dets kræfter, på enhver evne og talent, det besidder samt på hvert øjeblik af dets tilværelse. I denne tid er der brug for mennesker, som vil tjene menneskeheden, for mænd og kvinder, som vil arbejde på den opgave, det er at fuldkommengøre selvet, så de kan blive bedre rustet til at tjene medmenneskene og Gud i mennesket.

Det siges, at når vi træder ind i idealernes verden »er forskellene mellem religionerne forsvindende lille og overensstemmelserne er tilsvarende påfaldende. Der findes kun ét ideal for mennesket, og det er at gøre sig helt menneskelig. 'Vær da fuldkomne'. Det hele menneske, det fuldkomne menneske, er det ideelle menneske, det guddommelige menneske«. På renselsens vej opdager vi, hvor svage og ufuldkomne det lavere personlige menneske er, og på discipelskabets vej arbejder vi på at udvikle de egenskaber, som kendetegner det menneske, der er parat til at betræde vejen og til at lade sig føde i Betlehem. Da vil vi komme til at kende sandheden om os selv og

Gud, og vi vil derved erfare, om det vi har fået at vide er rigtigt eller ikke. Vi har fået at vide, at »... ingen kan virkelig forstå den historiske sandhed i dokumenter som evangelierne, hvis ikke han først i sit eget indre er kommet til erkendelse om den mystiske mening, som evangelierne rummer ... .« Angelus Silesius har allerede i det syttende århundrede givet udtryk for en kritisk indstilling til denne form for forskning:

»Kristus blev født i Betlehem,
det vil af troen kræves,
men blev han ikke født i dag,
så var det dig forgæves.

Det hellige kors på Golgata
kan ikke frelse dig,
hvis ej det rejses inden i dig
på din livsens vej.«
(*Den kerubinske vandringsmand*, af Angelus Silesius, s. 27.
Sankt Ansgars Forlag).

Viden om selvet fører til viden om Gud. Det er det første skridt. Renselse af selvet fører frem til indvielsens port, og da kan den vej betrædes, som Kristus gik fra Betlehem til Golgata.

Vi er mennesker, men vi er også guddommelige. Vi er alle borgere i gudsriget, selv om vi endnu ikke har krævet vor ret og er trådt ind i vor guddommelige arv. Inspiration strømmer ind hele tiden; kærlighed ligger latent i alle menneskers hjerte. Der kræves kun lydighed ved det første trin, og når dette krav er opfyldt, bliver tjeneste, som er et udtryk for kærlighed, og inspiration, som er indflydelsen fra gudsriget, til en fast del af vor levemåde. Dette er, hvad Kristus kom for at åbenbare, og det er ordet som han forkyndte. Han tilkendegav vore menneskelige og guddommelige muligheder, og ved at acceptere vor dobbelte men guddommelige natur, kan vi begynde at yde vort bidrag til etableringen af gudsriget.

Vi må gøre os klart, at »det højeste, reneste og absolut mest dækkende udtryk for det menneskelige mysterium er Kristus, Gud-mennesket. Han alene kan definitivt og endegyldigt stille menneskets natur i det rette lys. Hans rolle i historien berettiger mennesket til at betragte sig selv som mere end blot et levende væsen. Hvis der virkelig eksisterer et Gud-menneske, eksisterer der også en menneske-Gud, dvs. et 'menneske', der har absor-

beret det guddommelige i sig ... Menneske-guden er altomfattende og universel, dvs. menneskeheden, som en helhed eller en verdenskirke. For det er kun ved fællesskabet med alle sine medmennesker, at mennesket kan modtage Gud« (*Wrestlers with Christ*, af Karl Pfleger, s. 235).

Det enkelte menneskes stilling til Kristi eksempel må derfor være at lyde budet om at opnå fuldkommenhed. Men motivet må være det samme, som tilskyndede Kristus til al hans guddommelige aktivitet, dvs. ønsket om at grundlægge det nye rige og at tilvejebringe den bevidsthedstilstand i bred og menneskelig forstand, som vil gøre mennesket til borger i gudsriget, hvor det kan fungere bevidst, og hvor det frivilligt vil indordne sig under dets love og for altid kæmpe for dets udbredelse på jorden. Dette menneske er en gudsrigets budbringer, og det at højne bevidstheden hos sine medmennesker, så de bliver i stand til at gå ud over deres egne grænser, har dette menneske påtaget sig som sin opgave. At dele gudsrigets goder med dem, og at styrke dem, når de betræder den vanskelige vej frem mod den port, der giver dem adgang til dette gudsrige, bliver dette menneskes kæreste og mest nærliggende pligt. Den sjæl, der har skabt kontakt til det personlige selv, fører dette selv ind på tjenestens vej. Derefter kan dette menneske ikke finde hvile, før det har ført andre ind på vejen og frem mod den frihed for gudesønnerne, som kendetegner det nye og kommende gudsrige.

Den nye religion er på vej, og det er en religion, som alle tidligere religioner har forberedt os på. Den adskiller sig kun ved, at den ikke kendetegnes ved dogmer og doktriner, idet den dybest set vil blive en bevidsthedstilstand, en ny indstilling til livet, til mennesket og til Gud. Den vil også tage form som levende tjeneste. Selvskhed og selvcentrerede interesser vil til sidst svinde bort, for gudsriget er et liv i et fælles hele, sådan som alle dets borgere føler er rigtigt og ønskværdigt, og det arbejder de for og søger at give udtryk for over for alle, der betræder vejen. Indvielse er intet andet end den proces, der udvikler dette nye og højere riges kræfter og evner i os. Disse evner frigør os til en større verden og tjener til at gøre os mere sensible over for den organiske helhed i stedet for den mindre del. Individualisme og separatisme vil forsvinde, efterhånden som dette gudsrige bliver til. Den kollektive bevidsthed er dets væsentligste manifestation og egenskab. Dette er det næste definitive og klart antydede skridt på udviklingsvejen, og ingen kommer uden om dette spørgsmål. Vi kan ikke på nogen måde forhindre, at vi til sidst bliver bevidste om den større helhed, eller at vi aktivt må tage del i dens fælles liv. Men derimod er

det muligt at fremskynde gudsrigets komme, og verdens behov i denne tid og menneskets generelle fremskridt mod ideernes verden, kunne antyde, at tiden nu er inde til at gøre denne ekstra indsats, som vil fremskynde gudsrigets tilsynekomst og bringe det i manifestation, som venter på at blive åbenbaret. Det er den udfordring, som den kristne kirke i dag står overfor. Der er behov for vision, visdom og udstrakt tolerance, som ser det guddommelige overalt og anerkender Kristus i alle mennesker.

Efterhånden som vi forstår den betydning gudsriget har, så kan vi begynde at forstå, hvad der menes med Kristi kirke og meningen med den »... sky af vidner« (Hebr.12,1), som vi bestandig er omgivet af. Gudsriget er ikke nogen bestemt kirke med egne specielle doktriner, egne specielle formuleringer af sandheden, egne særlige ledelsesformer på jorden eller egne måder at nærme sig Gud på.

Den sande kirke er gudsriget på jorden uden den mindste form for gejstlig overhøjhed, og den er sammensat af alle, uanset race eller tro, som lever efter det indre lys, som har opdaget den mystiske Kristus i deres hjerte, og som er under forberedelse til at betræde indivielsesvejen. Gudsriget omfatter ikke mennesker, der kun tænker ortodokst teologisk. Dets borgerskab er bredere end som så og omfatter alle mennesker, der tænker i større skala, end det menneske, som kun tænker i ortodokse, nationale og racemæssige baner. Indbyggerne i det kommende gudsrige vil betragte menneskeheden som et hele, og så længe menneskene er separatistiske, nationalt indstillede, skinhellige eller kommercielt selviske, har de ikke hjemme i dette gudsrige. Ordet *åndelig* vil få en langt dybere betydning, end det har haft i den gamle tidsalder, som nu lykkeligvis er ved at rinde ud. Alle former for liv vil blive betragtet som åndelige, og vi vil ikke længere opfatte én form for aktivitet som åndelig, og en anden, som ikke åndelig. Det er motivet, hensigten og nytteværdien for gruppen, som vil være betingende for en aktivitets åndelige natur. At arbejde for helheden, at beskæftige sig med hjælp og støtte til gruppen, at være bevidst vidende om det liv, der pulserer gennem alle former, og at arbejde i den bevidsthed, at alle mennesker er brødre – dette er de første egenskaber en borger i gudsriget må kunne give til kende. Den menneskelige familie er individuelt betragtet selvbevidst, og dette stadium med separatistisk bevidsthed har været nødvendigt og nyttigt, men tiden er nu inde til, at vi må blive bevidste om højere kontakter og bredere forståelsesområder og tilegne os en mere altomfattende indstilling.

Hvordan vil disse tilstande i gudsriget materialisere sig på

jorden? Det vil de ved en gradvis og støt stigning i antallet af mennesker, som er borgere i dette gudsrige, og som lever deres liv på jorden og viser de egenskaber og den bevidsthed, der er karakteristisk for sådanne borgere. Mænd og kvinder overalt vil udvikle en større bevidsthed og blive mere og mere vidtfavnende i deres indstilling. »Al eftertænkning«, siger dr. Hocking, »som kan nedbryde mure omkring selvet, åbner straks for en ubegrænset verden. Føj det andet til det første, og jeg har angivet alle tal« (*The Meaning of God in Human Experience*, af W.E. Hocking, s. 315). Og han giver os desuden nøglen til den proces, som må forædles i dette arbejde for enhed, ved at sige: »... Den sande mystiker er et menneske, som forholder sig til begge verdeneres realiteter og lader tid og handling arbejde for en forståelse af deres enhed« (*Sammesteds*, s. 399).

Gudsriget adskiller sig ikke fra det praktiske daglige liv med hverdagens gøremål. Borgeren i gudsriget er verdensbevidst og gudsbevidst. Hans kontaktlinjer har klare forbindelser i begge retninger; han er ikke interesseret i sig selv, men i Gud og sine medmennesker, og hans forpligtelser over for Gud realiseres gennem den kærlighed han føler og tilkendegiver over for dem, der er omkring ham. Han har ingen barrierer og anerkender ikke forskelle; han er levende – som sjæl – i alle aspekter af sin natur, gennem sit sind og sine emotioner og på det fysiske livs plan. Han arbejder med kærlighed og i kærlighed som følge af kærlighed til Gud.

Et nærmere studium af evangeliets beretning og en åndelig analyse af Kristi ord vil gøre det klart, at de tre fremherskende kendetegn ved hans arbejde og de tre hovedretninger i hans aktiviteter også må blive vore. Disse tre er, som vi har set, for det første at opnå fuldkommenhed og give den til kende ved de fem store begivenheder, som vi kalder kriserne i Kristi liv og de fem store indvielser i Orientens og de esoteriske skoler. For det andet at etablere gudsriget – en pligt, som påhviler os alle. Skønt Kristus åbnede døren ind til gudsriget, så hviler resten af arbejdet på vore skuldre. For det tredje at opnå udødelighed, baseret på udvikling af det i os, som er virkeligt, som har sand værdi, og som kan bestå udødelighedens prøve. Denne sidste tanke kræver vor opmærksomhed. Det interessante ved denne implikation er, at det desværre er sandt, at »... mennesket, som det lever i vor tid, formår ikke at overleve. Det må forandre sig eller gå til grunde. Mennesket i sin nuværende form er ikke skabelsens sidste ord. Hvis det ikke vil eller ikke kan tilpasse sig og sine grundprincipper til den nye verden, må det afgive sin position til en type, som har en mere sensitiv og mindre

grov natur. Hvis mennesket ikke kan udføre det arbejde, der forventes af det, vil der træde et andet væsen frem, som kan« (*The Supreme Spiritual Ideal*, af Sir Radhakrishnan, i *The Hibbert Journal*, oktober 1936, s. 33).

Således har evolutionsplanen altid fungeret. Guds liv har til sit formål skabt legeme efter legeme med henblik på manifestation, og ligeledes naturrige efter naturrige. Den næste store udvidelse er umiddelbart forestående i denne tid. Mennesket, det selvbevidste væsen, *kan* skille sig markant ud fra livsformerne i de andre naturriger, fordi det *fuldt bevidst* kan gå fremad på bølgen af Guds liv. Det kan få del i »Herrens glæde«, efterhånden som dets bevidsthed bliver mere vidtrækkende. Mennesket kan komme til at kende naturen af den lyksalighed, som er den fremherskende tilstand i Guds væsen. Det begår ikke længere menneskelige fejl eller er årsag til markante afbrydelser i åbenbaringernes kontinuitet. Mennesket besidder nu det, som kan sætte det i stand til at bygge bro over kløften mellem det rige, som det befinder sig i, og det nye rige, det skimter i horisonten. Mennesker, der er borgere i begge riger – det menneskelige og det åndelige – er til stede hos os i dag, som altid. De bevæger sig frit i begge verdener, og Kristus gav os selv en korrekt tilkendegivelse af dette borgerskab og fortalte os, at vi kunne gøre »endnu større ting«, end han havde gjort. Sådan er den strålende fremtid, som menneskeheden har retning mod i denne tid, og som alle verdensbegivenheder forbereder den til.

Forberedelsen til dette gudsrige er opgaven i discipelskabet, og den omfatter vanskelig disciplin på den femfoldige indvielsesvej. Disciplens arbejde består i at etablere gudsriget, og det primære kendetegn for dets borgere er udødelighed. De er medlemmer af en udødelig mennesketype, og den sidste fjende, de må overvinde, er døden. De fungerer bevidst i eller ude af legemet og bekymrer sig ikke om, hvor de fungerer. De har evigt liv, fordi de kun har det i sig, som ikke kan dø, eftersom det er af Gud. At opnå udødelighed, fordi ens synder er tilgivet, er ikke en fyldestgørende forklaring for et intelligent sind; at have evigt liv, fordi Kristus døde for to tusinde år siden, er ikke et tilfredsstillende bevis for det menneske, der er bevidst om sit eget ansvar og sin egen identitet; at leve evigt, fordi man er religiøs eller har accepteret visse trosformer, er en påstand, der tilbagevises af det menneske, som er klar over sin egen indre kraft og natur; at basere sin tro på udødelighed på en tradition eller endog på en instinktiv selvopretholdelsesdrift, forekommer ikke fyldestgørende. Vi ved meget om evnen til og kraften i selvopretholdelsesdriften og om det, der skaber ønsket om selvets vedvarende beståen, og disse to faktorer træder mulig-

vis i funktion for at befordre en idealistisk indstilling, når mennesket står over for den endelige afslutning.

Under alle omstændigheder findes der i menneskeheden en indre følelse af at høre til et andet sted; der eksisterer en guddommeligt betinget utilfredshed, som afgjort må have sin rod i vor naturarv, som en erindring om vor oprindelse. At række ud efter et mere omfattende og fyldestgørende liv er lige så meget en menneskelig egenskab, som det enkelte menneskes almindelige tilbøjelighed til at række ud mod familieliv og sociale kontakter. Mennesket er derfor også i stand til at nå dette mål, og det bærer tidligere tider vidnesbyrd om. Personlig frelse er, når det kommer til stykket, af ringe betydning, hvis ikke den har plads i en mere generel og universel frelse. Bibelen lover, at »... den, der gør Guds vilje, bliver til evig tid« (*1 Joh.2,17*), og i disse ord har vi en nøgle til forståelse.

Der har været en tilbøjelighed til at tro, at da Gud havde skabt mennesket, var hans vilje blevet udtrykt til fuldkommenhed. Der er bestemt ikke noget virkeligt grundlag for denne overbevisning. Hvis Gud ikke ser sig i stand til at frembringe noget af langt større fuldkommenhed end menneskeheden, og hvis det liv, der strømmer gennem naturens verden, ikke stræber hen imod noget større, mere subtilt og skønnere, end det, der indtil nu er frembragt, så er Gud ikke guddommelig i den forstand, vi almindeligvis tillægger dette ord. Vi forventer langt mere end dette af Gud – en storhed, som langt overgår det, vi tidligere har set. Vi tror, at det er muligt. Vi forlader os på det guddommelige og er overbevist om, at det ikke vil svigte os. Men en åbenbaring af den absolutte fuldkommenhed, hvad den end måtte være (og vi bør ikke sætte en yderste grænse for Gud med nogle af vore egne forudfattede forestillinger), forudsætter måske, at mennesket udvikler evner og en mekanisme, som vil gøre det i stand til at erkende den og at tage del i åbenbaringens under og i dens langt mere omfattende kontaktområde. Vi må måske selv forandre os for at kunne give udtryk for det guddommelige, sådan som Kristus gjorde det, inden Gud kan fortsætte sin manifestation af skønheden i det skjulte gudsrige. Gud behøver menneskets medvirken. Han opfordrer menneskene til at udføre sin vilje. Vi har betragtet dette som en vej til egne personlige goder, hvilket måske har været en forkert indstilling. Vi kan måske genopstå og realisere den indre plan, hvis vi søger at udvikle os til fuldkommenhed, for at Gud kan se, at: »... Hans sjæl har haft møje ...« (*Es.53,11*) og er tilfreds. Vi kan blive afgørende for det rette udfald af Guds eksperiment. Kimen til det guddommelige liv findes i vort indre, men vi må selv gøre noget aktivt for at få det frem,

og tiden er nu inde til, at menneskeheden som helhed selv må gøre noget for at fremme og nære det guddommelige liv i menneskehedens form.

Det er derfor i gudsrigetets interesse og vor nærliggende pligt, når indbyggerne er udødelige, at udvikle det i os, som er guddommeligt, og som har egenskaber, der kan kendes ved deres indre værd, ved deres bidrag af lys, og ved naturen af deres kærlighed og kærlighedsevne. I vor tid er der et stort behov for at »det skjulte menneske i hjertet« kommer til fuldt udtryk. Åbenbaringen af det indre selv er det, der er behov for. Det er dette selv der, når det næres og plejes, skoles og udvikles, er det udødelige aspekt i mennesket, og dette selvs udvikling er vort eget ansvar. Det er ikke til at komme uden om. Det er heller ikke til at komme uden om den kendsgerning, at vi er en del af et hele, og at det først er, når Kristus anerkendes af hele menneskeheden og kommer til udtryk hos menneskeheden som en helhed, at vi vil opnå det, som vi blev skabt til, dvs. at fuldbyrde Guds vilje, sådan som Kristus fuldbyrdede den. Vi må overvinde det mindreværds kompleks, der kan opstå, når vi hører sætninger som ovennævnte: »Som Kristus fuldbyrdede den«. I en bog, som tidligere er blevet citeret, erklæres det, at denne forestilling om en personlig Kristus bør fortrænges og erstattes af en Kristus, som er livet og håbet i os alle. Kun de meget fremskredne forstår den indre mening med udødelighed. Det er dem, i hvem sansen for værdier er underlagt sjælens indre værdier, hvis bevidsthed er evig, og som evigt opretholder livets processer. Det må vi huske på.

Er vi interesseret i dette levende hele? Betyder menneskeheden ve og vel reelt noget for os? Er vi villige til at ofre alt til fordel for denne helhed? Dette er spørgsmål, som har betydning for den enkelte aspirant, og som han må kunne besvare, hvis han skal have en klar fornemmelse af, hvad det er, han søger at udrette. Dette at underkaste sig helhedens vel, sammenfattes af dr. Schweitzer, idet han præsenterer os for et vidunderligt billede af gudsriget. Han siger:

»Civilisation består ganske enkelt i, at vi giver os selv som mennesker til det arbejde, det er at udvikle en fuldkommen menneskehed, og til det at virkeliggøre alle former for fremskridt inden for menneskelige anliggender i den ydre objektive verden. Denne mentale indstilling må imidlertid indebære at være disponeret for to ting: For det første må vi forberede os på at opfatte verden og livet på en positiv og bekræftende måde. For det andet må vi

blive etiske i tanke og handling.

Først når vi er i stand til at tillægge verden og livet en virkelig mening, vil vi kunne udføre handlinger, som vil skabe virkelig værdifulde resultater. Så længe vi anser vor eksistens i verden for meningsløs, har det ikke noget formål at påvirke verden i den ene eller anden retning. Vi bliver først tjenere for det universelle, åndelige og materielle fremskridt, som vi kalder civilisation, når vi positivt bekræfter, at verden og livet har en mening, eller, hvilket er det samme, når vi tænker optimistisk.

Civilisation opstår, når menneskene bliver inspireret til at træffe vanskelige og utvetydige beslutninger om at gøre fremskridt, og som et resultat af disse beslutninger at hellige sig tjeneste for livet og verden. Det er kun i det etiske, at vi kan finde drivkraft til en sådan handling, idet den overskrider grænserne for vor egen eksistens.

Intet af virkelig værdi i verden er nogensinde blevet opnået uden entusiasme og selvopofrelse« (*The Decay and Restoration of Civilization*, af Albert Schweitzer, s. VIII, forord).

Et menneske, der ikke kan opnå bevidsthed om de sande værdier, er endnu ikke parat til den udødelighed, som er gudesønnernes særlige privilegium. Opbygningen af den indre struktur, som er det åndelige legeme, finder sted gennem renselse, fuldkommengørelse, meditation og indvielse, og frem for alt gennem tjeneste. Der findes ingen anden vej. Den indviede giver sit liv til de sande indre værdier, der hører ånden og gudsriget til, og de har at gøre med helheden og ikke primært med det enkelte menneske. De kommer til udtryk ved bevidsthedsudvidelse, tjeneste og bevidst optagelse i helheden. De kan sammenfattes i dette ene ord, tjeneste. De finder udtryk ved en altomfattende indstilling og ved en ikke-separatistisk holdning. Det er her, at kirken generelt set står over for sin store udfordring. Er den åndelig nok til at slippe teologien og blive virkelig menneskelig? Er den tilstrækkeligt interesseret i at udvide sin horisont, og som sande kristne anerkende alle, der tilkendegiver den kristne ånd, uanset om de er hinduer, muhamedanere, buddhister, eller om de går under andre benævnelser end dem, som den ortodokse kristne anerkender?

En anden grundlæggende tanke opstår af alt det vi har haft under overvejelse. Det er, om vi ikke i denne tid er ved at forlade den autoritære tidsalder og ved at træde ind i erfaringernes tidsalder, og om ikke denne overgang indikerer, at menne-

skeheden hurtigt forbereder sig på indvielse. Vi gør oprør mod doktrinerne, fordi vi ikke mere har ret meget at bruge dem til, og grunden er, siger dr. Dewey, at »... en fastholden ved doktriner og dogmer, baseret på en fast autoritet, er udtryk for manglende tillid til, at vi selv ved egen erfaring evner at udvikle de principper, der er nødvendige, som grundlag for overbevisning og handling. Den nye tro eller overbevisning er, at egen erfaring er den eneste ultimative autoritet« (Citat fra *Reality and Illusion*, af Richard Rothschild, s. 320). Det er indlysende, at dette ikke betyder, at vi absolut skal fremstå ens, men derimod at vi må anerkende vor grundlæggende indre enhed eller vort indre fællesskab.

2

Vi har nu trin for trin fulgt Kristus i hans vældige arbejde, og vi har studeret denne opgaves enestående art. Han udrettede noget af så stor betydning for menneskeheden, at vi først i dag virkelig er i stand til at fatte det. Så optaget har vi været af vor egen personlige frelse og vort eget håb om himlen, at det virkelig enestående, som Kristus udrettede, i stor udstrækning har undgået vor opmærksomhed. At han fulgte i mange gudesønners fodspor som på deres tid og i deres generation, har tjent, lidt og bragt verden frelse er uden for al tvivl. At han gav os et eksempel på en fuldkommengjort menneskelighed, som verden aldrig tidligere havde set, er ligeledes uden for al tvivl. Den største af de tidligere gudesønner, Buddha, opnåede efter megen kamp illumination og banede derved vejen for menneskeheden frem til og gennem indiviellsens port. Men Kristus var fuldkommen, idet han (tør jeg sige gennem tidligere liv?) lærte lydighed gennem de lidelser han led. At han overvandt døden og åbnede døren til udødelighed for hele menneskeheden er ligeledes sandt. Men siden menneskeheden første gang så dagens lys, har menneskene altid lidt for hinandens skyld. De har atter og atter, den ene efter den anden, opnået fuldkommenhed og er forsvundet ud af menneskets synsfelt. Menneskets guddommelige gnist har til alle tider bragt det udødelighed. Menneskene har altid fornemmet deres guddommelighed og har altid henvendt sig til Gud og åbnet sit hjerte for ham. Faderens sønner har aldrig glemt Faderens hjem, uanset hvor langt væk de har vandret. Gud har ligeledes altid søgt os, og i århundrede efter århundrede har han sent sine budbringere som en konkret påmindelse om sin eksistens.

Men Kristus kom som en særlig budbringer. Han kom for at grundlægge gudsriget på jorden og for at indføre et nyt og mere håndgribeligt udtryk for det guddommelige på vor planet. Hans mission er ikke slået fejl. Gudsriget er nu organiseret på jorden og består overalt af de mænd og kvinder, der har lagt deres egen personlige frelse og håb om himlen bag sig, fordi de véd, at hvis ikke himlen kan finde udtryk her og nu, er den blot et udsigtsløst håb. De er optaget af at fuldkommengøre og rense sig selv, fordi de søger at tjene deres medmennesker mere effektivt og fyldestgørende, hvorved de kan »... prise deres Fader, som er i Himlene« (*Matt.5,16*). De har ikke nogen interesse i at fremstå særligt ophøjede eller i at påberåbe sig en eller anden status – ud over den ene, at de er sønner af Gud, som vi alle er. De taler ikke om indivielse eller kalder sig for

indviede; de er tilfredse med at befinde sig blandt menneskene, som tjenere og borgere i gudsriget. De er verdenstjenere, og deres eneste interesse er at følge i hans fodspor, som rejste rundt og udrettede gode gerninger og forkyndte budskabet om gudsriget. De siger ikke, at deres vej er den eneste vej, der fører til gudsriget, men til dem, der ikke kender Kristus, siger de: »... Elsk jeres næste«. De fordømmer ikke dem, der intet ved om Kristi offer på korset, men siger til dem, der søger vejen: »Tag dit kors op og følg Kristus«. Til deres meddisciple bringer de bestandig budskabet om, at »... hvis hvedekornet ikke lægges i jorden og dør, bliver det kun det ene korn«, og de sætter den nye fødsel som det næste mål. De fleste tænkende, velmenende mænd og kvinder i verden er i denne tid på vandring fra Nazaret i Galilæa til Betlehem. Nogle er på vej, måske flere end vi forestiller os, til dåben i Jordan, mens nogle få tappert søger at kæmpe sig op ad forklarelsens bjerg. En enkelt her og der træffer en urokkelig beslutning om at gå til Jerusalem for dér at blive korsfæstet, men de er få. De fleste af os lærer i den daglige død af selvet at kvalificere os til den endelige korsfæstelsesindvielse ved hele tiden at forsage alt det, som holder det guddommelige tilbage, og derved kvalificerer vi os til den vældige, åndelige erfaring, som altid går forud for genopstandelsen, og som vi kalder den store forsagelse.

Lad os søge at blive klar over, hvor på udviklingsvejen vi befinder os. Er vi trådt ind på prøvestadiets vej, denne vanskelige renselsesvej, som er det nødvendige første skridt? Eller er vi allerede definitivt på discipelskabets vej, vidende om, hvad det er vi udretter, samtidig med at vi søger at udvikle de mere subtile indre værdier og de karakteristiske egenskaber, som kendetegner det guddommelige i manifestation?

Den eneste drivkraft, som vil være stærk nok (som til alle tider har været stærk nok) til at ruste et menneske til at betræde den femfoldige vej til det indre center, hvorfra Ordet lyder, er en erkendelse af et dybt og påtrængende behov i nutidens verden for en ny åbenbaring og et eksempel til efterfølgelse og kærlig tjeneste. Der er kun én måde, hvorved denne vor sorgfulde og krigshærgede verden kan frelses og menneskenes liv ændres, og det er ved en manifestation af Guds ånd. I stedet for at vente på, at Gud griber til handling og sender en frelser (som sandsynligvis ikke ville blive anerkendt mere, end Kristus blev det), så er tiden inde til – og menneskeheden har udviklet sig tilstrækkeligt – at det guddommelige indre liv kan strømme ud og op til Gud, hvorved det kan fremkalde hans respons og anerkendelse, som vi har set det mange gange før. Han er

beredvillig til at give respons. Vi er hans børn, og vi begynder at leve guddommeligt, idet vi tænker (som han tænker) på helheden og ikke på den enkelte, selviske personlighed. Nu er der opstået en krise, hvor der er brug for alle menneskers hjælp, og opfordringen lyder til alle om at yde en ekstra indsats for det uselviske og at give det mentale et skub frem mod afklaret tænkning, hvilket vil forvandle os fra velmenende aspiranter til klarsynede disciple, der ansføres af en kærlig ånd og god vilje over for alle mennesker, uanset race, tro eller hudfarve.

Denne religiøse vilje kommer til udtryk nu, og den er ikke rettet mod teologien eller mod at formulere doktriner eller optaget af at håndhæve dem, men mod kærlighed, tjeneste og selvforglemmelse, mod at give mest muligt til hjælp for verden. Denne vilje nedbryder alle barrierer og hæver menneskene op, hvor som helst ønsket om en sådan hjælp er til stede. Og det er noget, som langsomt er ved at blive organiseret i verden i denne tid. Dens kvalitet er universalitet, og dens fremgangsmåde er kærlig tjeneste. Mennesker overalt responderer på den samme indre åndelige impuls, som er beskrevet i en smuk fortælling om Buddha. Den lyder således:

»Med den overbevisning, at han havde opnået det sidste stadium af fuldkommenhed, stod Buddha i begreb med at opgive eksistensen i det begrænsende tid og rum for at forlade al sorg og lidelse til fordel for den rene værens universelle og evige lyksalighed.

I samme øjeblik blev en summende myg opsnappt af en forbiflyvende flagermus.

'Hør,' sagde den oplyste tankefuldt, 'den tilstand af fuldkommenhed, som jeg er på vej ind i, er kun en fuldkommengørelse af mig selv, en enestående fuldkommenhed, jeg er hel, enestående hel, men jeg er endnu ikke et universelt væsen. Andre væsener lider stadig under ufuldkommenhed, under eksistens og deraf følgende død. Medfølelse med dem vågner til stadighed i mig, når jeg føler deres lidelser'.

'Livets vej til fuldkommenhed har jeg i sandhed og gerning kastet lys over til deres gavn, men kan de betræde denne vej uden mig?'

'Jeg drømte om min egen enestående fuldkommenhed, men en fuldkommengørelse af min egen karakter og personlighed er ikke mulig, så længe ét eneste andet væsen – om det så blot er en enkelt myg – stadig lider

under ufuldkommenhedens trængsler i samme skikkelse.'

'Intet væsen kan opnå lyksalighed alene; alle må opnå den sammen, og dette, denne enestående lyksalighed, bliver alle til del i samme grad. For er jeg ikke i alle andre væsener og er alle andre væsener ikke i mig?'

Således lød Buddhas lavmælte røst i alle selv med dens inspiration vedrørende indre karakter, udvikling af ydre personlighed, bestandig transmutation af det lavere selv til det højere, alt indbyrdes afhængigt af hinanden, en evig livets vej, som må betrædes for at fuldkommengøre hver enkelt og alt« (*Eros and Psyche*, af Benchara Branford, s. 355).

Kristus lægger vægt på det samme. Hans disciple har altid, på hver deres tid og sted, søgt at lære os loven om tjeneste.

Undertiden ser det ud, som om to markante modsætninger lever i menneskets bevidsthed – den velkendte ærgerrige, og den store verdenstjener. Hidtil har prioritetsrækkefølgen været: tjeneste for os selv, for vor familie, for dem vi elsker, for en leder, for en sag, for en politisk retning eller en religion. Tiden er nu inde til, at tjeneste må udvides og finde udtryk i en mere vidtspændende og mere omfattende form. Vi må lære at tjene, som Kristus tjente, lære at elske alle mennesker, som han elskede dem, og gennem vort levende åndelige potentiale og kvaliteten af vor tjeneste lære at stimulere alle vi møder, så også de kan tjene og elske, og blive borgere i gudsriget. Når dette erkendes mere klart, og vi er parate til at bringe de nødvendige ofre og forsagelser, så vil gudsriget manifesteres hurtigere på jorden.

Opfordringen er ikke til fanatikere eller rabiate tilhængere, som, i deres forsøg på at give udtryk for det guddommelige, i så høj grad har stillet det i et dårligt lys. Opfordringen er til fornuftige og normale mænd og kvinder, som forstår situationen og erkender, hvad der må gøres, og dernæst bruger deres liv til at give udtryk i verden for de kvaliteter og egenskaber, der kendetegner borgere i sjælenes rige, som er kærlighed, visdom, stilhed, ikke-separatisme, og desuden fravær af had, partigængeri og dogmatiske trosformer. Når sådanne mennesker samles i stort tal (og de er hurtigt ved at samles) vil vi se englens sang i Betlehem gå i opfyldelse: »*Fred på jord, og god vilje mellem mennesker*«.

Den store invokation

Fra lysets kilde i Guds sind
lad lys strømme ind i menneskers tanker
lad lyset komme til jorden.

Fra kærlighedens kilde i Guds hjerte
lad kærlighed strømme ind i menneskers hjerter
må Kristus komme til syne på jorden.

Fra centret hvor Guds vilje er kendt
lad hensigt lede menneskers små viljer
den hensigt mestrene kender og tjener.

Fra centret vi kalder menneskeheden
lad planen for kærlighed og lys fuldbyrdes
må den forsegle døren til det onde.

Lad lys og kærlighed og kraft
genoprette planen på jorden.

Denne invokation eller bøn tilhører ikke nogen person eller gruppe, men hele menneskeheden. Skønheden og styrken i denne påkaldelse ligger i dens enkelthed og deri, at den udtrykker visse centrale sandheder, som alle mennesker naturligt og normalt accepterer – eksistensen af en oprindelig intelligens, som vi vagt kalder *Gud*; at den bevægende kraft bag det synlige univers er *kærlighed*; at en stor individualitet, som de kristne kalder *Kristus*, kom til jorden og legemliggjorde denne kærlighed, så vi kunne forstå den; at både kærlighed og intelligens er virkninger af det, som kaldes *Guds vilje*; og endelig den indlysende sandhed, at det kun er gennem *menneskeheden* selv, at den guddommelige plan kan virkeliggøres.

Alice A. Bailey

Register

A

Ambition, et problem for disciplen, 138
AMEN, oprindelse, 61
Aries, symbolik, 78
Aspiration, et krav, 38
Astronomisk symbolik, 69-79
AUM, betydning, 61

B

Betlehem, definition, 73, 75
Bevidsthed –
kollektiv, 279
og indvielse, 50
udvikling, 58
Bhagavad Gita, citater, 67, 143, 155, 162, 173, 179-180, 251
Bjergfering –
beskrivelse, 157-164
første, 146
herliggørelse af stoffet, 154
med Moses og Elias, 152-153
tiden efter, 69
Blodoffer, 200-208
Blændværk –
definition, 128
opløsning, 128
tvivlens, 134-135
Broderskab, menneskeligt, 266, 268, 274
Browning, Robert, citater, 48-49, 51, 155
Buddha, Herren –
arbejde, 24-25, 26, 264, 265, 287
budskab, 99, 265
moder, 74-75
og en myg, 290
prædiken, 245
religion, 22

C

Cassiopeia, symbolik, 76
Civilisation, ny, og ny orden, indlede, 177
Coma Berenices, symbolik, 76

D

Daniel, tre venner, 162
Discipel, opgave, 172

Discipelskab –
arbejde, 282
næste skridt, 86-88
Djævelen, begreb, fortolkning, 121, 122, 124
Doktriner, oprør mod, 286
Dualitet –
erkendelse af, stadium i udvikling, 27
menneskets, 27-28, 147
Due, symbolik, 115
Død, lavere naturs, 267
Døden –
komme i møde, 248-254
overvinde, 239-240, 282
Dør –
til gunstig mulighed, 59
åbnes, 61
Dåb, to former for, betydning, 107-108

E

Elias, definition, 153
Enhed, opnå, 27
Enhedsskabelse, lære, 91
Ensomhed, den indviedes, 228-229
Erfaring, levende, 12, 13
Evangeliet –
beretning om Kristi mission, 28
nøglen til, 27
parallel i andre gudesønners liv, 183-184
Evolutionær –
drift, kilde til, 171
proces, 167
Ezekiel, citat, 189

F

Faderen, åbenbaring af, 145
Fiskenes –
tegn, symbolik, 73, 201
tidsalder –
definition, 28
er kristendommens tidsalder, 73
symbolik, 28, 29
Forklarelsen, udspillede sig på toppen af bjerg, 69
Forsoning, den stedfortrædende,

Forvandling, definition, 157
 Fred, som overgår al forstand, 62
 Frimureri, og tanken om genopstandelse, 245
 Fristelsen i ørkenen, 117-141
 Fuldbyrkelse, individuel, mulig, 27
 Fuldmåne i maj, holdes i hævd, 265
 Fødsel –
 i Betlehem –
 dato, fastsættelse, 191
 symbolik, 73-83
 ny –
 beskrivelse, 91-92
 ind i gudsriget, 102
 natur, 91
 port til, 63, 66
 studium af, 68

G

Galilæa, definition, 75
 Gaver, til Jesusbarnet, 82
 Genfødsel –
 læren om, 256, 257
 religiøs, 59
 Genopstandelse –
 definition, 259-260
 opnå, 268
 Gnostikere, 198
 Gruppe –
 aktivitet, 26
 bevidst, forenet verden, fremtidig, 27
 nytteværdi for, 280
 Gud –
 er kærlighed, nyt begreb, 176
 erkendelse af, mere sand, 59
 forestillingen om, under udvikling, 58
 iboende, 168, 172, 269, 271
 inkarneret i mennesket, 63
 plan, vision af, 62
 Guddom – Guddomme –
 lighedspunkter, 184-185
 liv, kvalitet og tilsynekomst, tre aspekter, 145
 Guddommelighed –
 opdage, 59
 udvikle, 284
 Gudsriget, 8, 59, 60, 266, 267, 279-280, 284

H

Had, i konflikt med kærlighed, 218
 Helligånden, definition, 156
 Historie, menneskehedens, 100
 Hjerne aktiveres ved inspiration, 275
 Hule, symbolik, 68, 69, 78

I

Idé – Ideer –
 nye, kilde til, 275-276
 stor, kilde til, 176-177
 vigtighed, 100
 Idealer, udvikling af, kilde til, 275-276
 Identifikation, Kristi budskab, 26-27
 Illumination, Buddhas, 265
 Illusion –
 beskrivelse, 128-129
 verdens-, 25
 Individualitet, Kristi budskab, 26-27
 Indviede, kendetegn, 33-34, 53
 Indvielse – Indvielser –
 anden, dåben –
 grundtanke, 95
 grundtone, 106
 redegørelse for, 96-142
 renselse, 106-107, 108, 144-145, 156
 vandsymbolik, 108, 115
 ved vand, 107-108
 definitioner, 34, 35, 36, 110-111, 279
 drama, opførtes for verdens øjne, 266
 fem, 27, 30, 32, 42, 44, 56, 60, 69
 femte –
 genopstandelsen og himmelfarten, 52, 146, 237-262
 grundtanke, 237
 fjerde, korsfæstelsen –
 grundtanke, 181
 integration, 105
 Kristi budskab, 28
 redegørelse for, 182-235
 fremtrædende træk, 175
 første, fødslen –
 grundtanke, 41
 Guds tilsynekomst, 145
 kongers gaver, 81-82
 redegørelse for, 42-93
 menneskehedens, 55-56

- resultater af, 63
 tre, aspekter af det guddom-
 melige, 144-146
 tredje, forklarelsen –
   bekræfter enhed, 105
   bjergerfaringen, 146, 154,
     157, 158, 159-160, 167,
     173, 175
   en stavelse af Ordet, 146
   grundtanke, 143
   Guds kvalitet, 145
   krav, 51
   redegørelse for, 144-180
   selvopofrelse, 144-145
   vedrører sindets skelneevne,
     109
   åbenbaring ved, 149
 Indvielsesproces, stadier, ligheds-
 punkter, 60
 Indvielsesvejen, fremskridt på, 275
 Indvier, den første, 274-275
 Inspiration –
   dør til, åbnes, 275
   evnen til, opnå, 274, 275
   tidsalder, 276
   to former for, 274
   virkelig, definition, 275
 Integration af –
   personlighed, 97
   sjæl og legeme, 105
 Intuition, udvikling af, 58
 Intuitive, store, formidlere af store
 ideer, 176
 Isis-tempel, beliggenhed, 71
- J**
- Jakob, symbolik, 163
 Jesus, beretningen om, ligheds-
 punkter med andre beretninger,
 69-70
 Job, tre venner, symbolik, 161-162
 Johannes –
   Døberen, dåb, 105, 106, 107, 108
   evangeliet –
     citater, 170
     udeladelser, 65
   symbolik, 110, 163
   Åbenbaring, citat, 189-190
 Jomfru –
   fødsel, 67-68, 191
   moder, symbolik, 66
 Jomfruens tegn, 72, 73, 74, 76, 191
- Josef, betydning, 77
 Juledag, fastlæggelse af, 71-73
- K**
- Kirke, kristen –
   højtider, astronomisk baggrund,
     188-191
   udfordring i dag, 279
   vågne op til sand mission, 218
 Kors –
   sjælens, 189
   symbolik, 188-193
   zodiakens, 188-190
 Korsfæstelse –
   på toppen af bjerg, 69
   symbolik, 188
   vedrører menneskehedens mas-
   ser, 183
 Krishna, citeret i *Bhagavad Gita*,
 67
 Kristendommen –
   betydning, 17, 18, 27
   fejltrin, 15-16
   formål, 27
   funktion, 14
   kilder til, 22
   meget gammel lære, 187, 188
   natur, 27
   ortodoks, problematik, 13
   tidsalder, kendetegn, 200
   væsentligste bestanddele, genop-
   standelse, 21
   ændringer nødvendige, 17-18
 Kristne, sande, 286
 Kristus –
   arbejde –
     menneskehedens erkendelse
     af, 8
     resultater af, 26, 27, 145, 166,
     167, 168, 265-268
     tre hovedretninger, 281
   bedrift, 146
   betydning, 27-28
   bevidsthed, 8, 76, 104
   budskab, 28, 64
   byggede bro over spaltninger, 154
   bøn, 91
   død, 194
   enestående funktion, 192-193
   enhedsskabelser, 146
   erkendelse af plan, 56
   gav livet hensigt, 74

- genopstandelse, symbolik, 193
ideal for tjeneste, 100
ideer, 100-101
indførte tjenestens æra, 177-179
kosmisk, 188, 189, 192
liv –
    begivenheder, paralleller, 23
    i mennesket, 171
    levendegørelse, 9
lære, 25, 26-27
mission, 28, 85-86, 100-105,
    170, 192-193, 233, 268, 287
offentliggjorde indvielsesproces,
    265
opgave, 214, 287
ord på korset, 224-227, 229-232
sammenligning med Buddha, 23-
24
sammensmeltninger, 104
skæbne, 76
vejen til, første skridt, 25
vielse til plan, 57
vision, 173-174
åbenbaringer, 19-20, 30, 62, 63,
    101, 267
- Kærlighed** –
en kosmisk legemliggørelse,
    98-99
kilde, 24
latent, 277
livets grundtone, 88
natur, 273-274
nederlag, følelse af, 220
religion, 81
- L**
Laotze, lære, 22
Lidenskabsløshed, lektie, 26, 27
Livet, central opgave i, 22
Loven om –
    cyklisk tilsynekomst, 14
    kærlighed, 99
    tiltrækning, 99
    tjeneste, 290
Lyd, som udelukker andre lyde,
    registrere, 62
Lydighed, over for det højeste,
    vigtighed, 272, 277
Lys –
    betydning, 160
    rent, hvidt, 64
    træde ind i, 113
- åbenbaring af, 159-160
Løvens tegn, en arm af sjælens
kors, 189
- M**
Maria, definition, 76, 154
Maya –
    definition, 128
    den fysiske naturs, 131
    gennemtrænge, 137
Meditation –
    krav til, 87-88
    udvikler evne til inspiration, 275
Melkisedek, indvieren, 51-52
Menneske – Mennesket –
    guddommelighed –
        essentiell, 101
        udtrykke, 269
    individualisme, 270
    opnåelse af fuldkommenhed,
        løsning, 268
    status i dag, 49
    trefoldigt, 82
    udødeligt aspekt i, 284
Menneskeheden –
    historie, 44
    skæbne, 26, 30, 38, 39, 44, 267,
        282
    spørgsmål som må løses, 268
    status i dag, 19, 38-39
    syntese og ultimativ realitet, 151
    udvikling, 265-266
Mithra –
    fødsel, 69
    mysterier, 78
Moses –
    budskab, 99
    definition, 153
Muhamedanisme, budskab, 42
Mysterielære, kontinuitet, 243, 265
Mysterier –
    anerkendelse, 37
    eksternalisering, 266
    indvielse i, regler, 265
    Jesu, forberedelse til, 274
    Mithra-, 78
    om væren, religiøs indvielse i,
        271
    urgamle, genindføre, 30
Myte –
    definitioner, 16, 18
    gøre til en kendsgerning, 60

N

Naturriger, de fire, 192, 193
Nazaret, definition, 75
Nirvana, den højere evolutions
begyndelse, 258
Nyorientering af livet nødvendig, 91
Nærværelsen, 159, 208

O

Offer, ved blod, 200-208
Ord –
det »tabte«, 46, 127
for hver race, 61
Guds, 63
lyder om næste skridt, 46
magt-, 61, 222, 223
Ord – fortsat
trefoldigt, 79
udtalt, 168
Ordet –
høres, 62
i begyndelsen, 45
symbolik, 127
universalitet, 131
Ovid, citat, 243

P

Paulus –
budskab, 43
citater, 28, 36-37, 83, 139
teologi, 144
Personlighed – Personligheder –
funktioner, 97
integreret, 97
udviskes og forsvinder, 26
Peter, symbolik, 163
Plan – Planen –
guddommelig, kommer til syne,
58-59
Guds, 63, 80
Kristi fuldbrydelse af, 57
udvikling, stadier, 57-59
vises den indviede, 62
Platon, citat, 257
Pope, Alexander, citat, 140-141
Prøve – Prøver –
cyklus med, 63
dagliglivets, 86-87
natur, 86
trefoldig, 174
Påskedag, fastlæggelse, 191

R

Religion –
problematik, 13
sammenlignende, 70
verdens-, kommende, 23, 196,
278-279
Renselse –
af –
den arbejdende, 56
vehikler, 96
flere former for, 106-107
fra synd, 200-201
Røst –
høre, 62
lyden fra, »åbnede livets port«, 61
S
Sandhed – Sandheder –
erkende, retningslinjer, 246-248
fire ædle, 24, 265
Selv, det lavere –
overvindelse af, 276
renselse, 277, 285
symbol for, 190
viden om, 277
Sirius, stjernen i øst, 73
Sjæl – Sjælen –
indvier, den første, 50-53, 274-
275
kontakt –
aspirants, krav til, 276
med lavere selv, resultat, 278
levende som, 281
menneskets, tilskynder til fornyet
aktivitet, 61
natur, 47-48
og legeme, enhedsskabelse
mellem, 105
Platon om, citat, 257
stråleglans, 26
udtrykker sig via sindet, 275
Sjælens rige, 266
Skelneevne, lære, 25, 26, 27
Skorpionen, symbolik, 190
Skorpionens tegn, en arm af sjælens
kors, 189, 190
Sokrates, citat, 255
Solgud – Solguder –
ceremonier, 72
førkristne, 69-70
Stjerne –

- i øst, 73, 191
 indvielses-, 81
 over Betlehem, 62, 73, 81-82, 191
- Stråling, definition, 157
- Subjektiv verden, kendetegn, 157
- Sygdom, formål, 130-131
- Symbol, ved indvielse, 62
- Symbolik omkring –
 fødslen i Betlehem, 73-83
 indvielsernes drama, 266
- Synd, bevidsthed om, 200, 203-213, 223-224
- Syntese, tendens til, 261
- Søn – Sønner –
 af menneskeheden, 64-65
 gude-, tjeneste, 66
 Guds, 64
 menneske-, udtrykke sig gennem, 58
- T**
- Tegn –
 givet til Jesus, 62
 menneskesønnens, 62
 se, 62
- Teologer, fejltrin, 13
- Ti, tallet, betydning, 97
- Tibetansk filosofi, citat, 250, 258
- Tidsalder –
 den nye –
 port til, gå gennem, 46-47
Se også: Vandbærerens tidsalder
 fra autoritær til erfaringernes, 286
 personlighedernes, 266
- Tilgivelse, livets mål, 223-224
- Tjeneste –
 ensbetydende med kærlighed, 273
 gudesønners, 66
 kapacitet og evne, større, 175
 loven om, 290
 opbygger åndeligt legeme, 285
 opfordringen til, 276, 291
 tendens til, grundlag for, 178
 udvidet, 63
 vigtighed, 285-286
 æra for, 177, 266
- Tolv, tallet, betydning, 84-85
- Tredive, tallet, betydning, 97
- Trefoldighed, betydning, 161-162
- Tyrens tegn, en arm af sjælens kors, 189, 190
- Tærskelens vogter, 128, 129
- U**
- Ubundethed, lære, 25, 26, 27
- Udviklingsproces, 199
- Udviklingsvejen, stadier, 57-59
- Udødelighed –
 betydning, 249
 bevidsthed om, 246, 249
 en realitet for gudesønner, 267
 indre mening, 284
 kræver bevidsthed om sande værdier, 285
 opnåelse af, 282
 spørgsmålet om –
 forbindelse med subjektiv verden, 246
 nøglen til, 252
 stadier, 259-260
- V**
- Vand, symbolik, 109
- Vandbærerens –
 tegn –
 og det firarmede kors, 189
 på vej ind i, 107
 symbolik, 190
- tidsalder –
 budskab, 176
Se også: Tidsalder, den nye
- Vej –
 Asiens, 61
 den –
 femfoldige, 289
 højere og lavere, 61
 ædle ottefoldige, 265
- indvielses-, 282
- renselsens, 32, 55
- tjenestens, 278
- Vejen –
 hemmelighed, 272
 indvielses-, 275, 279
 TAO, 61
Se også: Vej
- Verdensfrelser, 184-186
- Verdenslærere, arbejde, 67, 265
- Verdenstjeneste, 266
- Vilje, Guds –

fuldbyrdelsen af, 284
realisere på jorden, 23
åbenbaring af, 62
Viljen til det gode, til stede, 270-
271
Visdom –
kosmisk, 24, 99
manifestation, 24
Vision, registrere, 62
Vædderens tegn, symbolik, 78

W

Wesakfest, holdes i hævd som ån-
delig højtid, 265

Y

Yoga Sutraer, Patanjalis, reference
til, 106, 113

Z

Zarathustra, budskab, 99
Zodiak, kors, 189

Æ

Æsel, symbolik, 78-79

Ø

Øje, visdommens, 38
Østen og Vesten, kløft mellem, Kri-
stus byggede bro over, 100

Å

Åbenbaring – Åbenbaringer –
af –
absolut fuldkommenhed, 283
Guds kærlighed, 24
indre selv, 284
Johannes', citat, 189-190
kontinuitet, 14, 184
kristen, 19-20
Kristi, 14
ny, er forestående, 20
sammenhængende række af, 198
Åndelighed, definition, 66

Arkanskolen giver interesserede mulighed for at skole sig til discipel i den nye tidsalder.

Den tidløse visdoms principper tilegnes gennem esoterisk meditation, studium og tjeneste som livsform.

Arkanskolens studiemateriale foreligger ikke på dansk, men forefindes på hovedsprogene.

Skriv til en af nedenstående adresser efter nærmere oplysninger.

Arcane School
Suite 54
3 Whitehall Court
London SW1A 2EF
England

Ecole Arcane
1 Rue de Varembé (3e)
Case Postale 31
1211 Genève 20
Schweiz

www.lucistrust.org/arcane_school/

Alice A. Bailey bøger på engelsk

The Consciousness of the Atom
The Destiny of the Nations
Discipleship in the New Age, Vol. I
Discipleship in the New Age, Vol. II
Education in the New Age
The Externalisation of the Hierarchy
From Bethlehem to Calvary
From Intellect to Intuition
Glamour: A World Problem
Initiation, Human and Solar
Letters on Occult Meditation
The Light of the Soul
Problems of Humanity
The Reappearance of the Christ
The Soul and Its Mechanism
Telepathy and the Etheric Vehicle
A Treatise on Cosmic Fire
A Treatise on the Seven Rays:
    Vol. I Esoteric Psychology
    Vol. II Esoteric Psychology
    Vol. II Esoteric Astrology
    Vol. IV Esoteric Healing
    Vol. V The Rays and the Initiations
A Treatise on White Magic
The Unfinished Autobiography
The Labours of Hercules
A Compilation on Sex
The Animal Kingdom (A compilation)
Death: The Great Adventure (A compilation)
Ponder on This (A compilation)
The Seven Rays of Life (A compilation)
The Seventh Ray – Revealer of the New Age (A compilation)
Serving Humanity (A compilation)
The Soul, the Quality of Life (A compilation)
Master Index of the Books of Alice A. Bailey

www.lucistrust.org